

Water voor nu en later

Jaarverslag 2021

**Elke druppel
duurzaam**

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
Wie we zijn en wat we doen	9
Profiel	9
De wereld om ons heen	11
Onze strategie	16
Ons waardecreatiemodel	19
Hoe we waarde creëren	21
Waarde voor onze klant	21
Doelen en resultaten - klant	21
Waarde voor onze natuurlijke omgeving	26
Doelen en resultaten - natuurlijke omgeving	26
Waarde voor onze medewerkers	36
Doelen en resultaten - medewerkers	36
De samenstelling van Vitens	40
Waarde voor onze aandeelhouders	43
Doelen en resultaten - aandeelhouders	43
Borgen van onze continuïteit	48
Continuïteit	48
Risicomanagement in het kort	49
Governance in het kort	51
Governance	53
Code	53
Organisatie en bestuur	53
Wet- en regelgeving	54
Maatschappelijke plichten	55

Risicomanagement	56
Strategisch risicoprofiel 2021	56
Verklaring van directie	64
Verklaringen en verslagen	66
Verslag van de Raad van Commissarissen	66
Bestuursverklaring	73
Bericht ondernemingsraad	75
Assurancerapport van de onafhankelijke accountant	77
Overige informatie	81
Connectiviteitsmatrix	82
Stakeholdermanagement	86
Materialiteit	87
In gesprek met onze stakeholders	90
Over dit verslag	96
Reikwijdte	96
Rapportagecriteria niet-financiële informatie	97
Verantwoording impact meten	98
Begrippenlijst en rapportagedefinities	106
GRI-index	115
Financiële resultaten	123
Kerncijfers	123
Toelichting op de resultaten	124
Geconsolideerde resultaten	127
Geconsolideerde jaarrekening	129
Geconsolideerde winst- en verliesrekening en overzicht totaalresultaat	131
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	133
Geconsolideerd mutatieoverzicht eigen vermogen	134
Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening	135
Toelichting op de geconsolideerde balans	147

Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening	162
Toelichting op het geconsolideerde kasstroomoverzicht	167
Overige toelichting op de geconsolideerde jaarrekening	168
Enkelvoudige jaarrekening	175
Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening	177
Overige gegevens	182
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	183
Overzicht uitstaande aandelen	193

Voorwoord

2021: goede stappen, maar de watertransitie moet sneller

2021 was opnieuw een door Covid-19 getekend jaar. Onze operationele prestaties zijn stabiel gebleven, ondanks de effecten op onze mensen en organisatie na bijna twee jaar werken onder corona-regime. Ook is de klanttevredenheid op peil gebleven. Op financieel terrein is de WACC-lobby¹ succesvol geweest om voor de komende drie jaar ruimte te creëren voor noodzakelijke investeringen. Hier ligt een opgave om deze lobby voort te zetten voor de (middel)lange termijn. Grote zorgen waren (en zijn) er over de te trage en complexe vergunningsprocessen voor drinkwaterwinningen waardoor de leveringszekerheid ook op de korte termijn in gevaar dreigt te komen. Hier is dringend actie nodig en Vitens heeft er in 2021 fors op ingezet om deze urgentie onder de aandacht te brengen.

Veerkrachtige organisatie, ondanks Covid-19

Twee jaar Covid-19 en bijbehorende maatregelen heeft z'n weerslag op een ieder, zo ook onze mensen. Fysieke afstand zorgt voor minder energie, inspiratie en verbinding. Gelukkig zijn wij in staat geweest om goed en veilig (samen) te werken op afstand en blijft de betrokkenheid onder medewerkers hoog. Wel besteden wij extra aandacht aan de impact van de Covid-19 maatregelen op team- en individueel niveau. Wij vinden het belangrijk dat medewerkers met plezier hun werk doen.

Het hybride werken en digitaal vergaderen gaat ons goed af en toont aan dat we een veerkrachtige organisatie zijn. Een grote uitdaging is de schaarste op de arbeidsmarkt, maar met een gerichte recruitmentaanpak is het toch gelukt ruim 200 nieuwe medewerkers aan te trekken.

Klanttevredenheid op peil

Gedurende het hele jaar hebben wij gemeten hoe tevreden klanten zijn over de service die klanten ervaren wanneer ze in aanraking komen met Vitens. Op klanttevredenheidmetingen scoort Vitens ook dit jaar weer ruim voldoende. Ook voelen wij de sociaal-maatschappelijke verplichting om water voor kwetsbare klanten betaalbaar en beschikbaar te houden. Een verdubbeling van het aantal convenanten rondom vroegsignalering draagt daaraan bij.

Investeringen en de WACC

Een uitdaging is de uitvoerbaarheid van ons investeringsprogramma. Onder meer conflicterende wetgeving en krapte in de aannemerij zorgen momenteel voor beperkingen. Positief is wel dat de regelgeving rondom stikstof niet langer voor obstakels zorgt doordat – vanwege het vitale belang – een uitzondering is gemaakt voor de drinkwaterinfrastructuur.

Wij vinden het voor de lange termijn essentieel dat er een ander reguleringssysteem komt waarmee de investeringen gezond kunnen worden gefinancierd en dat perspectief biedt op dividend voor de aandeelhouders. Op de korte termijn hebben de aandeelhouders de investeringen mede mogelijk gemaakt door af te zien van dividend. Daarnaast leverde de gezamenlijke lobby met de aandeelhouders en de drinkwatersector voor de korte termijn een hogere WACC op. Ook hiermee kunnen de investeringen op de korte termijn mede worden gefinancierd.

¹ WACC staat voor 'weighted average cost of capital'.

Eerste stappen nieuwe strategie: *Elke druppel duurzaam*

2021 was ook het eerste jaar van onze nieuwe strategie *Elke druppel duurzaam in 2030*. Deze strategie, gericht op een duurzaam watersysteem met een positieve impact op mens en natuur, is door onze medewerkers en partners met veel enthousiasme ontvangen.

Met provincies en waterschappen hebben we samenwerkingsagenda's opgezet voor het verduurzamen van onze waterwinningen. Ook met branchevereniging Vewin hebben we de handen ineen geslagen om de noodzaak en urgentie van een duurzame watertransitie te vergroten onder stakeholders.

2021 relatief nat, maar radicale aanpassing watersysteem blijft nodig

In tegenstelling tot de afgelopen jaren was 2021 relatief nat. Het uitblijven van langdurige periodes van droogte zorgde ervoor dat er minder druk stond op onze operatie. Niettemin blijft onze boodschap hetzelfde: een duurzaam watersysteem vraagt om radicale aanpassingen. Een nat jaar moet niet afleiden van de uitdagingen waarvoor we staan. Bovendien zijn extreme regenval en droogte twee kanten van dezelfde medaille: klimaatverandering.

Om de drinkwaterlevering veilig te stellen zoeken wij naar mogelijkheden voor een duurzame waterwinning, een robuust watersysteem en zetten wij in op duurzaam watergebruik voor de lange termijn. Daarnaast is het in 2021 nog duidelijker geworden dat wij op korte termijn samen met onze partners tot oplossingen moeten komen om de leveringszekerheid van ons drinkwater te waarborgen. Zo hebben we bijvoorbeeld een aantal verzoeken voor drinkwater van zakelijke klanten moeten afwijzen. Een snelle uitbreiding van onze capaciteit en vergunningen is noodzakelijk om te voldoen aan de snel toenemende drinkwatervraag. Een groei die het gevolg is van klimaatverandering, economische groei en demografische groei.

Tegelijkertijd onderstrepen wij het belang van duurzaam waterverbruik bij onze klanten, want hoe minder wij (onnodig) verbruiken, des te minder het watersysteem onder druk komt te staan. Ook wil Vitens haar actieve bijdrage leveren en de impact op klimaatverandering verkleinen door het verminderen van energieverbruik, het opwekken van hernieuwbare energie (voor eigen gebruik) en het afvangen van het methaan dat bij ons productieproces vrijkomt. En in 2021 zijn wij gestart met CO₂-beprijzing waarbij wij de klimaat-impact van investeringen meewegen.

Mooie stappen gezet, maar het moet sneller

Kortom, we hebben dit jaar weer een aantal mooie stappen gezet op weg naar *Elke druppel duurzaam*, zowel binnen onze organisatie als met onze partners. Toch moeten we concluderen dat de watertransitie (een nieuw watersysteem, waarin we duurzaam en circulair met zoet water omgaan) te langzaam gaat, doordat de bestuurlijke besluitvorming vertraagt als gevolg van conflicterende belangen, zoals de woningbouwopgave, energietransitie, klimaatcrisis en stikstofcrisis. We kunnen de wateropgave niet los zien hiervan. Sterker nog: (drink)water moet leidend zijn bij de ruimtelijke inrichting van Nederland.

We roepen onze partners dan ook op de watertransitie meer urgentie te geven, met een regierol voor de overheid. Een transitie vraagt om snellere besluiten, duidelijke keuzes en nieuwe wegen. Alleen met een gezamenlijke, integrale en radicaal andere aanpak zorgen we ervoor dat in 2030 elke druppel duurzaam is en we drinkwater voor nu en later veiligstellen.

Jelle Hannema en Marike Bonhof

Wie we zijn en wat we doen

Profiel

Vitens levert drinkwater aan 5,8 miljoen klanten in de provincies Flevoland, Friesland, Gelderland, Utrecht en Overijssel en enkele gemeenten in Drenthe en Noord-Holland. Het levert drinkwater dat betrouwbaar en beschikbaar is. Voor nu en later.

De aandelen van Vitens zijn voor 100 procent in handen van lokale en provinciale overheden.

Onze kerntaak en missie

De primaire taak en missie van Vitens is om te zorgen voor drinkwater. Vierentwintig uur per dag, zeven dagen per week betaalbaar drinkwater van hoge kwaliteit leveren aan iedereen in het verzorgingsgebied. Betrouwbaar en beschikbaar drinkwater. Voor nu en later. Dat is de bron van ons bestaan.

2021

Kerncijfers en resultaten Vitens

93

actieve
productie-
bedrijven

Werkgebied
■ Vitens

105

waterwin-
gebieden

Ongeveer
50.000

kilometer aan
waterleiding

369

miljoen m³ drinkwater
geproduceerd

Leveringszekerheid

18:22

ondermaatse leveringsminuten

Service
tevredenheidsindex
rapportcijfer
8,3

351

miljoen m³ drinkwater
geleverd aan klanten

5,8
miljoen
klanten

1.527

medewerkers

97

aandeel-
houders

Betrokkenheid
medewerkers
rapportcijfer

7,7

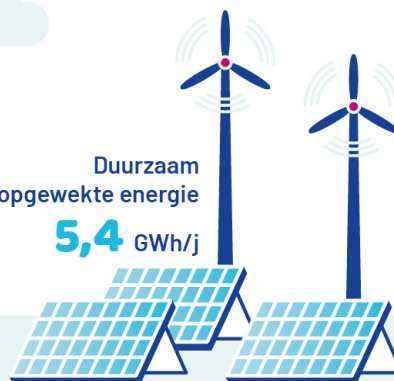
148

kiloton
CO₂-emissie

Duurzaam
opgewekte energie

5,4 GWh/j

Drinkwateromzet

€ 356,7
miljoen

6,1%

niet in rekening
gebracht (NIRG)

Solvabiliteit
30,2%

Resultaat na
belastingen
€ 19,4
miljoen

De wereld om ons heen

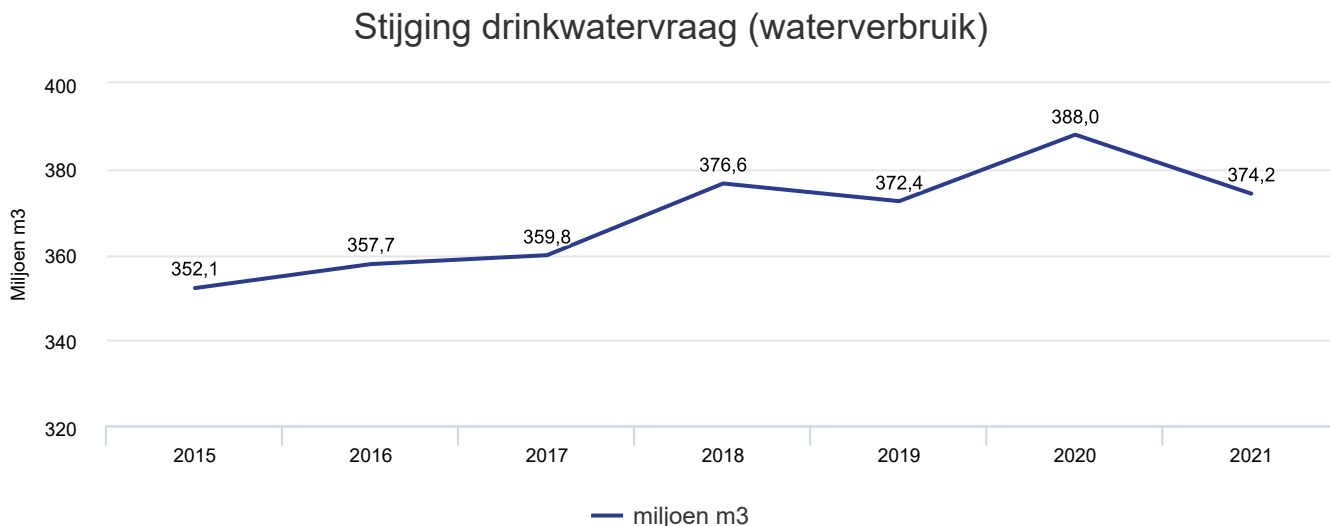
Door klimaatverandering, drukte in de ondergrond en verontreiniging van bronnen staat de drinkwaterlevering onder druk. Intussen neemt de drinkwatervraag toe, onder meer door bevolkingsgroei en perioden van warmte en droogte. Om drinkwater voor de toekomst veilig te stellen is een watertransitie nodig. Doel: een nieuw watersysteem, waarin wij als samenleving duurzaam en circulair met zoetwater omgaan.

Drinkwatervraag blijft stijgen

In Nederland stijgt de vraag naar drinkwater. Naar verwachting gebruiken we in heel Nederland in 2040 tot 30 procent meer drinkwater (Global Economy-scenario RIVM). In het rapport uit 2015 voorspelt het RIVM een groei in het watergebruik. Ook in het Vitens-gebied neemt de drinkwatervraag toe; tussen 2015 en 2021 met 6,3 procent. Het RIVM werkt momenteel in opdracht van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat aan een landelijk overzicht van leveringszekerheid voor de periode van 2022 tot 2030. In 2021 is de rapportage in concept opgeleverd. Op basis van van de eerst gedeelde inzichten zal de drinkwatervraag naar verwachting nog sterker toenemen.

De stijgende drinkwatervraag heeft een aantal oorzaken:

- Klimaatverandering
- Bevolkingsgroei
- Economische groei

Klimaatverandering

Door klimaatverandering krijgt Nederland volgens het KNMI te maken met een toename van droge lentes en zomers en meer extreme zomerse buien. Dit heeft gevolgen voor de drinkwatervraag, de grondwatervoorraden én de kwaliteit van de zoetwaterbronnen.

Reddingsplan voor de Utrechtse Heuvelrug

De Utrechtse Heuvelrug kampt met verdroging én wateroverlast. Gebiedspartners, waaronder Vitens, slaan de handen ineen om water in het gebied langer vast te houden, beter te laten infiltreren en wateroverlast te voorkomen. [Directeur-rentmeester Saskia van Dockum van stichting Het Utrechts Landschap vertelt over de aanpak.](#)

Als de temperatuur in Nederland stijgt, dan stijgt ook het waterverbruik. Mensen sproeien vaker hun tuin, nemen een extra douche of laten hun opzettzwembad vollopen. Er is dan niet direct minder water beschikbaar, maar we verbruiken tijdens deze zogeheten piekperiodes allemaal vele tientallen liters per dag extra. Ook heeft een stijging van de temperatuur invloed op het watersysteem doordat er meer water verdampt.

2021 was voor Nederland een relatief nat jaar. Met name in de zomermaanden viel er meer neerslag dan gemiddeld. Dit zorgde voor minder drinkwaterverbruik en piekperiodes dan de jaren ervoor. Daardoor konden we de watervraag eenvoudig opvangen en was er in zeer beperkte mate een overschrijding van onze vergunningen [1]. Alleen in juni was er een korte piek in het waterverbruik met 40 procent meer drinkwatervraag dan normaal. Dat kwam doordat het de eerste helft van deze maand warm, zonnig en droog was.

Bevolkingsgroei

De drinkwatervraag stijgt ook door de toenemende bevolking in Nederland. Volgens het CBS groeide de bevolking van Nederland in 2021 met naar schatting 118 duizend inwoners. Dat is een verdubbeling ten opzichte van 2020. [Ook zijn er steeds meer huishoudens](#), omdat vooral meer ouderen in de toekomst alleen wonen, en komen er meer eenpersoonshuishoudens bij.

Deze bevolkingsgroei is ook binnen het verzorgingsgebied van Vitens zichtbaar. Steden als Utrecht en Almere groeien sterk. Ook neemt in bijna elke regio het aantal huishoudens toe. Hierdoor neemt de drinkwatervraag toe.

Economische groei

Verder is de economische groei van invloed op de watervraag. Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek groeide de Nederlandse economie in 2021 met bijna 5 procent. Bedrijven gebruiken steeds meer drinkwater.

Betrouwbaar drinkwater staat onder druk

Om aan de stijgende vraag naar drinkwater te voldoen, moeten we onze winningen en infrastructuur uitbreiden en waterreserves vergroten. Door diverse factoren staat de levering van betrouwbaar drinkwater echter onder druk:

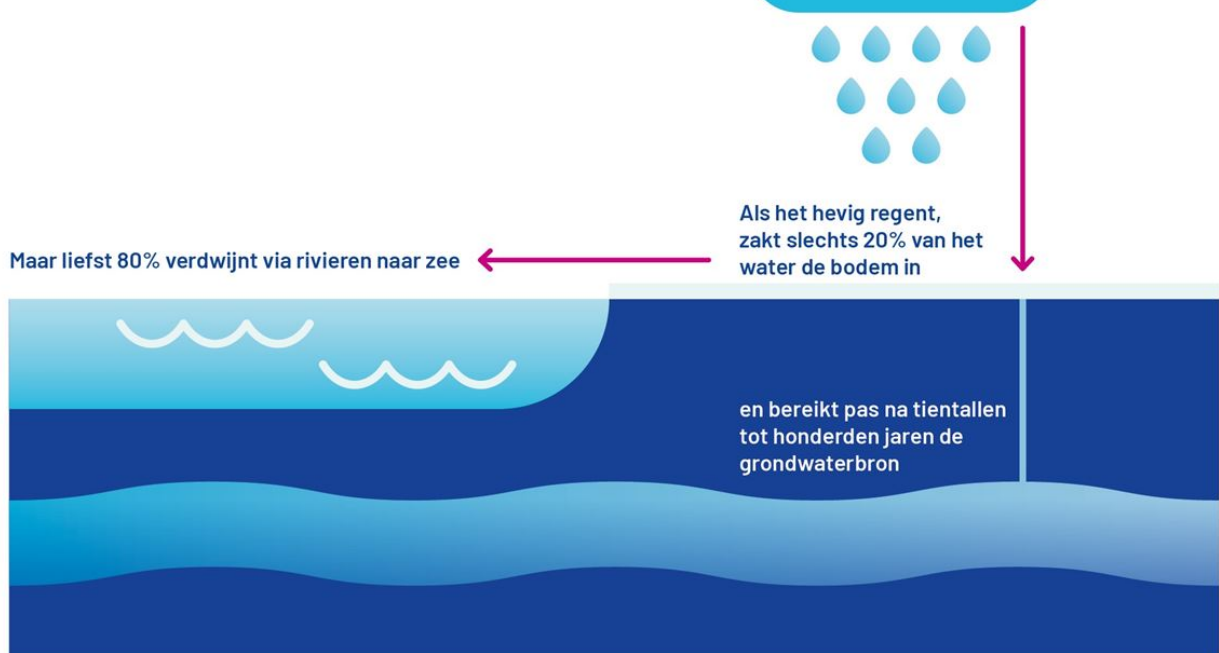
- Afname van de beschikbare hoeveelheid zoetwater
- Drukke in de ondergrond
- Toename van verontreiniging

Afname van de beschikbare hoeveelheid zoet water

Door een relatief nat jaar is er minder droogte geweest waardoor de natuur weer beter kon herstellen. Daarnaast is het grondwaterpeil weer gestegen. Een relatief 'nat jaar' neemt niet weg dat door toenemende droogte, snelle afvoer van regenwater en verzilting de beschikbare hoeveelheid zoetwater afneemt. Extreme regenval helpt wel tegen kortdurende droogte, maar helpt niet om structurele verdroging tegen te gaan. Dit komt omdat het lang duurt voor dit regenwater de grondwaterbronnen van Vitens, diep in de bodem, bereikt. Daarnaast wordt dit water grotendeels direct afgevoerd richting rivieren en de zee. Daarom pleit Vitens voor een duurzaam waterecosysteem waarin water beter wordt vastgehouden. Het door Vitens ontwikkelde concept Panorama Waterland als oplossing voor de langere termijn komt steeds meer in de belangstelling te staan. Het is belangrijk dit concept met onze externe partners middels pilots en experimenten in de praktijk verder te ontwikkelen.

Watersysteem uit balans

Nederland is ingericht om kostbaar zoetwater zo snel mogelijk af te voeren naar zee als het regent.

Bron afbeelding: BN De Stem

Natte zomer geeft lucht, maar urgentie blijft

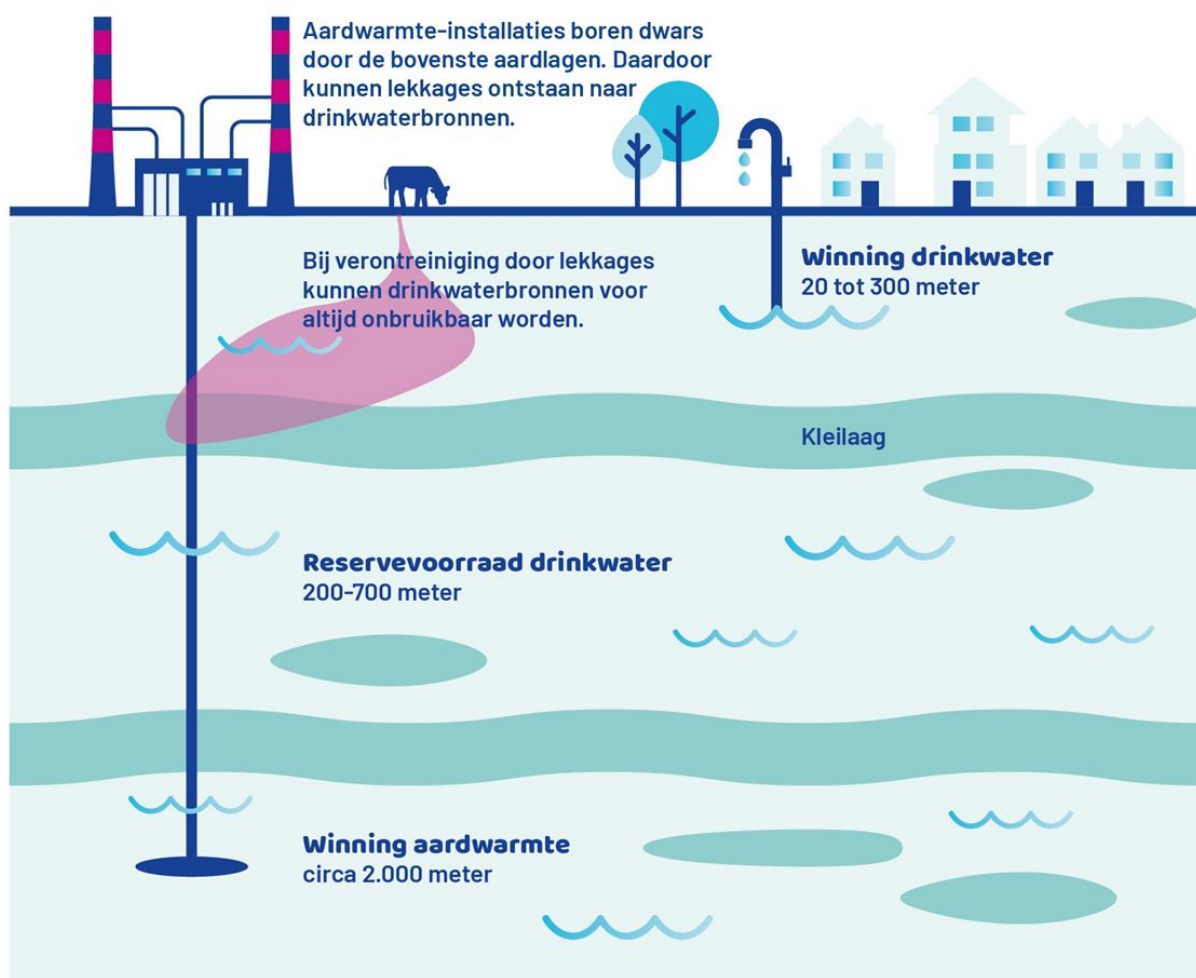
'We moeten ons niet in slaap laten sussen door een nat jaar', benadrukt directievoorzitter Jelle Hannema. Droogte en regenval zijn twee kanten van dezelfde medaille, genaamd klimaatverandering. [Lees het interview met Jelle Hannema over de natte zomer.](#)

Steeds meer beslag op grond en bronnen

Vitens maakt drinkwater uit grondwater, maar het is steeds lastiger om deze bronnen te vinden en te behouden. Dit komt onder meer doordat het drukker wordt in de Nederlandse ondergrond, door groeiende steden, de zoektocht naar hernieuwbare energiebronnen, zoals aardwarmte, en de aanleg van warmtenetten.

Drinkwater is een intrinsiek duurzaam product. Wij ondersteunen dan ook de opgave voor de energietransitie. Tegelijkertijd zien wij dat voor alternatieven voor aardgas, zoals geothermie en wko's (warmte- en koudeopslag) diep in de grond moet worden geboord. Het is mogelijk dat bij deze activiteiten grondwaterbronnen vervuild raken, geeft de Algemene Rekenkamer aan. Vanwege de risico's voor het grondwater zijn dit soort bodemactiviteiten verboden in grondwaterwingebieden of -beschermingsgebieden. Voor het veiligstellen van de drinkwaterbronnen is functiescheiding nodig. Op die manier kunnen aardwarmte en drinkwaterwinning in goede balans naast elkaar plaatsvinden.

Risico's van aardwarmtewinning voor drinkwaterbronnen

Bron: Algemene Rekenkamer. Bescherming drinkwater bij het boren naar aardwarmte. Stille wateren in diepe gronden, 2021

Ondanks de noodzaak van deze functiescheiding zien we dat in (politieke) beleidsvoering steeds meer ruimte ontstaat om deze scheiding los te laten. Dit brengt risico's, zoals vervuiling van het grondwater waardoor de drinkwaterbronnen verontreinigd kunnen worden. Vitens pleit ervoor om deze functiescheiding in stand te houden.

Ons uitgangspunt is dat het watersysteem en het drinkwatersysteem onderdeel zijn van de fysieke leefomgeving, die we ook gebruiken voor natuur, landbouw, wonen en de energietransitie. Hierbij is het vaak zoeken naar de juiste balans. Als wij meer water willen vasthouden, heeft dat gevolgen voor andere gebruikers van het watersysteem, zoals de landbouw en de natuur.

We werken graag mee aan een duurzaam Nederland waarin alle maatschappelijke functies naast elkaar kunnen bestaan. Daarom kiezen we voor een integrale benadering waarbij we met andere gebruikers samenwerken aan oplossingen en de ontwikkeling van een klimaatbestendig watersysteem.

Verontreiniging van bronnen

Tot slot staat ook de kwaliteit van drinkwater onder druk. In 2027 moeten alle EU-lidstaten aan de Kaderrichtlijn Water (KRW) voldoen. Dit is een richtlijn die bepaalt hoe schoon de kwaliteit van oppervlakte- en grondwater (onze drinkwaterbronnen) in Europese landen moet zijn. Maar Nederland gaat zonder aanvullende maatregelen de ambities van de KRW hoogstwaarschijnlijk niet halen. Daarom vragen wij om zo veel mogelijk inzet om de KRW-doelen toch in 2027 te behalen.

Hoewel verontreinigingen met name in oppervlaktewater worden aangetroffen, neemt ook het risico op vervuiling van het grondwater toe. Dit baart ons zorgen. Door industrie en landbouw komen er in rap tempo (nieuwe) onwenselijke stoffen in het grondwater. Bijvoorbeeld industriële stoffen of nitraten. Hierdoor moeten we het water meer zuiveren om drinkwater van te maken.

PFAS: eenmaal in het milieu, niet meer eruit

De drinkwatersector pleit voor een totaal verbod op PFAS. Volgens Lara Peters, expert bij kenniscentrum Milieu Centraal, moeten we voorkomen dat PFAS in het milieu terechtkomt. 'Saneren van de bodem vanwege verontreinigingen is heel complex.'

Onze strategie

Klimaatverandering, bevolkingstoename, economische groei. De wereld om ons heen is constant in beweging en dat zorgt voor de nodige uitdagingen. De drinkwatervoorziening veiligstellen kan maar op één manier: met een compleet andere koers. Met onze strategie 'Elke druppel duurzaam in 2030' streven we naar een 100 procent duurzaam drinkwatersysteem met positieve impact voor mens en natuur.

Met het oog op toekomstige klimaatscenario's en een toenemende watervraag moet er anders worden nagedacht over de inrichting en het beheer van het watersysteem. Vitens pleit voor een omwenteling in denken en doen. 'Elke druppel duurzaam in 2030' is ambitieus, maar niet onmogelijk. Om hierin te slagen moet er nog een hoop gebeuren.

Elke Druppel Duurzaam in 2030

In de afgelopen periode hebben wij met elkaar een nieuwe blik op de toekomst ontwikkeld. Het veranderende klimaat, de toenemende druk op de ondergrond en de veranderende relatie met onze stakeholders hebben duidelijk gemaakt dat het fundamenteel anders moet. Daarom hebben wij in 2020 de nieuwe strategie 'Elke druppel duurzaam in 2030' vastgesteld. In 2021 zijn wij gestart met de implementatie van de nieuwe strategie samen met onze stakeholders.

Duurzaam watersysteem

Vitens wil in 2030 de drijvende kracht en pro-actieve partner zijn voor het realiseren van een duurzaam drinkwatersysteem. Een systeem waarin alles gericht is op het winnen van water met minimale, en als het kan zelfs positieve impact op de omgeving. Een belangrijke oplossing hierbij is het beter vasthouden van water in natte tijden, in plaats van zo snel mogelijk afvoeren. Daarnaast moeten we als samenleving de functies die wij in Nederland aan een gebied geven, zoals landbouw of natuur, aanpassen aan het beschikbare water.

Hoe dat het best vorm kan krijgen onderzoeken we samen met onder andere provincies, waterschappen en agrariërs. Dat doen we bijvoorbeeld in het project Panorama Waterland op de Sallandse Heuvelrug. Hier ontwikkelen we een concept voor gebiedsinrichting waarin water leidend is en waar naast waterwinning genoeg ruimte is voor andere functies, zoals landbouw, natuur en recreatie.

Winningen met positieve impact op de omgeving

Om aan de stijgende vraag naar drinkwater te voldoen moeten we onze winningen en infrastructuur uitbreiden en waterreserves vergroten. Dit doen we met zo min mogelijk nadelige impact op de omgeving door bijvoorbeeld de biodiversiteit in waterwingebieden te verbeteren.

Wij streven ernaar om in kwetsbare gebieden water beter vast te houden om hiermee de impact op de natuur en omgeving en de kwetsbaarheid van de winningen te verlagen. In sommige gevallen zullen wij bestaande winningen in kwetsbare gebieden door droogte in het uiterste geval moeten sluiten of verplaatsen. Toekomstige winningen zetten we op plekken waar ze weinig negatieve gevolgen hebben voor andere functies, zoals natuur en landbouw.

Voor toekomstige winningen kiezen wij voor de duurzame bron. Hierin onderzoeken wij actief of oppervlaktewater en oeverfiltraat als een toekomstige bron kan dienen. Uitgangspunt is dat het watersysteem in balans moet zijn, zodat op zo duurzaam mogelijke manier drinkwaterwinning kan plaatsvinden.

Streefstructuur

Wij weten niet exact hoe de vraag naar drinkwater zich in Nederland en de verschillende regio's ontwikkelt door bijvoorbeeld de woningbouwopgave en de impact van klimaatverandering op onze drinkwaterbronnen. Daarom richt Vitens zich voor de lange termijn op een systeemverandering. Zo bouwen wij meer veerkracht in. Onze veerkracht wordt onder andere verhoogd door te zorgen voor meer flexibiliteit door het aanleggen van verbindingen tussen aanbod en vraagpunten en het verplaatsen van kleinere niet toekomstbestendige winningen naar locaties waar duurzaam water is te winnen. We noemen dit onze streefstructuur.

Vitens geeft met de streefstructuur een doorkijk op een inrichting van de drinkwatervoorziening. In de structuur positioneren we grote winningen in strategische harten en versterken we winningen in gebieden waar relatief veel water te winnen is. Over de precieze invulling gaan wij in gesprek met onze stakeholders. Door hier vroegtijdig samen met stakeholders aan te werken zijn we beter voorbereid op klimaatverandering en andere onzekere toekomstige situaties.

Zo min mogelijk uitstoot, zoveel mogelijk duurzame energie

Daarnaast kijken we kritisch naar het energieverbruik en de uitstoot van broeikasgassen bij onze activiteiten. Onze doelstelling is om onze CO₂-uitstoot in 2030 te halveren en in 2050 geheel CO₂-neutraal te zijn. Waar het kan gebruiken we duurzame energie of wekken we zelf energie op met onder meer zonnepanelen. Op sommige productielocaties vangen we methaan op dat we weer inzetten als energiebron.

Duurzaam waterverbruik door onze klanten

Duurzaam omgaan met drinkwater en waterbesparing is een belangrijk punt om de toenemende vraag naar drinkwater af te buigen. Vitens zet daarom in op het stimuleren van bewust watergebruik. Voor grote zakelijke klanten voeren wij gesprekken over drinkwatergebruik op basis van verbruiksinzichten. Dit leidt tot concrete adviezen en potentiële besparingen van drinkwater in de productieprocessen. Particuliere klanten krijgen tips en adviezen om thuis bewuster om te gaan met water. Dit wordt ondersteund met (sociale media) campagnes op het gebied van bewustwordings- en gedragscommunicatie. Inzicht in drinkwatergebruik blijkt goed te werken om het waterverbruik omlaag te brengen. Zo hebben wij een watervergelijkingstool ontwikkeld voor klanten en werken we aan de voorbereiding van het uitrollen van slimme watermeters die klanten inzicht geven in hun waterverbruik. Tot slot gaat het watergebruik juist om de mindset om bewust te wonen en te leven. Het watervriendelijk inrichten en bouwen van woningen draagt bij aan duurzaam drinkwatergebruik.

Kennis, talent en wendbaarheid

Om de uitdagingen aan te kunnen gaan is het belangrijk dat we onze kennis en kunde blijven ontwikkelen met onze huidige en nieuwe mensen. We willen een broedplaats zijn voor kennis en talent en ervoor zorgen dat we ambitieuze medewerkers aantrekken en medewerkers zich kunnen ontwikkelen. Wij werken en denken vanuit de kernwaarden 'open', 'betrokken' en 'innovatief'. Als organisatie hebben we een innovatieve grondhouding: nieuwsgierig, onderzoekend en creatief. We zijn bereid om te experimenteren en te leren.

Om mee te bewegen met de buitenwereld en een positieve impact te realiseren op mens en natuur, werken we als organisatie steeds meer kortcyclisch; continu kleine stappen zetten. Zo kunnen we onze koers, indien nodig, snel bijstellen. We spelen beter in op onverwachte ontwikkelingen, kansen en bedreigingen en wij zijn goed in het bepalen van prioriteiten.

‘Niemand kan meer wegduiken voor een watertransitie’

Deltacommissaris Peter Glas verwacht de komende jaren vergaande maatregelen om het grondwater op peil te houden. ‘We putten nu het grondwater in sommige delen van Nederland uit. De watertransitie vereist een heldere bestuurlijke visie en lef om door te pakken.’ [Lees hier het interview met de deltacommissaris.](#)

Omslag naar een impactgedreven organisatie

De samenleving ondergaat een transitie waarin zij steeds meer toekomstbestendig, duurzaam en sociaal wordt. Dit is een transitie waar Vitens zich mede verantwoordelijk voor voelt. Het vraagt om een verschuiving van oriëntatie: van economische groei naar maatschappelijke impact. Daarom zijn we in 2021 samen met 10 andere infrastructuurbedrijven (zoals Alliander, Tennet en ProRail) het Verbond Brede Welvaart gestart. In het Verbond Brede Welvaart verklaren de deelnemende infrastructuur bedrijven onder andere dat zij hun impact op de omgeving en de mens meetbaar willen maken om zo een optimale bijdrage te leveren aan een toekomstbestendige, duurzame en sociale samenleving.

Het Verbond van Brede Welvaart sluit naadloos aan bij onze strategie ‘[Elke Druppel Duurzaam](#)’. Met de strategie ‘Elke Druppel Duurzaam in 2030’ maken we de omslag naar een duurzaam drinkwaterbedrijf als onderdeel van een duurzaam watersysteem. Hierbij staat een positieve impact op mens en natuur centraal. Om onze impact op mens en natuur te kunnen beoordelen is het belangrijk dat we weten waar we impact (kunnen) hebben. Daarom is Vitens in 2020 gestart met een zogeheten *impact journey*. Dit was de start van een meerjarentraject waarin we een ‘infrastructuur’ gaan ontwikkelen om onze maatschappelijke impact te meten, te rapporteren en erop te kunnen sturen.

Hiermee werken we aan een geïntegreerd beeld van onze impact waarbij we dus niet alleen naar de financiële aspecten kijken maar ook naar de impact op de 5 andere kapitalen zoals gedefinieerd in het raamwerk van het International Integrated Reporting Council (IIRC):

- economische impact: financieel, geproduceerd en intellectueel kapitaal
- impact op mens: sociaal en menselijk kapitaal
- impact op natuur: natuurlijk kapitaal

In 2021 hebben we hierin weer een stap gezet door de impact te kwantificeren voor ‘Welzijn door het hebben van werk’, ‘Werk gerelateerde uitval en ongevallen’ en ‘Bijdrage aan klimaatverandering’. In tegenstelling tot de meer traditionele output indicatoren, zoals bijvoorbeeld betrokkenheid van medewerkers en CO₂ uitstoot, kijken we hierbij juist naar de gecreëerde maatschappelijke waarde en kosten.

Om het meten en rapporteren van impact goed te kunnen borgen is de interne discussie en kennis van groot belang. Ondanks een aantal eerste uitwisselingen in 2021 ligt er voor het komende jaar een uitdaging om de organisatie goed mee te nemen. De komende jaren breiden we de set met indicatoren uit en integreren we het meten, rapporteren en sturen op impact steeds verder in onze werkwijze. Met als uiteindelijke doel: een impact gedreven organisatie.

Ons waardecreatiemodel

Vergelijkende cijfers bij het waardecreatiemodel	2021	2020
Aandeelhouders: gemeenten en provincies (aantal)	92 en 5	92 en 5
Aantal clusters met positief 'operationeel verschil'	2	2
Aantal clusters met voldoende 'totale reserves'	2	1
CO ₂ -uitstoot (kiloton)	148	153
Distributienetwerk (in kilometers) circa	50.000	50.000
Grondwater bewerkt (in miljoen m ³)	378,1	391,3
Drinkwater geproduceerd (in miljoen m ³)	369,0	382,4
Drinkwater ingekocht (in miljoen m ³)	5,2	5,6
Kraanwater geleverd aan klanten (in miljoen m ³)	351,3	362,4
Drinkwateromzet (in miljoen €)	356,7	353,7
Duurzaam opgewekte energie (GWh)	5,4	5,6
Energieverbruik (GWh)	171	174
Huishoudens (in miljoen aantal)	2,7	2,6
Investeringen bovengronds en ondergronds * (bruto**, in miljoen €)	155,2	143,3
Klanten in voorzieningsgebied (in miljoen aantal)	5,8	5,8
Medewerkers (aantal)	1.527	1.443
Ondermaatse leveringsminuten (OLM)	18:22	21:40
Productiebedrijven (aantal)	93	93
Servicelevel telefonie (%)	80%	74%
Servictevredenheidsindex (rapportcijfer)	8,3	8,3
Solvabiliteit (%)	30,2%	29,4%
Veiligheid, Lost Time Injury Frequency (LTIF)	1,0	2,2
Verontreinigingsindex bronnen korte termijn, lange termijn	VI-KT 90 , VI-LT 407	VI-KT 78, VI-LT 377
Waterkwaliteitsindex (WKI)	0,017	0,017
Waterwingebieden (in hectare)	2.636	2.638
Ziekteverzuim (%)	4,2	4,0

* De investeringen in bovengronds en ondergronds betreffen bruto 155,2 miljoen euro. Inclusief de overige investeringen ad bruto 25,2 miljoen euro, komt dit totaal op bruto 180,4 miljoen euro. De verantwoorde investeringen in de jaarrekening onder de immateriële- en materiële vaste activa betreffen 177,1 miljoen euro. Het verschil hiertussen ad 3,3 miljoen euro betreffen de 'Bijdragen reconstructies en hoofdleidingen' en 'Overige bijdragen'.

** Bruto investeringen betreffen de investeringen exclusief bijdragen.

input

We vertrouwen op
waardevolle middelen...

financieel

De aandeelhouders van Vitens zijn 92 gemeenten en vijf provincies. Vermogenspositie, opbrengsten, investeringen en kapitaal/leenverplichting staan beschreven in de jaarrekening. € 155,2 miljoen investeringen in onder- en bovengrondse activiteiten.

geproduceerd

Met 93 productiebedrijven hebben we in 2021 369 miljoen m³ drinkwater geproduceerd. Ook hebben we 5,2 miljoen m³ drinkwater ingekocht. We hebben een leidingnet van ongeveer 50.000 km.

intellectueel

Vitens heeft in 2021 geïnvesteerd in innovatie, circulair ondernemen, robuuste koppeling van data en digitalisering van de dienstverlening.

menselijk

Met 1.527 medewerkers hebben we een diverse organisatie waarin flexibel en veilig werken onze prioriteit heeft. Door outputsturing krijgen medewerkers meer verantwoordelijkheid.

sociaal en relaties

We zijn maatschappelijk betrokken door middel van onze internationale activiteiten en educatieprogramma's. We werken samen en zoeken de dialoog met onze stakeholders om samen te kunnen optrekken in de bescherming van ons grondwater.

natuurlijk

Voor onze bedrijfsvoering hebben we 171 GWh energie nodig. Deze komt van Europese windmolens. We beheren circa 2.636 hectare aan wingebieden op een duurzame manier.

businessmodel

...om met ons
businessmodel...

Elke
druppel
duurzaam
in 2030

primaire taak

Onze primaire taak is het produceren, distribueren en leveren van topkwaliteit drinkwater aan onze klanten. We leveren aan **5,8** miljoen klanten en **2,7** miljoen huishoudens. Dit doen we met topkwaliteit dienstverlening. Veilig en integer werken heeft hierbij de hoogste prioriteit.

output

...te sturen op resultaten.

water voor nu en later

351,3 miljoen m³ kraanwater geleverd
Service Tevredenheidsindex: **8,3**
2 clusters met positief 'Operationeel verschil'
2 clusters met voldoende 'Operationele reserves'
Waterkwaliteitsindex: **0,017**
Ondermaatse Leveringsminuten: **18:22**

SAP & transitie

0 ICT prio 1 cybersecurity

aantrekkelijk werkgeverschap

LTIF: **1,0**
Ziekteverzuim: **4,2**
Betrokkenheid medewerkers: **7,7**

Financiële gezondheid & voorspelbaarheid

Solvabiliteit: **30,2%**
Drinkwateromzet: **€ 356,7 miljoen**

intelligente watervoorziening

6 ontwikkelingen voortkomend uit het innovatieproces geïmplementeerd binnen de bedrijfsvoering

duurzaam watersysteem, drinkwaterbedrijf en drinkwatergebruik

Verontreinigingsindex korte termijn: **90**
Verontreinigingsindex lange termijn: **407**
5,4 GWh duurzaam opgewekte energie

impact

Zo creëren we waarde
voor onze stakeholders
en omgeving...

klanten

Door 24/7 betaalbaar en betrouwbaar kraanwater te leveren aan klanten:
• Dragen we bij aan hun gezondheid
• Maken we hun leven comfortabeler

Door goede informatie en service op maat:
• Maken we het regelen van waterzaken zo makkelijk mogelijk
• Helpen we klanten hun leven te verduurzamen

omgeving

Waterlevering heeft grote maatschappelijk waarde, maar ook nog een keerzijde voor mens en natuur. We werken aan het verduurzamen van de watercyclus en minimaliseren de impact van onze operaties door:
• Opwek duurzame energie
• Duurzaam terreinbeheer
• Beperken overlast werkzaamheden
• Duurzaam inkoopbeleid, hergebruik reststromen en samenwerkingen circulaire economie

medewerkers

We dragen bij aan het welzijn van medewerkers door:
• Ontwikkelmogelijkheden
• Inkomen
• Goede balans werk-privé

aandeelhouders

Aandeelhouders kunnen erop rekenen dat we:
• Een constructieve partner zijn in de ruimtelijke ordening
• Bijdragen aan het welzijn van hun burgers
• Hen helpen bij hun grondwaterbeschermingstaken
• Dividend uitkeren als dat kan

sustainable development goals

Schoon drinkwater en goede sanitaire voorzieningen hebben onze primaire focus. (6.1, 6.3, 6.4, 6.5 en 6.6.)

We investeren in innovatie en een duurzame infrastructuur. (9.1 en 9.4.)

We dragen zorg voor duurzaam beheer en efficiënt gebruik van natuurlijke hulpbronnen. (12.2.)

We nemen dringend actie om klimaatverandering en haar impact te bestrijden. (13.2.)

Hoe we waarde creëren

Waarde voor onze klant

Doelen en resultaten - klant

Klanten kiezen niet voor een drinkwaterleverancier. Daarom voelen we ons extra verantwoordelijk voor het feit dat zij 24/7 kunnen rekenen op betrouwbaar en betaalbaar water, voor nu én later. Daarbij vinden we het belangrijk dat klanten hun waterzaken zo soepel en simpel mogelijk kunnen regelen.

Stakeholders

24/7 drinkwater van topkwaliteit uit de kraan met uitstekende service is van groot belang vanwege de gezondheid, tevredenheid én het vertrouwen van de 5,8 miljoen klanten in ons leveringsgebied.

Bijdrage aan SDG's

Als het gaat om het creëren van waarde voor klanten, dragen we bij aan een van de werelddoelen voor duurzame ontwikkeling, vastgesteld door de lidstaten van de Verenigde Naties, Sustainable Development Goal (SDG) 6: 'schoon drinkwater en goede sanitaire voorzieningen'.

Met betrekking tot waarde voor klanten hebben we, samen met onze stakeholders, voor 2021 twee focusthema's vastgesteld, zogeheten materiële thema's. Voor elk materieel thema hebben we een doel (KPI) vastgesteld. Het gaat om:

Materiële thema's

- Leveringszekerheid van drinkwater; en
- Kwaliteit van drinkwater

Leveringszekerheid van drinkwater

Doel en resultaat

Iedereen kan 24/7
rekenen op drinkwater
uit de kraan

Ondermaatse leveringsminuten (OLM)

Doel: ≤14:00

Resultaat: 18:22

Resultaat 2020: 21:40

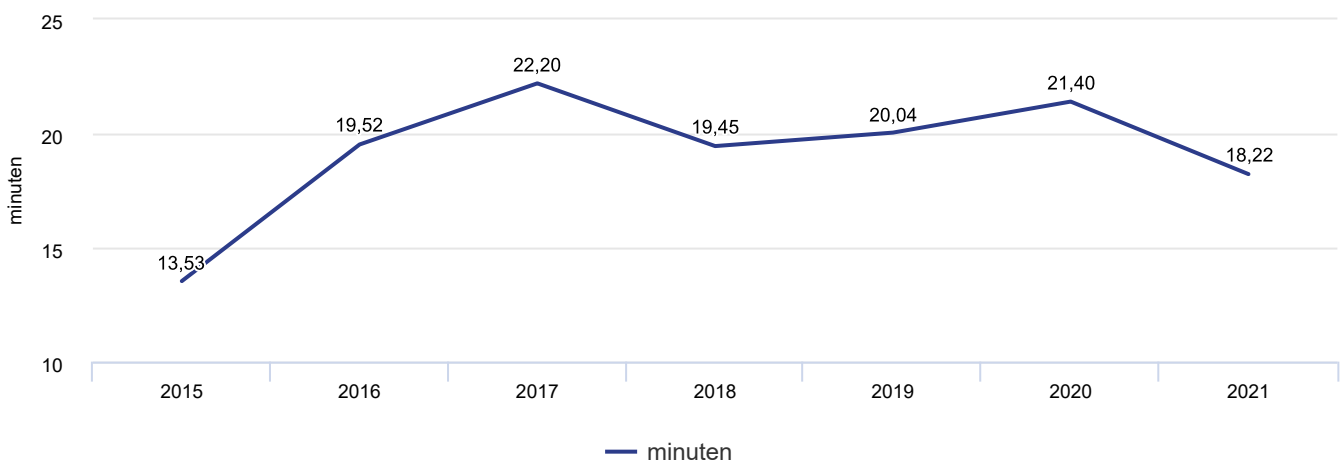
Meer uit de ondermaatse leveringsminuut halen

Het aantal ondermaatse leveringsminuten (OLM) is een belangrijke KPI (key performance indicator) om de leveringszekerheid te bepalen. Dit is een jaarlijks gemiddelde van het aantal minuten dat klanten geen water hebben. Onze ambitieuze doelstelling is een OLM van beneden de 14 minuten. Hierin tellen zowel geplande als ongeplande afsluitingen mee.

In 2021 kwamen we uit op 18:22 minuten (2020: 21:40 minuten). We hadden te maken met een paar grote verstoringen. Zo was er uitval op productiebedrijf Eibergen door een ICT-storing, productiebedrijf Spannenburg kampte met uitval door een spanningsdip in het elektriciteitsnet en een lekkage in het leidingnetwerk nabij productielocatie Ellecom zorgde voor een storing. Wij blijven grote incidenten evalueren en voeren verbeterpunten door. Op Spannenburg verkortten we bijvoorbeeld de aanrijtijd van onze elektrotechnisch aannemer van vier naar twee uur. Hierdoor lossen we verstoringen sneller op en beperken we de tijd dat onze klanten hinder ondervinden.

Dit jaar hebben we extra ingezet op proactieve acties die ons helpen de OLM laag te houden. We begonnen het jaar met een uitgebreide analyse van de KPI en zijn tot structurele verbeteracties gekomen. Zo verbeteren we ons onderhoud en voorkomen we verstoringen die leiden tot een hogere OLM. We blijven de komende jaren dus inzetten op evalueren en verbeteren. Ondanks dat we onze doelstelling van 14 minuten niet behaald hebben, hebben we mede door deze inspanningen wel een goede daling ten opzichte van 2020 (21:40 minuten) gerealiseerd.

Ondermaatse Leveringsminuten (OLM)

Kwaliteit van drinkwater

Doel en resultaat

Ons drinkwater
is van topkwaliteit

Waterkwaliteitsindex (WKI)

Doel: < 0,019

Resultaat: 0,017

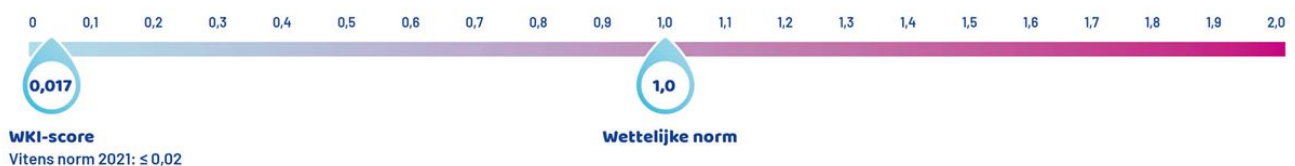
Resultaat 2020: 0,017

Score op de Waterkwaliteitsindex

We borgen de kwaliteit van het drinkwater door gerichte zuiveringen, waarbij ons kwaliteitsbeleid op sommige vlakken strenger is dan de wet voorschrijft. Na de zuivering is het belangrijk dat we de kwaliteit continu monitoren. De kwaliteit van drinkwater meten we met de Waterkwaliteitsindex (WKI), dat volgens een landelijke systematiek bij alle drinkwaterbedrijven wordt toegepast. De WKI is een verzamelcijfer van meerdere parameters, waaronder hardheid. Hoe lager de score, hoe hoger de kwaliteit van het water. De wettelijke norm hiervoor is 1. Het jaar 2021 sloten we af met 0,017. Hiermee voldoen wij ruimschoots aan de wettelijke norm. We zitten op een historisch lage WKI. De dalende trend zet door en dat was ook onze doelstelling. Veel lager kan bijna niet. De komende jaren blijven we inzetten op filtratieoptimalisaties om de troebelheid van het water naar beneden te krijgen.

Resultaten Vitens 2021

Kwaliteit drinkwater wordt uitgedrukt op de waterkwaliteitsindex (WKI). Hoe dichterbij de 0, hoe beter de kwaliteit.

Kwaliteitsincident in Oldenzaal

In september gaven wij een kookadvies af aan circa 26.000 klanten in gemeente Oldenzaal, Losser en deel van de gemeente Dinkelland. Het meermaals (in herhaling) afgeven van het kookadvies op deze schaal en het onvoldoende tijdig betrekken van stakeholders leidde tot negatieve berichtgeving in de media en vragen van onze klanten en partners. Vitens heeft daarom het Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement (COT) gevraagd een (interne en externe) evaluatie uit te laten voeren. Op die manier leren wij van deze impactvolle calamiteit.

Andere gerelateerde resultaten

Naast de bovengenoemde materiële thema's staan we stil bij een aantal andere resultaten op het gebied van onze klanten.

Klantgerichte dienstverlening

Goed rapportcijfer voor servicetevredenheid

Gedurende het hele jaar meten we hoe tevreden onze klanten zijn over de service die zij ervaren wanneer ze in aanraking komen met Vitens. Denk aan het aanvragen van een nieuwe aansluiting of het doorgeven van de meterstand. Deze klantreismetingen vormen de basis van de Servicetevredenheidsindex (STI). De uitkomsten van de verschillende klantreizen worden bij elkaar opgeteld en gewogen. Dat betekent dat een klantreis zwaarder weegt wanneer die vaker doorlopen wordt. De STI wordt uitgedrukt in een rapportcijfer. Voor 2021 was dat een 8,3, net als in 2020 en 2019. We zijn dan ook trots op het feit dat we deze klanttevredenheid al jaren vast kunnen houden.

Vroegsignalering van betaalachterstanden

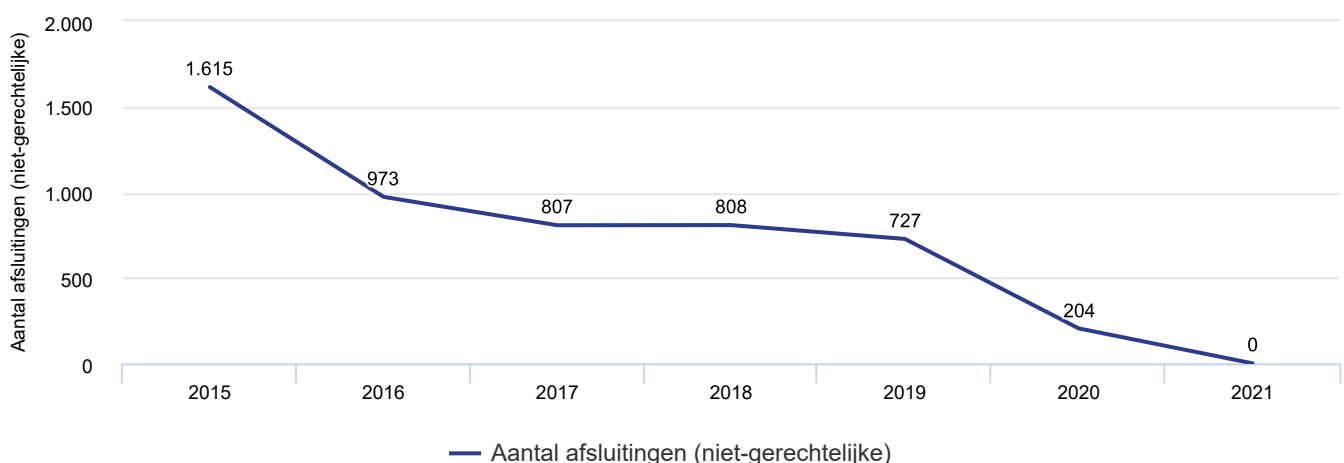
Sinds 2016 sluiten we actief convenanten met gemeenten rondom vroegsignalering. Vroegsignalering houdt in dat, wanneer we zien dat een klant een betaalachterstand heeft, we dit direct met een gemeente delen. Komt van meerdere partijen een bericht, bijvoorbeeld ook van de woningbouwcorporatie en ziektekostenverzekeraar, dan weet de gemeente dat er wat aan de hand is. De gemeente zoekt dan contact met de klant. Het idee hierachter is dat hoe eerder je mensen helpt, hoe minder groot de financiële problemen worden.

Op 1 januari 2021 is een wijziging van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening ingegaan. Hierdoor hebben wij veel extra convenanten gesloten met gemeenten. Inmiddels hebben wij momenteel met 101 gemeenten een convenant, een verdubbeling ten opzichte van vorig jaar. Met twaalf gemeenten heeft Vitens nog geen convenant. In 2022 zal Vitens contact zoeken met deze gemeenten om ook in deze gemeenten de samenwerking op vroegsignalering vorm te geven. Een ander gevolg van de wetwijziging is dat gemeenten nu op basis van een signaal van één schuldeiser al contact kunnen opnemen met de betreffende inwoner. Voorheen waren er meerdere signalen van verschillende schuldeisers nodig. Door deze wijziging worden mensen, ook klanten van Vitens, eerder geholpen.

Vitens voelt de sociaal-maatschappelijke verplichting om water ook voor kwetsbare klanten betaalbaar en beschikbaar te houden. Door een toename van contactmomenten met de klant en coulante betalingsmogelijkheden, doen we er alles aan om te zorgen dat we zo min mogelijk hoeven af te sluiten. Beter begrijpelijke brieven, de inzet van verschillende kanalen en het fysieke bezoek dragen hieraan daadwerkelijk bij.

Vanaf 2015 hebben we ieder jaar een daling in het aantal afsluitingen kunnen realiseren: van 1.615 afsluitingen in 2015, naar geen afsluitingen in 2021. Al moet daarbij opgemerkt worden dat we vanaf de start van de coronacrisis bewust gekozen hebben om klanten niet af te sluiten. Hiermee blijft drinkwater voor alle klanten beschikbaar. De verwachting is dat we in 2022 dit proces weer gaan starten om te zorgen dat de openstaande schulden uiteindelijk wel geïnd kunnen worden.

Aantal afsluitingen

Waarde voor onze natuurlijke omgeving

Doelen en resultaten - natuurlijke omgeving

Kraanwater is een natuurproduct. Hoe schoner onze omgeving, hoe minder wij het water hoeven te zuiveren. Een schone omgeving zorgt voor schonere en meer beschikbare bronnen. De impact op onze omgeving neemt af wanneer wij minder water hoeven op te pompen. Daarom willen we water duurzaam winnen, met respect voor het watersysteem en in balans met de omgeving. Om onze klanten nu én later te voorzien van goed en genoeg drinkwater.

Stakeholders

Vitens zet zich in om water duurzaam te winnen, met respect voor het watersysteem en in balans met de omgeving van onze klanten, (lokale) overheden, de agrarische sector en andere belanghebbenden in ruimtelijke ordening en de maatschappij.

Bijdrage aan SDG's

Impact

In onze strategie 'Elke Druppel Duurzaam in 2030' staat een positieve impact op mens en natuur centraal. In 2021 zijn we gestart met het meten van onze impact met een aantal indicatoren. Voor onze natuurlijke omgeving zijn we gestart met klimaatverandering, zowel de bijdrage als de beperking hiervan. Vitens heeft op nog veel meer manieren effect op onze natuurlijke omgeving. Het doel is deze steeds verder inzichtelijker te maken. Een overzicht van de effecten waar we naartoe werken is opgenomen in de sectie 'verantwoording impactmeten'. Hier staan de criteria en ook de methodiek achter de impactberekening beschreven.

Impact op het klimaat

Beperking van klimaatverandering:
€ 7,4 miljoen maatschappelijke waarde*
• Compensaties voor klimaatverandering

Negatieve bijdrage aan klimaatverandering:
€ 7,4 miljoen maatschappelijke kosten
• Eigen emissies (scope 1)
• Emissies van energie die we inkopen (scope 2)
• Emissies van ketenpartners (scope 3)

** Omdat Vitens ook emissies van scope 2 en 3 compenseert is onze positieve impact op het klimaat groter dan de negatieve impact. Toch kiezen we er voorlopig voor om de positieve impact maximaal gelijk te stellen aan de negatieve impact. Dat doen we omdat impact meten binnen Vitens volop in ontwikkeling is en de gerapporteerde impacts nog niet een compleet beeld geven van alle positieve en negatieve impact die Vitens op het klimaat heeft.*

Onze scope 1- en 2-emissies zijn te herleiden tot onze activiteiten en ons energiegebruik. In onderstaande tabel worden onze emissies per scope gespecificeerd. Onze scope 3-emissies zijn indirecter. Dit zijn de emissies die uitgestoten worden in de rest van de drinkwaterketen. Die kunnen wij niet één-op-één reduceren, maar daar hebben wij wél een verantwoordelijkheid in. Zonder onze ketenpartners kunnen wij namelijk ook niet werken. Daarom worden ketenemissies in een impactmeting verdeeld over ketenpartners. Vitens krijgt een groot deel toegewezen van de emissies waar het veel invloed in heeft en een kleiner deel van de emissies die buiten ons om gebeuren.

Wij kiezen ervoor de emissies (scope 2 en 3) te compenseren die zijn toegewezen aan andere ketenpartners. Dit past binnen onze visie op een positieve impact op mens en natuur, maar daarmee zijn we nog niet klaar. We willen onze negatieve impact zo ver mogelijk reduceren en alleen datgene compenseren dat overblijft, zowel in onze eigen operaties als met onze ketenpartners.

CO2 Bruto Emissies volgens de Praktijkcode Code Drinkwater (PDC-11)*

Emissiebron (in kiloton CO2-equivalenten)	2020	2021	delta
Scope 1			
CO2 uitstoot als resultaat van waterwinning	9	9	
CH4 uitstoot als resultaat van waterwinning	23	21	
Gasverbruik gebouwen	1	1	
Noodaggregaten	1	1	
Lease- en dienstauto's	3	3	
Methaan gasmotor (die gebruikt methaan dat los komt door het waterwinnen)	2	3	
Totaal scope 1	39	38	-3%
Scope 2			
Electriciteitsverbruik	94	92	
Totaal Scope 2	94	92	-2%
Scope 3			
Dienst vlieguren**	0	0	
Woon-/werkverkeer**	0	0	
Chemicaliën	17	15	
Transport derden	2	1	
Inkoop drinkwater	1	1	
Totaal Scope 3	20	18	-14%
Totaal emissies (bruto)	153	148	-4%

* De cijfers geven de bruto CO2 emissies weer in kiloton CO2 equivalent(en). CO2 compensatie is hier niet in meegenomen.

** Uitstoot komt afgerond in kiloton equivalent uit op nihil.

Materiële thema's

- Bescherming grondwaterbronnen
- Grondwater en klimaatadaptatie

Bescherming grondwaterbronnen

Doelen en resultaten

We beschermen grondwaterbronnen tegen verontreiniging en uitstoot

Verontreinigingsindex korte termijn, lange termijn

Doel: n.v.t.

Resultaat korte termijn: 90

Resultaat lange termijn: 407

Resultaat korte termijn 2020: 78

Resultaat lange termijn 2020: 377

Het beschermen van onze grondwaterbronnen is een belangrijke strategische pijler voor Vitens. Grondwater is immers onze primaire grondstof. We willen hier dus zo veel mogelijk controle over hebben. Het beschermen van grondwaterbronnen is tegelijkertijd complex. Grondwater stroomt diep in de grond van ver weg over honderden jaren langzaam onze drinkwaterbronnen in. Bovengronds vinden er tegelijkertijd allerlei activiteiten, zoals wonen, landbouw en industrie plaats die de kwaliteit van het grondwater beïnvloeden. Op deze activiteiten heeft Vitens weinig controle: het gaat immers over gronden waarover Vitens geen zeggenschap heeft. Daarom zetten wij in op initiatieven waarin wij samenwerken met onze stakeholders en partners in ons distributiegebied. Daarnaast is het van belang om de invloed van verontreiniging inzichtelijk en met meetbare indicatoren over het voetlicht te brengen. Op basis van dat inzicht kan tijdig tot gerichte actie worden besloten. Daarnaast zijn wij beter in staat om vanuit samenwerking de grondwaterbronnen beter te beschermen en verontreiniging terug te dringen.

Verontreinigingsindex

Vorig jaar heeft Vitens een nieuwe kritieke prestatie-indicator (KPI) ontwikkeld waarmee we scherper sturen op kwaliteit van de bronnen: de verontreinigingsindex. Deze KPI geeft een indicatie van de mate van verontreiniging van een waterbron door het verschil aan te geven tussen de huidige situatie en de streefwaarden. Hoe hoger de index, hoe hoger de verontreiniging.

De index laat zien hoeveel van welke stoffen in het gewonnen water voorkomen. Hierbij zijn de stoffen in vier groepen verdeeld:

1. Macroparameters (nitraat, sulfaat, hardheid);
2. Bestrijdingsmiddelen;
3. Geneesmiddelen; en
4. Industriële stoffen

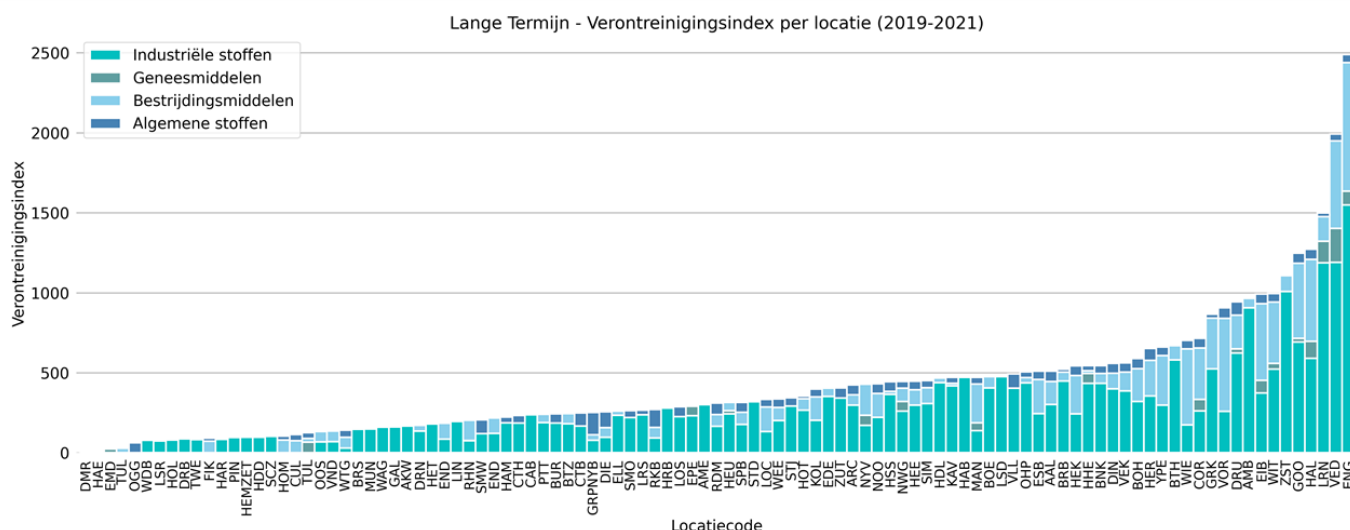
Voor elke stof wordt bepaald of de gemeten waarde voldoet aan de streefwaarde voor de korte (2030) en lange (2050) termijn. Per winlocatie tellen we alle overschrijdingen op. Zo berekenen we twee verontreinigingsindices: een voor het meten van de korte termijnambitie (VI-KT) en een voor de lange termijn (VI-LT).

Verontreinigingen in grondwater worden door Vitens uit het water gezuiverd. Water uit de kraan is dus altijd veilig om te drinken, maar Vitens wil de waterbronnen zo schoon mogelijk houden. Wat er niet in komt, hoeft er ook niet uitgehaald te worden. Zuiveren van water is kostbaar en kost veel energie. Daarom gebruiken we de verontreinigingsindex om te praten met onze stakeholders en andere belanghebbenden (waterschappen, landbouw, natuur) over het schoon maken en houden van waterbronnen. Ook zetten wij de verontreinigingsindex in als basis voor bestuurlijke afspraken met overheden over grondwaterbescherming, via onder meer beleid, vergunningen en uitvoeringsprogramma's.

Resultaat Verontreinigingsindex korte en lange termijn

Vorig jaar gebruikten we de Verontreinigingsindex voor het eerst. Het resultaat van 2020 is in dit jaarverslag herzien, omdat bij controles medio 2021 bleek dat sommige stoffen dubbel werden geteld in de berekening. Daarnaast bleek, na verslaggeving, dat vals-positieve laboratoriumdata was gecorrigeerd. Daardoor kwam de verontreinigingsindex te hoog uit. Na herberekening werd de VI-KT daardoor 78 in plaats van 81 en de VI-LT werd 377 in plaats van 405.

Doel voor dit jaar was geen stijging van de verontreinigingsgraad, het liefst een daling. Dit is niet gelukt, want de VI-KT kwam in 2021 uit op 90 (+15 procent) en de VI-LT op 407 (+8 procent). Dit betekent dat de verontreinigingsgraad is toegenomen, omdat implementatie van maatregelen tijd kost en ook de effecten in het grondwater langzaam doorwerken, is een daling van de index als gevolg van beleidsmaatregelen ook pas op lange termijn te verwachten.

Aandachtspunten en ontwikkelingen

Wij hebben het afgelopen jaar onze Verontreinigingsindex toegelicht in overleggen met onze stakeholders, met name provincies. Ook hebben we een vergelijking gemaakt van prioriteiten in de provinciale Uitvoeringsprogramma's en prioriteiten volgend uit de Verontreinigingsindex. Één van de conclusies is dat in Uitvoeringsprogramma's voldoende aandacht is voor algemene maatregelen (ruimtelijk beleid, vergunningverlening en handhaving), maar dat er onvoldoende aandacht is voor bepaalde stoffen, bestrijdingsmiddelen, PFAS en complexvormers.

De ontwikkelingen rond BO Nitraat (bestuursovereenkomst Aanvullende aanpak nitraatuitspoeling uit agrarische bedrijfsvoering in specifieke grondwaterbeschermingsgebieden) lopen over het geheel genomen, wat Vitens betreft, te traag. Vele betrokken boeren die aan BO Nitraat uitvoering geven, maar de urgentie wordt nog onvoldoende gevoeld. Vitens zou meer snelheid willen maken met haar partners in het watersysteem en in de regio's. Samenwerkingen, zoals Boeren voor Drinkwater in Overijssel, Grondig Boeren met Water in Drenthe en Waterwijs Boeren in Gelderland zouden meer ruimte moeten krijgen om meer vanuit regionale samenwerking op te pakken.

Herkomst stoffen beter in beeld

Onze ambitie is om de herkomst van stoffen in onbewerkt opgepompt water beter in beeld te krijgen. De uitrol van *early warning*-systemen in intrekgebieden moet ons meer inzicht geven in de oorsprong van verontreinigingen. Ook gaan we gericht onderzoek doen naar gebruik en verspreiding van stofgroepen waarvan de herkomst nu nog onduidelijk is.

Aanpak verontreinigingen

Wij constateren dat de aanpak van verontreiniging van onze drinkwaterbronnen vraagt om een langdurige inzet waarbij niet direct resultaat meetbaar is, omdat de maatregelen niet direct invloed hebben op een direct waarneembare afname van de verontreiniging.

Wij zetten ons op verschillende manieren in om de verontreiniging in onze bronnen te verlagen. Zo stimuleren wij onder andere efficiënter gebruik van mineralen in de landbouw. Dit moet zorgen voor minder emissies naar grond- en oppervlaktewater, waardoor de hoeveelheid nitraat, sulfaat en de hardheid van ruwwater afnemen. Ook brengen we de aanwezigheid van herbiciden onder de aandacht bij overheden en gebruikers en stimuleren we chemievrije maisteelt.

Als het gaat om industriële stoffen gaan we meer focus leggen op sanering van bodemverontreinigingen en ook doen we gericht onderzoek naar herkomst van stoffen als PFAS en ftalaten. Ftalaten worden gebruikt in onder meer kinderspeelgoed, zoals kuilt of opblaasbaar speelgoed. Met waterschappen en omgevingsdiensten voeren we gesprekken over scherpere monitoring, vergunningverlening en handhaving.

Met de OpenBodemIndex (OBI) zet Vitens zich samen met andere partners in om verontreiniging van de grondwaterbronnen omlaag te brengen. De OBI is een gezamenlijk initiatief van Rabobank, a.s.r. en Vitens en is gericht op een onafhankelijke web-based meetmethode welke gebruikmaakt van alle beschikbare bodem- en gewasdata. Het geeft inzicht in het management van duurzaam bodembeheer door agrariërs. De gedachte achter de OBI is dat het een stimulans is in het terugdringen van het gebruik van bestrijdingsmiddelen en kunstmest. Op de lange termijn heeft de OBI ook een positief effect op de kwaliteit van het grondwater en de verontreinigingsindex. In 2021 is de Stichting OBI opgericht om de OBI-web tool beschikbaar te stellen. Inmiddels zijn 200 agrariërs actief met de methodiek.

Waterschaarste en klimaatadaptatie

Doelen en resultaten

We dragen bij aan het voorkomen van waterschaarste en verdroging van grond- en oppervlaktewater

Aantal clusters met positief 'operationeel verschil'

Doel: 3

Resultaat: 2

Resultaat 2020: 2

Aantal clusters met voldoende 'totale reserves'

Doel: 3

Resultaat: 2

Resultaat 2020: 1

Als drinkwaterbedrijf hebben we de taak om te zorgen voor voldoende wincapaciteit in ons distributiegebied. In 2021 is nog duidelijker geworden dat de benodigde wincapaciteit ernstig onder druk staat op de lange, maar juist ook op de korte termijn. Hierdoor is het voor Vitens niet meer mogelijk om goed voorbereid te zijn op de toenemende drinkwatervraag door droge –en warme zomerperioden en de groeiende woningaantallen. Ook kunnen wij niet meer voldoen aan de toenemende economische groei en de vraag naar drinkwater van bedrijven in ons distributiegebied.

In de provincie Overijssel is de situatie in 2021 het meest urgent, maar ook in andere delen van ons gebied is de toenemende vraag naar drinkwater in relatie tot onze vergunningscapaciteit een grote uitdaging. Eind 2021 hebben wij in een brandbrief aan de provincie Overijssel de urgentie van dit vraagstuk over het voetlicht gebracht en gevraagd om oplossingen vanuit de wettelijke provinciale zorgplicht. In samenwerking met de Vewin werken wij aan landelijke beïnvloeding op dit thema en brengen we via de media dit thema bij het publiek onder de aandacht.

Voor de lange termijn willen wij samen met de provincie en andere partners de meest duurzame oplossingen (in winning, transport en gebruik) verder onderzoeken, uitwerken en implementeren. Vitens staat daarbij open voor alle vormen van waterwinning en investeert in nieuwe duurzame concepten zoals Panorama Waterland. Hierbij willen wij samen met andere gebruikers anders omgaan met het watersysteem. Het optimaliseren en verduurzamen van onze eigen infrastructuur is ook van belang. Om het waterverbruik naar beneden te brengen, vraagt Vitens aandacht voor waterbesparing bij zowel haar particuliere klanten als zakelijke klanten en werken wij aan pilots op het gebied van watervriendelijk bouwen.

Vitens wil graag aan de slag met de langetermijnoplossingen in samenwerking met alle partners. Daarnaast zijn oplossingen nodig op de korte termijn om de leveringszekerheid voor de komende jaren veilig te stellen. Vitens ziet dat door de verschillende belangen de rol van de provincie als winvergunningverlener, in deze opgave complex, is. Tegelijkertijd moeten wij constateren dat het tempo van vergunningverlening te laag ligt om te kunnen inspelen op het oplopende tekort aan reserves.

De benodigde maatregelen moeten dan ook zeer snel tot stand komen. Wij denken hierbij, bijvoorbeeld aan het bij besluitvorming door het bevoegd gezag voorrang geven aan het drinkwaterbelang boven andere belangen, versnelde (vergunning)procedures à la Crisis- en Herstelwet en pragmatische omgang met bestaande winvergunningen.

Om beter inzicht te krijgen in onze reserves en deze te rapporteren, werken we met twee KPI's: 'Operationeel Verschil' en 'Totale Reserve'. We hebben ons voorzieningsgebied opgedeeld in tien clusters (deelgebieden); per cluster sturen en rapporteren we op deze KPI's. In onze projectenplanning werken we ernaartoe om in 2028 in alle clusters te voldoen aan deze KPI's.

Operationeel verschil

Het operationeel verschil is het verschil op jaarbasis tussen de noodzakelijke totale productiebehoefte en de beschikbare zuiveringscapaciteit. In 2021 waren twee clusters met een positief operationeel verschil. Dit betekent dat er slechts twee clusters zijn met voldoende operationele reserve om te kunnen inspelen op onverwachte veranderingen in de watervraag.

Bij een negatief operationeel verschil is het nog steeds mogelijk om voldoende drinkwater te leveren in de acht clusters met een negatief operationeel verschil. Wij hanteren als standaard een operationele reservecapaciteit van 10 procent (sectorbreed beleid) om onverwachte vraagstijging op te vangen. Voor de drinkwaterlevering in de acht clusters met een negatief operationeel verschil voldoen wij aan de watervraag. Vitens is dan wel genooddacht gebruik te maken van de 10 procent reservecapaciteit.

Om in de andere acht clusters ook tot een positief operationeel verschil te komen, zijn projecten gepland om de productiecapaciteit in de clusters te verhogen. In 2021 is er in totaal 3,5 miljoen m³ productiecapaciteit bijgekomen. Daarmee is het gestelde doel van 5,3 miljoen m³ productiecapaciteit niet gehaald. Een belangrijke reden hiervoor is dat de doorlooptijd van enkele projecten langer is dan verwacht door een vertraging in vergunningstrajecten of bezwaren vanuit de omgeving. Dit is zorgelijk aangezien een positief operationeel verschil noodzakelijk is voor de betrouwbaarheid van de directe drinkwatervraag van klanten in ons distributiegebied.

Totale Reserve

De totale reserve is het verschil tussen de maximale productiecapaciteit en de productiebehoefte. In 2021 waren twee clusters die voldeden aan 'totale reserve op orde'.

De totale reserve bestaat uit operationele reservecapaciteit (productie) van 10 procent met daar bovenop nog eens 10 procent strategische reservecapaciteit (vergunningen). Dit is ook sectorbreed beleid. De 10 procent extra vergunningscapaciteit is de ruimte die nodig is om de operationele reserve binnen vijf jaar te kunnen aanvullen.

In 2021 kwam in totaal 3 miljoen m³ vergunningscapaciteit bij. Hiermee is het gestelde doel van 8,7 miljoen m³ per jaar niet gehaald. Dit is te weinig en verhoogt de opgave voor de komende jaren om extra vergunningscapaciteit te verkrijgen.

Met name door de stijgende vraag naar drinkwater is de urgentie, om aan de KPI's 'Operationeel Verschil' en 'Totale Reserve' te voldoen, buitengewoon hoog. Vitens zoekt in het kader van de nieuwe strategie 'Elke druppel duurzaam' naar de meest duurzame winopties. Dit betekent dat enkele winningen vanwege hun effecten op de omgeving in de toekomst vervangen worden. Om onze ambitie waar te maken, is het daarom des te belangrijker om samen met stakeholders in de regio tot duurzame alternatieven te komen. Daarom werken wij met stakeholders aan een uitgebalanceerde strategie voor zowel de korte als lange termijn.

Energie en klimaat

Doelen en resultaten

We verlagen onze
CO₂-uitstoot

CO₂-uitstoot

Doel: ≤ 144,6 kiloton

Resultaat: 148 kiloton

Resultaat 2020: 153 kiloton*

* Het resultaat 2020 is verlaagd van 154 kiloton naar 153 kiloton. Voor het bepalen van de CO₂ uitstoot over 2021 hebben we de berekening van de methaanuitstoot bij Spannenburg verbeterd: aannames zijn vervangen door meetgegevens. Hierbij bleek de uitstoot in 2020 licht overschat.

Vitens zet zich in voor een zo duurzaam mogelijke bedrijfsvoering. Hiermee willen we bijdragen aan de doelen die zijn gesteld in het landelijke Klimaatakkoord om de opwarming van de aarde tegen te gaan.

Verlagen CO₂-voetafdruk

Met onze activiteiten hebben we een CO₂-voetafdruk. Bij drinkwaterproductie ontstaat vooral CO₂-uitstoot door energieverbruik, ontgassing van het ruwwater en chemicaliënverbruik. Vitens wil haar bijdrage aan klimaatverandering verkleinen. Daarom zetten we steeds meer in op het verminderen van energieverbruik, het opwekken van hernieuwbare energie (voor eigen gebruik) en het afvangen van het methaan dat bij ons productieproces vrijkomt. Door dit methaan in te zetten als energie voor onze bedrijfsvoering reduceren we de uitstoot van broeikasgas verder.

In 2021 hebben we 148 kton CO₂-bruto-equivalenten uitgestoten. Dat is een 4 procent daling ten opzichte van vorig jaar, die vrijwel geheel toe te schrijven is aan de afname van de hoeveelheid geleverd water.

Het grootste deel van onze uitstoot in 2021, 62 procent, valt onder 'Energieverbruik via energieleveranciers'. 22 procent van de uitstoot was afkomstig van directe emissies uit grondwater (methaan en CO₂) en 11 procent van verbruik van chemicaliën voor waterzuivering. De herkomst van de overige 5 procent van de uitstoot is een bonte verzameling, variërend van mobiliteit tot aangekocht ruwwater.

De gehele uitstoot van ons elektriciteitsverbruik hebben we vergoed via Garanties van Oorsprong. Onze overige uitstoot hebben we gecompenseerd middels Varified Emission Reduction-certificaten (VER's).

Verduurzaming eigen energieverbruik

In 2021 hebben we 171 gigawattuur energie verbruikt. Het overgrote deel daarvan is ingezet voor het oppompen van grondwater en de zuivering en distributie van het drinkwater. Op de locaties waar we energie verbruiken, willen we de komende jaren zelf meer energie opwekken. Dat doen we hoofdzakelijk met methaanverbranding en gedeeltelijk met zonnepanelen.

In 2021 hebben we 5,4 gigawattuur energie duurzaam opgewekt (het doel was 7,1 gigawattuur). Daarmee hebben we deze KPI dus, net als in 2020, niet gehaald. Belangrijkste oorzaak hiervoor was het achterblijven van plaatsing van zonnepanelen door capaciteitsgebrek, bouwkundige problemen en een vol netwerk.

CO₂-beprijzing

In 2021 zijn we gestart met het meenemen van een CO₂-prijs in financiële afwegingen. Om klimaatimpact een plek te geven in businesscases hebben we een prijs gekoppeld aan CO₂-uitstoot: € 100 per ton CO₂, in lijn met het advies van de werkgroep CO₂-beprijzing van Blauwe Netten. Met deze CO₂-beprijzing rekenen wij de klimaat-impact van investeringen mee. Voor impactmeting wordt een andere CO₂-prijs gebruikt. Deze prijs representeert de maatschappelijke kosten van een ton CO₂. Meer toelichting is terug te vinden in de sectie 'verantwoording impactmeten'.

Duurzaam mobiliteits- en thuiswerkbeleid

Vitens heeft in 2021 een duurzaam mobiliteits- en thuiswerkbeleid ingevoerd waarbij we inzetten op een duurzame invulling van de mobiliteitsbehoefte van de Vitens-medewerkers. We gaan uit van het belonen van de duurzame vormen van vervoer, werken thuis als dit kan en hebben wij ongeveer 40% van de fossiel aangedreven auto's in ons wagenpark vervangen door een elektrische variant. In 2021 is er een visie op het hybride werken opgesteld die zich richt op het post-coronatijdperk. Bij Vitens kenmerkt het hybride werken zich door een duurzame combinatie van thuiswerken, (samen)werken en ontmoeten op een Vitens kantoorlocatie. Wij ondersteunen medewerkers door het thuiswerkbeleid, dat bestaat uit een regeling met een thuiswerkvergoeding en een budget om een passende thuiswerkplek in te richten. In de kantoren zijn de vergaderfaciliteiten aangepast waardoor er meer mogelijkheden zijn voor het samenwerken op afstand en het digitaal ontmoeten. Medewerkers hoeven dan minder vervoerskilometers af te leggen.

Waarde voor onze medewerkers

Doelen en resultaten - medewerkers

Binnen Vitens werken 1.527 mensen iedere dag aan de missie 'elke druppel duurzaam in 2030'. Op locatie, maar afgelopen jaar ook veel vanuit huis. Betrokken en gedreven collega's, die hun werk met veel passie doen. Zij maken Vitens sterk en zijn het hart van de organisatie.

Stakeholders

Een innovatieve, maatschappelijk betrokken werkgever, waar je gezond en veilig kunt werken, met werk waar je energie van krijgt, trots op bent en wat je als zinvol ervaart: dit alles is belangrijk voor het welbevinden van onze 1.527 medewerkers.

Impact

In onze strategie 'Elke Druppel Duurzaam in 2030' staat een positieve impact op mens en natuur centraal. In 2021 zijn we gestart met het meten van onze impact met een aantal indicatoren. Voor medewerkers kijken we hiervoor naar welzijn door het hebben van werk en werkgerelateerde uitval en ongevallen, maar Vitens heeft op meer manieren effecten op haar medewerkers. Het doel is deze steeds verder inzichtelijk te maken. Een overzicht van de effecten waar we naartoe werken is opgenomen in de sectie 'verantwoording impactmeten'. Hier staan de criteria en ook de methodiek achter de impactberekening beschreven.

Impact op medewerkers

Welzijn van het hebben van werk:

€ 17,1 miljoen maatschappelijke waarde

- Werknemers in dienst
- Werknemers in dienst met een afstand tot de arbeidsmarkt
- Werknemerstevredenheid

Uitval en ongevallen:

€ 0,1 miljoen maatschappelijke kosten

- Aantal niet fatale ongevallen
- Aantal fatale ongevallen
- Verzuimpercentage

Voor medewerkers streven we naar positieve impact op mens door welzijn van het hebben van werk. De waarde van betekenisvol werk is namelijk meer dan het salaris dat wordt uitbetaald. Het hebben van een baan waarin je op je plek zit vergroot je gevoel van eigenwaarde, autonomie, sociale relaties en sociale status. Uit wetenschappelijk onderzoek en ons werknemerstevredenheidsonderzoek, blijkt het welzijn hieruit aanzienlijk te zijn. Hier zien we ook dat het hebben van werk een nog grotere waarde heeft voor werknemers met een afstand tot de arbeidsmarkt; dat geldt bijvoorbeeld voor onze collega's van Vitens Inclusief.

Een ander belangrijk thema voor werknemers is veiligheid en gezondheid. Hoewel we hard werken aan het reduceren van deze impact, is er nog steeds sprake van werkgerelateerde uitval en ongevallen, welke leiden tot een negatieve impact op werknemers. Denk hier aan de (blijvende) schade die een medewerker ondervindt naar aanleiding van een burn-out, maar ook ongevallen, zoals het knellen of stoten bij het uitvoeren van onderhoud voor het werk.

Materieel thema

Met betrekking tot waarde voor onze medewerkers hebben we, samen met onze stakeholders, voor 2021 een nieuw focusthema vastgesteld, een zogeheten materieel thema. Voor dit thema hebben we een doel (KPI) vastgesteld. Het gaat om:

- Betrokken medewerkers

De betrokkenheid van onze medewerkers

Doel en resultaat

We stimuleren de
betrokkenheid van
medewerkers

Betrokkenheid medewerkers

Doel: nb

Resultaat: 7,7

Resultaat 2020: 7,6

Een dikke voldoende

Betrokkenheid is al jaren heel belangrijk voor onze organisatie. Want: betrokken medewerkers zijn meer verbonden, creatiever en productiever. Daarnaast vinden we het fijn dat medewerkers met plezier hun werk kunnen doen. Ondanks dat wij in 2021 ook volgens de coronamaatregelen hebben moeten werken, vinden wij het waardevol dat de betrokkenheid en het werkplezier ruim voldoende zijn.

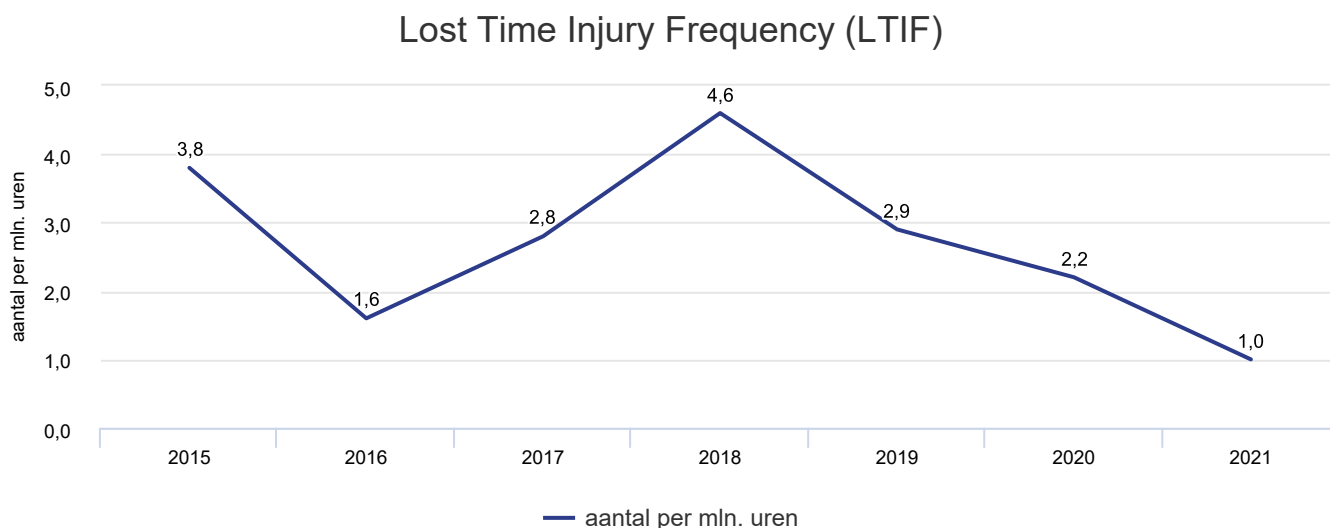
De KPI voor dit thema is betrokkenheid. In 2020 was deze 7,6 en in 2021 scoorde Vitens op de pulsemeting een 7,7. We zijn blij met deze dikke voldoende, maar werken natuurlijk het hele jaar door om dit cijfer hoger te maken. Dat doen we door het werkgeluk en welbevinden van onze medewerkers centraal te stellen.

Veilig werken

Veilig werken staat nog altijd bovenaan onze prioriteitenlijst. Binnen Vitens is veel aandacht voor een veilige werkomgeving voor onze medewerkers, in termen van fysieke veiligheid, arbo en milieu, maar ook een sociaal veilig werkklimaat. Daarnaast beveiligen we Vitens tegen dreigingen van buitenaf.

Door de blijvende aandacht voor veiligheid merken we dat er steeds vaker melding wordt gemaakt van onveilige situaties. Een cultuur waarin het maken van melden om zo veilig mogelijk te werken zien wij als een positieve ontwikkeling.

In 2021 zijn er, dankzij deze meldingen, gevaarlijke situaties veiliger gemaakt. Onze Lost Time Injury Frequency (LTIF) is gedaald, van 2,2 in 2020 naar 1,0 in 2021. Dat wil zeggen dat er per 1 miljoen gewerkte uren 1 ongeval met verzuim is ontstaan.

We zetten ons komend jaar in om dit cijfer verder omlaag te krijgen, onder andere door blijvend te werken aan onze veiligheidscultuur. Daarbij spelen de veiligheidsadviseurs uit het team Veiligheid & Gezondheid en ons management een belangrijke rol. Verder zijn al onze medewerkers verantwoordelijk voor veiligheid op de werkvloer.

Integer werken

Naast fysieke veiligheid vinden we ook een sociaal veilig werkklimaat belangrijk. We besteden sinds een aantal jaren extra aandacht aan integriteit: we willen op een eerlijke en integere manier werken. Zo is dit jaar, naast de Vitens Veilig Week, ook een week van de Integriteit georganiseerd. Medewerkers kregen iedere dag een dilemma of vraag in hun mailbox.

Recruitmentopgave

Ook dit jaar was het door krapte op de arbeidsmarkt weer een uitdaging voor Vitens om openstaande vacatures in te vullen. Toch hebben we veel mensen weten te bereiken en zijn er meer dan 200 vacatures vervuld. Dat beschouwen wij als een prestatie van formaat.

We staan voor een forse recruitmentopgave. Veel medewerkers gaan de komende jaren met pensioen, naar verwachting bijna 500 medewerkers tot 2030. Tegelijkertijd vragen de extra investeringen die Vitens moet doen – vanwege onder meer de toenemende watervraag, digitalisering, klimaatverandering en cybersecurity – om extra medewerkers.

In 2019 is de afdeling recruitment opgezet. Afgelopen jaar hebben we dit weer verder geprofessionaliseerd. Bijvoorbeeld door te werken aan de kwaliteit van onze selectiegesprekken. Veel aandacht wordt geschonken aan goede onboarding. Zo is er altijd een fysiek welkom op kantoor, ook in coronatijd. Op dat moment krijgt de nieuwe medewerker een welkomstpakket en benodigde spullen. Tot slot heeft de website werkenbijvitens.nl afgelopen jaar een update gekregen.

Duurzame inzetbaarheid

Vitens zet zich in voor wendbare medewerkers, die plezier hebben in hun werk. In dit bijzondere jaar blijkt het fysieke en mentale welbevinden van onze medewerkers belangrijker dan ooit. Duurzame inzetbaarheid staat hierbij centraal. Het hybride werken (thuis en op kantoor) gaat onze organisatie gelukkig goed af.

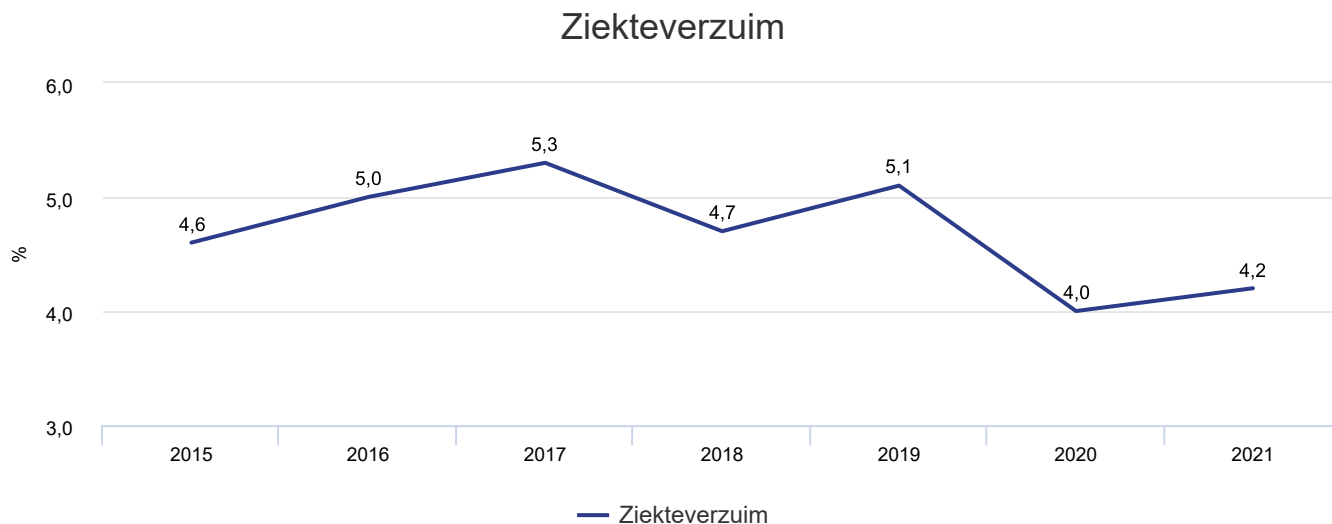
Online programma's en workshops

Voor fysieke evenementen was dit jaar helaas weinig ruimte. In 2021 hebben wij op een veilige manier en rekening houdend met de toen geldende coronamaatregelen het Vitens Festival kunnen organiseren. Vitens heeft daarnaast veel aandacht besteed om medewerkers online te begeleiden bij duurzame inzetbaarheid. Zo kregen ze binnen het programma 'Zo werk ik' via intranet tips over hybride werken. Ook was er een online workshop over de werk-privébalans. De online live-events zijn verder geprofessionaliseerd en zorgen ervoor dat medewerkers betrokken worden bij hun bijdrage aan de strategie.

In de Week van de Werkstress konden medewerkers bijvoorbeeld deelnemen aan een online yogatraining. Tot slot hebben we nog het programma 'Challenge jouw toekomst' georganiseerd, waarbij collega's het tegen elkaar op konden nemen door bijvoorbeeld cursussen te volgen of een extra wandeling te maken.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim is afgelopen jaar gestegen, van 4,0 procent in 2020 naar 4,2 procent in 2021. Daarmee halen we de KPI uit het jaarplan: gelijk aan of lager dan 4,75 procent. Mede doordat een grote groep medewerkers ouder is dan 50 jaar, was langdurig verzuim lange tijd een aandachtspunt. Leidinggevendenden hebben daarom veel aandacht besteed aan duurzame inzetbaarheid en gezondheid en dit werpt nu zijn vruchten af. Vitens volgde in 2021 nauwgezet de effecten van werken onder het corona-regime op de psychologische en sociale werkbelasting.

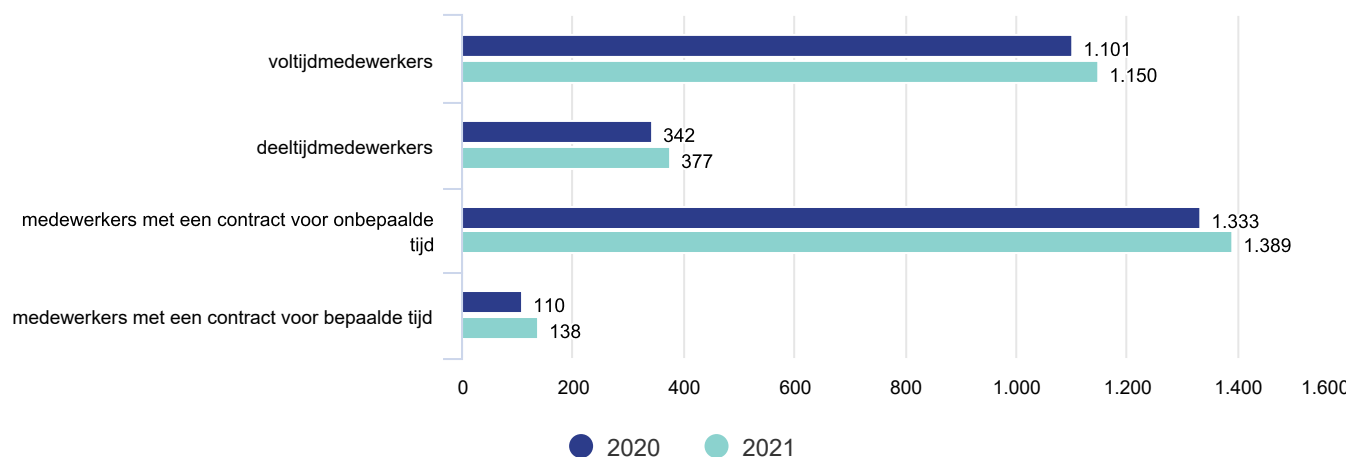
Persoonlijke ontwikkelplannen

Wendbaarheid is een belangrijk thema. We moeten zorgen dat we mee kunnen bewegen met veranderingen. Onze strategische personeelsplanning voorziet daarin. Zowel medewerkers als leidinggevendenden worden begeleid. Daarnaast profiteerden onze medewerkers in 2021 net als vorige jaren van persoonlijke ontwikkelplannen met ruime opleidingsmogelijkheden en een eigen employabilitybudget. Dat geeft mensen tegelijkertijd ook de verantwoordelijkheid voor hun eigen loopbaan en duurzame inzetbaarheid.

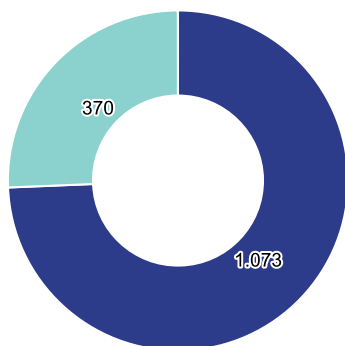
De samenstelling van Vitens

Vitens heeft 1.527 medewerkers in dienst, waarvan 1.525 medewerkers met een collectieve arbeidsovereenkomst (exclusief directie: 99,87 procent van het totaal). Al onze medewerkers werken in Nederland.

Samenstelling medewerkersbestand

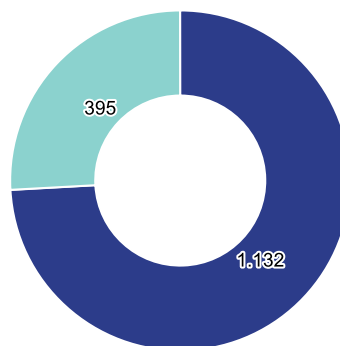

2020

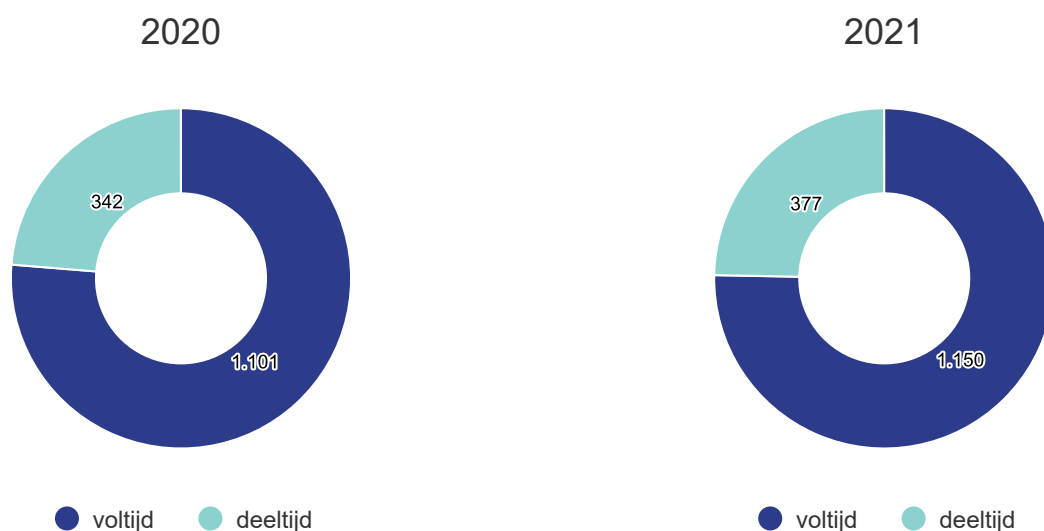

● Mannen ● Vrouwen

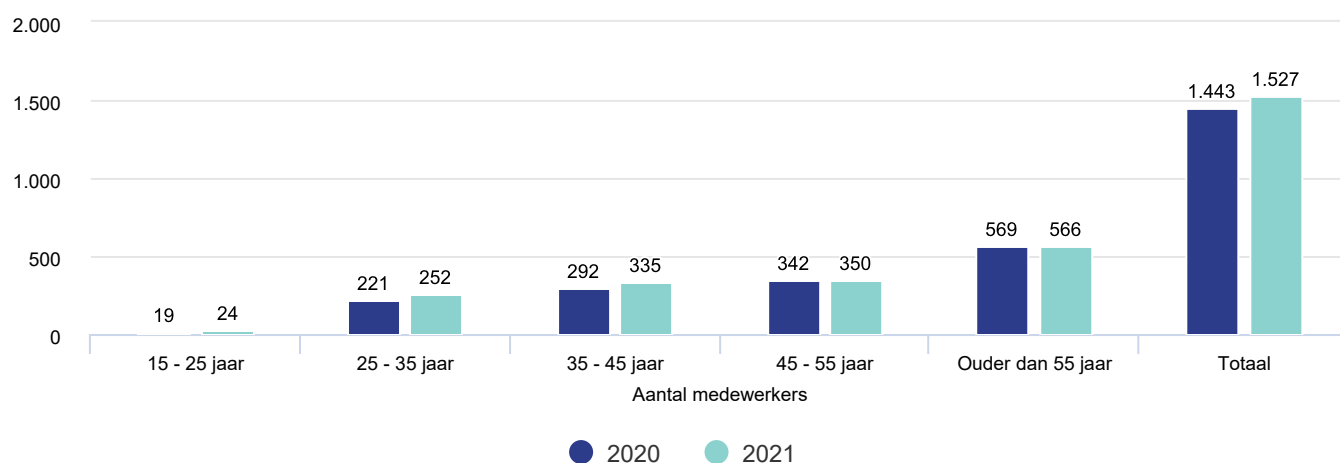
2021

● Mannen ● Vrouwen

Opbouw leeftijd van medewerkers

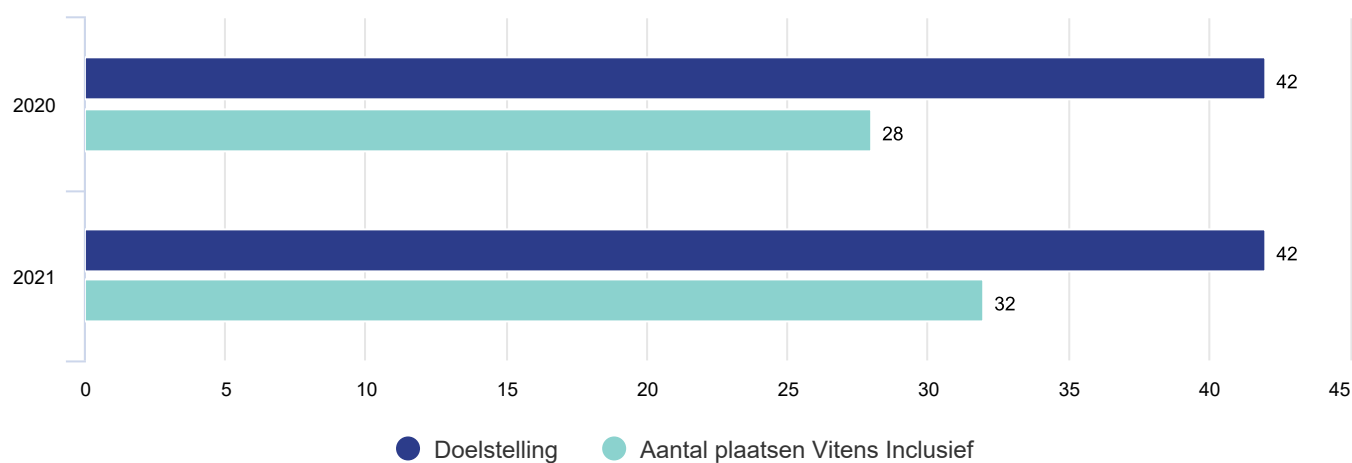
Vitens Inclusief

In onze inclusieve samenleving vinden we het belangrijk dat iedereen mee kan doen. Daarom kijken we naar de mogelijkheden om mensen die behoren tot de doelgroep 'afstand tot de arbeidsmarkt' bij Vitens werkervaring op te laten doen.

Zo krijgen wij regelmatig hulp van bewoners van een zorgboerderij. Om deze samenwerking tot stand te brengen, werkt Vitens samen met een bemiddelingsbureau.

Afgelopen jaar was dit onderdeel wel ingewikkeld tot stand te brengen. Deze doelgroep heeft vaak intensieve begeleiding nodig en dat was door corona moeilijk. Komend jaar gaan we verder met extra ambitieuze doelstellingen om met deze doelgroep samen te werken.

Vitens Inclusief (medewerkers met afstand tot de arbeidsmarkt)

Waarde voor onze aandeelhouders

Doelen en resultaten - aandeelhouders

Vitens heeft een unieke relatie met haar aandeelhouders: 92 gemeenten en 5 provincies. Deze hebben een financieel belang. De provincies verstrekken daarnaast ook onze waterwinvergunningen en gemeenten verstrekken omgevingsvergunningen voor bijvoorbeeld bouwactiviteiten van Vitens. Verder dragen gemeenten en provincies bij aan de gezondheid van hun burgers, waarin drinkwater een belangrijke plek heeft. Tenslotte zijn ze ook zelf klant van Vitens.

Stakeholders

Een betrouwbare, betaalbare en financieel gezonde drinkwatervoorziening is van groot belang voor onze aandeelhouders en klanten.

Bijdrage aan SDG's

Als het gaat om het creëren van waarde voor aandeelhouders, dragen we bij aan Sustainable Development Goal (SDG) 9: innovatie en duurzame infrastructuur.

Materiële thema's

Met betrekking tot waarde voor onze aandeelhouders hebben we, samen met onze stakeholders, voor 2021 een aantal focusthema's vastgesteld, de zogeheten materiële thema's. Voor deze thema's hebben we doelen (KPI's) vastgesteld. Het gaat om:

- Financiële gezondheid;
- Innovatie; en
- Cybersecurity

Financiële gezondheid

Doel en resultaat

Doelen en resultaten aandeelhouders

Vitens blijft
financieel gezond

Solvabiliteit

Doel: $\geq 35\%$

Resultaat: **30,2%**

Resultaat 2020: 29,4%

Solvabiliteit hoger, toch geen uitkering dividend

De solvabiliteit per 31 december 2021 bedraagt 30,2 procent (2020: 29,4 procent). Op termijn streven wij naar een solvabiliteit van minimaal 35 procent. Het hoge investeringsniveau en de lage toegestane winst hebben impact op onze solvabiliteit en onze bankratio's, waardoor de doelstelling van 35% op korte termijn buiten ons bereik zal zijn.

Ons financieel beleid stelt dat bij een solvabiliteit lager dan 30 procent Vitens in beginsel geen dividend uitkeert. In lijn met de afspraken met aandeelhouders streven wij naar een perspectief op dividend, maar de huidige situatie laat dat nog steeds niet toe, vanwege de investeringsopgave. Ook niet nu het eigen vermogen dit jaar boven de kritische grens komt. De investeringsopgave moet op dit moment grotendeels worden gefinancierd met vreemd vermogen. Hierdoor staat de financiële gezondheid van Vitens de komende jaren onder druk. Om die reden voegen wij het behaalde resultaat toe aan het eigen vermogen.

Een stevige investeringsopgave

We staan de komende jaren voor een stevige en groeiende investeringsopgave. Dat komt door groei van de watervraag, de impact van klimaatverandering, het toenemende belang van cyberveiligheid en de grote vervangingsopgave. De investeringen die we nu doen zijn in lijn met onze langetermijnvisie op de infrastructuur.

De hoogte van de bruto investeringen lag in 2021 wel lager dan begroot (€207 miljoen). Dit kwam doordat we een aantal investeringen, zoals bovengrondse capaciteitsuitbreiding, niet konden uitvoeren. Voornaamste oorzaken hiervoor waren de krapte in de aannemerij, stikstofproblematiek en schaarste in grondstoffen.

Voortgang WACC-lobby

Zoals aangegeven staat Vitens de komende jaren weer voor grote infrastructurele systeemaanpassingen. Bij de financierbaarheid daarvan wordt Vitens beperkt door het huidige systeem van winstregulering, de zogeheten *weighted average cost of capital* (WACC), oftewel het gewogen rendement op het vreemd en eigen vermogen.

Vitens kan de benodigde investeringen op twee manieren financieren: met leningen of uit eigen vermogen. Te veel lenen brengt onze financiële gezondheid in gevaar. Tegelijkertijd zijn de mogelijkheden voor financiering van investeringen uit eigen vermogen beperkt. Dat komt door het huidige systeem van winstregulering.

Verlaging WACC vormt risico voor financierbaarheid

Een lage WACC vormt een risico voor de financierbaarheid van Vitens, juist in een situatie waarin grote en extra investeringen noodzakelijk zijn. De huidige WACC-systematiek voorziet niet in de financieringsruimte die nodig is om de uitdagingen het hoofd te bieden waarvoor we als sector staan, zoals het klimaat, onze vervangingsopgave en stijgend watergebruik. Om de financiële gezondheid van Vitens zo groot mogelijk te houden wordt het in 2021 behaalde resultaat in zijn geheel toegevoegd aan het eigen vermogen ten gunste van de benodigde investeringen.

Lobby voor een investeringsbestendige systematiek

De afgelopen jaren hebben we samen met andere drinkwaterbedrijven en met hulp van onze aandeelhouders gelobbyd bij het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I en W) en de Tweede Kamer voor een betere invulling van de WACC.

Vitens heeft samen met haar aandeelhouders, waaronder de provincies en de Vewin, in 2021 ingezet op een gezamenlijke lobby. Dit resulteerde erin dat de minister medio 2021 een WACC heeft vastgesteld van 2,95 procent voor de periode 2022 – 2024. Op korte termijn biedt de maatregel ruimte, maar voor de lange termijn is het percentage niet voldoende. Met de bestaande systematiek voor het vaststellen van de WACC ontstaan na 2026 problemen met het financieren van ons investeringsprogramma. De lobby op dit onderwerp heeft de hoogste prioriteit, waarbij we samen met de provincies en gemeenten blijven optrekken. In de Tweede Kamer is brede steun om ervoor te zorgen dat drinkwaterbedrijven gesteld staan voor hun toekomstige investeringsopgave. Wij zetten onze lobby voor een aanpassing van de WACC dus onverminderd door.

Innovatie

Doel en resultaat

Vitens heeft een innovatieve bedrijfsvoering

Aantal ontwikkelingen voortkomend uit het innovatieproces geïmplementeerd binnen de bedrijfsvoering

Doel: 3

Resultaat: 6

Resultaat 2020: nb

Zichtbare bijdrage aan de strategie

Innovatie speelt een belangrijk rol bij het realiseren van onze strategie 'Elke druppel duurzaam'. Innovatie staat voor een nieuwe manier van denken, samenwerking, wendbaarheid en verandering. Precies wat we nodig hebben om de huidige opgaven het hoofd te bieden en een toekomstbestendige drinkwatervoorziening te realiseren. In 2021 heeft innovatie weer een zichtbare bijdrage geleverd aan de strategie en ambitie van Vitens.

Vitens houdt zich op verschillende plekken dagelijks bezig met innovatie. Wij werken met een Innovatie- en Onderzoeksagenda (I&O-agenda). De I&O-agenda richt zich op het oplossen van uitdagingen en implementaties in de organisatie die binnen vijf jaar bijdragen aan de strategie. Het doel is om jaarlijks drie ontwikkelingen te implementeren. Dit jaar realiseerden wij zes innovaties, waaronder een onderzoek naar waterverbruik in 2050 onder invloed van klimaatontwikkeling. Op het gebied van waterbesparing lanceerden wij een watervergelijkingsstool. Met de online tool kunnen klanten hun waterverbruik vergelijken met mensen die in een vergelijkbare situatie zitten.

Minder geslaagde innovaties

Bij innoveren hoort soms ook falen. Niet elk project dat we in 2021 wilden realiseren of afronden slaagde dan ook. Zo lukte het om nog onbekende redenen niet om een glasvezeltechnologie in ons leidingstelsel te implementeren voor het beter opsporen van lekkages.

We blijven innoveren, maar met meer focus

Onze ambitie om met Vitens te innoveren blijft de komende jaren groot. Een bredere kennisbasis, inzet van nieuwe (duurzame) technologie en het benutten van de mogelijkheden van data en digitalisering helpen Vitens naar de toekomst een meer servicegerichte en duurzamer dienstverlener te worden en onze strategie 'Elke Druppel Duurzaam' te realiseren. Voor diverse onderzoeken en innovaties werken we samen binnen de sector in het kader van het zogenoemde BTO (Samenwerking Bedrijfstakonderzoek voor waterbedrijven) en in de Blauwe Netten. De 'Blauwe Netten' is een samenwerkingsverband gericht op een duurzamere drinkwatersector.

Cybersecurity

Doelen en resultaten

Vitens beveiligt de
drinkwatervoorziening tegen
cybercriminaliteit

Aantal ICT prio 1
cybersecurity

Doel: 0

Resultaat: 0

Beveiligingsnorm
procesautomatisering*

Doel: nb

Resultaat: nb

** In 2021 heeft een inspectie door ILT plaatsgevonden waarbij de totale aanpak van de PA-norm is getoetst. In 2022 zal de PA-norm worden getoetst op werking, waardoor we in 2022 inzichtelijk kunnen maken in welke mate wordt voldaan aan de zorgverplichting (Wet beveiliging netwerk- en informatiesystemen).*

Geen incidenten, geslaagd voor audit en voldaan aan beveiligingsnorm

Als onderdeel van de vitale infrastructuur is het van groot belang dat we de drinkwatervoorziening beschermen tegen cybercriminelen en andere digitale dreigingen. Ook hebben wij aandacht voor de fysieke beveiliging van onze productielocaties.

Een veilige drinkwaterinfrastructuur vraagt dan ook voortdurend om grondige maatregelen en ondanks alle inspanningen, blijft het risico hoog. Dit komt enerzijds door de verdergaande digitalisering. Hiermee groeit ons aanvalsoppervlakte en de impact van een cyberincident op onze activiteiten. Anderzijds stijgt het aantal cyberdreigingen van criminelen of staten. Het aantal en tempo waarmee ernstige kwetsbaarheden worden geconstateerd en door kwaadwillenden worden uitgebuit, neemt toe.

Gelukkig hebben zich in 2021 geen prio1-incidenten als gevolg van een cyberaanval voorgedaan. Hiermee hebben we onze KPI op dit gebied behaald. De vorig jaar gehouden audit voor opzet en bestaan wees bovendien uit dat Vitens aan de landelijke norm voor procesautomatisering (PA-norm) voldoet. Een eerste formele inspectie op het aspect governance is uitgevoerd door de ILT, die een positieve beoordeling gaf. Dit betekent dat zowel de naleving van de vereisten uit de ministeriële regeling als het toezicht van het Vitens-bestuur op cybersecurity in orde zijn.

Wat betreft onze fysieke locaties constateren we dat momenteel nog niet alle locatie voldoen aan het wenselijke beveiligingsniveau. We hebben hier de afgelopen jaren stappen in gezet en zullen dat blijven doen tot alles volledig op niveau is.

Maatregelen en oefeningen uitvallen ICT

In 2021 hebben we naast beveiligingsmaatregelen ook maatregelen genomen die de impact van een eventuele aanval beperken. Denk aan back-upplannen die zorgen dat individuele productielocaties kunnen blijven draaien wanneer de ICT uitvalt. De jaarlijkse rode-knopoefening liet zien dat we ook zonder ICT in staat blijken drinkwater te produceren. Ook uit de landelijke ISIDOOR-oefening bleek dat we onze beveiliging goed hebben ingericht. Dit is een grootschalige cyberoefening, waarbij onder andere de Rijksoverheid oefent met organisaties in de vitale infrastructuur aan de hand van een crisisscenario.

Programma Fysieke Beveiliging

Binnen het Programma Fysieke Beveiliging richten we ons op het verbeteren van de beveiliging van de bovengrondse locaties tegen alle reële dreigingen vanuit de buitenwereld en de interne organisatie. Het hoofddoel van het programma is de organisatie op het vereiste beveiligingsniveau brengen. Daarbij richten wij ons op het effectiever beveiligen van onze terreinen, gebouwen en installaties, beveiliging van onze medewerkers, slagvaardiger leren handelen bij onveilige situatie en incidenten. Ook werken wij aan de implementatie van een uniform beveiligingssysteem dat alle individuele beveiligingsmaatregelen integraal coördineert.

Meer aandacht cybersecurity binnen de organisatie

De ISIDOOR-oefening bracht ook veel nuttige inzichten waarmee we onze procedures verder kunnen aanscherpen. Daarnaast hebben we de oefening gebruikt om onze medewerkers individueel goed te trainen in hun eigen rol op het gebied van cyberbeveiliging. De komende jaren willen we dit security-denken verder verankeren binnen de organisatie. Hierbij speelt ook secure-by-design een belangrijke rol. Dit betekent dat we al bij het ontwerpen van nieuwe software moeten nadenken over een goede beveiliging ervan.

Verder hebben we in 2021 een intern IT General Controls (ITGC) stelsel ingericht. Dankzij dit stelsel zijn we in staat om periodieke controles van onze beveiligingsmaatregelen zelfstandig uit te voeren, zonder externe auditeur. Hiermee krijgen we sneller zicht op onze prestaties en de verbeteringen die we op basis hiervan kunnen doorvoeren.

We blijven waakzaam en adaptief

Ondanks alle positieve ontwikkelingen en prestaties moeten we waakzaam blijven voor toenemende dreigingen. Dat betekent dat we onze organisatie verder adaptief moeten inrichten. De vereisten voor de PA-norm zullen voor komend jaar weer verder worden aangescherpt. We staan in nauw contact met ons kennisnetwerk en deskundigen die ons op gevaren wijzen. Verder gaan we in 2022 de PA-norm toetsen op werking, waardoor we inzichtelijk kunnen maken in welke mate wordt voldaan aan de zorgverplichting (Wet beveiliging netwerk- en informatiesystemen).

Borgen van onze continuïteit

Continuïteit

Kengetallen

Netto resultaat

De winst bedroeg over 2021 € 19,4 miljoen en is lager dan de winst over 2020 (€ 23,9 miljoen). In 2021 namen kosten voor personeel, inhuur en uitbesteed werk fors toe als gevolg van uitgebreide inzet op automatiseringsprojecten en verhoogde investeringsopgave.

Solvabiliteit

De solvabiliteit is een belangrijke graadmeter voor de continuïteit van de organisatie. De solvabiliteit geeft op de balans de verhouding weer van het eigen vermogen ten opzichte van het totaal vermogen. Volgens de continuïteitsdoelstellingen in het financieel beleid streeft Vitens naar een solvabiliteit van minimaal 35 procent. In 2021 bedroeg onze solvabiliteit 30,2 procent (2020: 29,4 procent), waarmee we niet hebben voldaan aan de doelstelling. Het financieel beleid stelt dat bij een solvabiliteit lager dan 30 procent Vitens in beginsel geen dividend uitkeert. Hoewel de solvabiliteit van 2021 net hierboven ligt, maken de onzekerheid van de WACC en de enorme investeringsopgave waarvoor Vitens gesteld staat, het niet verantwoord om over 2021 dividend uit te keren.

Tarief

Als drinkwaterbedrijf streven we naar een betaalbaar drinkwatertarief voor onze klanten. De prijs voor drinkwater is voor de klant (consument) in 2021 (€ 0,64 per m³ en € 42 vastrecht) licht gestegen ten opzichte van 2020 (€ 0,62 per m³ en € 42 vastrecht). Het tarief is gebaseerd op het vastrecht tarief (tarief ongeacht verbruik) en het variabele tarief (tarief afhankelijk van gemiddeld gebruik huishouden).

Investerings

Vitens staat de komende jaren voor een enorme investeringsopgave. Klimaatverandering, groeiend watergebruik, vervangingsinvesteringen en thema's als cybersecurity hebben hun impact op de infrastructuur. In 2021 hebben we voor in totaal circa € 180 miljoen bruto aan investeringen gerealiseerd. Dat bedrag ligt hoger dan vorig jaar en fors hoger dan de jaren ervoor (2020: € 163,6 miljoen, 2019: € 146,4 miljoen, 2018: € 129,5 miljoen euro, 2016 en 2017: circa € 100 miljoen). Onze investeringen zijn hoofdzakelijk gericht op leveringszekerheid, zodat we onze klanten nu en in de toekomst voldoende en schoon drinkwater kunnen leveren.

Investerings

De investeringen uit 2021 betroffen grotendeels investeringen voor uitbreiding en vervanging van onze infrastructuur. Zo hebben we vanwege een toenemende drinkwatervraag geïnvesteerd in capaciteitsuitbreiding van ons waterleidingnet. Ook hebben we leidingen vervangen en reconstructies van leidingen uitgevoerd en geïnvesteerd in veiligheid, cybersecurity en de SAP-transformatie. De maatregelen en beperkingen met betrekking tot COVID-19 hebben niet tot grote vertragingen in de voortgang van investeringsprojecten geleid.

Investerings bovengronds, ondergronds en overige – bruto

	2019	2020	2021
Totaal	€ 148,4 mln.	€ 163,6 mln.	€ 180,4 mln.
Bovengronds	€ 49,0 mln.	€ 52,5 mln.	€ 50,5 mln.
Ondergronds	€ 82,5 mln.	€ 90,8 mln.	€ 104,7 mln.
Overige	€ 14,9 mln.	€ 20,3 mln.	€ 25,2 mln.

Risicomanagement in het kort

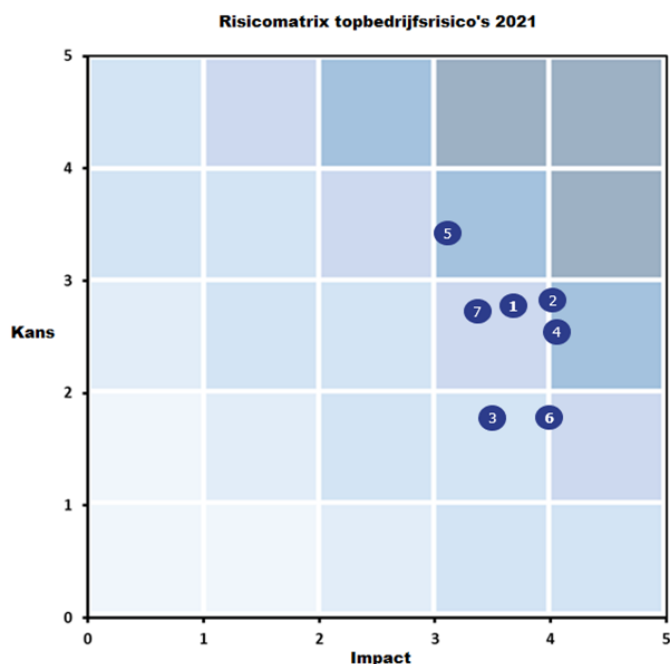
Topbedrijfsrisico's onderdeel van strategie en planning-en-controlcyclus

De strategie is vastgelegd in Vitens Strategie: 'Elke druppel duurzaam'. De topbedrijfsrisico's maken integraal onderdeel uit van deze strategie. Met de in 2020 opgestelde nieuwe strategie zijn ook de topbedrijfsrisico's geactualiseerd voor 2021.

De wereld verandert en daarmee noodzaak om continu de risico's op actualiteit en impact te monitoren. We staan samen met andere belanghebbenden binnen het Nederlandse waterecosysteem de komende jaren voor grote uitdagingen. De urgentie is hoog om de veranderende omgeving te volgen, uitdagingen aan te gaan en te kunnen blijven voldoen aan onze wettelijke en maatschappelijke verplichtingen. Hierbij moeten we rekening houden met een organisatie die sterk genoeg blijft en voldoende wendbaar wordt om onze veranderende rol in te vullen. We moeten de samenwerking met partners in het waterecosysteem uitbreiden en versterken om het watersysteem te herzien en toekomstbestendig te maken.

Ontwikkeling topbedrijfsrisico's in 2021 en relatie met onze materiële thema's

De risicomatrix 2021 geeft het geactualiseerde overzicht van de topbedrijfsrisico's. De matrix geeft een inschatting van de kans dat een risico zich voordoet en de impact ervan op onze bedrijfsdoelstellingen en strategische agenda's. Bij de inschatting van kans en impact is rekening gehouden met reeds getroffen maatregelen.

1. **Maakbaarheid van de infrastructuur**

Omdat de vraag naar drinkwater sterker stijgt dan de afgelopen jaren en onze realisatiesnelheid onder druk staat, zijn we mogelijk niet in staat onze infrastructuur tijdig toekomstbestendig te maken met leveringsproblemen en vergunningsoverschrijding tot gevolg.

2. **Cybersecurity**

Het cybersecurityrisico is niet meer weg te denken uit de bedrijfsvoering. Onze systemen en gegevens moeten goed beschermd zijn tegen invloeden van buitenaf en binnenuit. De afhankelijkheid van ICT en data wordt steeds groter en de bescherming hiervan wordt steeds belangrijker. Denk bijvoorbeeld aan onderdelen van Vitens die rechtstreeks de klant raken (productie en levering van water, klantenservice), maar ook de personeelsgegevens bij HR. Daarnaast is er ook aandacht voor fysieke beveiliging van onze productielocaties, terreinen en installaties.

3. **Fraude**

Door de toegang tot geldstromen, contacten met partners, zoals aannemers en leveranciers, én onvoldoende integriteitsbewustzijn kunnen medewerkers in de verleiding komen te frauderen. Dit is een mogelijk risico voor de reputatie van Vitens als betrouwbare en integere organisatie. Daarnaast hecht Vitens er waarde aan een integere organisatie te zijn waarin transacties rechtmatig zijn.

4. **Financierbaarheid**

Door WACC-regelgeving en de verhoging van het investeringsvolume staat de financierbaarheid onder druk. Hierdoor ontstaat het risico dat Vitens onvoldoende in staat is haar strategische doelen te realiseren.

5. **Drukke in de ondergrond**

Door de toename van andere functies in de ondergrond, kan het drinkwaterbelang onder druk komen te staan. Hierdoor kunnen we de kwaliteit en beschikbaarheid van de grondwaterbronnen onvoldoende borgen.

6. **Adaptief vermogen**

Door de omvang en hoeveelheid aan veranderingen die op ons afkomen, kunnen we ons als organisatie mogelijk onvoldoende snel aanpassen, waardoor we niet voldoende in staat zijn onze strategische opgaven te realiseren.

7. Beschikbaarheid productiecapaciteit en bronnen

Door ontoereikende (ruimtelijke ordening-) bescherming en verontreinigende stoffen kan de kwaliteit van onze bronnen achteruitgaan, waardoor extra zuiveringsinspanningen nodig zijn of een bron zelfs niet meer geschikt is als drinkwaterbron.

Toekomstige ontwikkeling

Vitens voert een continue monitoring uit op de topbedrijfsrisico's. Op basis van de monitoring treffen wij beheersmaatregelen om de impact van de bedrijfsrisico's te mitigeren en de kans dat ze zich voordoen te verkleinen. Dit is onderdeel van de maatregelen om beter voorbereid te zijn wanneer een bedrijfsrisico zich voordoet.

Naast het monitoren van de bedrijfsrisico's implementeren wij in 2022 integraal risicomanagement. Daardoor ontstaat er meer zicht en sturing op de tactische en operationele risico's.

Governance in het kort

Governancecode

Vitens vervult een maatschappelijke plicht. We vinden het daarom belangrijk om open te zijn over de manier waarop wij werken. Daarom volgen wij de Nederlandse Corporate Governance Code. Deze geeft richtlijnen over goed en verantwoord bestuur. Zie voor verdere toelichting de paragraaf Governance verderop in dit jaarverslag.

Het dagelijks bestuur is in handen van de directie. Het toezicht op de directie en op de algemene gang van zaken ligt bij de Raad van Commissarissen. Deze kent twee commissies: de Auditcommissie en de Remuneratie- en Benoemingscommissie.

Vitens is in handen van publieke aandeelhouders die een Commissie van Aandeelhouders heeft benoemd. Deze komt ten minste twee keer per jaar bijeen en heeft een adviesfunctie voor de Algemene Vergadering van Aandeelhouders, de directie en de Raad van Commissarissen. Het gaat hierbij om onderwerpen die los staan van de operatie, zoals benoeming en ontslag van bestuurders, het bezoldigingsbeleid van de directie en de Raad van Commissarissen en het tarief- en dividendbeleid.

Wet- en regelgeving

Om te kunnen voldoen aan het wettelijke kader, heeft Vitens een compliance officer die zich bezighoudt met twee vragen: voldoet Vitens aan relevante wet- en regelgeving? En: hoe richten we onze organisatie zo in dat we aan die regelgeving blijven voldoen? De compliance officer is de schakel tussen organisatie, externe partijen, directie en de Raad van Commissarissen op het gebied van toepassen van wet- en regelgeving. Een wet die in het bijzonder relevant is voor Vitens is de Drinkwaterwet. De Inspectie voor Leefomgeving en Transport (ILT) controleert namens de minister van Infrastructuur en Waterstaat of wij ons daaraan houden.

In lijn met de wettelijke verplichting vanuit het Drinkwaterbesluit is het kwaliteitsmanagementsysteem van Vitens gecertificeerd tegen NEN-EN-ISO 9001. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Vitens is sinds 1 januari 2017 tegen de nieuwste ISO-normering voor kwaliteitsmanagement gecertificeerd: NEN-EN-ISO9001:2015. Ook het milieu- en arbomanagementsysteem zijn gecertificeerd volgens de meest recente normeringen. Via dialoog met toeleveranciers en voorwaarden in ons inkoopbeleid proberen we de rechten van mensen te handhaven en te versterken.

Naast deze zaken hebben we binnen Vitens een gedragscode waarin ethische beginselen zijn vastgelegd zoals integriteit, veiligheid, omgaan met onze klanten, met elkaar en onze omgeving.

Governance

Code

Transparantie is een belangrijk uitgangspunt van Vitens en daarom wordt de Nederlandse Corporate Governance Code (de Code) gehanteerd die richtlijnen geeft over goed en verantwoord bestuur. Daarnaast geeft de Code een kader voor de relatie met belanghebbenden van de onderneming, zoals de aandeelhouders, werknemers, klanten, en de samenleving als geheel.

Vitens heeft de best practice-bepalingen, voor zover deze toepasbaar zijn voor een drinkwaterbedrijf met publieke aandeelhouders, uit de Code geïmplementeerd in haar bedrijfsbesturing. Eén bepaling is niet overgenomen: de best practice-bepaling dat een bestuurder wordt benoemd voor een periode van maximaal vier jaar en dat herbenoeming telkens voor een periode van maximaal vier jaar kan plaatsvinden (2.2.1 van de Code). De huidige bestuurders zijn benoemd voor onbepaalde tijd. De jaarlijkse beoordeling van het functioneren, wat bij een negatieve beoordeling het ontslag tot gevolg kan hebben, wordt als voldoende beschouwd. De verschillende reglementen, en andere relevante documentatie, over de corporate governance van Vitens kunnen via [Vitens.nl](https://www.vitens.nl) geraadpleegd worden.

Organisatie en bestuur

Directie

Vitens N.V. (in dit verslag: Vitens) is een naamloze vennootschap die dagelijks wordt bestuurd door de directie. De directie bestond in 2021 uit twee personen. De samenstelling van de directie is te vinden onder Bericht van de Raad van Commissarissen. De Raad van Commissarissen draagt verantwoordelijkheid voor de bezoldigingsstructuur van de directie. De bezoldiging bestaat uit een basissalaris, pensioen, sociale lasten en overige onkostenvergoedingen en voldoet aan de vereisten van de Wet normering topinkomens (WNT en WNT2).

Raad van Commissarissen

Het toezicht op de directie en op de algemene gang van zaken bij Vitens ligt bij de Raad van Commissarissen (RvC). De leden worden benoemd door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA). In het reglement van de RvC is een bepaling opgenomen inzake de maximale zittingsduur van Commissarissen conform de best practice-bepaling 2.2.2 van de Code. De samenstelling van de Raad van Commissarissen is te vinden onder Bericht van de Raad van Commissarissen.

Commissie van Aandeelhouders

Door de aandeelhoudersvergadering is een Commissie van Aandeelhouders benoemd. Deze commissie komt ten minste twee keer per jaar bijeen en heeft een adviesfunctie voor de AvA, de directie en de RvC. Het gaat hierbij om onderwerpen als benoeming en ontslag van bestuurders en toezichthouders van Vitens, het bezoldigingsbeleid van de directie en de RvC. Verder worden beleidsmatige onderwerpen behandeld, zoals het tarief- en dividendbeleid.

Wet- en regelgeving

Ons land kent honderden wetten en duizenden onderliggende bepalingen. Om te kunnen voldoen aan dit wettelijke kader, heeft Vitens halverwege 2015 een verantwoordelijke aangesteld voor de procesbeheersing. Procesbeheersing concentreert zich in ons geval rond de volgende twee vragen: voldoet Vitens aan relevante wet- en regelgeving? En: hoe richten we onze organisatie zo in dat we aan die regelgeving blijven voldoen? Sinds 1 september 2019 is een Compliance & Privacy Officer aangesteld die een coördinerende rol heeft met betrekking tot compliance.

Inspectie ILT

De inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) controleert namens de minister van Infrastructuur en Waterstaat of Vitens zich houdt aan de Drinkwaterwet. Zo hebben we als drinkwaterbedrijf een meldingsplicht als er sprake is van een normoverschrijding van de drinkwaterkwaliteit. In 2021 hebben we meer meldingen moeten doen bij ILT dan voorgaande jaren. De meeste meldingen zijn veroorzaakt door een andere wijze van bemonsteren. Door COVID-19 kon geen bemonstering meer plaatsvinden achter de voordeur, maar is de bemonstering uitgevoerd via de brandkranen. Vanaf 1 juli 2021 heeft het grootste deel van de bemonstering weer achter de voordeur plaatsgevonden en zijn we teruggegaan naar het oorspronkelijke proces van bemonsteren. Dit heeft geleid tot een flinke daling van het aantal meldingen.

Verantwoordelijkheden

De Compliance & Privacy Officer zorgt voor de doorvoering van een compliance managementsysteem, waarmee inzicht verschaft wordt in het voor Vitens relevante speelveld wat betreft wet- en regelgeving. Er is een operationele verantwoordelijkheid – ondergebracht bij het management – en een verantwoordelijkheid voor het vertalen van alle wet- en regelgeving naar de organisatie, die bij diverse interne specialisten ligt.

Privacy

Vanaf mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) in werking getreden. Vitens heeft hiervoor overkoepelend beleid vastgesteld en alle klantprocessen zijn aangepast zodat deze AVG-proof zijn. In 2021 is extra aandacht besteed aan de bewustwording rondom privacy en AVG en alle medewerkers hebben een basis e-learning gevolgd, zodat ze bij al hun werkzaamheden bewust omgaan met persoonsgegevens. Op elke afdeling heeft een uitgebreide inventarisatie plaatsgevonden, om te beoordelen in hoeverre de AVG voldoende doorgevoerd was in de afdelingsprocessen. Daar waar bedrijfsprocessen aangepast moesten worden, is dat gebeurd. Voor sommige procesaanpassingen is een langere doorlooptijd nodig omdat deze gekoppeld zijn aan de herinrichting van het SAP-systeem.

Maatschappelijke plichten

Gedragscode, corruptie en omkoping

Ons beleid bij corruptie en omkoping is uiteengezet in onze Gedragscode. Binnen Vitens werken we volgens de gedragscode *Zó doen we dat bij Vitens!*. Hierin zijn ethische beginselen vastgelegd zoals integriteit, veiligheid, omgaan met onze klanten, met elkaar en onze omgeving. Wij vinden het belangrijk dat de relaties die wij opbouwen met medewerkers, leveranciers, zakelijke partners en klanten zijn gebaseerd op vertrouwen en integriteit. We verwachten daarom dat onze leveranciers handelen in lijn met ons beleid. Onze Gedragscode voor leveranciers beschrijft de minimumnormen en -vereisten waaraan onze leveranciers moeten voldoen. Vitens ziet in dat situaties die voortkomen uit corruptie en omkoping schadelijk kunnen zijn voor onze reputatie, maar ook niet passen bij de maatschappelijke taak en opgave. Als een medewerker of een leverancier inbreuk pleegt op de Gedragscode, volgen wij een vastgestelde procedure om tot een oplossing te komen. In 2021 zijn geen vormen van corruptie of omkoping geconstateerd bij Vitens.

Mensenrechten

Eerbied voor mensenrechten is belangrijk, omdat mensenrechten fundamentele maatschappelijke bouwstenen zijn waarop we vertrouwen. We vinden dat Vitens de verantwoordelijkheid heeft om mensenrechten te handhaven en te versterken. Vitens werkt samen met veel partijen van over de hele wereld. Dit brengt automatisch (indirecte) risico's met zich mee in relatie tot schending van mensenrechten. Voor de dagelijkse praktijk, bijvoorbeeld als blijkt dat een leverancier in strijd handelt met onze inkoopnormen (onder andere mensenrechtennormen), wordt de relatie met deze leverancier door ons beëindigd. Maar ook schending van mensenrechten door onze leveranciers brengt voor Vitens reputatierisico's met zich mee. Mede door onze constante dialoog met leveranciers en het controleren van onze leveranciers op de inkoopvoorwaarden proberen wij de risico's op het gebied van mensenrechten te beheersen.

Milieu

Zorg voor het milieu ligt ten grondslag aan onze strategie en onze taak om grondwatervoorraden te beschermen. We volgen wet- en regelgeving, maar kijken ook naar manieren waarop we onze taken kunnen inzetten om onze positie ten opzichte van het milieu en de leefomgeving te versterken. Onze verantwoordelijkheden zijn geborgd in ons milieubeleid en we volgen een milieumanagementsysteem dat gecertificeerd is volgens ISO 14001. Jaarlijks wordt gekeken naar de milieuaspecten en hoe deze worden gewogen in het milieuaspectenregister. Aan de hand van een aantal criteria is een aantal milieuaspecten als significant aangemerkt (gebruik van energie, emissie naar lucht (direct), emissie naar bodem en water, ontstaan van afvalstoffen). Deze criteria zijn in overeenstemming met Stichting Coördinatie Certificatie Milieu- en Arbomanagementsystemen. De significante milieuaspecten zijn gerapporteerd aan de directie en opgenomen als aandachtsgebieden in de kadernotitie voor de jaarplannen en zullen in het milieumanagementsysteem met voorrang behandeld worden. Dit betekent overigens niet dat de overige aspecten geen aandacht krijgen. Op deze aspecten is het beheersysteem van toepassing, en indien noodzakelijk worden de benodigde acties uitgezet.

Risicomanagement

Strategisch risicoprofiel 2021

De door Vitens onderkende topbedrijfsrisico's (zie [Risicomanagement in het kort](#)) worden hieronder nader toegelicht. De toelichting bevat onder meer een beschrijving van het risico alsmede de te verwachten en/of zich voorgedaan hebbende gevolgen ervan voor de continuïteit of het behalen van onze strategische doelen en agendapunten. Daarnaast geeft deze informatie over de risicobeheersing door vermelding van zowel de getroffen als de aanvullend te treffen beheersmaatregelen. Ook is een beschrijving opgenomen van onze inschatting van de trend in risicobeheersing.

Topbedrijfsrisico's

Risico 1: Maakbaarheid van de infrastructuur

Strategische agenda

24/7 Betrouwbaar en betaalbaar drinkwater.

Risicobeschrijving en gevolgen

Door de toenemende vraag naar drinkwater is er uitbreiding van onze infrastructuur noodzakelijk. Deze vraag is zo sterk gestegen dat onze realisatiesnelheid onder druk staat. Opdrachtnemers, zoals aannemers, lukten het niet om aan onze vraag te voldoen en hierdoor zijn we niet in staat onze infrastructuur tijdig toekomstbestendig te maken. Tegelijkertijd zorgt de stijgende drinkwatervraag ervoor dat we op veel plekken te krap zitten in onze vergunningsruimte en dat de processen rondom het verkrijgen van nieuwe vergunningsruimte te traag gaan. Dit kan gevolgen hebben voor vergunningsoverschrijding en problemen geven bij het leveren van water. Het risico bestaat dat Vitens minder snel of tegen hogere kosten de opgave kan realiseren die noodzakelijk is. Om dit te monitoren heeft Vitens maakbaarheidsrisico's vastgesteld. Er zijn twee soorten maakbaarheidsrisico's te onderscheiden voor Vitens: risico met betrekking tot bestuurlijke maakbaarheid en technische maakbaarheid. Met bestuurlijke maakbaarheid bedoelen we de voorwaardelijkheid van winvergunningen, en technische maakbaarheid gaat over interne organisatie en capaciteit op de markt.

Risicobeheersing

- Om de risico's op het gebied van de bestuurlijke maakbaarheid te beperken is Vitens op bestuurlijk niveau aangesloten bij ASV-Trajecten (Aanvullende Strategische Voorraden trajecten) van de Provincie. Een ASV-traject levert voor Vitens een (toekomstig) gebied op dat bestemd is voor drinkwaterwinning.
- Om de risico's op gebied van technische maakbaarheid te mitigeren wordt een 'resource planning' tool gebruikt om inzicht te verschaffen aan onder andere ingenieurbureaus en de aannemers over de workload die zij kunnen verwachten. Het doel hiervan is dat de markt beter op onze vraag kan inspelen.
- In het najaar van 2021 is Vitens gestart met het opstellen van een inkoopstrategie voor de bovengrondse infrastructuur en transportleidingen. Vitens is genoodzaakt tot een andere samenwerking met de markt te komen om de infrastructuur versneld te realiseren.
- We hebben dit jaar gewerkt aan assetstandaardisatie die het mogelijk maakt om sneller te ontwerpen en te bouwen.

Risico-ontwikkeling

Het risicoprofiel is licht gestegen. Ondanks de effecten van zowel interne als externe maatregelen, is het risicoprofiel licht gestegen. Vitens blijft haar zorgen uiten over de infrastructuur. Vitens stelt vast dat maakbaarheid een reden is waarom wij de investeringen voor de infrastructuur niet hebben behaald. Door onevenwichtigheden in vraag en aanbod op diverse markten en de steeds complexere ruimtelijke ordening waarbinnen vergunningen moeten worden verkregen, verwacht Vitens dat dit risico ook volgend jaar het realiseren van de investeringen in infrastructuur lastig wordt. De diverse maatregelen die zijn gedefinieerd als beheersingsmaatregel worden ook aankomend jaar verder voortgezet.

Risico 2: Cybersecurity

Strategische agenda

24/7 Betrouwbaar en betaalbaar drinkwater en Meer gemak voor de klant.

Risicobeschrijving en gevolgen

Het cybersecurity-risico is niet meer weg te denken uit de bedrijfsvoering. Onze systemen en gegevens moeten goed beschermd zijn tegen invloeden van buitenaf en binnenuit. De afhankelijkheid van ICT en data wordt steeds groter en de bescherming hiervan wordt steeds belangrijker. Denk bijvoorbeeld aan onderdelen van Vitens die rechtstreeks de klant raken (productie en levering van water, klantenservice), maar ook de personeelsgegevens bij HR.

Risicobeheersing

Middels een programma-aanpak wordt een inhaalslag bewerkstelligd op het vlak van cybersecurity. De voortgang van het cybersecurity-programma en de onderliggende cybersecurity-projecten wordt bestuurd vanuit de Vitens Security Board (VSB).

- Op het gebied van mensen zijn awareness-activiteiten, trainingen (o.a. CISM) en oefeningen gehouden (o.a. de landelijke ISIDOOR). Diverse grote aanpassingen zijn afgerond, zoals de nieuwe Firewalls en een volledige datamigratie naar Office365. Daarnaast zijn alle overige grote structurele verbeteringen benoemd en opgenomen in projecten voor 2022.
- Verder hebben we in 2021 een intern IT General Controls (ITGC) stelsel ingericht. Dankzij dit stelsel zijn we in staat om periodieke controles van onze beveiligingsmaatregelen zelfstandig uit te voeren, zonder externe auditeur.
- Vitens beschikt over een extern belegd Security Operations Center, dat de Vitens-systemen dag en nacht monitort op verdachte gebeurtenissen.
- Een eerste formele inspectie is uitgevoerd door de ILT die als positief is beoordeeld. Er wordt voldaan aan Wbni, Rbni en PA-norm qua opzet en bestaan van beleid, organisatie en maatregelen.

Risico-ontwikkeling

Het risico is licht gedaald (kans op optreden is gedaald door de projecten uit het cybersecurity-programma, de impact is gelijk gebleven). Het aantal en tempo waarmee ernstige kwetsbaarheden worden geconstateerd en door kwaadwillenden wordt uitgebuit, neemt toe.

De weerbaarheid van Vitens is vergroot, tegelijkertijd worden door verdergaande digitalisering, zowel aanvalsoppervlak en bijbehorende impact van een cyberincident ook groter, waardoor tegelijkertijd een opwaartse druk op het risico wordt uitgeoefend.

Het risico van phishing is wel gedaald door een groeiend bewustzijn onder medewerkers.

Risico 3: Fraude

Strategische agenda

Water voor nu en later, voorspelbaarheid

Risicobeschrijving en gevolgen

Integriteit staat bij Vitens hoog in het vaandel. Door de toegang tot geldstromen, nauwe contacten met opdrachtneemers én onvoldoende integriteitsbewustzijn kunnen medewerkers in de verleiding komen te frauderen, waardoor Vitens financiële en reputatieschade kan oplopen. Om fraudebewustzijn meer vanzelfsprekend te laten zijn, besteedt Vitens aandacht aan twee belangrijke pijlers: de zogenoemde 'soft controls' waarmee een omgeving wordt gecreëerd, waarin medewerkers uit zichzelf gewenst gedrag tonen en handelen in het belang van de organisatie, en de zogenoemde 'hard controls' waarbij beheersmaatregelen worden genomen die gewenst en ongewenst gedrag direct of indirect afdwingen.

Risicobeheersing

- In 2021 is een plan van aanpak opgesteld voor het verkrijgen van inzicht in de frauderisico's in de organisatie en de beheersmaatregelen die zijn getroffen om deze te mitigeren (hard controls). Hiervoor is een frauderisicoregister opgesteld. Ten aanzien van soft controls is eind 2021 is het thema integriteit onder de aandacht gebracht. Zo is er op een laagdrempelige manier aandacht besteed aan integriteit onder de Vitens medewerkers in de Week van de Integriteit (1 tot en met 9 december 2021), een nationaal initiatief waar Vitens partner van is.
- Jaarlijks worden de frauderisico's voor Vitens herijkt. Dit wordt uitgevoerd om aansluiting te houden bij de organisatie- en omgevingsontwikkelingen en Vitens te behoeden voor verlies aan activa en reputatieschade. In 2022 wordt verder gewerkt aan een inventarisatie van alle risico's door de medewerkers van Vitens en wordt aangesloten bij de al opgestelde Risico Control Matrices in het SAP & Transformatie-programma.

Risico-ontwikkeling

Het risicoprofiel is licht gedaald. Dit blijkt uit de frauderisicoanalyse 2021. Het afgelopen jaar is meer aandacht besteed aan het onderwerp fraude door verschillende initiatieven tegen fraude, en het onderwerp integriteit is nieuw leven in geblazen.

In 2021 hebben zich geen externe ontwikkelingen voorgedaan die het risico positief of negatief hebben beïnvloed. We blijven in 2022 aandacht schenken aan frauderisico's en aan integer werken.

Risico 4: Financierbaarheid

Strategische agenda

Financiële gezondheid & voorspelbaarheid en Water voor nu en later.

Risicobeschrijving en gevolgen

Vitens staat de komende jaren voor een enorme investeringsopgave. Toenemende droogte, groeiend watergebruik en thema's als cyberveiligheid hebben hun impact op de infrastructuur. Bij de financiering daarvan wordt Vitens beperkt door het huidige systeem van winstregulering, de zogeheten WACC.

In de Drinkwaterwet staat dat een drinkwaterbedrijf jaarlijks een maximaal percentage aan bedrijfsresultaat mag genereren. Dat percentage is afhankelijk van de vooraf vastgestelde gemiddelde kostenvoet, *weighted average cost of capital* (WACC), oftewel het gewogen rendement op het vreemd en eigen vermogen.

Door de WACC-methodiek komt de financierbaarheid onder druk te staan. Door het lage rendement en de hoge investeringsopgave stijgen onze rentedragende schulden en hierdoor staan de ratio's uit de bankconvenanten onder druk. Dit kan een probleem geven bij het aantrekken van financieringen, zorgen voor hogere financierings- en rentekosten waardoor Vitens onvoldoende in staat is haar strategische doelen te realiseren.

Risicobeheersing

Om de financierbaarheid van onze investeringsopgave te kunnen garanderen, staat financierbaarheid hoog op de agenda en wordt elk kwartaal gerapporteerd over opgestelde beheersmaatregelen:

- Vitens is met de drinkwatersector via Vewin en haar aandeelhouders een actieve WACC-lobby gestart met als doel het WACC-percentage op korte termijn te bevroren;
- In de treasurycommissie wordt periodiek overleg gevoerd over benodigde financiering voor de korte en lange termijn waarbij gebruik wordt gemaakt van de investerings- en liquiditeitsprognoses voor de komende tien jaar met als doel op (middel)lange termijn ook te kunnen voldoen aan deze financieringsbehoefte;
- Nauw contact met de geldverstrekkers over de ontwikkeling van regulering en verwachte benodigde financiering;
- Per kwartaal wordt over de bankratio's gerapporteerd;
- Periodieke toetsing van het bestaande financiële beleid aan veranderende wet- en regelgeving;
- Per 1 januari 2022 is een Treasury manager gestart;
- Deze Treasury manager zal zich bezig houden met de Treasury organisatie binnen Vitens; en
- Om te kunnen voorzien in de financieringsbehoefte aankomende jaren, zal de Treasury manager een financieringsstrategie en -framework opstellen.

Risico-ontwikkeling

Het risicoprofiel is licht gedaald. De WACC-lobby heeft geresulteerd in enkele aanpassingen in de WACC-methodiek waarbij de WACC voor de periode 2022-2024 is vastgesteld op 2,95%. Dit zorgt voor wat lucht bij de waterbedrijven, die hiermee, op korte termijn, makkelijker kunnen voldoen aan de financieringsbehoefte. De verwachting is dat Vitens hierdoor voor deze periode kan voldoen aan de bankconvenanten en haar benodigde investeringen kan financieren. Voor de lange termijn gaat het Ministerie een onderzoek uitvoeren naar de financiële gezondheid van de drinkwaterbedrijven. Vitens zal met de drinkwatersector en haar aandeelhouders en stakeholders (IPO, VNG) de WACC-lobby voortzetten, zodat de financiële gezondheid van de drinkwaterbedrijven wordt gewaarborgd.

Risico 5: Drukke in de ondergrond

Strategische agenda

Voldoende beschikbare en schone bronnen

Risicobeschrijving en gevolgen

Vitens is niet de enige partij die de ondergrond gebruikt. De ondergrond wordt in toenemende mate gebruikt voor andere opgaven, zoals opslag van energie en warmte. Dit brengt risico's met zich mee voor de grondwaterkwaliteit van onze drinkwaterbronnen. Vanwege de nog onbekende en moeilijk te beheersen risico's pleit Vitens voor functiescheiding. Dit betekent: geen aardwarmte (geothermie en bodemenergie) in gebieden bestemd voor drinkwater. Voor de beheersing van het risico is het met name van belang dat de overheden primair de drinkwaterbelangen borgen in hun beleid en wet- en regelgeving.

De risico's verschillen in aard en urgentie: van bestuurlijke drang tot acute problemen met kwaliteit. Bij onvoldoende resultaten kan dit leiden tot een lager beschermingsniveau, gedwongen acceptatie van een lagere kwaliteit van bronnen en het verlaten van bestaande locaties of het niet kunnen ontwikkelen van Aanvullende Strategische Voorraden (ASV).

Een ander nieuw risico is drukte in de ondergrond onder straatprofielen, waardoor opwarming van de grond plaatsvindt. De opwarming heeft een slechte invloed op de kwaliteit van het drinkwater in de leidingen.

Risicobeheersing

- Samen met de provincies binnen het voorzieningsgebied heeft Vitens ook het afgelopen jaar gewerkt aan de drinkwaterstrategie 2040-2050. Zo loopt een proces om te komen tot aanwijzing door de provincies van Aanvullende Strategische Voorraden (ASV's) en actualisatie van het grondwaterbeschermingsbeleid. Dit moet bijdragen aan de realisatie van de energietransitie en het borgen van de drinkwatervoorziening, dus ook bij extreme ontwikkeling van de drinkwatervraag van 30%.
- Provincies en drinkwaterbedrijven hebben het grondwaterbeschermingsbeleid herijkt en bouwstenen ontwikkeld om het grondwaterbeschermingsbeleid te actualiseren en te versterken. Voor ASV-gebieden is een afwegingskader opgesteld om tot een goede bescherming te komen met een verantwoorde ruimteclaim zonder andere belangen onnodig te belemmeren.
- In Regionale Energie Strategieën (RES1.0) is nog vooral aandacht voor gebruik van zon- en windenergie. In warmtevisies en RES2.0 wordt een grotere rol verwacht voor aardwarmte.

Drinkwater staat nog onvoldoende op de duurzaamheidsagenda. Vitens houdt daarom actief contact met belangrijke partijen op het gebied van drukte in de ondergrond. Zo hebben we overleg met landelijke -en regionale overheden, de geothermiebranche en initiatiefnemers van geothermieprojecten. Vitens is niet tegen geothermie, maar pleit wel voor een goede afstemming en functiescheiding. Dit is ook de inzet geweest van een succesvolle gezamenlijke lobby met branchevereniging Vewin.

Risico-ontwikkeling

Het risicoprofiel is licht gestegen. Dit ondanks onze inspanningen met betrekking tot het vaststellen van drinkwaterstrategieën met Aanvullende Strategische Voorraden binnen het voorzieningsgebied van Vitens in 2021. Een belangrijke mijlpaal voor Vitens is dat de Aanvullende Strategische Voorraden toekomstige bronnen zijn voor drinkwater en het bijbehorende beschermingsbeleid in de provinciale omgevingsvisie en -verordening gekoppeld worden aan elkaar. De risico-inschatting van Vitens is dat het risico, ondanks de urgentie en dynamiek, op bovengenoemde ontwikkelingen op gebied van energie voor zowel onze bronnen als de leidinginfrastructuur zelfs groter is geworden.

Risico 6: Adaptief vermogen

Strategische agenda

Aantrekkelijk werkgeverschap, Water voor nu en later

Risicobeschrijving en gevolgen

Door de omvang en hoeveelheid veranderingen die op ons afkomen, kunnen we ons als organisatie mogelijk onvoldoende snel aanpassen waardoor we niet voldoende in staat zijn onze strategische opgaven te realiseren. Denk hierbij aan omvangrijke en veranderende wet- en regelgeving, te grote of te veel ambities tegelijkertijd en gebrek aan executiekracht of besluiteloosheid.

Risicobeheersing

Op 1 januari zijn we gestart met een nieuwe manier van werken. Eerstelijnsmanagers en directie werken kortcyclisch samen, wat betekent dat ze continu doelen, resultaten en acties op elkaar afstemmen. Hiervoor wordt de 3458 methodiek gebruikt. Hierbij wordt rekening gehouden met beschikbare capaciteit en mogelijk nieuwe omgevingsinvloeden. Zo is er bijvoorbeeld extra inzet op capaciteit voor de opgave rond de winvergunningen. Dit jaar is een nieuwe methodiek van Strategische Personeels Planning (SPP) geïntroduceerd. Hierbij wordt zowel kwalitatief als kwantitatief gekeken naar de huidige bezetting en deze wordt afgezet tegen verwachtingen voor de toekomst.

Risico-ontwikkeling

Het risicoprofiel is gedaald. We worden steeds beter in de 3458 methodiek. Hierdoor zijn we beter in staat om te prioriteren en fundamentele keuzes te maken over wat we wel en niet doen.

Uit de meting welbevinden blijkt dat het percentage medewerkers dat de werkdruk als goed ervaart, is gestegen van 52,2 (juni) naar 64 (eind oktober-begin november).

Ondanks de coronaperikelen heeft Vitens afgelopen jaar laten zien adaptief te kunnen zijn.

Risico 7: Beschikbaarheid productiecapaciteit en bronnen

Strategische agenda

Voldoende beschikbare schone bronnen en 24/7 Betrouwbaar en betaalbaar drinkwater.

Risicobeschrijving en gevolgen

Beschikbaarheid van voldoende (schone) bronnen en productiecapaciteit zijn noodzakelijk om nu en in de toekomst onze leveringszekerheid te borgen. Vitens heeft extra bronnen en vergunningen nodig om aan de toenemende vraag te kunnen voldoen, daarnaast staat de duurzame inpassing van enkele bestaande bronnen onder druk als gevolg van klimaatverandering.

Beschikbaarheid van voldoende schone bronnen is een potentieel knelpunt, omdat we afhankelijk zijn van onder andere provincies en waterschappen, voor het verkrijgen van winvergunningen. Dit vraagt goede afstemming met deze instanties om maatschappelijk draagvlak te verkrijgen voor de benodigde extra vergunningen. Denk hierbij ook aan tijdige en adequate bestuurlijke afspraken ten behoeve van wincapaciteit en het voorhanden hebben van noodscenario's.

Vitens merkt dat vergunningsprocedures lang duren door onder andere conflicterende wetgeving en lokale weerstand. Het is belangrijk om lokaal de vraag en het aanbod goed te matchen, daarom willen we meer inzicht in vraagontwikkeling op balansgebiedniveau, de daarbij horende beschikbare hoeveelheid water en kwaliteit hiervan. Vitens stuurt ook aan op watergebruik waarbij alleen de drinkwater toepassing echt noodzakelijk is.

Risicobeheersing

- Vitens zet in op enkele beheersmaatregelen voor de korte en lange termijn. Ook zet Vitens in op het terugdringen van de drinkwatervraag.
Water dat je niet verspilt of niet hoeft te leveren doordat klanten bewust omgaan met hun waterconsumptie zijn een eerste beheersmaatregel om de vraag aan te kunnen. Wij vragen aandacht voor waterbesparing door bewustwordingscampagnes en geven tips aan onze klanten over zuinig watergebruik. Voor de toenemende vraag op de lange termijn werkt Vitens samen met partners en stakeholders om water te besparen door pilots op het gebied van watervriendelijk bouwen. Tot slot heeft Vitens zelf een actieplan om de NIRG (Niet in rekening gebracht verbruik) terug te dringen, door lekken op te sporen en snel te verhelpen.
- Vitens doet een dringend beroep op de provincies en gemeenten om bij vergunningsprocedures het drinkwaterbelang zwaar te wegen of zelfs doorslaggevend te maken. Met een brief gericht aan het bestuur van provincie Overijssel vragen wij bestuurlijk aandacht voor de urgentie voor de drinkwaterlevering op de korte- en lange termijn. Ook hebben wij in diverse media aandacht gevraagd voor de vergunningsproblematiek in relatie tot de drinkwaterlevering.
- We hebben de technische -en organisatorische knelpunten in de drinkwatervoorziening in kaart gebracht en beheersmaatregelen getroffen om ervoor te zorgen dat we voorbereid zijn op de komende zomers. De afgelopen jaren is een aantal onttrekkingsvergunningen overschreden. Daarom zijn in de infrastructuurplannen bouwstenen ontwikkeld om de vergunning, inclusief reserves, binnen nu en 2028 op orde te krijgen. Een bouwsteen betreft een project waar we werken aan uitbreiding van onze capaciteit. Voor de realisatie van de belangrijkste bouwstenen is een goede basis gelegd met betrokken stakeholders. In Gelderland zijn, in co-creatie met waterschappen en provincie, de eerste stappen gezet naar een duurzame drinkwatervoorziening en om een een duurzaam watersysteem te realiseren.
- Ook werken wij aan een toekomstbestendige infrastructuur. We hebben hiervoor de langetermijnvisie voor de komende dertig jaar aangescherpt. Vitens doet onderzoek naar locaties waar op een duurzame manier drinkwater gewonnen kan worden met zo min mogelijk impact op de omgeving. Hiermee verwachten wij in de toekomst winningen die te veel verdroging veroorzaken te kunnen ontzien.
- Vitens zet voor de lange termijn in op vier strategische harten in haar distributiegebied. Hierin centreren wij de drinkwaterwinning. In 2021 zijn de eerste onderzoeken afgerond naar de haalbaarheid van een grote winning. Een grootschalige winning lijkt mogelijk op de Veluwe (in combinatie met grootschalige infiltratie), in zuidelijk Flevoland, in het rivierengebied en langs de IJssel (IJsselvallei). Voor de IJsselvallei startte Vitens met een voorbereiding voor een pilot voor de zuiveringstechnologie en het gebiedsproces. De initiatieven zijn inmiddels ook gedeeld met de betrokken bestuurders. In co-creatie werken wij aan de uitwerking van de plannen voor de toekomstige winningen.

- Vitens werkt samen met verantwoordelijke overheden om het watersysteem toekomstbestendig te maken met onder andere het concept Panorama Waterland, dat in twee gebieden wordt uitgewerkt.

Risico-ontwikkeling

Het risicoprofiel is gelijk gebleven. De impact van klimaatverandering door de aanhoudende droogte wordt groter, waardoor de piek in de vraag toeneemt en winningen onder druk komen te staan. Winvergunningen moeten hierop aangepast worden. De urgentie bij onder andere provincie en waterschappen voor win- en omgevingsvergunningen is inmiddels gedeeld. Wij hebben op een aantal kritische reservebouwstenen de versnelling ingezet als gevolg van de gestegen prognose. Tevens versnellen we op een aantal langetermijnontwikkelingen, zoals de ontwikkeling van de strategische harten IJsselvallei en Midden Nederland, zodat er water blijft voor nu en later.

Verklaring van directie

De directie is verantwoordelijk voor de inrichting en effectiviteit van de interne risicobeheersings- en controlesystemen. Deze systemen hebben als doel om de meest relevante risico's voor onze organisatie te onderkennen en te beheersen. De directie is zich ervan bewust dat risicobeheersings- en controlesystemen geen absolute zekerheid kunnen bieden dat de bedrijfsdoelstellingen van Vitens worden gerealiseerd, noch dat deze systemen onjuistheden van materieel belang, verlies, fraude en overtredingen van wetten en regels geheel kunnen voorkomen. Met inachtneming van voorstaande is de directie van mening dat in 2021:

- Het systeem van risicobeheersing en interne controle voor financiële en niet-financiële verslaggeving een redelijke mate van zekerheid geeft dat de verslaggeving geen onjuistheden van materieel belang bevat. Deze mening is mede gebaseerd op de uitkomsten van de in 2021 geactualiseerde risico-inventarisaties (als onderdeel van het programma SAP & Transformatie) en de periodieke reguliere controles van de afdeling Finance & Control;
- Het jaarverslag in voldoende mate inzicht geeft in de bestaande tekortkomingen in de opzet, bestaan en werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen en de verbetermaatregelen die gepland zijn voor komend jaar;
- Het jaarverslag de materiële risico's en onzekerheden bevat die relevant zijn ter zake van de verwachting van de continuïteit van de vennootschap voor een periode van twaalf maanden na opstelling van het verslag en de rechtvaardiging dat het verslag is opgesteld op *going concern*-basis.

Verklaringen en verslagen

Verslag van de Raad van Commissarissen

Als Raad van Commissarissen (RvC) houden wij toezicht op het formuleren en realiseren van de doelstellingen, de strategie, de langetermijnwaardecreatie, het beleid van de directie, de interne beheersing en het risicomanagement, alsmede de algemene gang van zaken bij Vitens. Daarnaast staan wij de directie bij met gevraagd en ongevraagd advies. Ook treden wij op als werkgever van de directie en onderhouden wij contacten met interne en externe stakeholders. In dit verslag leggen wij verantwoording af over het uitgeoefende toezicht in het afgelopen jaar en komen de belangrijkste onderwerpen aan de orde waarbij de RvC betrokken is geweest.

Strategie en realisatie bedrijfsplan

De RvC houdt toezicht op de wijze waarop de directie op lange termijn aan waardecreatie invulling geeft. In onze vergaderingen wordt daarom op regelmatige basis de strategie, de uitvoering op de voortgang van de invulling van de strategie en de daarmee samenhangende voornaamste risico's besproken. Vooral in de strategische personeelsplanning, het investeringsplan en de langetermijnvisie op de infrastructuur (de LTV) komt de waardecreatie tot uiting. Wij hebben gedurende het verslagjaar met regelmaat met de directie gesproken en gediscussieerd over de strategische pijlers en hebben geconstateerd dat belangrijke voortgang is gerealiseerd. En in 2021 zijn we op meerdere momenten met de directie in gesprek geweest over de hernieuwde strategische koers: 'Elke Druppel Duurzaam'. Deze strategie is geënt op de Sustainable Development Goals, waarin het duurzame karakter van Vitens wordt benadrukt zonder de klantgerichtheid uit het oog te verliezen. Verder heeft de RvC aandacht besteed aan de financierbaarheid op middellange termijn van al deze ontwikkelingen en de toenemende investeringsvraag in het bijzonder richting de aandeelhouders.

Ieder jaar stelt Vitens een integraal bedrijfsplan op. Hierin worden de strategische doelen en de continuïteitsdoelstelling, de primaire taak, vertaald naar concrete en meetbare operationele doelstellingen. De specifieke bedrijfsdoelstellingen die Vitens zich in een jaar stelt, worden zo veel mogelijk in goed meetbare financiële en niet-financiële prestatie-indicatoren (KPI's) gedefinieerd en er wordt bijgestuurd als daar aanleiding toe is. In de vergadering van oktober 2021 is door de directie het integraal bedrijfsplan 2022 gepresenteerd en vervolgens door de RvC goedgekeurd. Dit is een plan waarin de eerste contouren van de herijkte strategie zichtbaar worden en waarin de stijgende lijn van het investeringsniveau zichtbaar is. Het is ook een bedrijfsplan waarin duidelijk wordt dat de ombouw van alle processen, als gevolg van de SAP-transformatie, enorme inspanning en veerkracht zal vragen van alle medewerkers.

Financiële verslaglegging

De RvC heeft in aanwezigheid van de onafhankelijke accountant, PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., het jaarverslag en de jaarrekening 2020 uitvoerig besproken, inclusief het begeleidende accountantsrapport. Gedurende 2021 heeft de directie kwartaalrapportages aan de RvC verstrekt waarin de actuele financiële resultaten zijn opgenomen, die zijn afgezet tegen het budget voor 2021, de jaarverwachting 2021 en de resultaten van 2020. Onderwerpen die hierbij onder meer aan de orde kwamen, waren de ontwikkeling van de kosten, de oplopende investeringen, de financieringsbehoefte en de financiële ratio's. Ten behoeve van al deze onderwerpen verrichtte de Auditcommissie (AC) van de RvC intensief voorwerk. De RvC heeft geconcludeerd dat de kwartaalrapportages toereikende informatie bevatten om de voortgang van de realisatie van de bedrijfsdoelstellingen te monitoren.

Jaarrekening en dividendvoorstel

Dit jaarverslag bevat naast het verslag van de directie, de jaarrekening van Vitens die na controle van PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. is goedgekeurd door de RvC. De Raad stelt de Algemene Vergadering van Aandeelhouders voor om de jaarrekening 2021 zoals voorgelegd vast te stellen en de leden van de directie en de leden van de RvC kwijting te verlenen voor het, blijkens de jaarrekening en het verslag, door de directie gevoerde beleid en voor het door de RvC uitgeoefende toezicht.

Het nettoresultaat over het boekjaar 2021 bedraagt € 19,4 miljoen. De RvC stelt met de directie voor het volledige bedrag, met het oog op onze opgave, de solvabiliteitsdoelstelling en de vereisten van de banken, toe te voegen aan de reserves.

Samenstelling directie

In 2021 is de samenstelling van de directie niet gewijzigd. De directie bestaat uit Jelle Hannema en Marike Bonhof.

Raad van Commissarissen: samenstelling, onafhankelijkheid en diversiteit

Samenstelling en onafhankelijkheid

De samenstelling van de Raad van Commissarissen is in 2021 ongewijzigd. De samenstelling van de RvC is ultimo 2021:

Naam	Functie	Jaar van eerste benoeming	Jaar van herbenoeming	Aftredend
Kees Jan Rameau	vicevoorzitter	2014	2018	2022 (niet hernoembaar *)
Henriëtte Setz	lid	2018	n.v.t.	November 2022 (hernoembaar)
Gerda van Dijk	lid	2018	n.v.t.	November 2022 (hernoembaar)
Mark van Lieshout	lid	2019	n.v.t.	2023 (hernoembaar)
Han Noten	voorzitter	2020	n.v.t.	2024 (hernoembaar)

* = Het uitgangspunt voor de benoemingstermijn is twee termijnen van vier jaar. Verlenging is mogelijk met twee nieuwe termijnen van twee jaar, mits gemotiveerd in het verslag van de Raad van Commissarissen.

Alle commissarissen zijn onafhankelijk in de zin van *best practice*-bepalingen 2.1.7, 2.1.8 en 2.1.9 van de Nederlandse Corporate Governance Code.

Voor nieuwe commissarissen biedt Vitens een inwerkprogramma aan. Commissarissen krijgen een uitgebreide voorlichting over de governance-inrichting, de operationele processen en bedrijfsspecifieke financiële onderwerpen als WACC, drinkwatertarieven, treasury en toezicht.

Nevenfuncties van de leden van de RvC worden vooraf gemeld aan de RvC en vermeld in het jaarverslag. Geen van de RvC-leden heeft een nevenfunctie die conflicterend is met de functie van commissaris bij Vitens. Daarnaast bekleedt geen van de commissarissen meer dan vijf commissariaten bij Nederlandse beursvennootschappen of andere grote N.V.'s, B.V.'s en stichtingen, waarbij een voorzitterschap dubbel telt. Het aantal en de aard van de nevenfuncties van iedere commissaris zijn zodanig dat een goede taakvervulling is gewaarborgd.

Diversiteit

Diversiteit zien wij als een van de voorwaarden voor een goede taakvervulling door de directie en de RvC. Diversiteit heeft naast deskundigheid en achtergrond ook betrekking op aspecten zoals geslacht en leeftijd. Bij benoemingen streeft de Raad naar een gebalanceerde man-vrouwverhouding in zowel de directie als de RvC: een streefgetal van ten minste 30 procent vrouwen en ten minste 30 procent mannen. Ultimo 2021 was de man-vrouwverhouding bij de directie 50-50 en bij de Raad van Commissarissen 66,6-33,3. Het streefpercentage is daarmee behaald.

Geen tegenstrijdig belang

In 2021 hebben zich geen transacties voorgedaan waarbij potentiële tegenstrijdige belangen spelen die van materiële betekenis zijn voor de vennootschap en/of de betreffende bestuurders, commissarissen, aandeelhouders en/of de externe onafhankelijke accountant.

Permanente educatie en zelfevaluatie

In het kader van de permanente educatie heeft de RvC zich laten informeren over digitalisering, cybersecurity en risicomanagement.

De RvC heeft in het voorjaar van 2021 een evaluatie uitgevoerd over het eigen functioneren, het functioneren van de afzonderlijke commissies van de RvC en dat van de individuele commissarissen. Dit werd begeleid door een extern deskundige. De eindbespreking van de evaluatie is door de RvC besproken en de hieruit voortgekomen afspraken zijn in gang gezet.

Vergaderingen in 2021

Naast de bilaterale overleggen heeft de RvC in de verslagperiode vijf keer plenair vergaderd. De RvC vergadert het eerste halfuur van elke reguliere vergadering in besloten kring. Overige deelnemers aan de RvC-vergaderingen zijn de leden van de directie en op uitnodiging de externe accountant en managementleden. De RvC kent twee commissies, een Auditcommissie (AC) en de Remuneratie- en Benoemingscommissie (RBC). De AC heeft in 2021 driemaal vergaderd en de RBC heeft twee vergaderingen gehouden. Onderstaand een overzicht van de aanwezigheid van de individuele commissarissen.

Naam	RvC	AC	RBC
Kees Jan Rameau	80%	80%	
Henriëtte Setz	100%	100%	
Gerda van Dijk	100%		100%
Mark van Lieshout	80%	100%	
Han Noten	100%	n.v.t.	100%

Vergaderingen RvC

De kwartaalvergaderingen waren gewijd aan de ontwikkelingen binnen Vitens. Daarbij werden onder andere de jaarcijfers en de kwartaalcijfers, het investeringsplan, het budget en de drinkwatertarieven voor 2022 behandeld. De vergadering waarin het geïntegreerde jaarverslag aan de orde kwam, werd tevens bijgewoond door de externe accountant.

Buiten de vergaderingen om heeft de Raad een werkbezoek afgelegd aan het – nieuw te bouwen – productiebedrijf Sijmons te Arnhem. Hierbij zijn de coronamaatregelen strikt nageleefd. Het bezoek is afgesloten met een informeel samenzijn met het hoger management van Vitens.

In de jaarlijkse Radenbijeenkomst (Ondernemingsraad, directie en RvC) was het onderwerp 'Hybride werken, leiderschap en soft controls, de ambitie om te veranderen', dit naar aanleiding van de COVID pandemie en de gevolgen hiervan voor de werknemers van Vitens. Wij complimenteren de Ondernemingsraad voor de goede organisatie en invulling van deze middag.

Overige onderwerpen die uitvoerig in de RvC zijn behandeld:

- De transformatie van ons bedrijf met behulp van Enterprise Resource Planningssysteem, SAP 4 HANA.
- Cybersecurity;
- Riskmanagement;
- De schaa sprong op de investeringen;
- Ontwikkelingen rondom de toename van de drinkwatervraag in relatie tot de benodigde vergunningen;
- De executie van de nieuwe strategie 'Elke Druppel Duurzaam'.

Commissievergaderingen

De RvC heeft de volgende twee permanente commissies: de Remuneratie- en Benoemingscommissie (RBC) en de Auditcommissie (AC). Deze commissies bereiden ieder binnen hun eigen taakgebied de besluitvorming van de RvC op dat gebied voor en adviseren de Raad. In de vergaderingen van de commissies vindt een verdieping van de onderwerpen plaats. De belangrijkste overwegingen en bevindingen van beide commissies worden daarna teruggekoppeld in de vergadering van de RvC, zodat zorgvuldige besluitvorming mogelijk is. Besluitvorming vindt plaats in de voltallige RvC-vergadering.

Vergaderingen RBC

De RBC bestaat uit Gerda van Dijk (voorzitter) en Han Noten. De RBC is in 2021 tweemaal bijeengekomen. In deze vergadering is aandacht besteed aan de HR-agenda, de strategische HR-thema's als SPP, leiderschapsprogramma's, talent en ontwikkeling en hybride werken. Daarnaast heeft de commissie tweemaal uitvoerig met de directie gesproken over het wenselijke besturingsmodel voor Vitens. Eind 2021 heeft de commissie een werving- en selectietraject opgestart ten behoeve van de opvolging van een RvC-lid wiens termijn met de AvA van april 2022 afloopt. Ten slotte heeft er regelmatig informeel overleg plaatsgevonden met de Ondernemingsraad.

Vergaderingen AC

De AC bestaat uit Mark van Lieshout (voorzitter), Kees-Jan Rameau en Henriëtte Setz. De commissie is in het verslagjaar drie keer bijeengekomen. Daarnaast heeft de voorzitter van de AC, buiten de vergadering om, contact onderhouden met de externe accountant en de interne auditfunctie. De AC boog zich, ter voorbereiding op de vergadering van de voltallige Raad, over de jaarcijfers en besprak het accountantsverslag en de managementletter. Daarnaast werden in de AC-vergadering het integraal bedrijfsplan 2022, het investeringsplan 2022-2031, de financiële projectie 2022- 2024, het controleplan 2021, de topbedrijfsrisico's en de interne beheersing en de drinkwatertarieven 2021 behandeld. De toenemende investeringen en de financierbaarheid daarvan op langere termijn zijn regelmatig aan de orde geweest. Ook is er aandacht geweest voor voortgang in lopende grotere projecten, waaronder de SAP-transformatie.

In de derde vergadering is de Auditcommissie bijgepraat over de stand van zaken over de invoering van het *Three Lines of Defence-model*.

Aandeelhouders en Algemene Vergadering van Aandeelhouders

Naast de Algemene Vergadering van Aandeelhouders is door en uit de aandeelhoudersvergadering een Commissie van Aandeelhouders benoemd. De Commissie van Aandeelhouders (CvA) heeft een adviesfunctie voor de Algemene Vergadering van Aandeelhouders, de directie en de RvC. De CvA is in het verslagjaar tweemaal bijeengewees. Aansluitend aan deze bijeenkomsten vond overleg plaats tussen de CvA, de voorzitter van de RvC en de voltallige directie. In de vergaderingen is gesproken over de jaarstukken 2021, dividendontwikkelingen, de jaarplannen 2022 en de WACC. De CvA heeft over haar werkzaamheden gerapporteerd in de Aandeelhoudersvergaderingen van mei en november 2021. De volledige samenstelling van de Commissie van Aandeelhouders is te vinden op pagina 72.

In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 25 mei 2021 is gesproken over de jaarstukken 2020, is de jaarrekening 2020 vastgesteld en is kwijting verleend aan de directie en de RvC. En vanwege corona is de vergadering van november ook een hybride vergadering geworden. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders heeft in de novembervergadering het jaarplan 2022 besproken en het tariefvoorstel 2022 goedgekeurd.

Woord van waardering

Wij spreken onze waardering uit voor de inzet en toewijding van de directie, het management en van alle medewerkers voor de bedrijfsvoering en de behaalde resultaten over 2021. En ook voor de wijze waarop Vitens, ondanks alle beperkingen van de coronapandemie, nadrukkelijk de verbinding zoekt met haar klanten en overige stakeholders. Daarnaast is de RvC content met de wijze waarop de directie van Vitens en de aandeelhouders, vertegenwoordigd door de CvA, hun handen ineen hebben geslagen om gezamenlijk de WACC-problematiek te adresseren in politiek Den Haag.

We zien met grote interesse en vol vertrouwen de resultaten voor 2022 tegemoet.

Zwolle, 15 maart 2022

De Raad van Commissarissen:

- Han Noten (voorzitter)
- Kees Jan Rameau
- Henriëtte Setz
- Gerda van Dijk
- Mark van Lieshout

Samenstelling Raad van Commissarissen

De heer mr. B. (Boele) Staal, voorzitter (1947) tot mei 2021

Nederlandse nationaliteit

- Benoemd per 16-05-2013 tot 2017, herbenoemd tot april 2021

- Voormalig Commissaris van de Koningin in Utrecht, lid Eerste Kamer, voorzitter van de Nederlandse Vereniging van Banken, lid dagelijks bestuur VNO, lid van de SER en lid van de Bankraad
- Nevenfuncties:
 - Voorzitter Raad van Toezicht Revalidatie Centrum Rijndam
 - Voorzitter branchevereniging Federatie Veilig Nederland

De heer drs. Han Noten (1958) vanaf mei 2021

Nederlandse nationaliteit

- Benoemd per 26-11-2020 tot november 2024
- Nevenfuncties:
 - Voorzitter Ambulancezorg Nederland (AZN)
 - Voorzitter Koninklijke Nederlandse Bouwkeramische Industrie (KNB)
 - Voorzitter RvT Pensioenfonds PGB
 - Voorzitter Drents Museum

De heer ir. Kees Jan Rameau MBA, vicevoorzitter (1962)

Nederlandse nationaliteit

- Benoemd per 24-04-2014 tot 2018, herbenoemd tot april 2022
- Lid Raad van Bestuur (CSGO) Eneco Groep N.V.
- Nevenfuncties:
 - Lid Raad van Toezicht Stichting de Noordzee
 - Lid Algemeen Bestuur Stichting Toekomstbeeld der Techniek
 - Lid Raad van Commissarissen Lichtblick SE
 - Lid bestuur Energie-Nederland
 - Lid bestuur Groen Gas Nederland

Mevrouw drs. ing. Henriette Setz (1968)

Nederlandse nationaliteit

- Benoemd per augustus 2018 tot december 2022
- Directeur Operations Essent
- Geen nevenfuncties

Mevrouw prof. dr ir Gerda van Dijk (1960)

Nederlandse nationaliteit

- Benoemd per 28-11-2018 tot november 2022
- Directeur Zijlstra Center for Public Control, Governance & Leadership, Vrije Universiteit te Amsterdam
- Hoogleraar Publiek Leiderschap, Vrije Universiteit, Amsterdam
- Zelfstandig adviseur NOSCERE
- Nevenfuncties:

- Lid Monitoring Commissie Code Pensioenfondsen
- Lid Raad voor Dieraangelegenheden
- Voorzitter Wetenschappelijke Adviesraad NVTZ (Nederlandse Vereniging voor Toezichthouders in de Zorg)
- Onafhankelijk Voorzitter 'Review Board' 'Pilot Lerend Evalueren', Ministerie VWS

De heer drs. Mark van Lieshout (1963)

Nederlandse nationaliteit

- Benoemd per 12-6-2020 tot april 2023
- CFO HES International B.V.
- Geen nevenfuncties

Samenstelling Commissie van Aandeelhouders

- De heer **F. Douwstra**, voorzitter (namens de provincie Friesland)
- De heer **E. van Hijum**, vicevoorzitter (namens de provincie Overijssel)
- Mevrouw **D. de Jong** (namens overige aandeelhouders Overijssel)
- De heer **J. Markink** (namens de provincie Gelderland)
- De heer **K. Bonsen** (namens overige aandeelhouders Gelderland)
- De heer **R. Strijk** (namens de provincie Utrecht)
- Mevrouw **A. Klein** (namens de gemeente Utrecht)
- Mevrouw **A. Vlam** (namens overige aandeelhouders Utrecht)
- De heer **J. Lindenbergh** (namens de gemeente Almere)

Samenstelling Directie

De heer drs. J.J. (Jelle) Hannema – voorzitter

Nevenfuncties:

- Lid Raad van Toezicht Wetsus
- Bestuurslid Netherlands Water Partnership (NWP)
- Bestuurslid Vewin
- Bestuurslid Water for Life

Mevrouw drs. M. (Marieke) Bonhof – lid

Nevenfuncties:

- Lid Raad van Commissarissen Waarborgfonds Eigen Woningen (Nationale Hypotheekgarantie)
- Voorzitter toetsingscommissie Woningbouwimpuls
- Bestuurslid NG Infra
- Lid Raad van Commissarissen Water- en Energiebedrijf Bonaire

De heer ing. G. (Gert) van Beek MBA – secretaris van de vennootschap tot mei 2021

Nevenfuncties:

- Voorzitter Stichting Sociaal Fonds Vitens
- Voorzitter kennisnetwerk NIVE bestuurssecretarissen semi publiek

Mevrouw E.N.M. (Eugenie) Westhuis-Brouwer – secretaris van de vennootschap a.i. vanaf mei 2021

Nevenfuncties:

- Voorzitter Stichting Sociaal Fonds Vitens

Samenstelling Ondernemingsraad Vitens

- Hans Teunisse – Voorzitter
- Stef van Beusekom – Vicevoorzitter
- Louis Brussee – lid dagelijks bestuur
- Dennis Buiten
- Heleen Ens
- Bas van Harten
- Ronald Haverkamp
- Marlies Hillebrand
- Amanda Hovenga
- Massius Linnebank
- Reinier Nogarede
- Jurjen van Tellingen
- Carlie Verhoef
- René Veenendaal
- Jurgen van der Wal

Ambtelijk secretaris: Jenny Schreuder/Ivana van der Knaap (vanaf 1 november)

Bestuursverklaring

De directie van Vitens verklaart naar beste weten:

- Dat de jaarrekening 2021 een getrouw beeld geeft van de activa, de passiva, de financiële positie per 31 december 2021 en het resultaat over 2021 van Vitens en de gezamenlijk in de consolidatie opgenomen ondernemingen.
- Dat het jaarverslag een getrouw beeld geeft van de toestand op de balansdatum per 31 december 2021 en de gang van zaken gedurende het boekjaar bij Vitens.
- Dat in het jaarverslag de wezenlijke risico's zijn beschreven waarmee Vitens wordt geconfronteerd.

Zwolle, 15 maart 2022

Jelle Hannema, voorzitter

Marieke Bonhof, lid directie

Bericht ondernemingsraad

Nieuwe ondernemingsraad blijft vooral praktisch in deze corona-tijd

In april is de nieuwe ondernemingsraad geïnstalleerd. Er werden zeven nieuwe leden verwelkomd en acht zijn herkozen. In een eerste zittingsjaar is het belangrijk te zorgen voor een naadloze overdracht van kennis en lopende dossiers. Maar ook om direct een eigen visie te ontwikkelen en speerpunten te bepalen. In een jaar van zo veel mogelijk werken vanuit huis, lockdowns en afstand houden vanwege de coronamaatregelen was dat een behoorlijke uitdaging. Pas in de tweede helft van 2021 kwam de ondernemingsraad voor het eerst fysiek bij elkaar en kon ook de geplande teamtraining plaatsvinden. Door zijn samenstelling vormt de ondernemingsraad een goede afspiegeling van alle medewerkers en is in staat om binnen het spanningsveld van bedrijfsbelang en belangen van medewerkers te opereren.

In de maart 2021 werden door de 'oude' ondernemingsraad nog twee belangrijke en de Vitens strategie-ondersteunende dossiers afgerond: een vernieuwde thuiswerkregeling en een vernieuwde mobiliteitsregeling. In de regelingen is onder andere opgenomen dat iedere thuiswerkende Vitenser zijn thuiswerkplek veilig en verantwoord kan inrichten, maar ook dat medewerkers gefaciliteerd worden om op een duurzame manier te reizen. We kunnen hierbij terugkijken op een intensief traject met veel documenten, reacties en gesprekken met collega's uit de hele organisatie. De ondernemingsraad spreekt zijn waardering uit – na een eerdere stoeve start – voor de samenwerking met directie en de afdelingen Human Resources en Facilitair Management dat dit goede resultaat is bereikt.

Organisatorische aanpassingen

In 2021 heeft de ondernemingsraad de directie regelmatig geadviseerd over organisatorische aanpassingen, ook als die niet onder de Wet op de ondernemingsraden vielen. Het betrof onder andere een advies over de nieuwe organisatiestructuur van de afdeling Asset Management, het aanbesteden van de receptiediensten en samenvoegen van de teams Facilitaire Zaken en Vastgoed binnen de afdeling Facilitair Management. Ook heeft de ondernemingsraad geadviseerd over de vorming van een geïntegreerde afdeling Strategie en Bestuurlijke Zaken. Vooral bij dit adviestraject is de ondernemingsraad veelvuldig in gesprek geweest met betrokken medewerkers. In de meeste gevallen is ons advies door de directie overgenomen.

Er is in 2021 een aantal onderwerpen behandeld waarvoor instemming van de ondernemingsraad noodzakelijk was. Onder andere is instemming verleend op een aanpassing van de regeling pre-employmentscreening, de thuiswerkregeling, de mobiliteitsregelingen en het verlengen van de Anw-hiaatverzekering. Na een uitgebreide organisatiebrede evaluatie is ingestemd met wijzigingen in de consignatieregeling. Verder heeft de ondernemingsraad ingestemd met actualisatie van het beleid werken in verontreinigde grond, de consignatiefuncties in de Calamiteitenorganisatie en met de consignatieroosters voor 2022.

In elke overlegvergadering (maandelijks) is de ondernemingsraad door de directie geïnformeerd over de voortgang van het programma SAP & Transformatie, de bouw en inrichting van SAPS4/Hana.

Hybride werken zorgt voor goed gesprek in de driehoek directie, Raad van Commissarissen en ondernemingsraad

Er is regelmatig overleg tussen het dagelijks bestuur van de ondernemingsraad en de op voordracht van de medezeggenschap benoemde commissaris, mevrouw prof. dr. ir. Gerda van Dijk. In 2022 verwachten we de goede samenwerking met haar voort te zetten. Eén keer per jaar wordt op initiatief van de ondernemingsraad een zogenoemde Radenbijeenkomst gehouden waarbij ondernemingsraad, Raad van Commissarissen en directie met elkaar spreken over actuele thema's. In september werd in een 'strategische sessie' onder leiding van organisatieadviseur Leike van Oss gebrainstormd over hybride werken en wat het betekent voor leiderschap en *soft controls*. Een zeer boeiende bijeenkomst waarin dieper werd ingegaan op de veranderambitie, dilemma's in de werkelijke wereld en leiderschap, dialoog en leren. Qua timing een prima moment voor dit gesprek. Vitens staat namelijk aan de vooravond van een verdere uitrol van hybride werken

Assurancerapport van de onafhankelijke accountant

Aan: de Algemene Vergadering en de Raad van Commissarissen van Vitens N.V.

Assurancerapport bij de duurzaamheidsinformatie 2021

Onze conclusie

Op grond van onze beoordeling hebben wij geen reden om te veronderstellen dat de duurzaamheidsinformatie opgenomen in het jaarverslag 2021 van Vitens N.V. geen, in alle van materieel belang zijnde aspecten, betrouwbare en toereikende weergave geeft van:

- het beleid en de bedrijfsvoering ten aanzien van duurzaamheid; en
- de gebeurtenissen en de prestaties op dat gebied voor het jaar geëindigd op 31 december 2021,

in overeenstemming met de Sustainability Reporting Standards van het Global Reporting Initiative (GRI) en de aanvullend gehanteerde rapportage criteria zoals toegelicht in de sectie 'rapportage criteria'.

Wat we hebben beoordeeld

Wij hebben de duurzaamheidsinformatie opgenomen in de volgende secties van het jaarverslag beoordeeld voor 2021 (hierna: "de duurzaamheidsinformatie"):

- Voorwoord;
- Wie we zijn en wat we doen;
- Hoe we waarde creëren;
- Overige informatie.

Deze beoordeling is gericht op het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid.

De basis voor onze conclusie

Wij hebben onze beoordeling verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Standaard 3810N 'Assuranceopdrachten inzake maatschappelijke verslagen'. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de beoordeling van de duurzaamheidsinformatie'.

Wij vinden dat de door ons verkregen assurance-informatie voldoende en geschikt is als basis voor onze conclusie.

Onafhankelijkheid en kwaliteitsbeheersing

Wij zijn onafhankelijk van Vitens N.V. zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij passen de Nadere voorschriften kwaliteitssystemen (NVKS) toe. Op grond daarvan beschikken wij over een samenhangend stelsel van kwaliteitsbeheersing inclusief vastgelegde richtlijnen en procedures inzake de naleving van ethische voorschriften, professionele standaarden en andere relevante wet- en regelgeving.

Rapportage criteria

De duurzaamheidsinformatie dient gelezen en begrepen te worden samen met de rapportage criteria. De gehanteerde rapportage criteria voor het opstellen van de duurzaamheidsinformatie zijn de Sustainability Reporting Standards van Global Reporting Initiative (GRI) en de aanvullend gehanteerde rapportage criteria, zoals toegelicht in paragraaf 'Over dit verslag' in de sectie 'Overige informatie' van het jaarverslag.

Het ontbreken van gevestigde praktijken ter beoordeling en meting van niet-financiële informatie biedt de mogelijkheid verscheidene, acceptabele meettechnieken toe te passen. Hierdoor kan de vergelijkbaarheid tussen entiteiten onderling en in de tijd beïnvloed worden.

Beperkingen in de reikwijdte van onze beoordeling

In de duurzaamheidsinformatie is toekomstgerichte informatie opgenomen zoals verwachtingen ten aanzien van ambities, strategie, plannen en ramingen en risico-inschattingen. Inherent aan toekomstgerichte informatie is dat de werkelijke uitkomsten in de toekomst onzeker zijn, en waarschijnlijk zullen afwijken van deze verwachtingen. De hieruit voortvloeiende afwijkingen kunnen van materieel belang zijn. Wij geven geen zekerheid bij de veronderstellingen en de haalbaarheid van toekomstgerichte informatie.

In de duurzaamheidsinformatie zijn de berekeningen om impact op het klimaat en op medewerkers te bepalen (hierna: de impact data) veelal gebaseerd op bronnen van externe partijen en aan de hand van assumpties. De assumpties en gehanteerde bronnen zijn toegelicht in paragraaf 'Verantwoording impact meten' in de sectie 'Overige informatie' van het jaarverslag en verder uitgewerkt in het Handboek Impactmeten Netwerkorganisaties, zoals beschikbaar op de website van het Impact Institute. Wij hebben ten aanzien van de inhoud van deze assumpties en externe bronnen geen werkzaamheden verricht, anders dan het beoordelen van de geschiktheid en plausibiliteit van deze assumpties en externe bronnen.

In de duurzaamheidsinformatie worden verwijzingen gemaakt naar externe bronnen of websites. De informatie in deze externe bronnen of websites maken geen onderdeel uit van de duurzaamheidsinformatie die door ons is beoordeeld. Wij verstrekken derhalve geen zekerheid over deze informatie.

Onze conclusie is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheden.

Verantwoordelijkheden voor de duurzaamheidsinformatie en de beoordeling daarvan

Verantwoordelijkheden van de directie en de Raad van Commissarissen voor de duurzaamheidsinformatie

De directie van Vitens N.V. is verantwoordelijk voor het opstellen van betrouwbare en toereikende duurzaamheidsinformatie in overeenstemming met de rapportage criteria zoals toegelicht in de sectie 'rapportage criteria', inclusief het selecteren van de rapportage criteria, het identificeren van belanghebbenden, het bepalen van materiële onderwerpen, en het vaststellen dat de toegepaste rapportage criteria passend zijn in de omstandigheden, rekening houdend met de van toepassing zijnde wet- en regelgeving met betrekking tot verslaggeving. De door de directie gemaakte keuzes ten aanzien van de reikwijdte van de duurzaamheidsinformatie en het verslaggevingsbeleid zijn uiteengezet in de paragraaf 'Over dit verslag' in de sectie 'Overige informatie' van het jaarverslag.

De directie is ook verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opstellen van de duurzaamheidsinformatie mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

De Raad van Commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het rapportageproces van de entiteit ten aanzien van de duurzaamheidsinformatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de beoordeling van de duurzaamheidsinformatie

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een beoordelingsopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte assurance-informatie verkrijgen als basis voor de door ons af te geven conclusie.

Onze opdracht is gericht op het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid om de plausibiliteit van de duurzaamheidsinformatie vast te stellen. De werkzaamheden variëren in aard en timing, en zijn ook geringer in omvang, dan die bij een assurance opdracht gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid. De mate van zekerheid die wordt verkregen bij een beoordeling is daarom ook aanzienlijk lager dan de zekerheid die wordt verkregen bij een controle met betrekking tot zowel de werkzaamheden ten aanzien van de risico-inschatting, inclusief het verwerven van inzicht van de interne beheersing, als de werkzaamheden verricht ten aanzien van het inspelen op de geïdentificeerde risico's.

Uitgevoerde werkzaamheden

Wij hebben deze beoordeling professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse Standaard 3810N, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze werkzaamheden bestonden onder andere uit:

- Het uitvoeren van een analyse van de externe omgeving en het verkrijgen van inzicht in de relevante maatschappelijke thema's en kwesties en de kenmerken van de entiteit.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte rapportage criteria, de consistente toepassing hiervan en de toelichtingen die daarover in de duurzaamheidsinformatie staan. Dit omvat het evalueren van de uitkomsten van de dialoog met belanghebbenden en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie.
- Het verkrijgen van inzicht in de rapporteringssprocessen voor de duurzaamheidsinformatie inclusief het op hoofdlijnen kennismaken van de interne beheersmaatregelen, voor zover relevant is voor onze beoordeling.
- Het identificeren van gebieden in de duurzaamheidsinformatie met een hoger risico op misleidende of onevenwichtige informatie of afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. Het bepalen en uitvoeren van de verdere werkzaamheden is gericht op het vaststellen van de plausibiliteit van de duurzaamheidsinformatie in reactie op onze risico inschatting.
- Onze overige werkzaamheden bestonden onder meer uit:
 - Het afnemen van interviews met het management (en/of relevante medewerkers) de (duurzaamheids)strategie en het -beleid en de -prestaties;
 - Het afnemen van interviews met relevante medewerkers verantwoordelijk voor het aanleveren van informatie voor, het uitvoeren van interne controles op, en de consolidatie van gegevens in de duurzaamheidsinformatie;
 - Het bepalen van de aard en omvang van de uit te voeren beoordelingswerkzaamheden voor de groepsonderdelen en locaties. Bepalend hierbij zijn de aard, omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen, locaties of de activiteiten;

- Het verkrijgen van assurance-informatie dat de duurzaamheidsinformatie aansluit op de onderliggende administraties van de entiteit;
 - Het op basis van beperkte deelwaarnemingen beoordelen van relevante interne en externe documentatie;
 - Het analytisch evalueren van data en trends;
 - Het evalueren van de redelijkheid van de assumpties in de berekening die bij de impact data zijn gehanteerd;
 - Het beoordelen van de geschiktheid en plausibiliteit van de assumpties en externe bronnen die zijn gehanteerd voor de berekeningen die ten grondslag liggen aan de impact data.
- Het aansluiten van de relevante financiële informatie met de jaarrekening.
 - Het evalueren van de consistentie van de duurzaamheidsinformatie met de overige informatie in het jaarverslag buiten de reikwijdte van onze beoordeling.
 - Het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de duurzaamheidsinformatie.
 - Het overwegen of de duurzaamheidsinformatie als geheel, inclusief de daarin opgenomen toelichtingen het beeld weergeeft in relatie tot het doel van de gehanteerde rapportage criteria.

Wij communiceren met de Raad van Commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de beoordeling en over de significante bevindingen die uit onze beoordeling naar voren zijn gekomen.

Zwolle, 15 maart 2022

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

drs. F.S. van der Ploeg RA

A close-up photograph of a chrome faucet on a grey sink. The faucet is in sharp focus, while the background is blurred, showing red labels and other fixtures. A blue rectangular box with white text is overlaid on the left side of the image.

Overige informatie

Connectiviteitsmatrix

Oorsprong van onze strategische richting				Hoe realiseren we de strategie?			Voor wie en hoe is dit uiteindelijk belangrijk?			
Nr.	Materiële thema's	Strategische agenda	Risico benoemd in de risico inventarisatie	Value drivers	Operationele KPI's	Target	Beoogde impact	SDG	Stakeholdergroepen	Resultaat
1	Waterschaarste en klimaatadaptatie	Water voor nu en later, Duurzaam watersysteem, -drinkwaterbedrijf en -drinkwatergebruik	Toekomstbestendige infrastructuur, drukte in de ondergrond	We anticiperen op klimaatverandering en de huidige en toekomstige drinkwatervraag en passen onze operatie, strategie en onze (strategische) reserves hierop aan.	Aantal clusters met positief 'Operationeel verschil' Aantal clusters met voldoende 'Totale reserves'	3 3	Nederland kan Vitens vertrouwen dat wij anticiperen op een veranderend klimaat en dat wij ons inzetten voor een goede balans tussen enerzijds een stijgende watervraag en anderszijds de beschikbaarheid van voldoende bronnen en de impact van waterwinning (bijvoorbeeld ruimtebeslag, verdroging).	SDG 6 6.4 In aanzienlijke mate de efficiëntie van het watergebruik verhogen in alle sectoren en het duurzaam winnen en verschaffen van zoetwater garanderen om een antwoord te bieden op de waterschaarste en om het aantal mensen dat af te rekenen heeft met waterschaarste, aanzienlijk te verminderen. SDG 12 12.2 Duurzaam beheer en efficiënt gebruik van natuurlijke hulpbronnen realiseren. SDG 13 13.2 Maatregelen inzake klimaatverandering integreren in nationale beleidslijnen, strategieën en planning.	Maatschappij, klanten	2 2
2	Leveringszekerheid van drinkwater	Water voor nu en later	Toekomstbestendige infrastructuur	We investeren in onderhoud, vervanging en bescherming van productiebedrijven en leidingnet.	Ondermaatse Leveringsminuten (OLM)	≤ 14 minuten	Klanten kunnen rekenen op continue levering van drinkwater.	SDG 6 6.1 Universele en gelijke toegang tot veilig en betaalbaar drinkwater voor iedereen.	Klanten	18:22

Oorsprong van onze strategische richting				Hoe realiseren we de strategie?			Voor wie en hoe is dit uiteindelijk belangrijk?			
Nr.	Materiële thema's	Strategische agenda	Risico benoemd in de risico inventarisatie	Value drivers	Operationele KPI's	Target	Beoogde impact	SDG	Stakeholdergroepen	Resultaat
3	Kwaliteit van drinkwater	Water voor nu en later	Controle over onze natuurlijke bronnen, drukte in de ondergrond	We passen de juiste zuiverings- en onderzoeksmethoden toe.	Waterkwaliteitsindex (WKI)	≤ 0,019	Vitensklanten kunnen blind vertrouwen op drinkwater van hoge kwaliteit.	SDG 6 6.1 Universele en gelijke toegang tot veilig en betaalbaar drinkwater voor iedereen. 6.3 De waterkwaliteit verbeteren door verontreiniging te beperken, de lozing van gevaarlijke chemicaliën en materialen een halt toe te roepen en de uitstoot ervan tot een minimum te beperken, waarbij ook het aandeel van onbehandeld afvalwater wordt gehalveerd en recyclage en veilige hergebruik wereldwijd aanzienlijk worden verhoogd.	Klanten	0,017
4	Innovatie	Intelligente watervoorziening, Duurzaam watersysteem, -drinkwaterbedrijf en -drinkwatergebruik	Adaptief vermogen, toekomstbestendige infrastructuur	We maken onze watervoorziening intelligent door verbetering in procesbeheersing en dienstverlening aan klanten en door het slimmer inzetten van onze infrastructuur.	Aantal ontwikkelingen voortkomend uit het innovatieproces geïmplementeerd binnen de bedrijfsvoering	3	Innovatieve bedrijfsuitvoering zorgt dat maatschappij en klanten kunnen rekenen op betere en snelle service. Ook zorgt het voor verdere verduurzaming van onze bedrijfsvoering en de verduurzaming van het watersysteem in Nederland.	SDG 9 9.4 Tegen 2030 de infrastructuur moderniseren en industrieën aanpassen om hen duurzaam te maken, waarbij de focus ligt op een grotere doeltreffendheid bij het gebruik van hulpbronnen en van schonere en milieuvriendelijke technologieën en industriële processen, waarbij alle landen de nodige actie ondernemen volgens hun eigen respectieve mogelijkheden.	Aandeelhouders, klanten	6
5	Betrokken medewerkers	Aantrekkelijk werkgeverschap, Water voor nu en later	Adaptief vermogen	Wij stimuleren een cultuur waarin de ontwikkeling en de groei van medewerkers centraal staat en waarin leren mogelijk is.	Betrokken Medewerkers Index	nb	Met onze betrokken medewerkers willen we een positieve impact hebben op mensen waarmee we onze strategische doelen gaan bereiken.	SDG 8 8.5 Tegen 2030 komen tot een volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk voor alle vrouwen en mannen, ook voor jonge mensen en personen met een handicap, alsook een gelijk loon voor werk van gelijke waarde.	Medewerkers, aandeelhouders	7,7

Oorsprong van onze strategische richting				Hoe realiseren we de strategie?			Voor wie en hoe is dit uiteindelijk belangrijk?			
Nr.	Materiële thema's	Strategische agenda	Risico benoemd in de risico inventarisatie	Value drivers	Operationele KPI's	Target	Beoogde impact	SDG	Stakeholdergroepen	Resultaat
6	(Cyber)security	SAP & Transitie, Water voor nu en later	Cybersecurity	We zorgen voor continuïteit, security en veiligheid in de operatie en bedrijfsvoering.	Aantal ICT prio 1 cybersecurity Beveiligingsnorm procesautomatisering*	0 nb	Vitens borgt continuïteit en kwaliteit door de drinkwatervoorziening te beschermen tegen cybercriminaliteit en het voorkomen van ongewenste openbaring van privacygevoelige informatie (van klanten).	SDG 9 9.1 Ontwikkelen van kwalitatieve, betrouwbare, duurzame en veerkrachtige infrastructuur, met inbegrip van regionale en grensoverschrijdende infrastructuur, ter ondersteuning van de economische ontwikkeling en het menselijk welzijn, met klemtoon op een betaalbare en billijke toegang voor iedereen.	Aandeelhouders, klanten, medewerkers	0 nb
7	Financiële gezondheid	Financiële gezondheid & voorspelbaarheid	Financierbaarheid	We hanteren een financieel beleid met continuïteit als uitgangspunt.	Solvabiliteit	≥ 35%	Vitens is een financieel gezond bedrijf met een goede balans tussen de prijs van drinkwater, de solvabiliteit en het rendement voor aandeelhouders.	SDG 9 9.1 Ontwikkelen van kwalitatieve, betrouwbare, duurzame en veerkrachtige infrastructuur, met inbegrip van regionale en grensoverschrijdende infrastructuur, ter ondersteuning van de economische ontwikkeling en het menselijk welzijn, met klemtoon op een betaalbare en billijke toegang voor iedereen.	Aandeelhouders, klanten	30,2%

Oorsprong van onze strategische richting				Hoe realiseren we de strategie?			Voor wie en hoe is dit uiteindelijk belangrijk?			
Nr.	Materiële thema's	Strategische agenda	Risico benoemd in de risico inventarisatie	Value drivers	Operationele KPI's	Target	Beoogde impact	SDG	Stakeholdergroepen	Resultaat
8	Bescherming grondwaterbronnen	Drinkwater voor nu en later	Controle over onze natuurlijke bronnen, drukte in de ondergrond	We beschermen onze waterbronnen en vergroten ons inzicht in de ontwikkeling van de kwaliteit van ons grondwater.	Verontreinigingsindex bronnen korte termijn, lange termijn (VI)	n.v.t.	Nederlanders kunnen rekenen op betrouwbaar en betaalbaar drinkwater, nu en in de toekomst.	SDG 6 6.3 Waterkwaliteit verbeteren door verontreiniging te beperken, onbewerkt afvalwater te halveren en recyclage te verhogen. 6.5 Het geïntegreerde beheer van de waterhulpbronnen implementeren op alle niveaus, ook via gerichte grensoverschrijdende samenwerking. 6.6 Bescherming en herstellen van op water gebaseerde ecosystemen. SDG 12 12.2 Duurzaam beheer en efficiënt gebruik van natuurlijke hulpbronnen realiseren.	Maatschappij, aandeelhouders	90 (KT) 407 (LT)

* In 2021 heeft een inspectie door ILT plaatsgevonden waarbij de totale aanpak van de PA-norm is getoetst. In 2022 zal de PA-norm worden getoetst op werking, waardoor we in 2022 inzichtelijk kunnen maken in welke mate wordt voldaan aan de zorgverplichting (Wet beveiliging netwerk- en informatiesystemen).

Stakeholdermanagement

Vitens is nauw verbonden met de maatschappij. Onze primaire opdracht is immers bijdragen aan de volksgezondheid door het continu leveren van betrouwbaar en betaalbaar drinkwater. Omdat wij drinkwater van grondwater maken zijn we voor onze taak direct afhankelijk van voldoende beschikbaarheid en kwaliteit van grondwater. Klimaatverandering (droogte), maar ook intensiever bodemgebruik voor andere maatschappelijke functies zoals landbouw, natuur en energie zijn hierop van invloed. Daarom zetten wij in op vroegtijdige samenwerking en zijn we een proactieve gesprekspartner in het politieke en maatschappelijke debat in kwesties rondom waterkwaliteit en waterbeschikbaarheid. Het feit dat klanten geen vrije keuze hebben in hun drinkwaterleverancier maakt dat wij ons extra verantwoordelijk voelen voor de kwaliteit van de dienstverlening en de klanttevredenheid.

We volgen maatschappelijke trends en ontwikkelingen op de voet en houden daar rekening mee in onze besluitvorming. Zij geven immers zowel direct als indirect vorm aan het speelveld waarin wij actief zijn en geven richting aan de strategie en de verwachting van stakeholders. Vanuit onze kennis en expertise signaleren wij het belang van sommige trends of ontwikkelingen, bijvoorbeeld rondom grondwaterkwaliteit en waterbeschikbaarheid. Maar uiteraard hebben wij ook te maken met algemene en bredere trends waarop wij moeten anticiperen en acteren, zoals digitalisering, klimaatverandering en (cyber)terreurdreiging.

Daarnaast zijn inzichten en verwachtingen (die we verkrijgen door middel van stakeholderonderzoeken) van stakeholders rondom dienstverlening, bedrijfsvoering of onze maatschappelijke rol voor ons ook factoren waar wij ons rekenschap van geven. Op basis van een eigen analyse en stakeholderonderzoeken heeft Vitens de volgende tien trends, ontwikkelingen en stakeholderverwachtingen geformuleerd:

1. De kwaliteit van drinkwaterbronnen wordt beïnvloed door externe factoren.
2. Klimaatverandering is van invloed op de beschikbaarheid van voldoende grondwater van goede kwaliteit. Partijen in de waterketen worden zich steeds meer bewust van de urgentie om het watersysteem in Nederland te verduurzamen.
3. Klanten vinden betrouwbaar en kwalitatief goed drinkwater vanzelfsprekend.
4. Klanten verwachten een continue beschikbaarheid van water, en er is een toenemende noodzakelijkheid om de bedrijfsvoering te beschermen tegen (digitale) dreiging.
5. Klanten verwachten in toenemende mate een hoge klantgerichtheid en service. Hierbij hoort bijvoorbeeld steun en advies in het maken van duurzame keuzes, maar ook een verdere digitalisering van klantinteractie.
6. In de ondergrond komen steeds meer activiteiten, zoals opwekking van energie, als oplossing voor maatschappelijke opgaven. Daarom moet Vitens blijven waken voor de drinkwaterbelangen op korte en lange termijn.
7. De veiligheidscultuur is een belangrijk onderdeel van de gezondheid van medewerkers.
8. Als publiek bedrijf dienen we wetgeving en integriteit hoog in het vaandel te houden en we moeten hier transparant over zijn.
9. Kraanwater wordt steeds meer gekozen als een bijdrage aan een gezonde en duurzame levensstijl.
10. Een duurzame en circulaire bedrijfsvoering biedt kansen voor kostenbeheersing en innovaties. Stakeholders verwachten dit dan ook in toenemende mate van ons.

Deze tien punten helpen ons bij het vormgeven van onze strategie. Het zijn thema's die via strategie verder worden uitgediept of die ons richting geven in onze communicatie-inspanningen naar stakeholders en klanten.

Materialiteit

Vitens rapporteert conform de Global Reporting Initiative (GRI)-standaarden. Materialiteit is een belangrijk uitgangspunt van GRI en de toepassing van de GRI-standaarden vereist een gedetailleerde beschrijving van de materialiteitsbepaling en de materiële aspecten. In dit verslag laten we ons, ten aanzien van de diepgang en afbakening, voornamelijk leiden door de inzichten uit de materialiteitsanalyse. Ze zijn echter niet de leidraad voor de opbouw en (hoofdstuk)indeling van ons verslag. In plaats daarvan bouwen we het verslag op aan de hand van vier waardecreatie-paragrafen. Binnen deze paragrafen leggen we verbinding met de materiële thema's.

Vitens gebruikt haar materialiteitsbepaling niet alleen voor haar verslaglegging, maar ook in haar jaarcyclus. Inzichten uit de materialiteitsanalyse gebruiken we om te helpen onze jaarplannen richting te geven. Door vervolgens dezelfde materialiteitsanalyse te gebruiken om terug te kijken op dat jaar sluiten we de cirkel: via de materialiteitsanalyse brengen we verwachtingen en prioriteiten van onze stakeholders in kaart, via de jaarplannen maken we hier strategie op en meten en sturen we, en uiteindelijk laten we via ons jaarverslag zien hoe we gepresteerd hebben en leggen we verantwoording af. Door deze manier van werken zijn we transparant.

Een nadeel van deze manier van werken zit in de actualiteit van de materialiteitsanalyse die we gebruiken voor ons verslag. Vitens doet ieder jaar een materialiteitsanalyse. Dat betekent dat we altijd de een-na-laatste materialiteitsanalyse gebruiken voor ons jaarverslag. Immers, de meest actuele analyse vormt de input voor de jaarplannen van het daaropvolgende jaar en gebruiken we daarna pas om terug te kijken op dat jaar. Om onze stakeholders toch een inkijk te geven in de meest actuele materialiteitsanalyse, sommen we de grootste wijzigingen op en lichten deze kort toe.

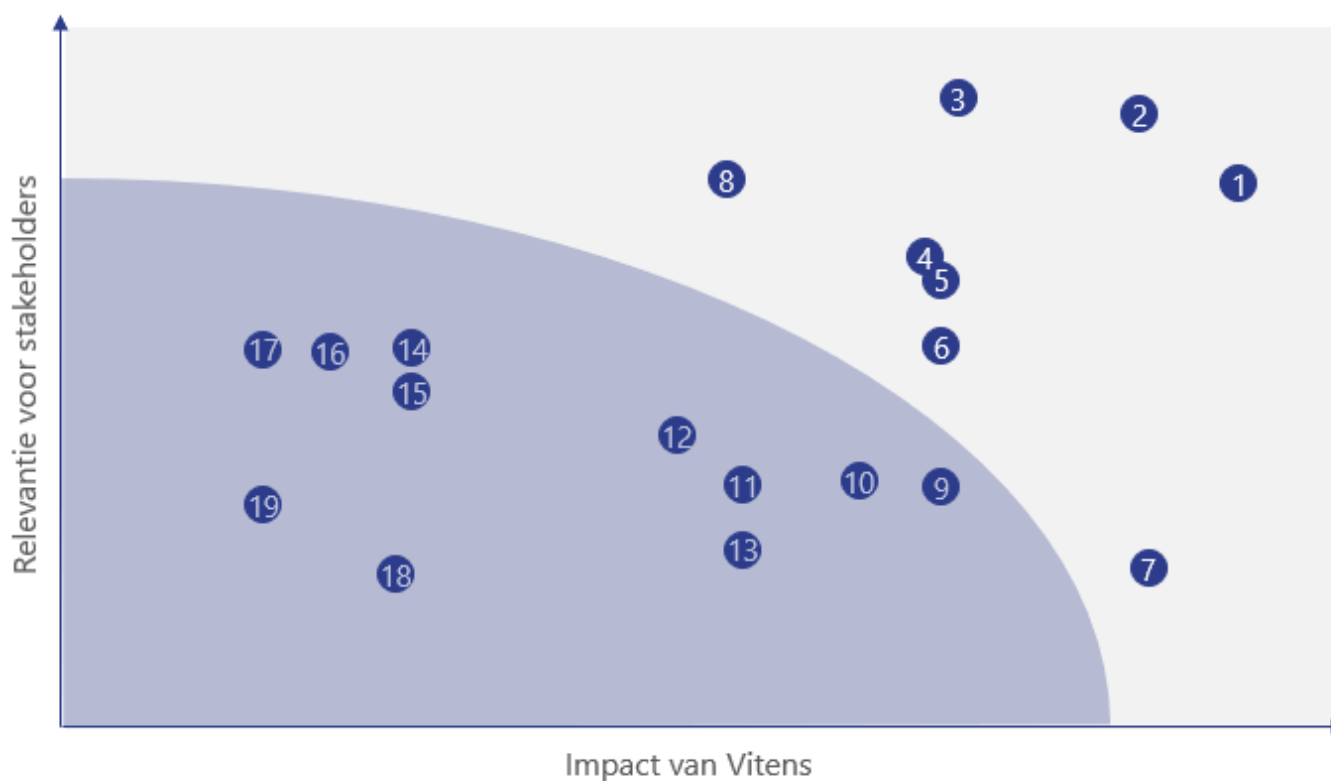
De analyse voor dit verslag

Vitens heeft in 2020 haar materialiteitsanalyse gedeeltelijk geactualiseerd. We hebben hiervoor als basis de shortlist gebruikt die tot stand is gekomen na uitgebreid bureauonderzoek (door Sustainalize) in 2019. De onderwerpen en definities van de 2020 shortlist zijn bijgewerkt op basis van expert judgement van Sustainalize en opmerkingen van stakeholders die in de analyse van 2020 geconsulteerd zijn. Daarnaast is onderzoek uitgevoerd om te verzekeren dat alle belangrijke, actuele thema's opgenomen zijn in de shortlist. Hiervoor zijn interne documenten van Vitens, rapporten van peers, trendrapporten en duurzaamheidsrichtlijnen zoals SASB, Transparantiebenchmark, DJSI en de SDGs geanalyseerd. De geactualiseerde lijst aan relevante onderwerpen is vervolgens in een interne sessie voorgelegd, aangescherpt op formulering en vastgesteld.

In 2020 is een nieuwe externe stakeholdergroep, namelijk de medewerkers van Vitens toegevoegd aan de groep 'externe stakeholders'. Deze zijn via een online survey (net als de externe stakeholders in 2019) bevraagd. Onze interne stakeholders hebben dezelfde vragenlijst ingevuld. De resultaten van de enquête zijn besproken in het mto (management team overleg) en de directievergadering, waarbij de directie de x-as van de materialiteitsmatrix heeft vastgesteld.

De wijzigingen in de materiële thema's van 2020 ten opzichte van 2019 zijn relatief klein. 'Klantgerichte dienstverlening' en 'duurzame energie' zijn als materiële thema's komen te vervallen. De 'betrokkenheid van medewerkers' en '(cyber)security' zijn juist aan de lijst van materiële thema's toegevoegd. Al deze thema's maken deel uit van een groep onderwerpen die ieder jaar dicht op elkaar eindigen in de scores van de materialiteitsanalyse. Het zijn onderwerpen die altijd actueel zijn en waar Vitens in haar bedrijfsvoering altijd op inzet. De toevoeging van 'betrokkenheid van medewerkers' verklaren we door de extra nadruk die hierop ligt als gevolg van de strategieverandering die in 2021 startte. Voor '(cyber)security' geldt dat dit onderwerp in het licht van Corona en massaal thuiswerken (vanaf niet Vitens-eigen netwerken) relevanter is dan ooit.

Materialiteitsmatrix en definities

Onderwerp

- 1 **Waterschaarste en klimaatadaptatie**
- 2 **Leveringszekerheid van drinkwater**
- 3 **Kwaliteit van drinkwater**
- 4 **Innovatie**
- 5 **Betrokken medewerkers**
- 6 **(Cyber)security**
- 7 **Financiële gezondheid**
- 8 **Bescherming grondwaterbronnen**
- 9 Partnerships
- 10 Klantgerichte dienstverlening

Onderwerp

- 11 Duurzame energie
- 12 Stimuleren verantwoord watergebruik
- 13 Dialoog en belangenbehartiging
- 14 Natuurbeheer en -behoud
- 15 Betaalbaarheid van drinkwater
- 16 Opleiden en ontwikkelen
- 17 Veilig werken
- 18 Duurzame materiaalstromen
- 19 Gezond werken

Definities van materiële onderwerpen

Waterschaarste en klimaatadaptatie

Vitens realiseert zich dat klimaatverandering impact heeft op de beschikbaarheid van waterbronnen. Daarom anticipeert Vitens op deze ontwikkeling door verschillende beleidsterreinen samen te brengen en verdroging van de Nederlandse bodem te voorkomen.

Leveringszekerheid van drinkwater

Bij Vitens willen wij betrouwbaar water aan onze klanten leveren. Daarom proberen wij de tijd dat klanten geen water krijgen door onderhoud of storingen zo laag mogelijk te houden met zo min mogelijk overlast.

Kwaliteit van drinkwater

Vitens zorgt ervoor dat klanten altijd kunnen vertrouwen op water van topkwaliteit.

Innovatie

Vitens richt zich vandaag op de vragen van morgen. We richten onze innovatiekracht op waterkwaliteit en waterbeschikbaarheid. Dit betekent dat we inzetten op onder andere nieuwe (meet)technieken, andere wijzen van water winnen, de ontwikkeling van het watersysteem in Nederland en het verbeteren van onze operatie en klantcontacten.

Betrokken medewerkers

Vitens zorgt voor betrokken medewerkers door een plezierige werkomgeving en het bieden van uitdagende werkzaamheden en ontwikkelmogelijkheden.

(Cyber)security

Vitens beheert een vitale infrastructuur van de drinkwatervoorziening voor Nederland. Vitens zet daarom vol in op de veiligheid van haar systemen, data, productiebedrijven en (klant)gegevens.

Financiële gezondheid

Vitens blijft financieel gezond door een goede solvabiliteit en een gezonde lening portefeuille. Door een eerlijk dividendbeleid krijgen aandeelhouders een passend rendement op hun investering en houden we voldoende reserves.

Bescherming grondwaterbronnen

Vitens zet zich in voor de bescherming van haar grondwaterbronnen tegen ruimtelijke druk en verontreiniging door bijvoorbeeld agrarische- en mijnbouwactiviteiten.

De analyse voor het volgende verslag

Vitens heeft in 2021 opnieuw haar materialiteitsanalyse geactualiseerd. Er zijn een aantal wijzigingen in de materiële thema's van 2021 ten opzichte van 2020. Allereerst zijn er negen materiële thema's in plaats van acht. Daarnaast zijn 'samenwerken in de waterketen', 'duurzame inzetbaarheid' en 'stimuleren verantwoord watergebruik' als materiële thema's toegevoegd. Deze worden hoog gescoord door stakeholders en hebben ook een duidelijke plek in de strategie van Vitens. De thema's '(cyber)security' en 'betrokken medewerkers' komen te vervallen. Vitens heeft de afgelopen jaren stevig ingezet op (cyber)security. We hebben hier flinke vooruitgang op geboekt. De verbeterimpact die we op dit thema hebben, is daarom wat minder geworden. Dit neemt natuurlijk niet weg dat (cyber)security onze allerhoogste aandacht zal blijven hebben. Voor 'betrokken medewerkers' geldt dat we de thema's in de 2021 uitvraag licht herijkt hebben. Daardoor valt dit thema onder het nieuwe materiële thema 'duurzame inzetbaarheid'.

In gesprek met onze stakeholders

Vitens is voortdurend in gesprek met een breed palet aan stakeholders met uiteenlopende belangen. Deze gesprekken vinden plaats op alle niveaus binnen de organisatie en zijn onderdeel van ons dagelijkse werk.

Vitens geeft invulling aan strategisch omgevingsmanagement om de stakeholderbelangen te borgen en te kennen. De directie is direct betrokken bij consultatie met aandeelhouders, waterschappen, de Unie van Waterschappen, overheden (aandeelhoudersvergaderingen en bestuurlijk overleg op provinciaal en gemeentelijk niveau), medewerkers, belangengroeperingen en kennisinstellingen zoals Land- en Tuinbouw Organisatie Nederland (LTO), Verbond van Nederlandse Ondernemingen en het Nederlands Christelijk Werkgeversbond (VNO-NCW) en Vewin.

In dergelijke gesprekken wordt stilgestaan bij onze strategie, doelstellingen en vooruitzichten. Op basis van onze materiële thema's en vanuit onze bestaande dialoogstructuur verkennen wij regelmatig of en welke stakeholders, organisaties of instellingen een additionele gesprekspartner voor Vitens kunnen zijn. In onderstaande tabel geven we een overzicht van stakeholders waar we in 2021 contact mee hadden en op welke manier. Voor 2022 en verder continueren we onze huidige dialoog en worden de plannen, de ambities en acties die hieruit voortvloeien opgepakt.

Stakeholder	Verwachtingen	Dialogoog 2021	Plannen dialoog 2022 - verder
Medewerkers:			
	Veilige werkomgeving	Overleg tussen management en medewerkers en jaarlijkse functionerings- en beoordelingsgesprekken, Week van de veiligheid / activiteiten Vitens Veilig	Blijvende aandacht voor terugdringen ziekteverzuim en blijvende aandacht voor veiligheid
	Aantrekkelijke arbeidsvoorwaarden	Bijeenkomsten en interne communicatie (intranet, Live events 'Elke druppel duurzaam', personeelsblad BRON, teamoverleggen)	Verbeteren employee journey en implementatie hybride werken
	Open communicatie	Duurzame inzetbaarheid met behulp van programma's rondom Strategische Personeelsplanning	Continuering huidige dialoog a.d.h.v positioneringskompas
	Ontwikkelingsmogelijkheden	Trainingen en opleidingen	Activatie strategie
	Prettige werksfeer	Veiligheid en persoonlijke ontwikkeling	
	Integer handelen	Medezeggenschap en Centrale Ondernemingsraad	Activiteiten rondom integriteit
		Bewust omgaan met water	
		Strategiecommunicatie en activatie: 'Elke druppel duurzaam'	
		Coronagerelateerde informatie	
Klanten:			
	Lage maatschappelijke prijs (tarieven)	Communicatie over drinkwatertarieven, precario en btw-verhoging	Continuering huidige dialoog
Huishoudens	Leveringszekerheid	Communicatie socials, klantennieuwsbrief en website	Communicatie rondom zuinig omgaan met water en watervriendelijk wonen
Zakelijke klanten	Hoge kwaliteit drinkwater	Verbeterde communicatie over storingen via waterstoring.nl (inclusief WhatsApp)	Invulling geven aan verbeterpunten in relatie tot customer journeys
Klanten laboratorium	Diensten- en kennisdeling	Digitale nieuwsbrief	
Kwetsbare partijen, zoals ziekenhuizen	Communicatie bij onderhoud en storing	Klantenpanel voor toetsen van problemen en oplossingen	Continuering huidige dialoog
		Relatiegesprekken zakelijke klanten	Continuering huidige dialoog
	Klantvriendelijke en servicegerichte support	Begrijpelijker communiceren met klanten	Continuering huidige dialoog
	Snelle en adequate klachtenafhandeling	Klantenservice via socials en telefoon	Continuering huidige dialoog
	Tips over waterbesparing en watervriendelijk wonen	Communicatie over bewust omgaan met water en watervriendelijk wonen	Gesprek voeren aan de hand van watervergelijkingstool
Overheden:			
	Uitvoering wettelijk taak - Continuïteit en leveringszekerheid	Bijeenkomsten met aandeelhouders en Raad van Commissarissen	Continuering huidige dialoog

Stakeholder	Verwachtingen	Dialogoog 2021	Plannen dialoog 2022 - verder
Aandeelhouders (provincies en gemeenten)	Continuïteit van de onderneming – financieel beleid	Jaarverslag	Verder bespreken van maatschappelijke ontwikkelingen zoals klimaatextremen, aantrekkende economie, krapte op de aannemersmarkt, verwachte stijging drinkwatervraag en de energietransitie
	Lange en korte termijn Return on Investment (ROI)	WACC-problematiek in relatie tot investeringen en dividenduitkering	In gesprek over klimaatbestendig winconcept
	Duurzame regionale gebiedsontwikkeling	Nieuwe strategie	
	Transparante verslaggeving	Lage maatschappelijke kosten	
	Inspanning op waterbesparing	Voldoen aan wet- en regelgeving	
	Bevorderen gezonde bodem en ecosysteem	Overleg en/of uitvoering financiële structuren, zoals onder andere precarioheffing	
		Gebiedsontwikkeling	
		Vaststellen tarieven	
		Commissie van Aandeelhouders	
		Maatschappelijke ontwikkelingen zoals klimaatextremen, aantrekkende economie, krapte op de aannemersmarkt, verwachte stijging drinkwatervraag en de energietransitie	
		In gesprek over klimaatbestendig winconcept	
Overheden en bedrijven waar we mee samenwerken:			
	Continuïteit en leveringszekerheid	Contact met bestuurders en volksvertegenwoordigers op Europees, nationaal, provinciaal en lokaal niveau	Continuering huidige dialoog
Regulerende overheden (ministeries)	Ruimtelijke ordening	Bedrijfsbezoeken, presentaties, lokale communicatie	In samenwerking met partners werken aan het zuiniger omgaan met water
Overige overheden en veiligheidsregio's	Voldoen aan wet- en regelgeving	Contact via brancheorganisaties zoals Vewin	Meetbaar maken van impact Vitens
Toezichthoudende overheden	Bodembescherming	Bijeenkomsten voor provincies en gemeenten over relevante thema's zoals de implementatie van de Nieuwe Omgevingswet	In samenwerking met partners de maatschappelijke functies in de ruimtelijke ordening organiseren
Partners in water ecosysteem (provincies, waterschappen, gemeenten)	Veiligheid (brandweer)	Overleg met gemeenten en bevoegd gezag over onder andere verdroging, biodiversiteit, duurzame gebiedsontwikkeling, waterkwaliteit, bronbescherming en wetgeving	Landelijke kaders: beleidsnota Drinkwater, Deltaprogramma, waterbesparing, WACC-regulering, Ondergrond, Omgevingswet etc.
Partners in fysieke leefomgeving (provincies, gemeenten, LTO, TBO's)	Samenwerking op het gebied van infrastructuur van de toekomst	Bijdrage totstandkoming zesde Actieprogramma Nitratrichtlijn.	

Stakeholder	Verwachtingen	Dialogoog 2021	Plannen dialoog 2022 - verder
Partners in de ondergrond waterketen (netbeheerders, waterschappen, infrastructurele partners)	Kennisuitwisseling en actief invulling geven aan duurzame initiatieven	Deelname aan activiteiten bij gemeenten	
Belangenorganisaties (VNO-NCW, ..)		Coalitievorming rondom gezamenlijke belangen, zoals Bodemcoalitie met a.s.r. en Rabobank	
		Geothermie-initiatieven	
		Deelname landelijke versnellingstafels	
Leveranciers:			
	Samenwerkings- mogelijkheden	Overleg tussen inkoopverantwoordelijken en leveranciers	Continuering huidige dialoog
	Business- en productontwikkeling	Gesprekken over circulariteit in aanbestedingen (bijvoorbeeld inkoopbeleid duurzame materialen en grondstoffenpaspoort)	
Belangengroepen:			
	Voldoen aan wetgeving en milieu-eisen	Afstemming en uitwisseling van ideeën voor onze projecten en dienstverlening	Continuering huidige dialoog
	Samenwerkings- mogelijkheden en gezamenlijke bescherming natuur, flora en fauna en schone leefomgeving	Positieve bijdrage leveren aan realiseren biodiversiteit	
	Uitwisseling van kennis	Samenwerkingen aangaan met agrarische sector in relatie tot schone leefomgeving en bodem	
	Samenwerking op gebied van infrastructuur	Coronagerelateerde informatie	
Onderwijs en kennisinstituten:			
	Samenwerking	Stages en afstudeerprojecten	Continuering huidige dialoog
Middelbaar beroepsonderwijs, hogescholen en universiteiten	Kennisoverdracht	Traineeprogramma	
Scholieren basis- en voortgezet onderwijs	Onderzoek binnen de watersector	Samenwerking en onderzoek met andere waterbedrijven	
Kiwa Water Research	Stage- en onderzoeksmogelijkheden	Gesprekken hernieuwde toetreding Bedrijfstakonderzoek Drinkwater	
Wetsus	Trainingen en opleidingen	Deelname aan seminars	
	Onderzoek en ontwikkeling	Rondleidingen	
	Scholieren enthousiasmeren	Kraanwaterdag	
		Educatieve programma's en gastlessen via waterkennis.nl en introductie Kraanwaterdag	
		Kennis-, Onderzoeks- en Innovatie-agenda	

Stakeholder	Verwachtingen	Dialogoog 2021	Plannen dialogoog 2022 - verder
		Sectorsamenwerking met watereducatie	
Media:			
	Up-to-date informatie over de activiteiten, standpunten en ambities van de onderneming	Nationale, regionale en lokale media	Continuering huidige dialogoog
	Geven van interviews en reportages	Publicaties in vakbladen	
		Bijeenkomsten en rondleidingen op locaties	
		Sterkere positie in debat rondom duurzaam watersysteem	Versterken huidige dialogoog
		Zuinig omgaan met water en watervriendelijk wonen	Versterken huidige dialogoog
		Droogte en piekbelasting tijdens hitte	
		Waterbeschikbaarheid	Versterken huidige dialogoog

Over dit verslag

Reikwijdte

Wij rapporteren in ons jaarverslag over onze financiële, strategische en duurzaamheidsprestaties. Wij maken hierin een ontwikkeling door. Elk jaar trachten wij onszelf te verbeteren en brengen we onze data en systemen verder op orde. Vitens publiceert het jaarverslag alleen online. Het meest recente vorige verslag betreft het jaarverslag over boekjaar 2020 en dit is gepubliceerd op 25 mei 2021.

De verslaggevingsperiode van het jaarverslag 2021 is van 1 januari 2021 tot en met 31 december 2021. Het verslag wordt na goedkeuring van de onafhankelijke accountant verstuurd naar de aandeelhouders en is gepubliceerd op 22 april 2022.

Voor de financiële prestaties verwijzen we naar de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening (zie Geconsolideerde jaarrekening). Voor de niet-financiële prestaties rapporteert Vitens over de entiteiten waarover zij de beslissende zeggenschap heeft. Dit zijn Vitens NV, Watermanagement B.V. en Industriewater B.V.. Enkele initiatieven die gerelateerd zijn aan de betrokkenheid van Vitens worden wel gerapporteerd en waar nodig wordt dit toegelicht. Vitens Evides International (VEI) brengt een eigen jaarverslag uit en wordt niet geconsolideerd in deze jaarrekening. In 2021 zijn er geen grote acquisities of desinvesteringen gedaan.

De definities en verslaggevingsgrondslagen zijn ongewijzigd ten opzichte van vorig jaar, tenzij anders toegelicht. Kwantitatieve informatie vergelijken we waar mogelijk met vergelijkende cijfers van voorgaande jaren. De meeste KPI's worden per kwartaal besproken met de betrokken afdelingen en vervolgens gerapporteerd aan de directie. De data hebben betrekking op de prestaties van Vitens zelf en niet op die van onze klanten en ketenpartners. In dit geïntegreerde verslag hebben we, waar mogelijk, data uitgedrukt in financiële en niet-financiële gegevens.

Elk jaar hebben we meer vertrouwen in de betrouwbaarheid van de gerapporteerde data. Toch erkennen we, ondanks het toepassen van interne en externe assurance, dat we dit niet met honderd procent zekerheid kunnen garanderen. We hebben zo goed als mogelijk geprobeerd om de onzekerheden die horen bij kwalitatieve onderzoeken of bij kwantitatieve berekeningen te beperken. Met behulp van de feedback van onze onafhankelijke accountant worden we elk jaar beter in het rapporteren van niet-financiële informatie.

Contact voor vragen over het verslag of de inhoud daarvan: communicatie@vitens.nl

Rapportagecriteria niet-financiële informatie

Vitens rapporteert sinds 2017 in overeenstemming met de GRI Sustainability Reporting Standards, ook wel GRI-standaarden genoemd. De GRI-standaarden zijn wereldwijd de meest geaccepteerde richtlijnen voor het opstellen van niet-financiële jaarverslagen. De duurzaamheidsinformatie in het jaarverslag 2021 rapporteren we op basis van de Core-optie van de GRI-standaarden en interne rapportagecriteria.

Volgens de vereisten van de GRI-standaarden is de inhoud van het verslag bepaald door een materialiteitsanalyse. Materialiteit is een belangrijk uitgangspunt van GRI en de toepassing van de GRI-standaarden vereist een gedetailleerde beschrijving van de materialiteitbepaling en de materiële aspecten. Voor dit verslag hebben we gebruikgemaakt van de materialiteitsanalyse uit 2020. Dit is de meest actuele analyse die als input heeft gediend voor de jaarplannen 2021 en gebruikt is om terug te kijken op dat jaar. Via de materialiteitsanalyse brengen we verwachtingen en prioriteiten van onze stakeholders in kaart, via de jaarplannen maken we hier strategie op en meten en sturen we en leggen we verantwoording af. Door deze manier van werken zijn we transparant.

Voor de periode 2021-2030 is een nieuwe strategie geformuleerd waarbij onze ambitie is om in 2030 volledig klimaatneutraal en het meest duurzame drinkwaterbedrijf van Nederland te zijn. Voor de nieuwe strategie is de CO₂ uitstoot als strategische duurzaamheidsdoelstelling aangemerkt. De KPI volgt niet uit de materialiteitsanalyse, maar wordt vanwege de duurzaamheidsdoelstelling wel opgenomen in het jaarverslag.

Dit jaarverslag bevat zowel kwalitatieve als kwantitatieve informatie. De kwantitatieve informatie is waar mogelijk ontleend aan systemen van Vitens waarop al interne controlemaatregelen van kracht zijn. De verzameling en onderbouwing van deze niet-financiële data is onder verantwoordelijkheid gebracht van de afdeling Finance & Control. Voor de kwalitatieve informatie is aangesloten bij de hoofdthema's, zoals gedefinieerd in de strategie van Vitens. De informatie over deze onderwerpen is aangeleverd en onderbouwd door de desbetreffende verantwoordelijken in de organisatie.

Verantwoording impact meten

Impactanalyse voor Vitens

Om een beter beeld te krijgen op welke manieren Vitens een positieve of negatieve bijdrage levert aan de maatschappij is Vitens gestart met het meten en rapporteren van impacts. In dit jaarverslag hebben wij de eerste impactanalyse opgenomen. Deze impactanalyse is eerder uitgevoerd tijdens een Impact Journey met andere infra organisaties, waar wij ervaringen hebben opgedaan op impactmeting.

Met deze impactanalyse maken wij een eerste stap door drie impacts te kwantificeren en waarderen. Met deze ervaringen kunnen wij de komende jaren onze impactanalyse verder uitbouwen.

Voortbouwen op bestaande methodes en data

Vitens hanteert de principes van een geïntegreerd jaarverslag. De impactanalyse is hier een verlengde van. Voor de uitwerking van de impactanalyse hanteren wij het Handboek Impactmeten Netwerkorganisaties (hierna 'Handboek'). In dit Handboek, voor het eerste gepubliceerd in september 2020, zijn richtlijnen en uitwerkingen voor en door netwerkorganisaties uitgewerkt. Het Handboek bouwt voort op het [Framework for Impact Statements \(2019\)](#) en [IP&L Assessment Methodology Core \(2020\)](#) van Impact Institute.

Scope

Scope van de waardeketen

Voor de berekeningen is uitgegaan van de waardeketen van Vitens. Hier onderscheiden wij 'downstream', eigen operaties en 'upstream'.

- Downstream zijn zakelijke klanten en huishoudens.
- Eigen operaties zijn de operaties van Vitens
- Upstream zijn de leveranciers van onder andere materialen en diensten, en organisaties in de watercyclus zoals overheden.

Scope van impacts

Onderstaand figuur geeft impacts onderverdeeld in zes kapitalen: Financieel, Geproduceerd, Intellectueel, Natuurlijk, Sociaal en Menselijk. Een selectie van deze impacts is gekwantificeerd in 2021 als eerste stap om meer inzicht te krijgen in de impact van Vitens op mens en natuur. Voor de impact op mens, zijn twee impacts op medewerkers uitgewerkt en voor impact op natuur is bijdrage aan klimaatverandering uitgewerkt.

Kapitaal	Impact	2021
Financieel kapitaal	Verscheidene impacts als betalingen aan leveranciers, werknemers, belastingen en financiële kosten klanten	
Geproduceerd kapitaal	Economische waardeverandering traditionele assets	
	Welzijnswaardecreatie voor consumenten	
	Welzijnswaardeverlies voor consumenten	
	Waardecreatie voor zakelijke klanten	
	Waardeverlies zakelijke voor klanten	
Intellectueel kapitaal	Waarde inkoop goederen	
	Waardeverandering immateriële assets	
Natuurlijk kapitaal	Technologische ontwikkeling	
	Schaars materiaalgebruik	
	Schaars watergebruik	
	Bodemvervuiling	
	Luchtvervuiling	
	Waternvervuiling	
	Uitputting fossiele brandstoffen	
	Bijdrage aan klimaatverandering	In scope
Sociaal kapitaal	Landgebruik en -transformatie	
	Verandering reputatie en vertrouwen	
	Bijdrage aan verbeterde instituties en regelgeving	
	Bijdrage aan sociale cohesie	
Menselijk kapitaal	Digitale veiligheid: schendingen van privacy	
	Ontwikkeling van werknemers	
	Welzijnseffect van het hebben van werk	In scope
	Veiligheidsincidenten en verlies van welzijn in de omgeving	
	Werkgerelateerde uitval en ongevallen	In scope
	Economische waarde van arbeid	

De drie geselecteerde impacts (bijdrage aan klimaatverandering, welzijnseffect van het hebben van werk en werkgerelateerde uitval en ongevallen) zijn vervolgens uitgewerkt naar enkele impactindicatoren op basis van materialiteit en haalbaarheid.

Impact Handboek	Impact-indicatoren
Bijdrage aan klimaatverandering	Bijdrage aan klimaatverandering (direct - eigen organisatie)
	Bijdrage aan klimaatverandering (indirect - upstream)
	Beperking van klimaatverandering (direct - eigen organisatie)
	Beperking van klimaatverandering (indirect - upstream)
Welzijnseffect van het hebben van werk	Welzijnseffecten door het hebben van werk (direct - eigen operaties)
Werkgerelateerde uitval en ongevallen	Niet-fatale ongevallen (direct - eigen operaties)
	Fatale ongevallen (direct - eigen operaties)
	Andere werkgerelateerde uitval (direct - eigen operaties)

Methode

Voor de geselecteerde indicatoren worden de impacts eerst gekwantificeerd. Vervolgens wordt bepaald welk deel van de gekwantificeerde impact toe te kennen is aan Vitens. Deze manier van impact verdelen noemen we attribueren.

De data die gebruikt is voor het meten van impact is primaire data over CO₂-uitstoot en werknemers, aangevuld met secundaire data voor impactmeting en -waardering.

Kwantificeren van impact

In de volgende hoofdstukken worden de impactberekeningen op deze manier opgebouwd:

- Indicator – Definitie van impact-indicator
- Beperking – Uitleg over de aannames die gehanteerd worden bij de berekeningen
- Berekening – De berekening van de financiële waardering van impact, uitgedrukt in maatschappelijke kosten en baten
- Waardering – Een overzicht van de monetariseringscoëfficiënten gebruikt voor de berekeningen
- Bronnen – De bronnen van de input voor de berekeningen en een toelichting van de keuze voor deze bronnen, indien relevant
- Attributie – Het deel van de verantwoordelijkheid wat is toegekend aan Vitens

Voor dit rapport gelden de volgende uitgangspunten:

- *Impact.* De positieve en negatieve impact wordt per thema afzonderlijk geanalyseerd en gekwantificeerd aangezien deze niet direct met elkaar verrekend kunnen worden.
- *Beperkingen.* Bij het berekenen van impacts worden criteria, uitgangspunten en aannames gehanteerd, deze worden – indien van toepassing – apart toegelicht.
- *Berekening.* De toelichting op de berekening en de gebruikte bronnen is zo transparant mogelijk. Met experts (Impact Institute) en andere netwerkorganisaties wordt regelmatig afgestemd over de meest passende waarderingstechniek, de bijbehorende indicatoren en de beschikbare informatie.
- *Bronnen.* Er wordt uitgegaan van recente bronnen.
- *Attributie.* Er is gekozen om de impact te verdelen over de stakeholders in de waardeketen.

Attribueren van impact

Het attribueren van impact is een belangrijk onderdeel van het meten van impact. Bij netwerkorganisaties ontstaat namelijk veel impact buiten de eigen organisatie samen met andere organisaties. Zonder het toekennen van een deel van deze impact aan een netwerkorganisatie, kan de impact onevenredig groot zijn.

Impact wordt verdeeld met attributie. Er is nog geen breed gehanteerde of geaccepteerde methode om impact te attribueren. De netwerkorganisaties in het Handboek gaan uit van de methode beschreven in de IAM Supplement Impact Contribution. De impact in de waardeketen wordt verdeeld op basis van i) verantwoordelijkheid en ii) economisch toegevoegde waarde.

Impactberekeningen

In de volgende hoofdstukken worden de impactberekeningen van de drie geselecteerde impacts verder toegelicht.

Bijdrage aan klimaatverandering

Indicator

De impact bijdrage aan klimaatverandering wordt berekend op basis van broeikasgassen uitgestoten door de eigen organisatie en in de waardeketen. In scope zijn de zes broeikasgassen zoals gedefinieerd in het Kyoto Protocol: koolstofdioxide (CO₂), methaan (CH₄), distikstofmonoxide (N₂O), fluorkoolwaterstoffen (HFC's), perfluorkoolstoffen (PFC's) en zwavelhexafluoride (SF₆). Een verdere toelichting op deze impact is te vinden in het Handboek.

Beperkingen

- De maatschappelijke kosten van een ton CO₂-equivalent (CO₂-eq.) zijn geschat op basis van een studie van Kuik et al. (2009). Deze waarde volgt marginale *abatement costs* (abatement costs – de macro-economische kosten van het behalen van het Parijsakkoord) in lijn met de middelwaarde van milieuprijzen van CE Delft. Dezelfde maatschappelijke kosten zijn gebruikt voor de beperking en bijdrage aan klimaatverandering, waarbij aangenomen wordt dat initiatieven op beperking ook daadwerkelijk leiden tot een beperking van klimaatverandering. In de impactmeting wordt een attributie met primaire verantwoordelijkheid toegepast over de compensatie van CO₂-emissies (iedere scope) omdat de keuze te compenseren bij Vitens zelf ligt. Hierdoor geldt voor ketenemissies (scope 3) dat méér positieve impact door compensatie wordt toegeschreven aan de organisatie dan negatieve effecten door ketenemissies. Deze worden namelijk met een factor voor ketenverantwoordelijkheid geattribueerd, omdat een andere organisatie in de keten de hoofdverantwoordelijke is voor deze emissie. Voor zowel de positieve als negatieve impact gerapporteerd voor transparantie en sturing op reductie van negatieve impact.

Berekening

Bijdrage aan klimaatverandering	Bijdrage aan klimaatverandering door broeikasgasemissies netbeheerder (direct – eigen organisatie)	Emissies Scope 1 * Monetariseringscoëfficiënt (EUR/kg CO ₂ eq)
	Bijdrage aan klimaatverandering door broeikasgasemissies netbeheerder (indirect – upstream)	(Emissies Scope 2 + Emissies Scope 3) * Monetariseringscoëfficiënt (EUR/kg CO ₂ eq)
Beperking van klimaatverandering		

Waardering

Monetariseringscoëfficiënt	Eenheid
0,152	EUR/kg CO ₂ eq, zie Handboek Impactmeten Netwerk-Organisaties 2020

Bronnen

Indicator	Bron
CO ₂ -eq-emissies Scope 1, 2 en 3	Jaarverslag Vitens

Attributie

Voor de directe bijdrage aan klimaatverandering ligt de primaire verantwoordelijkheid bij Vitens, waarbij een attributiefactor wordt gehanteerd van 69%. Voor de indirecte bijdrage aan klimaatverandering ligt de primaire verantwoordelijkheid niet bij Vitens, waarbij een attributiefactor van 19% wordt gehanteerd. De berekening van de attributiefactoren worden toegelicht in onderdeel Attributie.

Welzijn van werk

Indicator

Het welzijnseffect van het hebben van werk heeft invloed op zelfvertrouwen, autonomie, sociale relaties en status van werknemers. Het hebben van werk verhoogt het persoonlijke welzijn door middel van toegenomen sociale contacten en een gevoel van vertrouwen in de maatschappij. Ook draagt het bij aan een groter gevoel van eigenwaarde. De impact welzijn door het hebben van werk wordt berekend door de *Life Satisfaction* (LS) van werkenden te vergelijken met die van niet-werkenden en vervolgens te corrigeren voor inkomen. De impact van inkomen is onderdeel van financieel kapitaal en niet onderdeel van deze berekening. Een verdere toelichting op deze impact en gebruikte welzijnsfactoren is te vinden in het Handboek.

Beperkingen

- De welzijnseffecten van het hebben van werk worden toegepast op alle medewerkers van de organisatie. Dit wordt benaderd door een gemiddeld effect te gebruiken.
- De welzijnseffecten van het hebben van werk zijn anders voor werknemers die hiervoor een afstand tot de arbeidsmarkt hadden.
- De welzijnseffecten worden deels beïnvloed door werknemerstevredenheid, o.b.v. werknemerstevredenheidsonderzoeken bij organisaties zelf.

Berekeningen

Welzijnseffecten van het hebben van werk	Werknemers eigen organisatie (excl. werknemers met afstand tot de arbeidsmarkt) * ((Gemiddelde werknemerstevredenheid NL - gemiddelde werknemerstevredenheid Vitens) * Gemiddelde toename levensstevredenheid van het hebben van werk) * Monetariseringcoëfficiënt
	Werknemers eigen organisatie met afstand tot de arbeidsmarkt * ((Gemiddelde werknemerstevredenheid NL - gemiddelde werknemerstevredenheid Vitens) * Gemiddelde toename levensstevredenheid van het hebben van werk per persoon met afstand tot de arbeidsmarkt) * Monetariseringcoëfficiënt

Waardering

Monetariseringscoëfficiënt	Eenheid
2.217	EUR2019/levensstevredenheidspunt (schaal 0-100), zie Handboek

Bronnen

Aantal werknemers	Jaarverslag Vitens
Welzijnsfactoren	European Social Survey, zie Handboek
Gemiddelde werknemerstevredenheid Nederland	CBS Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden

Attributie

Voor welzijnseffecten van werk ligt de primaire verantwoordelijkheid bij Vitens. De gebruikte attributiefactor is 69%.

Werkgerelateerde uitval en ongevallen

Met andere netbeheerders en het Impact Institute is ook de methodologie voor werkgerelateerde uitval en ongevallen opgesteld. Deze methodologie is nog niet in het Handboek opgenomen, maar wil Vitens al wel graag in het jaarverslag zichtbaar maken. Wij hebben de methodologie hieronder opgenomen.

Indicator

De impact van werkgerelateerde uitval en ongevallen op werknemers van Vitens wordt gedefinieerd als de afname in gezonde levensjaren, uitgedrukt in sociale kosten. Werkgerelateerde incidenten omvat fatale en niet-fatale ongevallen in de werkomgeving en het voorkomen van chronische stress. Dit wordt berekend voor zowel incidenten binnen de organisatie (direct) als in de waardeketen (indirect).

Beperkingen

- Aangenomen wordt dat het ziekteverzuim dat niet als 'werkgerelateerd' vastgesteld is, geen relatie heeft met het werk bij Vitens;
- De berekening van de impacts van werkgerelateerde uitval en ongevallen van werknemers (veiligheid) is beperkt tot directe effecten. Een ongeval of ziekte kan aanleiding zijn voor andere ongevallen of ziektes, hetgeen hier niet gemeten wordt.

Berekeningen

Het verlies in welzijn van werknemers wordt gemeten aan de hand van de indicator Disability-Adjusted Life Year (DALY). Een DALY is een maat voor de totale last die ontstaat door ziektes: afname in zowel levensverwachting als levenskwaliteit. De werkgerelateerde uitval en ongevallen worden verdeeld in drie onderdelen: (i) niet-fatale ongevallen, (ii) fatale ongevallen, en (iii) ander werkgerelateerde uitval. De drie onderdelen worden nog verder verdeeld, zoals hieronder aangegeven:

- Niet fatale ongevallen worden verdeeld in negen categorieën: dodelijk, knellen/ stoten/snijden, vallen/struikelen/ verkeer/toxische stoffen, dieren, agressie, vuur en overig.
- Fatale ongevallen worden bepaald op basis van het aantal sterfgevallen als gevolg van werkgerelateerde incidenten binnen Vitens, waarbij het aantal sterfgevallen wordt vermenigvuldigd met de waarderingscoëfficiënt voor fatale incidenten.
- Ander werkgerelateerde uitval omvat gezondheidsverlies dat niet onder de eerste twee onderdelen valt. Het arbeidsgerelateerd verzuim is verdeeld in mentaal en fysiek & ergonomisch en overig. De drie vormen van uitval worden geschat aan de hand van het aantal verzuimdagen en een wegingsfactor van arbeidsongeschiktheid. De wegingsfactor als gevolg van fysieke problemen is geschat als gewogen gemiddelde voor klachten aan bovenste ledematen, rug en onderste ledematen. Het totaal verzuim in de drie categorieën (mentaal, fysiek en overig) wordt vervolgens vermenigvuldigd met een overeenkomstige factor voor de verminderde waarde van een levensjaar (*disability weight*) uit GBD (2017). De som van de categorieën geeft hiermee een schatting van het aantal Disability-Adjusted Life Year (DALY) veroorzaakt door andere werkgerelateerde uitval. Tot slot wordt het aantal DALY vermenigvuldigd met de waarderingscoëfficiënt van een DALY.

Ongevallen en uitval medewerkers	Welzijnsverlies door niet-fatale ongevallen eigen organisatie (EUR/jaar) + Welzijnsverlies door fatale ongevallen eigen organisatie (EUR/jaar) + Welzijnsverlies door arbeids gerelateerd verzuim eigen organisatie (EUR/jaar)
----------------------------------	--

Waardering

Monetariseringscoëfficiënt	Eenheid
103.048	EUR/ Disability Adjusted Life Years (schaal 0-1)

Bronnen

Werkgerelateerd verzuim	Interne data Vitens; TNO Arbobalans 2018
Aantal ongevallen	Ongevallenrapportage LTIF
Disability Weights	Global Health Data Exchange (2017); GBD 2017 Disability Weights; Nederlands Centrum voor Beroepziekten (2016); Haagsma et al. (2016)

Attributie

Voor werkgerelateerde uitval en ongevallen ligt de primaire verantwoordelijkheid bij Vitens. De gebruikte attributiefactor is 69%.

Attributie

Impacts worden op verschillende manieren geattribueerd, zoals beschreven hierboven. Deze verdeling over stakeholders is gebaseerd op basis van (i) verantwoordelijkheid en (ii) aandeel in de keten. De attributieberekening gaat volgens drie stappen, gebaseerd op IAM Supplement Impact Contribution, zie Handboek.

Stap 1: classificatie op basis van verantwoordelijkheid

Attributie-type	Omschrijving	Impact-indicator
1	Overwegend interne effecten	<i>Geen indicatoren in deze impactanalyse</i>
2a	Attributiefactor voor externe impacts met primaire verantwoordelijkheid bij de netwerkorganisatie (direct) met betrekking tot de gehele keten	Bijdrage aan klimaatverandering door broeikasgasemissies (direct – eigen organisatie) Beperking van klimaatverandering (direct – eigen operaties) Beperking van klimaatverandering (indirect – upstream) Niet-fatale ongevallen Fatale ongevallen Andere werkgerelateerde uitval Welzijnseffecten door het hebben van werk
2b	Attributiefactor voor externe impacts met primaire verantwoordelijkheid niet bij netwerkorganisatie (indirect) met betrekking tot de gehele keten	Bijdrage aan klimaatverandering door broeikasgasemissies (indirect – upstream)
3	Attributiefactor voor externe impacts zonder primaire verantwoordelijke in de gehele keten	<i>Geen indicatoren in deze impactanalyse</i>

Stap 2: berekening van economisch toegevoegde waarde

Als tweede stap wordt voor de waardeketen van Vitens de economisch toegevoegde waarde geschat. Hier is geanalyseerd welk deel van de drinkwaterprijs naar Vitens gaat en welke delen naar leveranciers over andere ketenpartners. Dit aandeel van Vitens is geschat op 38%.

Stap 3: berekening van attributiefactoren

De attributiefactoren worden bepaald als combinatie van attributietype en (voor type 2 en 3) de economisch toegevoegde waarde. De combinatie van stap 1 en 2 conform methodiek zoals beschreven in IAM Supplement Impact Contribution leidt tot de attributiefactoren per impact-indicator die opgenomen zijn in toelichtingen per impact.

Rapportage

In het jaarverslag 2021 van Vitens rapporteren we onderstaande impacts.

Natuurlijk kapitaal	Bijdrage aan klimaatverandering
Menselijk kapitaal	Ongevallen en uitval medewerkers
	Welzijnseffecten door het hebben van werk

Begrippenlijst en rapportagedefinities

In dit overzicht wordt een vereenvoudigde toelichting gegeven bij de gebruikte (vak) termen uit dit jaarverslag.

Aantal clusters met positief 'operationeel verschil':

Definitie: Het operationeel verschil is gedefinieerd als het verschil op jaarbasis tussen de noodzakelijke totale productiebehoefte en de beschikbare zuiveringscapaciteit), uitgedrukt in procenten ten opzichte van de noodzakelijke totale productiebehoefte.

De rapportage-eenheid is het aantal clusters. De berekening van de productiebehoefte en zuiveringscapaciteit wordt gebaseerd op miljoenen m³.

Meetmethode: De indicator wordt als volgt berekend:

1. De noodzakelijke totale productiebehoefte wordt berekend door de geprognostiseerde drinkwaterafgifte te vermeerderen met het distributieverlies. Dit getal wordt met 10 procent verhoogd in verband met onverwachte vraagontwikkeling*. De geprognostiseerde drinkwaterafgifte wordt per onderdeel berekend, namelijk de onderdelen grootzakelijk, klein zakelijk (inclusief agrarisch) en huishoudelijk.

Na correctie voor engros leveringen (levering tussen waterbedrijven onderling) levert dit de noodzakelijke totale productiebehoefte op.

2. De beschikbare zuiveringscapaciteit wordt bepaald door de bruto vergunningscapaciteit te corrigeren voor niet-inzetbare (kwalitatieve en kwantitatieve beperkingen), inzetbaar te maken beperkingen en de productieverliezen.

Beschikbare zuiveringscapaciteit minus de maximale productiecapaciteit levert het operationeel verschil op.

Verantwoordelijkheden en rapportage: De manager Asset Management rapporteert over de voortgang en de resultaten en deze worden periodiek besproken met de directie. Het aantal clusters met positief 'operationeel verschil' dat in het jaarverslag wordt gerapporteerd, betreft de situatie per 1 januari 2021 en is dus gebaseerd op projecten die in het kalenderjaar 2020 gerealiseerd zijn. Oftewel als in een cluster een project gerealiseerd is in 2020, zorgt dit project ervoor dat het cluster qua operationeel verschil in 2021 op orde komt.

Aantal clusters met voldoende 'totale reserves':

Definitie: De totale reserve is gedefinieerd als het verschil op jaarbasis tussen de maximale productiecapaciteit en de noodzakelijke productiebehoefte en is gelijk aan de som van het operationeel verschil en de niet-operationele reserve, uitgedrukt in procenten t.o.v. de noodzakelijke totale productiebehoefte.

De niet-operationele reserve is gedefinieerd als het verschil op jaarbasis tussen de nominale vergunningscapaciteit en de noodzakelijke totale productiebehoefte, uitgedrukt in procenten ten opzichte van de noodzakelijke totale productiebehoefte.

De rapportage eenheid is het aantal clusters. De berekening van de productiecapaciteit en productiebehoefte wordt gebaseerd op miljoenen m³.

Meetmethode: De indicator wordt als volgt berekend:

1. De noodzakelijke totale productiebehoefte wordt berekend door de geprognostiseerde drinkwaterafgifte te vermeerderen met het distributieverlies. Dit getal wordt met 10 procent verhoogd in verband met onverwachte vraagontwikkeling*. De geprognostiseerde drinkwaterafgifte wordt per onderdeel berekend, namelijk de onderdelen grootzakelijk, agrarisch en huishoudelijk.

Na correctie voor engros leveringen (leveringen tussen waterbedrijven onderling) levert dit de noodzakelijke totale productiebehoefte op.

2. De maximale productiecapaciteit wordt bepaald door de bruto vergunningscapaciteit te corrigeren voor niet-inzetbare (kwalitatieve en kwantitatieve beperkingen), en de productieverliezen.

De maximale productiecapaciteit minus de noodzakelijke totale productiebehoefte levert de totale reserve op.

Verantwoordelijkheden en rapportage: De manager Asset Management rapporteert over de voortgang en de resultaten en deze worden periodiek besproken met de directie. Het aantal clusters met positief 'operationeel verschil' dat in het jaarverslag wordt gerapporteerd, betreft de situatie per 1 januari 2021 en is dus gebaseerd op projecten die in het kalenderjaar 2020 gerealiseerd zijn. Oftewel als in een cluster een project gerealiseerd is in 2020, zorgt dit project ervoor dat het cluster qua operationeel verschil in 2021 op orde komt.

**De onverwachte vraagontwikkeling is bedoeld om een onverwachte stijging van de vraag op te vangen. Deze kan zich voordoen ten gevolge van (A) langdurig verhoogde levering door extreem weer; (B) risico's op afwijking in prognose en (C) risico's op uitval van beschikbare zuiveringscapaciteit door calamiteiten. Deze 10 procent verhoging ligt in lijn met het reservebeleid en is in lijn met landelijke uitgangspunten (Vewin).*

Bij grootzakelijke klanten is de prognose bepaald op basis van de realisatie inclusief relevante individuele ontwikkelingen vanuit het team Relatiemanagement.

Voor agrarische klanten is de prognose bepaald op basis van realisatie en geïndexeerde verwachtingen gebaseerd op uitkomsten van onderzoek naar de ontwikkeling in de melkveehouderij.

Voor huishoudelijke klanten is de prognose bepaald op basis van realisatie van het huishoudelijk verbruik inclusief ontwikkeling van de bevolkingsaantallen

Aantal gevaarlijke situaties gemeld: het aantal gemelde incidenten omvat niet-voorziene, ongewilde en plotselinge gebeurtenissen of reeks van gebeurtenissen, die geleid heeft of had kunnen leiden tot letsel of ziekte van medewerkers en/of schade aan (verlies van) materiaal/materieel of reputatie.

Aantal meldingen ILT: het aantal beïnvloedbare meldingen (meldingen die voorkomen hadden kunnen worden) aan Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) met overschrijdingen van de waterkwaliteit per jaar.

Aantal ontwikkelingen voortkomend uit het innovatieproces geïmplementeerd binnen de bedrijfsvoering:

Definitie: Aantal ontwikkelingen voortkomend uit het bedrijfsbrede innovatieproces welke gereed zijn voor implementatie binnen de bedrijfsvoering van Vitens ten behoeve aantoonbare impact te realiseren. Innovatie binnen Vitens richt zich in het heden op de vragen van morgen. Met onze innovatiekracht zetten we o.a. in op nieuwe (meet)technieken, andere wijzen van water winnen, de ontwikkeling van het (digitale) watersysteem en het verbeteren van onze operatie en klantcontacten en we creëren hiermee positieve impact en vergroten we onze zichtbaarheid.

De doelstelling is minimaal 3 ontwikkelingen voortkomend uit het innovatieproces te implementeren binnen de bedrijfsvoering.

Meetmethode: De KPI 'Aantal ontwikkelingen voortkomend uit het innovatieproces geïmplementeerd binnen de bedrijfsvoering' rapporteert het aantal projecten dat uiteindelijk is goedgekeurd door de innovatiecommissie voor verder gebruik in de business.

Verantwoordelijkheden en rapportage: De manager van Business Development rapporteert per kwartaal over het aantal innovatieontwikkelingen in de afdelingsrapportage.

Afsluiter: punt in hoofdleiding of transportleiding waarmee gedeelten van de leiding drukloos kunnen worden gemaakt ten behoeve van monitoren of reparatiewerkzaamheden. Monitoren is het inspecteren van de binnenkant van de leidingen op ijzer- en mangaanafzetting. Hiertoe worden kleine stukjes leiding gespuid en wordt het water gecontroleerd. Indien er ernstige afzetting wordt geconstateerd, dan zal men de leiding spuien.

Afsluiterbeleid: beleid op basis van afweging tussen prestaties, kosten en risico's waarmee bepaald wordt wat per afsluiter het meest optimale onderhoudsplan is (frequentie en jaar van onderhoud per afsluiter).

Betrokken medewerkers:

Definitie: Betrokken medewerkers geeft de mate aan waarin medewerkers zich verbonden voelen met de organisatie. Medewerkers die betrokken zijn, vinden zich bij de organisatie passen en staan achter haar doelstellingen en vinden het leuk om bij de organisatie te blijven werken.

Meetmethode: De betrokkenheid van medewerkers wordt jaarlijks gemeten met behulp van een enquête. De beoordeling valt tussen 1 en 10. Dit wordt berekend door het gemiddelde te nemen van de antwoorden op vragen die betrekking hebben op de betrokkenheid van medewerkers. Voorbeelden van vragen zijn: ik heb het gevoel dat ik bij Vitens pas; ik sta achter de doelstellingen van Vitens.

Verantwoordelijkheden en rapportage: De manager HR rapporteert (minimaal) een keer per jaar over de betrokkenheid van medewerkers.

CO₂: koolstofdioxide. Dit komt voornamelijk vrij bij de verbranding van fossiele brandstoffen, zoals aardgas en steenkool, en draagt bij aan de versterking van het broeikaseffect. We rapporteren conform de Praktijkcode Code Drinkwater (PDC-11) 'Berekening CO₂-voetafdruk drinkwaterbedrijven' van KWR dat mede is opgesteld op basis van het Greenhouse Gas Protocol (GHG Protocol) voor rapportage-emissies. Scope 2-emissies (ingekochte energie) zijn volledig vergroend door certificaten.

CO₂-uitstoot:

Definitie: de hoeveelheid uitgestoten broeikasgasemissies veroorzaakt door de bedrijfsvoering van Vitens.

Meetmethode: CO₂-uitstoot Vitens (in kton CO₂eq) = de som van de uitgestoten broeikasgassen door Vitens in het rapportagejaar. Vitens onderhoudt een procesbeschrijving voor het opstellen van de KPI CO₂-uitstoot Vitens met daarin een beschrijving waarin de PDC-11 methode specifiek wordt gehanteerd door Vitens.

Broeikasgasemissies worden voor het rapportagejaar vastgesteld op basis van de activiteiten van Vitens in dat jaar met emissies in scope 1, 2 en 3. De activiteitendata (bijv. kWh verbruikte stroom) worden vermenigvuldigd met emissiefactoren (bijvoorbeeld kg CO₂eq/kWh). De uitstoten ten gevolge van de activiteiten in scope 1, 2 en 3 worden uitgedrukt in een massa CO₂-equivalenten (CO₂eq) en gesommeerd tot een totaal voor Vitens. Deze methode is generiek voor Nederlandse drinkwaterbedrijven beschreven in de Praktijkcode Code Drinkwater (PDC-11) 'Berekening CO₂-voetafdruk drinkwaterbedrijven' van KWR. De emissiefactoren zijn te vinden op co2emissiefactoren.nl.

Vitens kiest ervoor om de bruto CO₂eq-uitstoot te rapporteren: compensatiemaatregelen ten behoeve van uitstootreductie (zoals aangekochte Certificaten voor Garantie Van Oorsprong) worden niet meegerekend. Vanaf 2021 wordt de gehele uitstoot (bepaald voor de activiteiten in de PDC11) achteraf gecompenseerd. Voor de uitstoot in scope 2 (uitstoot veroorzaakt bij het opwekken van ingekochte elektriciteit) gebeurt dit (sinds 2008) door middel van het inkopen van Garanties Van Oorsprong. Met ingang van 2021 wordt ook de uitstoot in scope 1 ('eigen schoorsteen') en 3 ('ingekochte en verkochte goederen en diensten') gecompenseerd met behulp van Verified Emission Reduction credits.

Verantwoordelijkheden en rapportage: De manager Asset Management rapporteert jaarlijks over de CO₂-emissies in de afdelingsrapportage.

Commissie van Aandeelhouders: deze commissie heeft een adviesfunctie voor de Algemene Vergadering van Aandeelhouders, de directie en de Raad van Commissarissen (RvC).

Corporate governance: de verhoudingen tussen directie, Raad van Commissarissen (RvC) en de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Uitgangspunten van corporate governance zijn goed ondernemerschap (integer en transparant handelen door het bestuur) en goed toezicht hierop (inclusief de verantwoording daarover).

Cybersecurity: Cybersecurity betreft de beveiliging van elektronische gegevens, systemen, netwerken, computers, mobiele apparaten en servers van Vitens. Om over het risico van schadelijke aanvallen te rapporteren en te sturen heeft Vitens twee KPI's, te weten prio 1 Cybersecurity incidenten en beveiligingsnorm Procesautomatisering (PA-norm).

Definitie Prio 1 Cybersecurity-incidenten: Een (cybersecurity) beveiligingsincident is een enkele of serie van ongewenste moedwillige, wederrechtelijke en/of kwaadwillende gebeurtenissen welke een (mogelijke) negatieve impact hebben op de organisatie, de bedrijfsprocessen, de objecten, middelen of medewerkers die een bedreiging vormen t.a.v. de beschikbaarheid, integriteit of vertrouwelijkheid van informatie of systemen of geleverde diensten en drinkwatervoorziening. Doelstelling voor het aantal Prio 1 incidenten met betrekking tot cybersecurity per kalender jaar is nul.

Meetmethode: Het aantal prio 1 Cybersecurity-incidenten vastgelegd in JIRA (werkbeheertool).

Verantwoordelijkheden en rapportage: De manager ICT rapporteert per kwartaal over het aantal prio 1 Cybersecurity-incidenten in de afdelingsrapportage.

Definitie: Beveiligingsnorm Procesautomatisering (PA-norm): Vitens maakt jaarlijks inzichtelijk in welke mate wordt voldaan aan de zorgverplichting (Wet beveiliging netwerk- en informatiesystemen, art.7) door deze te toetsen in opzet, bestaan en werking tegen het Regeling beveiliging netwerk- en informatiesystemen Infrastructuur en Waterstaat (Rbni) en de sectorspecifieke Beveiligingsnorm Procesautomatisering (PA-norm). De PA-norm bestaat uit (43) cybersecurity-relevante maatregelen welke tevens integraal onderdeel vormen van het Vitens Informatiebeveiligingsbeleid. De PA-norm mag worden gehanteerd als invulling voor de Ministeriële Regeling Rbni onder de Wbni.

Verantwoordelijkheden en rapportage: In 2021 heeft een inspectie door ILT plaatsgevonden waarbij de totale aanpak van de PA-norm is getoetst. In 2022 zal de PA-norm worden getoetst op werking, waardoor we inzichtelijk kunnen maken in welke mate wordt voldaan aan de zorgverplichting (Wet beveiliging netwerk- en informatiesystemen).

Datagestuurde organisatie: organisatie die gestuurd wordt door bedrijfskritische data, voor ondersteuning bij snelle en intelligente besluitvorming.

(Drinkwater-/grondwater)bronnen: grondwatervoorraden die worden gebruikt voor drinkwaterwinning.

Duurzaam opgewekte energie: duurzaam opgewekte energie in GWh/j (wind, zon, biomassa, waterkracht, methaanafvang). Onder duurzaam wordt verstaan: hernieuwbare energie zoals omschreven als Renewable Energy in GRI-302 en energie die wordt opgewekt door de verwerking van restproducten ten einde een lagere CO₂-eq uitstoot te bewerkstelligen (met name van toepassing voor methaanverwerking).

Filtratie: zuivering van water. Voorbeeld is zandfiltratie: zuivering van water wordt verkregen door het 'poreuze' karakter van een zandlaag waarmee in water aanwezige deeltjes worden afgevangen.

Global Reporting Initiative (GRI): mondiale organisatie voor richtlijnen met betrekking tot duurzaamheidsverslaggeving.

Innovatie: innovatie is bij Vitens gewaardeerd als belangrijk middel om onze doelstellingen te realiseren en risico's te verlagen. Hiervoor heeft Vitens een proces opgericht waar nieuwe innovatieve projecten worden bedacht, geanalyseerd, uitgetoetst door een pilot en goedgekeurd voor bedrijfsuitvoering door een innovatiecommissie.

Intelligente watervoorziening: de uitrusting van een waterleidingnet met sensoren, zodat kwalitatieve en kwantitatieve gegevens over de watervoorziening online verzameld kunnen worden.

Lekverliezen: verlies van drinkwater dat ontstaat door het niet functioneren van leidingen en productiebedrijven (technisch) of door fouten in de registratie van het waterverbruik (administratief).

Lost Time Injury Frequency (LTIF): aantal ongevallen van Vitens-medewerkers met meer dan één dag verzuim maal een miljoen, gedeeld door het aantal gewerkte uren.

m³: een kubieke meter (duizend liter) water. Het gemiddeld waterverbruik voor de modelklant (het aantal personen in een gemiddeld huishouden) is 110 kubieke meter per jaar.

Materiaalstromen: materialen die nodig zijn voor onze processen en de restproducten die hieruit voortvloeien.

Materialiteit: de mate waarin belanghebbenden een onderwerp of thema relevant vinden.

Methaanverbranding: energie die vrijkomt door verbranding van methaan, een kleurloos, ontvlambaar gas.

Niet In Rekening Gebracht (NIRG): water dat wel gedistribueerd is, maar niet is afgerekend met een eindgebruiker, bijvoorbeeld door een leidingbreuk. Dit noemen we ook wel economisch lekverlies.

Ondermaatse leveringsminuten (OLM):

Definitie: het gemiddeld aantal minuten dat een inwoner uit ons voorzieningsgebied het afgelopen jaar geen water geleverd krijgt.

Meetmethode: De berekening van de OLM is als volgt:

- Van elke onderbreking wordt het aantal onderbrekingsminuten vastgesteld door de duur van de onderbreking te vermenigvuldigen met het aantal getroffen verbruiksadressen.
- De OLM is dan de som van al deze onderbrekingsminuten gedeeld door het totaal aantal verbruiksadressen in het voorzieningsgebied.
- In de maandelijkse rapportages wordt dit getal nog geëxtrapoleerd naar een geheel jaar door het te delen door het aantal dagen in de rapportageperiode en vervolgens te vermenigvuldigen met 365,25.

Verantwoordelijkheden en rapportage: De manager Asset Management rapporteert maandelijks over de OLM in de (concernbrede) managementrapportage. Een keer per kwartaal worden de uitkomsten besproken in het kwartaalgesprek met de Directie. Deze uitkomsten worden als input meegenomen in het investeringsplan, opdat het aantal storingen en onderbrekingen afneemt.

Ontharding: het tijdens de zuivering gedeeltelijk verwijderen van kalk die van nature in het water zit.

Ruwwaterkwaliteit: kwaliteit van water voordat het gebruikt of behandeld wordt.

SAP-transformatie: nieuwe SAP-systemen (SAP S/4HANA) die helpen bij de realisatie van de Vitens-strategie door direct bij te dragen aan de strategische doelen 24/7 betrouwbaar en betaalbaar drinkwater, Sterk in je werk en Meer gemak voor de klant. Het programma heeft een positief effect op de meeste strategische bedrijfsrisico's. Doelen zijn onder andere het ondersteunen van efficiënte bedrijfsprocessen, het bieden van integrale informatie over assets en onze klanten, realtime inzicht en response en een moderne gebruikerservaring.

Service Tevredenheids Index (STI): het gewogen gemiddelde van de klanttevredenheid over de dienstverlening van Vitens, gemeten onder Vitens-klanten die een klantreis hebben doorlopen. In totaal zijn er negen klantreizen.

Solvabiliteit:

Definitie: De solvabiliteit geeft de mate aan waarin Vitens in staat is om aan de verplichtingen (schulden) te voldoen.

Meetmethode: De solvabiliteit wordt berekend door het eigen vermogen exclusief achtergestelde leningen te delen door het balanstotaal en de uitkomst uit te drukken in een percentage. Het percentage wordt per einde maand vastgesteld cumulatief over de verslagperiode per jaar. De solvabiliteit is de belangrijkste graadmeter voor de continuïteit van de organisatie. De solvabiliteit geeft op de balans de verhouding weer van het eigen vermogen ten opzichte van het totaal vermogen. Volgens de continuïteitsdoelstellingen in het financieel beleid streeft Vitens naar een solvabiliteit van minimaal 35 procent.

Verantwoordelijkheden en rapportage: De solvabiliteit wordt maandelijks gerapporteerd door afdeling Finance & Control in de managementrapportage en wordt per kwartaal besproken met de Directie. De Directie rapporteert aan de RvC en Auditcommissie, waaruit waar nodig actie volgt.

Stakeholders: individuen en groepen die op een of andere wijze een belang hebben bij Vitens, zoals medewerkers, aandeelhouders, klanten, financiers, leveranciers en overheden.

Storing: het tijdelijk niet functioneren van de drinkwatervoorziening als gevolg van een defect aan het leidingnet, productiebedrijf of procesautomatisering.

Verontreinigingsindex bronnen:

Definitie: Index die de kwaliteit van onze bronnen meet om zo inzichtelijk te maken hoe Vitens haar bronnen beter kan beschermen. De KPI Verontreinigingsindex bronnen wordt gebruikt voor de communicatie met stakeholders over verontreinigingen die de kwaliteit van onze bronnen bedreigen, en voor het bepalen van het handelingsperspectief van Vitens.

Om inzicht te genereren in de kwaliteit van onze bronnen, deze te duiden en een beeld te krijgen bij de ruimte voor beïnvloeding, wordt de werkelijke ruwwaterkwaliteit vergeleken met de door ons gewenste ruwwaterkwaliteit (bronwaarden). Op die manier ontstaat een beeld van waar aandachtspunten (overschrijdingen t.o.v. bronwaarden) aanwezig zijn.

De wens was om alle aandachtspunten om te zetten tot 1 indicatiecijfer (een index), vergelijkbaar van jaar tot jaar, met de mogelijkheid tot verdiepende analyses. Dit geïnspireerd op de zuiveringsopgave-index van RIWA. De zuiveringsopgave-index heeft als uitgangspunt dat het water bij een innamepunt zover gezuiverd moet worden, dat alle stoffen voldoen aan hun norm in het Nederlandse Drinkwaterbesluit. Hoe meer stoffen die norm overschrijden, hoe groter de zuiveringsopgave, en hoe hoger de index van RIWA.

Meetmethode:

Op basis van de volgende drie inputs wordt de verontreinigingsindex bronnen berekend:

Input 1) De eerste input is een lijst met vastgestelde bronwaarden. Toelichting: Voor elke stof die een waterbron kan verontreinigen (bijvoorbeeld bestrijdingsmiddelen of medicijnresten) en waarvoor aan de bron (voor zuivering) maatregelen kunnen worden genomen om verontreiniging tegen te gaan, zijn zogenaamde bronwaarden vastgesteld. Een bronwaarde is een doelstelling/streefwaarde van Vitens voor de aanwezigheid van een bepaalde stof. Per stof zijn steeds twee bronwaarden vastgesteld: één voor de relatief korte (2030) en één voor de lange termijn (2050). Zie de vastgestelde lijst met bronwaarden.

Input 2) De tweede input is een vastgestelde lijst met winningen en ruwwatermonsterpunten die ten grondslag liggen aan de KPI. Toelichting: daarmee is vastgesteld op basis van welke ruwwatermonsterpunten per winning input 3 wordt gecreëerd en de verontreinigingsindex bronnen berekend wordt (waarvan het gemiddelde leidt tot de Vitens-brede verontreinigingsindex).

Input 3) De laatste input zijn de kwaliteitsdaturuwwater van de afgelopen drie jaar, gemeten via de ruwwatermonsterpunten zoals beschreven bij input 2 en vastgelegd in Lims. Toelichting: Kwaliteitsdata van het ruwwater worden verkregen d.m.v. bemonstering en analyse met een minimale frequentie van 1 x per jaar. Via het jaarlijkse Meetprogramma Waterkwaliteit wordt die bemonstering aangestuurd.

De berekening gebeurt analoog aan de zuiveringsopgave-index van RIWA. De gemeten kwaliteitsdaturuwwater per winning wordt afgezet tegen de bronwaarden. Voor elke stof wordt zo bepaald of de gemeten waarde (o.b.v. maxwaarde over drie jaar) voldoet aan de bronwaarde of niet (overschrijding). Deze resultaten worden per stof vertaald naar een schaal van 0 t/m 100, waarbij 0 betekent dat er geen overschrijding is (voldoet aan bronwaarde) en 100 de hoogste mate van overschrijding betreft. De scores van alle stoffen worden bij elkaar opgeteld en vormen de verontreinigingsindices voor de winningen.

Om de Vitens verontreinigingsindex bronnen te berekenen, wordt de gemiddelde verontreinigingsindex van alle winningen berekend: één voor de korte en één voor de lange termijn.

Toekomstige correcties van het laboratorium m.b.t. vals positieven worden niet meegenomen in de aanpassing van de verontreinigingsindex voor vergelijkende cijfers in de toekomst.

Verantwoordelijkheden en rapportage:

Voor de KPI en totstandkoming daarvan is de manager Asset Management eindverantwoordelijk. De specialist hydrologie is gedelegeerd verantwoordelijk voor de totstandkoming van de KPI.

Waterkwaliteitsindex (WKI):

Definitie: Deze index laat zien in welke mate het drinkwater voldoet aan de wettelijke normen zoals bepaald in het Drinkwaterbesluit.

Meetmethode: De WKI bestaat uit gezondheidsparameters (acuut en niet acuut), bedrijfstechnische parameters en klantgerichte parameters. De WKI wordt berekend op basis van het prestatieprotocol 2019. Voor de berekening wordt het Excel-bestand van de benchmark gebruikt (onderzoek tussen waterbedrijven om de prestaties met elkaar te vergelijken). De geaggregeerde WKI volgt uit een berekening op basis van wegingsfactoren voor zowel de normbepaling als de werkelijkheid. De wegingsfactoren zijn als volgt bepaald: gezondheidskundig parameters acuut vier keer, gezondheidskundig parameters niet acuut twee keer, bedrijfstechnische parameters één keer en klantgerichte parameters drie keer.

De index wordt uitgedrukt per afgeleverd m³ drinkwater en is een dimensieloos getal (DLG).

Verantwoordelijkheden en rapportage: De WKI wordt per kwartaal gerapporteerd door afdeling Winning & Zuivering in de managementrapportage 'Waterkwaliteit' en in de concernbrede managementrapportage en besproken met de Directie.

Waterwingebieden: gebieden waaruit actief (oever) grondwater wordt gewonnen voor de productie van drinkwater. Basis voor het aantal wingebieden vormt een geodatabase (vigerende gebieden provincie), in beheer bij afdeling Asset Management, waarbij de volgende kenmerken gelden:

- Vitens is rechthebbende;
- Het gebied is opgenomen in de winvergunning;
- Er zijn winmiddelen (winputten) in het waterwingebied aanwezig;
- Het waterwingebied heeft de status 'niet vervallen'.

(Water)wininput: een put waardoor (oever) grondwater met behulp van een pomp aan de bodem onttrokken wordt.

Winningen: gebieden waaruit grondwater wordt gewonnen voor de productie van drinkwater. Zie ook de definitie van waterwingebieden.

Ziekteverzuim:

Definitie: Het ziekteverzuim geeft aan welk deel van de werktijd in een bepaalde aaneengesloten periode verloren is gegaan wegens ongeschiktheid om te werken als gevolg van ziekte. Het geeft een aanwijzing van de omvang van het ziekteverzuim in relatie tot de arbeidscapaciteit.

Meetmethode: Het verzuim uitgedrukt in percentage wordt berekend door het product van de ziektedagen in de periode en het arbeidsongeschiktheids-percentage te delen door het aantal dagen in de periode (12-maands inclusief langdurige ziekten/ exclusief zwangerschap). Berekening is conform de standaard berekening van het Nederlands Instituut voor Arbeidsomstandigheden (NIA) in het SAP-systeem ingebouwd.

Verantwoordelijkheden en rapportage: Het ziekteverzuimpercentage wordt maandelijks gerapporteerd door de afdeling Human Resources in de managementrapportage en wordt per kwartaal besproken met de Directie.

GRI-index

GRI Code	Indicator	Toelichting	Verwijzing
GRI 102: Algemene indicatoren			
1. Organisatieprofiel			
102-1	Naam van de organisatie	(Wettelijk) Profiel Vitens	Wie we zijn
102-2	Voornaamste merken, producten en/ of diensten	Profiel Vitens	Wie we zijn
102-3	Locatie van het hoofdkantoor van de organisatie	Oude Veerweg 1, 8019 BE Zwolle	Wie we zijn
102-4	Het aantal landen waar de organisatie actief is	Profiel Vitens	Wie we zijn
102-5	Eigendomsstructuur en rechtsvorm	Corporate governance	Governance
102-6	Afzetmarkten	Corporate governance i. Vitens levert drinkwater in alle gemeenten in de provincies Friesland, Gelderland, Overijssel, Utrecht (behalve Vianen) en Flevoland. Ook levert Vitens water in de gemeenten Hilversum en Wijdemeren (Loosdrecht, Breukeleveen), Bodegraven-Reeuwijk (Bodegraven), Nieuwkoop, Giessenlanden (Arkel), Meppel (Nijeveen) en de gemeente Westerveld (Havelte, Darp, Havelterberg, Uffelte, Diever, Wapserveen, Vledder, Frederiksoord, Nijensleek, Wilhelminaoord, Vledderveen DR, Doldersum, Boschoord, Zorgvlied, Wateren); ii. sectoren bediend; alle sectoren in ons voorzieningsgebied iii. soorten klanten en begunstigen: particuliere en zakelijke klanten in ons voorzieningsgebied	Wie we zijn; Governance
102-7	Omvang van de verslaggevende organisatie	Profiel Vitens, kerncijfertabel en Financiële resultaten	Wie we zijn, Kerncijfers en Financiële resultaten
102-8	Samenstelling medewerkersbestand	Onze mensen	Waarde voor onze medewerkers
102-9	Omschrijving van de keten van de organisatie	Waardecreatiemodel	Ons waardecreatiemodel
102-10	Significante veranderingen tijdens de verslagperiode	Er hebben geen significante wijzigingen qua omvang, structuur, eigendom of toeleveringsketen van de organisatie plaatsgevonden	Reikwijdte
102-11	Uitleg over de toepassing van het voorzorgsprincipe door de verslaggevende organisatie	Vitens past het voorzorgsprincipe toe op haar niet-financiële risico's. Deze risico's en de beheersing daarvan staan beschreven in de paragraaf risicomanagement	Risicomanagement

GRI Code	Indicator	Toelichting	Verwijzing
102-12	Extern ontwikkelde economische, aan milieu gerelateerde en sociale handvesten, principes die door de organisatie worden onderschreven	Global Reporting Initiative; ISO-normeringen voor veiligheid, kwaliteit, milieu, risicomanagement; duurzaam terreinbeheer	Energie en klimaat, Bescherming grondwaterbronnen; Risicomanagement, Governance in het kort, Over dit verslag
102-13	Lidmaatschappen van verenigingen (zoals brancheverenigingen) en (inter)nationale belangenorganisaties	Brancheorganisatie: Vewin, WWB Kennisinstellingen/verenigingen: Kiwa Water Research, Wetsus, Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen Nederland, NextGenerationInfra	In gesprek met onze stakeholders
2. Strategie			
102-14	Verklaring van de hoogste beslissingsbevoegde van de organisatie	Voorwoord	Voorwoord
3. Ethiek en integriteit			
102-16	Beschrijving van de door de organisatie gehanteerde waarden, principes, standaarden en gedragsnormen, zoals een gedragscode	Corporate governance en risicomanagement	Governance en Risicomanagement
4. Bestuursstructuur			
102-18	De bestuursstructuur van de organisatie	Corporate governance	Governance
5. Overleg met belanghebbenden			
102-40	Lijst van groepen belanghebbenden	Stakeholdertabel	Stakeholdertabel
102-41	Werknemers onder een collectieve arbeidsovereenkomst	Samenstelling van Vitens	De samenstelling van Vitens
102-42	Uitgangspunten voor de inventarisatie en selectie van belanghebbenden	De selectie van stakeholders vindt plaats op basis van een inschatting van het wederzijdse belang van de belanghebbenden en Vitens	Stakeholdermanagement
102-43	Wijze waarop belanghebbenden worden betrokken	Stakeholdertabel geeft aan op welke manier de belanghebbenden worden betrokken. De frequentie wisselt per groep of dialoogstructuur en wordt - waar relevant - in de tabel genoemd. Voor het opstellen van het jaarverslag is een apart engagementproces toegepast	Stakeholdertabel
102-44	Belangrijkste onderwerpen en vraagstukken die uit het overleg met belanghebbenden naar voren zijn gekomen	Stakeholdertabel	Stakeholdertabel
6. Verslaggevingsprofiel			
102-45	Overzicht van alle ondernemingen die in de geconsolideerde jaarrekening zijn opgenomen en die niet onder dit verslag vallen	Vastlegging en reikwijdte	Reikwijdte

GRI Code	Indicator	Toelichting	Verwijzing
102-46	Proces voor het bepalen van de inhoud en specifieke afbakening van het verslag en hierbij gehanteerde uitgangspunten	Materialiteitsmatrix	Materialiteit (stakeholdermanagement)
102-47	Materiële onderwerpen die tijdens het proces ter bepaling van de inhoud van het verslag zijn vastgesteld	Voor de materiële onderwerpen waar de beschikbare GRI KPI's niet passend werden geacht hebben we onze eigen KPI vermeld. Deze KPI's worden grotendeels per kwartaal gerapporteerd en gebruikt voor sturing	Stakeholdermanagement
102-48	Gevolgen van een eventuele herformulering van informatie die in een eerder verslag is verstrekt en de redenen voor deze herformulering	In 2021 is een nieuwe strategie geformuleerd: 'Elke druppel duurzaam in 2030'. Voor de materiële indicatoren wordt gebruikt gemaakt van de materialiteitsanalyse die in 2020 is uitgevoerd	Onze strategie; Stakeholdermanagement
102-49	Significante veranderingen ten opzichte van vorige verslaggevingsperiodes ten aanzien van reikwijdte en afbakening	Voor de periode 2021-2030 is een nieuwe strategie geformuleerd waarbij onze ambitie is om in 2030 volledig klimaatneutraal en het meest duurzame drinkwaterbedrijf van Nederland te zijn. Voor de nieuwe strategie is de CO ₂ uitstoot als strategische duurzaamheidsdoelstelling aangemerkt. De KPI volgt niet uit de materialiteitsanalyse, maar wordt vanwege de duurzaamheidsdoelstelling wel opgenomen in het jaarverslag	Rapportagecriteria niet-financiële informatie; Onze strategie;
102-50	Verslaggevingsperiode waarop de verstrekte informatie betrekking heeft	Dit verslag heeft betrekking op de periode 1 januari 2021 – 31 december 2021	Reikwijdte
102-51	Datum van het meest recente vorige verslag	Jaarverslag 2020, gepubliceerd in mei 2021	Over dit verslag
102-52	Verslaggevingscyclus	Jaarlijks	Over dit verslag
102-53	Contactpersoon voor vragen over het verslag of de inhoud daarvan	communicatie@vitens.nl	Over dit verslag
102-54	GRI-toepassingsniveau	Toepassingsniveau CORE. We hebben separaat 'MORE' rapportages toegevoegd	Rapportagecriteria niet-financiële informatie
102-55	GRI Content Index	Toepassingsniveau CORE	Rapportagecriteria niet-financiële informatie en GRI-index
102-56	Beleid met betrekking tot assurance	Coöperate governance, reikwijdte en rapportagecriteria niet-financiële informatie	Reikwijdte; Assurancerapport bij de duurzaamheidsinformatie 2021
GRI 103: Managementaanpak			
103-1/2/3	Managementaanpak	De materiële onderwerpen worden toegelicht in Stakeholdermanagement	De managementaanpak wordt toegelicht in het waardecreatiemodel, de connectiviteitsmatrix en de begrippenlijst en rapportagedefinities
Materiële indicatoren die Vitens rapporteert volgens GRI			
Financiële gezondheid			

GRI Code	Indicator	Toelichting	Verwijzing
DMA			Begrippenlijst en rapportagedefinities; Stakeholdermanagement; Waardecreatiemodel; Connectiviteitsmatrix; Waarde voor onze aandeelhouders
201-1	Rendement uit een financieel gezond bedrijf	Toelichting kengetallen Vitens	Waarde voor onze aandeelhouders, Financiële resultaten
SDG 9	Industrie, innovatie en infrastructuur		
Eigen materiële indicatoren van Vitens waar geen GRI-standaard voor is			
Innovatie			
DMA			Begrippenlijst en rapportagedefinities; Stakeholdermanagement; Waardecreatiemodel; Connectiviteitsmatrix; Innovatie
In-house KPI	Aantal ontwikkelingen voortkomend uit het innovatieproces geïmplementeerd binnen de bedrijfsvoering	Ontwikkelingen met betrekking tot innovatie	Innovatie
SDG 9	Industrie, innovatie en infrastructuur	Binnen de GRI-indicatoren is er geen indicator die toeziet op het aantal ontwikkelingen dat voortkomt uit het innovatieproces. Met de KPI innovatie wil Vitens scherp gaan sturen op het aantal innovaties	Innovatie
Betrokken medewerkers			
DMA			Begrippenlijst en rapportagedefinities; Stakeholdermanagement; Waardecreatiemodel; Connectiviteitsmatrix; Onze medewerkers
In-house KPI	Betrokken medewerkers	Binnen de GRI-indicatoren is er geen indicator die toeziet op de mate waarin medewerkers betrokken zijn bij Vitens. Met de KPI betrokken medewerkers willen we dit wél meten	De betrokkenheid van onze medewerkers
SDG 8	Waardig werk en economische groei	Binnen de GRI-indicatoren is er geen indicator die toeziet op de mate waarin medewerkers betrokken zijn bij Vitens. Met de KPI betrokken medewerkers willen we dit wél meten	De betrokkenheid van onze medewerkers
Cybersecurity			
DMA			Begrippenlijst en rapportagedefinities; Stakeholdermanagement; Waardecreatiemodel; Connectiviteitsmatrix; Cybersecurity

GRI Code	Indicator	Toelichting	Verwijzing
In-house KPI	Aantal ICT prio 1 (cyber)security Beveiligingsnorm procesautomatisering	Binnen de GRI-indicatoren is geen indicator gericht (cyber)security. Om over het risico van schadelijke aanvallen te rapporteren en te sturen heeft Vitens twee KPI's, te weten prio 1 (Cyber)security incidenten en beveiligingsnorm Procesautomatisering (PA-norm). Voor 2021 is hierin een omissie geweest, omdat er geen databeschikbaarheid is. De beveiligingsnorm procesautomatisering zal volgend jaar worden getoetst op werking, waardoor we in 2022 inzichtelijk kunnen maken in welke mate wordt voldaan aan de zorgverplichting (Wet beveiliging netwerk- en informatiesystemen)	(Cyber)security
SDG 9	Industrie, innovatie en infrastructuur	Ontwikkelingen met betrekking tot cyberveiligheid	Cybersecurity
Bescherming grondwaterbronnen			
DMA			Begrippenlijst en rapportagedefinities; Stakeholdermanagement; Waardecreatiemodel; Connectiviteitsmatrix; Bescherming grondwaterbronnen
In-house KPI	Verontreinigingsindex bronnen korte termijn, lange termijn (VI)	Binnen de GRI-indicatoren is geen indicator gericht op beschermingsmaatregelen. De indicator die wij hebben gekozen is additioneel op de GRI-indicator 303-2. Met de KPI verontreinigingsindex bronnen wil Vitens scherper gaan sturen op de kwaliteit van de bronnen met als ideaal een schone bron	Verontreinigingsindex
SDG 6	Schoon water en sanitair	Schoon drinkwater	Verontreinigingsindex
SDG 12	Verantwoorde consumptie en productie	Totaal aantal clusters	Waterschaarste en klimaatadaptatie
Kwaliteit van drinkwater			
DMA			Begrippenlijst en rapportagedefinities; Stakeholdermanagement; Waardecreatiemodel; Connectiviteitsmatrix; Kwaliteit van drinkwater
In-house KPI	Waterkwaliteitsindex (WKI)	Binnen de GRI-indicatoren is er geen indicator die op effectieve wijze de geambieerde kwaliteit weergeeft. GRI-indicatoren 301, 302 en 305 en 301-3 zijn gericht op milieueffecten en niet op kwaliteit. GRI-indicatoren 417-1 en 417-2 zijn indicatoren gericht op de informatievoorziening van producten waarmee we het onderwerp niet inhoudelijk of kwalitatief kunnen onderbouwen. De WKI is een extern gedefinieerde monitoringsmethode die past binnen de Drinkwaterwet en is daarmee uitstekend voor deze ambitie	Kwaliteit van drinkwater

GRI Code	Indicator	Toelichting	Verwijzing
SDG 6	Schoon water en sanitair	Schoon drinkwater	Verontreinigingsindex
Leveringszekerheid van drinkwater			
DMA			Begrippenlijst en rapportagedefinities; Stakeholdermanagement; Waardecreatiemodel; Connectiviteitsmatrix; Leveringszekerheid van drinkwater
In-house KPI	Ondermaatse leveringsminuten (OLM)	Binnen de GRI-indicatoren is er geen indicator die op effectieve wijze de geambieerde kwaliteit weergeeft. GRI-indicatoren 301, 302 en 305 en 301-3 zijn gericht op milieueffecten en niet op kwaliteit. GRI-indicatoren 417-1 en 417-2 zijn indicatoren gericht op de informatievoorziening van producten waarmee we het onderwerp niet inhoudelijk of kwalitatief kunnen onderbouwen. OLM is een extern gedefinieerde monitoringsmethode die past binnen de Drinkwaterwet en is daarmee uitstekend voor deze ambitie. Om voldoende transparantie te geven over deze indicator hebben we ook gekozen voor de KPI waarmee we de meest negatieve/ ongewenste situatie voor de organisatie kunnen duiden	Leveringszekerheid van drinkwater
SDG 6	Schoon water en sanitair	Schoon drinkwater	Verontreinigingsindex
Grondwater en klimaatadaptatie			
DMA			Begrippenlijst en rapportagedefinities; Stakeholdermanagement; Waardecreatiemodel; Connectiviteitsmatrix; Waterschaarste en klimaatadaptatie
In-house KPI	Aantal clusters met positief 'Operationeel verschil' en Aantal clusters met voldoende 'totale reserves'	Geen GRI-indicator die de beschikbaarheid van grondwater in bronnen aangeeft. Daarom wordt er gerapporteerd over het aantal clusters, waaruit blijkt dat Vitens zich inzet voor een goede balans van watervraag en beschikbaarheid van voldoende schone bronnen	Waterschaarste en klimaatadaptatie
SDG 6	Schoon water en sanitair	Schoon drinkwater	Verontreinigingsindex
SDG 12	Verantwoorde consumptie en productie	Totaal aantal clusters	Waterschaarste en klimaatadaptatie
SDG 13	Klimaatactie	Acties omtrent klimaat	De wereld om ons heen
Niet-materiële indicatoren die Vitens rapporteert volgens GRI			
Duurzame energie			
302-1	Energie	Vitens monitort het energieverbruik en zoekt naar mogelijkheden om duurzame energie op te wekken en hiermee de broeikasgassen te beperken	Energie en klimaat

GRI Code	Indicator	Toelichting	Verwijzing
305-1 & 305-2	Directe broeikasgasemissies (scope 1 en 2), naar gewicht	Vitens streeft naar een zo laag mogelijke CO ₂ -footprint. In het jaarverslag 2021 wordt gerapporteerd over de KPI CO ₂ -uitstoot	Energie en klimaat
SDG 9	Industrie, innovatie en infrastructuur	Innovatie met betrekking tot energie en broeikasgasemissies	Energie en klimaat
Over onze medewerkers			
403-9	Lost Time Injury Frequency (LTIF)	In het jaarverslag wordt alleen gerapporteerd over de LTIF, het ziekteverzuim en, in geval deze zich voordoen, werkgerelateerde sterfgevallen van Vitens-medewerkers in Nederland. De ODR, LDR en AR zijn indicatoren die wij niet rapporteren, maar wel meten. Deze cijfers zijn bij ons op te vragen. Omdat onze werkzaamheden in Nederland uitgevoerd worden, is het niet relevant om te rapporteren over ongevallen die plaatsvinden in andere landen. We rapporteren in het jaarverslag niet de LTIF van onderaannemers. Deze wordt wel met het management besproken. Voor de LTIF wordt niet gerapporteerd over geslacht vanwege non-discriminatie	Veilig werken
Klantgerichte dienstverlening			
102-43 & 102-44	Resultaten en conclusies klanttevredenheidsonderzoek	Vitens streeft naar het goed en snel helpen van klanten. De dienstverlening wordt ieder half jaar gemeten middels de KPI Service TevredenheidsIndex (STI)	Klantgerichte dienstverlening

Financiële resultaten

Kerncijfers

		2021	2020	2019	2018	2017
Klanten						
Aantal aansluitingen per 31 december (x 1.000)	aantal	2.707	2.644	2.622	2.596	2.571
Gemiddelde drinkwaterprijs per m ³ kleinverbruik	€	1,02	1,00	0,96	0,96	1,04
Verbruik per aansluiting kleinverbruik	m ³	105	110	107	112	109
Personeel						
Aantal medewerkers in vaste dienst per 31 december	aantal	1.527	1.443	1.394	1.392	1.378
Ondernemingsresultaten						
Omzet	mln €	396,1	390,4	364,9	361,0	385,8
Drinkwateromzet	mln €	356,7	353,7	328,8	322,9	351,5
Bedrijfsresultaat voor afschrijvingen (Ebitda)	mln €	144,9	153,5	137,5	135,9	172,0
Bedrijfsresultaat (Ebit)	mln €	44,6	52,1	41,4	45,3	82,0
Resultaat toe te rekenen aan aandeelhouders Vitens N.V.	mln €	19,4	23,9	11,1	13,0	47,7
Winstmarge	%	4,9	6,1	3,0	3,6	12,4
Rentedekking	getal	5,7	5,4	4,5	4,2	5,1
Eigen vermogen	mln €	600,3	559,2	533,3	533,0	533,7
Totaal vermogen	mln €	1.988,1	1.899,3	1.826,3	1.766,5	1.728,1
Totaal rentedragende schulden	mln €	1.036,7	996,3	953,7	935,7	920,4
Investeringen	mln €	177,1	157,6	143,4	122,0	103,1
Solvabiliteit	%	30,2	29,4	29,2	30,2	30,9
Weighted Average Cost of Capital (WACC)	%	2,4	2,9	3,3	3,3	5,0
(Im)materiële vaste activa per aansluiting	€	705	690	673	658	654
Kosten per aansluiting ¹						
Operationele kosten	€	86	78	76	80	76
Belastingen	€	3	3	3	4	5
Afschrijvingen	€	36	37	36	35	35
Financieringslasten	€	9	10	11	13	13
Resultaat	€	9	10	5	5	19
Vermogenskosten	€	18	20	16	18	31
Totale kosten	€	143	139	131	137	147
Niet-financieel						
Productie en inkoop, exclusief engros	mln m ³	374,2	388,0	372,4	376,6	359,8
Levering aan klanten	mln m ³	351,3	362,4	349,4	352,3	336,1
Niet in rekening gebracht (NIRG)	%	6,1	6,6	6,2	6,5	6,6
Aantal actieve productiebedrijven	aantal	93	93	93	93	93

1. Berekend volgens Vewin-Benchmarkdefinities. Opgenomen benchmarkgegevens over 2021 betreft voorlopige cijfers, definitieve cijfers komen in september 2022 beschikbaar.

Toelichting op de resultaten

Financieel Beleid

Het financieel beleid, goedgekeurd op de Aandeelhoudersvergadering van juni 2019, doet recht aan wet- en regelgeving (*compliance*), aan het belang van de klant en aandeelhouders en dient uitdagend, doch realistisch te zijn voor Vitens. Het belang van continuïteit staat in het financieel beleid bovenaan.

Continuïteit

De continuïteitsdoelstelling is als volgt geformuleerd: De solvabiliteit is vastgesteld op een eigen vermogen minimaal gelijk aan 35% van het balanstotaal. Daarnaast wil Vitens blijvend compliant zijn aan de gestelde financiële ratio's zoals door kredietverstrekkers zijn opgelegd.

Tarieven

Vitens streeft naar betaalbare drinkwatertarieven, onder voorwaarde dat aan de continuïteitsdoelstelling wordt voldaan. Uitgangspunt hierbij is een bedrijfsresultaat (ebit) dat jaarlijks wordt begroot op het niveau van het vastgestelde maximaal toegestane WACC-percentage (*Weighted Average Cost of Capital*) minus de bepaalde afslag, die varieert tussen 0 - 0,5%. Voor 2021 is ingezet op de maximale WACC.

Dividend

Vitens wil haar aandeelhouders een redelijk rendement geven over het ingebrachte vermogen, met inachtneming van de volgende randvoorwaarden:

- het dividend wordt gerelateerd aan het nettoresultaat;
- het bedrag aan dividend dat wordt uitgekeerd, bedraagt maximaal 50% van het nettoresultaat.
Randvoorwaardelijk hierbij is de continuïteitsdoelstelling. Bij een solvabiliteit < 30% wordt in beginsel geen dividend uitgekeerd;
- jaarlijks wordt, binnen deze kaders, een dividendvoorstel ter goedkeuring voorgelegd aan de Raad van Commissarissen (RvC) en voor finale instemming aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Dit dividendvoorstel houdt rekening met de specifieke financiële omstandigheden van de onderneming.

Compliance

Binnen de drinkwatersector is de afgelopen jaren sprake geweest van een toenemende regulering, overeenkomstig maatschappelijke ontwikkelingen, op het gebied van transparantie. Transparantie gaat over openheid, verantwoording afleggen en toegankelijkheid.

In de Drinkwaterwet zijn belangrijke financiële kaders opgenomen voor tariefbeheersing en solvabiliteit. Zo is een maximum gesteld aan de vermogenskosten die door drinkwaterbedrijven aan de klant in rekening mogen worden gebracht (tariefbeheersing) en is een maximum gesteld aan het toegestane aandeel van het eigen vermogen in het totale vermogen (solvabiliteit). De minister stelt tweejaarlijks vóór 1 november beide financiële kaders vast voor de daaropvolgende twee kalenderjaren. De Drinkwaterwet is hierop in 2021 aangepast waarbij beide financiële kaders worden vastgesteld voor een periode van drie jaar. Voor 2020 en 2021 is de gewogen gemiddelde kostenvoet vastgesteld op 2,75% (2018 en 2019: 3,4%) en een maximale toegestane solvabiliteit van 70%. Over 2021 is de gerealiseerde gemiddelde kostenvoet voor Vitens lager uitgekomen dan de vastgestelde norm. De solvabiliteit is ultimo 2021 uitgekomen op 30,2% (2020: 29,4%).

Een ander aspect met betrekking tot tariefbeheersing betreft de transparantie van tarieven. In 2021 is door Vitens het bedrijfsverslag 2020 aangeleverd. In december 2021 heeft de minister aan de Tweede Kamer laten weten positief te oordelen over de totstandkoming van de drinkwatertarieven 2021 en de bedrijfsverslagen 2020.

Daarnaast is eind 2021 door Vitens de onderbouwing van de tarieven 2022 aan de toezichthouder Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) en Autoriteit Consument en Markt (ACM) aangeleverd. De beoordeling van de totstandkoming van de drinkwatertarieven wordt uitgevoerd door het ILT.

De drinkwaterbedrijven zijn onder aanvoering van Vewin in 1997 gestart met een vrijwillige benchmark. Daarin vergelijken de drinkwaterbedrijven de onderlinge prestaties op het gebied van milieu, waterkwaliteit, dienstverlening en financiën. In de nieuwe Drinkwaterwet is deze vorm van prestatievergelijking eens in de drie jaar verplicht gesteld. In 2021 heeft de benchmark plaatsgevonden over het jaar 2020. Vitens is samen met Brabant Water het betaalbaarste drinkwaterbedrijf van Nederland (€ 139 per aansluiting; sectorgemiddelde € 170). Wat betreft de operationele kosten heeft Vitens al jaren de laagste kosten in de drinkwatersector, dit was in 2020 € 78 per aansluiting (2019: € 76; sectorgemiddelde: € 105).

Tarieven

We maken ons hard om het drinkwater voor onze klanten niet duurder te maken dan strikt noodzakelijk. We zijn ervan overtuigd dat we kritisch kunnen en moeten blijven op onze operationele kosten in relatie tot de prestaties. De verhoging van onze investeringen (voor leveringszekerheid op de lange termijn) is terug te zien in een verhoging van de verwachte afschrijvingskosten en de operationele kosten. Op basis van het meerjarenplan 2022-2024 heeft Vitens haar verbruiks- en vastrechtstarieven 2022 voor de consument verhoogd. Hierbij is uitgegaan van de maximale WACC van 2,95% voor 2022.

Investeringsen

In 2021 is door Vitens voor [€ 177,1] miljoen aan investeringen gerealiseerd, exclusief bijdragen van derden (2020: € 157,6 miljoen). Ook dit jaar hebben de maatregelen en beperkingen met betrekking tot COVID-19 niet tot grote vertragingen in de voortgang van investeringsprojecten geleid. Alleen het verwisselen van watermeters is hierop een uitzondering. 'Werken achter de voordeur' was beperkt mogelijk. Dit heeft voor verwisselen van watermeters geleid tot een sterke reductie in gerealiseerde aantallen en bijgaande investeringen. De opgelopen achterstand zal in de komende jaren worden ingelopen.

Evenals in voorgaande jaren heeft Vitens in 2021 fors geïnvesteerd in de vervanging en uitbreiding van het waterleidingnet. In 2021 is voor ruim 255 kilometer aan hoofdleidingen gesaneerd en zijn veel nieuwe hoofd- en aansluitleidingen gerealiseerd. Daarnaast is het project Saneren Loden Leidingen in 2021 afgerond.

De investeringen in leidingen in kader van reconstructies (werkzaamheden geïnitieerd door gemeenten of andere derden), zijn in het afgelopen jaar opnieuw toegenomen ten opzichte van voorgaande jaren. Daarnaast worden de combisaneringen, waarbij Vitens samen met netwerkbedrijven gelijktijdig gas- en drinkwaterleidingen vervangt, voortgezet.

We zien een toename in het realiseren van transportleidingen. Deze zijn nodig om de leveringszekerheid te borgen of om water optimaal te verdelen. Diverse transportleidingprojecten zijn in 2021 tot uitvoering gekomen en we verwachten dat deze in 2022 of 2023 worden opgeleverd.

Het afgelopen jaar zijn meerdere projecten in de winningen en zuiveringen afgerond. Zoals onder andere het nieuwe winveld in Espelo, de nieuwe reservoirs op de locaties Putten en Wageningse Berg en de aanpassing van de proces automatisering op verschillende productielocaties. In 2021 is daarnaast een start gemaakt met het versneld uitvoeren van projecten om de reserves aan te vullen. In deze projecten wordt parallel gewerkt aan de voorbereidingen van de nieuwbouw of uitbreiding van een productielocatie en aan het vergunningsproces. Dit is een bewuste keuze om de doorlooptijd te verkorten en daarmee sneller aan ons reservebeleid te gaan voldoen en om daarmee de leveringszekerheid veilig te stellen.

Voor 2022 verwacht Vitens een verdere groei van zowel de ondergrondse als bovengrondse investeringen. Zo zal de nieuwe productielocatie Sijmons naar verwachting in 2022 worden opgeleverd en werken we verder aan de grote projecten Noardburgum, Hammerflier en Fikkersdries. In 2022 blijft de implementatie van SAP het belangrijkste programma binnen het ICT-portfolio.

Treasury

Vitens heeft ultimo 2021 een leningenportefeuille (exclusief achtergestelde leningen) van € 995,4 miljoen (2020: € 951,7 miljoen). Bij de gewone bedrijfsuitoefening wordt gebruikgemaakt van renteswaps (financiële instrumenten) om renterisico's door (grote) mutaties in de rente op de variabele leningenportefeuille te voorkomen. Deze instrumenten worden niet gebruikt voor speculatieve of handelsdoeleinden.

In 2021 heeft Vitens een bedrag van € 69,9 miljoen afgelost op bestaande leningen en is voor € 100 miljoen aan nieuwe leningen aangetrokken. Het negatieve saldo op de rekening-courant-positie is gestegen met € 9,3 miljoen naar € 41,3 miljoen (2020: € 32,0 miljoen). Het totaal aan rentedragende verplichtingen (liquide middelen, achtergestelde geldleningen, uitstaande leningen en kortlopende rentedragende verplichtingen) is in 2021 gestegen met € 40,4 miljoen naar € 1.036,7 miljoen (2020: € 996,3 miljoen).

Geconsolideerde resultaten

Vitens heeft haar tarieven in 2021 licht laten stijgen, de drinkwateromzet is gedaald, de bedrijfskosten zijn toegenomen en de financiële lasten zijn gedaald. De maximale WACC 2021 is bij de vaststelling van de tarieven als uitgangspunt gehanteerd. Het resultaat na belastingen is ten opzichte van 2020 lager uitgekomen op € 19,4 miljoen (2020: € 23,9 miljoen).

De prijs voor drinkwater is voor de klant (consument) in 2021 (€ 0,64 per m³ en € 42 vastrecht) licht gestegen ten opzichte van 2020 (€ 0,62 per m³ en € 42 vastrecht). De tarieven van belasting op leidingwater zijn in 2021 licht gestegen. Een aantal gemeenten heft precario op ondergrondse leidingen. Deze heffing wordt, via Vitens, in rekening gebracht bij de klanten in de betreffende gemeenten. In 2017 heeft de Tweede Kamer een wetsvoorstel aangenomen en is besloten dat precarioheffing vanaf 1 januari 2022 niet meer in rekening mag worden gebracht.

Omzet

Het waterverbruik over 2021 (351,3 miljoen m³) is met 3% gedaald ten opzichte van 2020 (362,4 miljoen m³). Wel zien we sinds 2015 een stijgende trend in het totale verbruik van drinkwater. Het gemiddelde verbruik per aansluiting kleinverbruik is in 2021 gedaald naar 105 m³ (2020: 110 m³). De drinkwateromzet is ondanks het lagere waterverbruik € 3,0 miljoen (circa 1%) hoger uitgekomen op € 356,7 miljoen (2020: € 353,7 miljoen) voornamelijk als gevolg van tariefstijging.

De afgifte aan het drinkwaternet over 2021 is uitgekomen op het niveau van 374,2 miljoen m³ (2020: 388,0 miljoen m³). Het 'Niet In Rekening Gebracht' percentage (NIRG) komt daarmee uit op 6,1% en is daarmee lager dan het definitieve NIRG-percentage over 2020 (6,6%).

De overige omzet is in 2021 met 8% gestegen naar € 39,4 miljoen (2020: € 36,7 miljoen).

Bedrijfskosten

Het saldo van de bedrijfskosten 2021 is ten opzichte van 2020 met 4% gestegen naar € 351,5 miljoen (2020: € 338,3 miljoen).

De stijging van de bedrijfskosten wordt voornamelijk verklaard door een stijging van de kosten uitbesteed werk en inhuur personeel van € 8,5 miljoen en een stijging van de personeelskosten met € 6,7 miljoen. Daartegenover dalen de kosten van amoveringen met € 1,1 miljoen en de overige kosten met € 0,9 miljoen.

Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn in 2021 licht gedaald naar € 100,3 miljoen (2020: € 101,4 miljoen). De reguliere afschrijvingen van de materiële- en immateriële vaste activa zijn als gevolg van een hoger investeringsniveau gestegen met € 2,4 miljoen, zie noot [22]. Naast de reguliere afschrijvingen heeft Vitens € 0,3 miljoen aan negatieve reële-waardemutaties (2020: € 0,1 miljoen positief), € 0,3 miljoen (2020: € 2,8 miljoen) aan desinvesteringen, € 2,1 aan positief boekresultaat verkoop activa (2020: € 0,3 miljoen) en € 5,9 miljoen aan afschrijvingen lease (2020: € 5,2 miljoen) verantwoord. De reële-waarde mutaties in 2021 (€ 0,3 miljoen) hebben betrekking op de herwaardering van dienstwoningen.

Bedrijfsresultaat

Het bedrijfsresultaat over 2021 bedraagt € 44,6 miljoen (2020: € 52,1 miljoen).

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten zijn in 2021 gedaald naar € 25,4 miljoen (2020: € 28,3 miljoen). Dit wordt veroorzaakt door de lage marktrente. Vitens heeft in 2021 voor € 100 miljoen aan nieuwe leningen aangetrokken. De renteniveaus zijn voor 78% (2020: 79%) van het vreemd vermogen gefixeerd voor meerdere jaren. Dit geeft stabiliteit in de rentekosten over de jaren en vermindert de invloed van schommelingen in de marktrente.

Resultaat toe te rekenen aan aandeelhouders

Het nettoresultaat toe te rekenen aan aandeelhouders van Vitens bedraagt in 2021 € 19,4 miljoen (2020: € 23,9 miljoen).

Eigen vermogen

Het eigen vermogen stijgt in 2021 met € 41,1 miljoen naar € 600,3 miljoen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de toevoeging van het resultaat 2021 (€ 19,4 miljoen) en door een stijging van de afdekkingsreserve als gevolg van een positieve waardeontwikkeling van de derivaten (€ 21,9 miljoen). Anderzijds daalt het eigen vermogen door een vrijval in de overige reserves (€ 0,1 miljoen).

De afdekkingsreserve voor ongerealiseerde aanpassingen in de reële waarde van financiële instrumenten als gevolg van toepassing van *cashflow hedge accounting* stijgt in 2021 als gevolg van een hogere marktrente met € 21,9 miljoen naar een negatieve waarde van € 60,4 miljoen (2020: € 82,3 miljoen).

De solvabiliteit (eigen vermogen) komt per 31 december 2021 uit op 30,2% (2020: 29,4%) en ligt daarmee onder de doelstelling van 35% zoals geformuleerd in het financieel beleid.

Na vaststelling van het voorstel voor winstbestemming in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders zal over 2021 € 19,4 miljoen worden toegevoegd aan de reserves en zal geen dividend worden uitgekeerd.

Kasstroom/ financiering

De kasstroom uit operationele activiteiten € 143,8 miljoen (2020: € 120,4 miljoen) is niet toereikend geweest om de investeringsactiviteiten (inclusief bijdragen derden) van € 167,0 miljoen (2020: € 157,8 miljoen) te financieren. In 2021 is voor € 68,9 miljoen op bestaande leningen afgelost (2020: € 50,7 miljoen) en is voor € 100 miljoen (2020: € 70 miljoen) aan nieuwe leningen aangetrokken. Het saldo rekening-courant stijgt ultimo 2021 met € 9,3 miljoen naar € 41,3 miljoen negatief. Per saldo stijgen de rentedragende schulden (inclusief liquide middelen) in 2021 met € 40,4 miljoen naar € 1.036,7 miljoen per 31 december 2021.

Geconsolideerde jaarrekening

Geconsolideerde balans per 31 december

Activa

	In miljoenen euro's		31-12-2021		31-12-2020
	Vaste activa				
[1]	Immateriële vaste activa	40,5		31,1	
[2]	Materiële vaste activa	1.866,7		1.794,7	
[3]	Activa met gebruiksrecht	23,5		17,3	
[4]	Geassocieerde deelnemingen en joint ventures	5,9		5,7	
[5]	Overige financiële activa	0,2		0,2	
			1.936,8		1.849,0
	Vlottende activa				
[6]	Handels- en overige vorderingen	51,3		50,3	
			51,3		50,3
	Totaal activa		1.988,1		1.899,3

Passiva

	In miljoenen euro's		31-12-2021		31-12-2020
[7]	Eigen vermogen				
	Aandelenkapitaal	5,8		5,8	
	Agioreserve	147,2		147,2	
	Afdekkingsreserve	-60,4		-82,3	
	Overige reserves	488,3		464,6	
	Resultaat boekjaar	19,4		23,9	
			600,3		559,2
	Verplichtingen				
	Langlopende verplichtingen				
[8]	Egalisatierekening bijdragen van derden	124,4		111,4	
[9]	Achtergestelde geldleningen	-		-	
[10]	Langlopende geldleningen	939,1		895,4	
[11]	Derivaten	48,5		47,7	
[12]	Voorzieningen personeelsbeloningen	1,0		1,3	
[13]	Overige voorzieningen	0,5		1,0	
[14]	Leaseverplichtingen	15,1		10,3	
			1.128,6		1.067,1
[15]	Kortlopende verplichtingen				
	Handelsschulden en overige te betalen posten	158,1		184,7	
	Belastingverplichtingen	15,2		16,0	
	Rentedragende verplichtingen	41,3		32,0	
	Korte termijn personeelsbeloningen	35,2		33,9	
	Overlopende passiva	9,4		6,4	
			259,2		273,0
	Totaal passiva		1.988,1		1.899,3

Noten in de linkermarge van tabellen verwijzen naar de toelichting op de geconsolideerde balans en verder.

Geconsolideerde winst- en verliesrekening en overzicht totaalresultaat

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

	In miljoenen euro's		2021		2020
[17]	Drinkwateromzet	356,7		353,7	
[18]	Overige omzet	39,4		36,7	
	Totaal bedrijfsopbrengsten uit doorlopende bedrijfsactiviteiten		396,1		390,4
	Bedrijfskosten				
[19]	Kosten uitbesteed werk en inhuur personeel	-56,8		-48,3	
	Grondwaterbelastingen en -heffingen	-5,2		-5,4	
[20]	Overige kosten	-93,7		-94,4	
[21]	Personeelskosten	-95,5		-88,8	
[22]	Afschrijvingen, reële-waardemutaties en bijzondere waardevermindering van (im)materiële vaste activa	-100,3		-101,4	
	Totaal bedrijfskosten		-351,5		-338,3
	Bedrijfsresultaat		44,6		52,1
[23]	Financiële baten en lasten	-25,4		-28,3	
[24]	Aandeel in resultaat in geassocieerde deelnemingen en joint ventures	0,2		0,1	
			-25,2		-28,2
	Resultaat voor belastingen		19,4		23,9
[25]	Belastingen		-		-
	Resultaat na belastingen		19,4		23,9
	Waarvan:				
	Resultaat toe te rekenen aan aandeelhouders van Vitens		19,4		23,9

Geconsolideerd overzicht totaalresultaat

In miljoenen euro's	2021	2020
Resultaat na belastingen	19,4	23,9
Mutatie in effectief dekkende rentederivaten	21,9	-0,1
Totaalresultaat	41,3	23,8
Waarvan:		
Resultaat toe te rekenen aan aandeelhouders van Vitens	41,3	23,8

Het is niet de verwachting dat de mutaties in effectief dekkende rentederivaten in de toekomst zullen worden geherclassificeerd naar de winst-en-verliesrekening. Noten in de linkermarge van tabellen verwijzen naar de toelichting op de geconsolideerde winst-en-verliesrekening en verder.

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

	In miljoenen euro's		2021		2020
	Resultaat na belastingen		19,4		23,9
	Aanpassingen voor:				
[23]	Financiële lasten	25,4		28,3	
[22]	Afschrijvingen, reële-waardemutaties, en bijzondere waardevermindering van materiële vaste activa	91,1		91,8	
[22]	Afschrijvingen, reële-waardemutaties, en bijzondere waardevermindering van immateriële vaste activa	5,7		5,5	
[8]	Amortisatie egalisatierekening bijdragen van derden	-4,3		-3,7	
[8]	Ontvangsten egalisatierekening bijdragen van derden	17,9		18,6	
[3]	Afschrijvingen lease	5,9		5,2	
[12,13]	Dotatie voorzieningen	0,4		-0,3	
[4]	Overige mutaties financiële vaste activa	-0,2		-0,1	
			141,9		145,3
	Veranderingen in werkkapitaal:				
[6]	Handels- en overige vorderingen	-1,0		-7,2	
	Handelsschulden en overlopende passiva	13,8		-7,7	
			12,8		-14,9
[12,13]	Onttrekkingen voorzieningen		-2,7		-5,0
[26]	Kasstroom uit operationele bedrijfsactiviteiten		171,4		149,3
	Betaalde rente		-27,6		-28,9
	Kasstroom uit operationele activiteiten		143,8		120,4
[1,2,22]	Investeringsactiviteiten				
[1,2,22]	Investeringsactiviteiten in (im)materiële vaste activa	-170,1		-158,3	
[2,22]	Desinvesteringen	3,1		0,5	
[26]	Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-167,0		-157,8
[10]	Opgenomen langlopende geldleningen	100,0		70,0	
[10]	Aflossingen langlopende geldleningen	-56,3		-38,1	
[9]	Aflossingen achtergestelde geldleningen	-12,6		-12,6	
[3]	Aflossingen leaseverplichtingen	-5,2		-5,1	
[4]	Ontvangen aflossingen op leningen	-		-0,1	
[7]	Aflossingen derivaten	-12,0		-	
[26]	Kasstroom uit financieringsactiviteiten		13,9		14,1
	Nettokasstroom		-9,3		-23,3
	Liquide middelen en kortlopende rentedragende verplichtingen per 1 januari		-32,0		-8,7
	Liquide middelen en kortlopende rentedragende verplichtingen per 31 december		-41,3		-32,0
	Mutatie liquide middelen en kortlopende rentedragende verplichtingen		-9,3		-23,3

Geconsolideerd mutatieoverzicht eigen vermogen

In miljoenen euro's	Aandelen- kapitaal	Agioreserve gewoon kapitaal	Afdekkings- reserve ¹	Overige reserves ¹	Resultaat boekjaar	Eigen vermogen toe te rekenen aan aandeelhouders van Vitens
Per 1 januari 2020	5,8	147,2	-82,2	451,4	11,1	533,3
Resultaat boekjaar 2020	-	-	-	-	23,9	23,9
Overig totaal resultaat 2020	-	-	-0,1	-	-	-0,1
Totaal resultaat 2020	-	-	-0,1	-	23,9	23,8
Bestemming resultaat 2019	-	-	-	11,1	-11,1	-
Dividenduitkering gewone aandelen	-	-	-	-	-	-
Per 31 december 2020	5,8	147,2	-82,3	462,5	23,9	557,1
Mutatie overige reserves	-	-	-	2,1	-	2,1
Per 31 december 2020	5,8	147,2	-82,3	464,6	23,9	559,2
Resultaat boekjaar 2021	-	-	-	-	19,4	19,4
Overig totaal resultaat 2021	-	-	21,9	-	-	21,9
Totaal resultaat 2021	-	-	21,9	-	19,4	41,3
Bestemming resultaat 2020	-	-	-	23,9	-23,9	-
Vrijval overige reserves	-	-	-	-0,1	-	-0,1
Dividenduitkering gewone aandelen	-	-	-	-	-	-
Per 31 december 2021	5,8	147,2	-60,4	488,3	19,4	600,3

1. Het saldo van de afdekkingsreserve en de overige reserves is vrij uitkeerbaar. De overige reserves betreft een reserve als gevolg van gecumuleerde ingehouden winsten. Het effect van de stelselwijziging (€ 2,1 miljoen) is in de overige reserves (retrospectief) verwerkt.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Algemeen

Vitens is een naamloze vennootschap die statutair gevestigd is in Zwolle (KvK 050.69.581), kantoorhoudende te Oude Veerweg 1, 8019 BE Zwolle, en waarvan de aandelen worden gehouden door gemeenten en provincies in haar verzorgingsgebied. De belangrijkste activiteiten van Vitens zijn het oppompen van grondwater, het zuiveringsproces hiervan en de distributie van drinkwater. Deze jaarrekening 2021 is op 15 maart 2022 ondertekend door de directie en door de Raad van Commissarissen. De Raad van Commissarissen zal de jaarrekening ter vaststelling voorleggen aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 22 april 2022.

IFRS

De jaarrekening van Vitens is opgesteld op basis van de International Financial Reporting Standards (IFRS), zoals aanvaard door de Europese Unie (EU). IFRS omvat zowel de IFRS-standaarden als de International Accounting Standards (IAS) die door de International Accounting Standards Board (IASB) zijn uitgebracht, en de interpretaties van IFRS- en IAS-standaarden, uitgebracht door het International Financial Reporting Interpretations Committee (IFRIC), respectievelijk het Standing Interpretations Committee (SIC).

De belangrijkste grondslagen voor waardering en resultaatbepaling die zijn gehanteerd bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening worden hierna beschreven. Het historische kostenprincipe wordt gehanteerd. In afwijking hiervan geldt dat bepaalde activa en verplichtingen, met name dienstwoningen en derivaten, tegen reële waarde worden gewaardeerd. Tenzij anders vermeld, zijn deze waarderingsgrondslagen consistent toegepast voor alle boekjaren die in deze jaarrekening zijn opgenomen. De jaarrekening is gepresenteerd in miljoenen euro's (functionele en presentatie valuta) en afgerond naar het dichtstbijzijnde getal.

Nieuwe en gewijzigde IFRS-standaarden

In de IFRS-standaarden zijn geen wijzigingen die een materiële impact hebben op Vitens en worden om die reden niet nader toegelicht.

Grondslagen voor de consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening staan de financiële gegevens van Vitens en haar groepsmaatschappijen, waarin Vitens direct of indirect een beslissende invloed uitoefent op het zakelijke en financiële beleid. De activa, passiva en de resultaten van deze groepsmaatschappijen worden volledig in de consolidatie opgenomen. In het geval dat het belang in de geconsolideerde vennootschap minder dan 100% bedraagt, wordt een aandeel van derden in het eigen vermogen en in het resultaat opgenomen. De resultaten van de groepsmaatschappijen die in de loop van het boekjaar zijn verworven of afgestoten, worden in de geconsolideerde winst- en verliesrekening opgenomen vanaf de datum van toetreding tot de groep respectievelijk tot de datum van afstoting. De grondslagen voor de balans en resultaatbepaling, alsmede het boekjaar, van de groepsmaatschappijen zijn overeenkomstig aan die van Vitens. Belangen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures worden niet betrokken in de consolidatie.

Intercompany-transacties, balansposten en ongerealiseerde winsten op transacties tussen groepsmaatschappijen worden geëlimineerd.

Vergelijking met voorgaand boekjaar

De vergelijkende cijfers over boekjaar 2020 zijn gewijzigd. Voor de waardering van kantoorgebouwen is gezien de aard van onze activiteiten, het belang om beter voorspelbaar te zijn (WACC) en deze waardering gebruikelijk is in de drinkwatersector overgestapt van de reële waardemethode naar historische kostprijs. De stelselwijziging is retrospectief (met terugwerkende kracht) verwerkt (IAS 8 'Accounting Policies, Changes in Accounting Estimates and Errors'. Herrekening heeft plaatsgevonden in het eigen vermogen aan het eind van het voorgaande boekjaar op basis van de gewijzigde grondslagen. Het verschil tussen het eigen vermogen aan het eind van het voorgaande boekjaar voor en na herrekening (het cumulatieve effect) is verwerkt als een rechtstreekse mutatie in het eigen vermogen.

Hierdoor is in de cijfers van 2020 enerzijds de materiële vaste activa gestegen met € 2,1 miljoen en anderzijds het eigen vermogen met € 2,1 miljoen. Nadere toelichting en verwerking is opgenomen onder het geconsolideerd mutatieoverzicht eigen vermogen, de materiële vaste activa (noot 2) en het eigen vermogen (noot 7).

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De waarderingsgrondslagen en methode voor het bepalen van het resultaat zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand boekjaar, met inachtneming van wijzigingen in standaarden en interpretaties die met ingang van 1 januari 2021 van kracht zijn.

Immateriële vaste activa

De post immateriële vaste activa heeft geen betrekking op intern gegenereerde immateriële vaste activa en is onderverdeeld in de volgende categorieën:

- software, ontwikkelingskosten en licenties;
- werk in uitvoering.

De investeringen in software, ontwikkelingskosten en licenties gedurende het boekjaar worden gewaardeerd tegen de aanschaffingsprijs. Onder aanschaffingsprijs wordt verstaan de verkrijgingsprijs, hetzij de vervaardigingsprijs, hetzij waardering op reële waarde in de situatie van overgenomen vennootschappen. De kostprijs van zelfvervaardigde immaterieel actief bestaat uit directe kosten van vervaardiging en toeslagen voor indirecte productiekosten. De kosten van zelfvervaardigde immaterieel actief in de ontwikkelingsfase worden geactiveerd en de kosten met betrekking tot onderzoeksfase worden verantwoord in de winst en verliesrekening.

Immateriële vaste activa worden afgeschreven op basis van de lineaire methode over de verwachte gebruiksduur, indien de gebruikersduur bepaalbaar is. Indien het een immaterieel actief zonder bepaalbare gebruikersduur betreft, vindt er geen afschrijving plaats. Jaarlijks zal voor immateriële vaste activa zonder bepaalbare gebruikersduur en welke nog niet in gebruik is een impairment beoordeling plaatsvinden. De afschrijving start op moment van ingebruikname van de betreffende activa.

De gebruikersduren van immateriële vaste activa zijn als volgt:

- software, ontwikkelingskosten en licenties 3-7 jaar;
- werken in uitvoering worden niet afgeschreven.

Materiële vaste activa

De post materiële vaste activa is onderverdeeld in de volgende categorieën:

- bedrijfsgebouwen, terreinvoorzieningen en terreinen;
- kantoorgebouwen;

- dienstwoningen;
- machines en installaties;
- leidingen;
- andere vaste bedrijfsmiddelen;
- werken in uitvoering;
- grond- en hulpstoffen (voorraden).

Bedrijfsgebouwen en terreinen, kantoren, machines en installaties, leidingen en andere vaste bedrijfsmiddelen worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs of de vervaardigingsprijs. Als eerste waardering bij toepassingen van IFRS heeft waardering tegen reële waarde plaatsgevonden. Deze reële waarde wordt verondersteld als *deemed cost* waarbij afschrijvingen jaarlijks in mindering worden gebracht.

Dienstwoningen zijn woningen die staan op waterwingebieden van Vitens en worden verhuurd tegen marktconforme huurprijzen aan (ex-)Vitenswerknemers. Vitens merkt deze woningen aan als materieel vast actief in overeenstemming met IAS 16, waarbij waardering plaatsvindt tegen reële waarde en mutaties in het eigen vermogen worden verantwoord (herwaarderingsreserve). De reële waarde wordt onder andere afgeleid van de WOZ-waarde van de laatst ontvangen WOZ-beschikking. Voor de ongerealiseerde waardewijzigingen wordt een herwaarderingsreserve gevormd.

Investeringsgedurende het boekjaar worden gewaardeerd tegen de aanschaffingsprijs verminderd met eventueel verkregen subsidies en overige bijdragen. Onder aanschaffingsprijs wordt verstaan de verkrijgingsprijs, hetzij de vervaardigingsprijs, hetzij waardering op reële waarde in de situatie van overgenomen vennootschappen. De kostprijs van zelfvervaardigde activa bestaat uit directe kosten van vervaardiging en toeslagen voor indirecte productiekosten.

De kosten die voor ten minste één verslagperiode worden gemaakt voor de vervaardiging of aanschaf van een materieel vast actief respectievelijk na het moment van ingebruikname worden slechts geactiveerd indien aannemelijk is dat deze kosten toekomstige economische voordelen zullen genereren, economische eigendom is en mits deze kosten betrouwbaar kunnen worden vastgesteld. Afhankelijk van de situatie worden deze investeringen begrepen in de boekwaarde van de desbetreffende activa of worden deze separaat geactiveerd. De boekwaarde van het oorspronkelijke actief wordt gedesinvesteerd bij vervanging.

Materiële vaste activa worden afgeschreven op basis van de lineaire methode over de verwachte gebruiksduur van de verschillende componenten waaruit het betrokken actief bestaat. De afschrijving start op moment van ingebruikname van de betreffende activa.

In de overige machines en installaties zitten tevens membranen en watermeters.

De gebruiksduren van de componenten waaruit de activacategorieën bestaan, zijn als volgt opgebouwd:

- bedrijfsgebouwen 40 jaar, terreinvoorzieningen 15 jaar; terreinen (grond) worden niet afgeschreven;
- kantoorgebouwen en dienstwoningen 40 jaar;
- productielocaties civieltechnisch 40 jaar, elektrotechnisch en werktuigbouwkundig 15 jaar;
- overige machines en installaties 5-15 jaar;
- leidingen: hoofdleidingen 50 jaar en aansluitleidingen 33^{1/3} jaar;
- andere vaste bedrijfsmiddelen 3-5 jaar;
- werken in uitvoering worden niet afgeschreven;
- grond- en hulpstoffen (voorraden) worden niet afgeschreven.

De verwachte gebruiksduur, de restwaarde en afschrijvingsmethoden worden jaarlijks geëvalueerd en indien nodig aangepast. Winsten of verliezen bij afstoting worden bepaald aan de hand van de opbrengsten en de op moment van afstoting geldende boekwaarde.

Toerekening van rentekosten vindt plaats in overeenstemming met IAS 23 aan projecten in aanbouw. Rentekosten worden toegerekend aan projecten met een verwachte looptijd langer dan 12 maanden en een verwacht investeringsbedrag groter dan € 1 miljoen. Toerekening van rentekosten vindt plaats op basis van de gewogen gemiddelde rente over de rentedragende schulden (2021: 2,6%; 2020: 3,0%).

De voorraden zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs (of lagere realiseerbare waarde) onder aftrek van een voorziening voor incourantheid.

Bijzondere waardeverminderingen vaste activa

Indien omstandigheden hiertoe aanleiding geven, wordt vastgesteld of sprake is van bijzondere waardevermindering van materiële vaste activa. Indien dergelijke aanwijzingen bestaan, wordt een schatting gemaakt van de realiseerbare waarde van deze activa. Voor de activa is de realiseerbare waarde gelijk aan de hoogste van de reële waarde minus verkoopkosten of de bedrijfswaarde. De bedrijfswaarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen.

Het bedrag van de afwaardering wordt ten laste gebracht van de winst-en-verliesrekening en zichtbaar in noot [22] afschrijvingen. Nadat een verlies wegens bijzondere waardevermindering is verwerkt, wordt de jaarlijkse afschrijving aangepast aan de herziene boekwaarde verminderd met de restwaarde.

Indien het bedrag van de afwaardering groter is dan de boekwaarde van het actief, moet worden bezien of een voorziening op basis van verplichtingen moet worden gevormd.

Activa met gebruiksrecht

Activa met gebruiksrecht wordt gewaardeerd tegen kostprijs. Deze kostprijs bestaat uit het bedrag van de eerste waardering van de contante leaseverplichting en de gemaakte initiële directe kosten verminderd met afschrijvingen gedurende het boekjaar.

Na de eerste opname moet het met een gebruiksrecht overeenstemmende actief worden afgeschreven over de gebruiksduur van de onderliggende activa. Het afschrijvingsregime van activa met gebruiksrecht wordt bepaald op basis van de looptijd van het contract.

Bij de bepaling van de leaseverplichtingen en de gebruiksrechten op 1 januari 2021 is het WACC-percentage 2021 (2,75%) gehanteerd als disconteringsvoet voor het contant maken van de leaseverplichting met uitzondering van de leaseverplichtingen waarvan de rentepercentages bekend zijn.

Geassocieerde deelnemingen en joint ventures

Geassocieerde deelnemingen zijn die entiteiten waar Vitens, direct of indirect, invloed van betekenis uitoefent op het financiële en operationele beleid, maar waar het geen beslissende zeggenschap over heeft. Over het algemeen is hier sprake van als Vitens tussen de 20% en 50% van de stemrechten kan uitoefenen. Geassocieerde deelnemingen worden bij verwerving gewaardeerd tegen kostprijs (zijnde de reële waarde) en vanaf dat moment worden waardemutaties van de geassocieerde deelnemingen direct opgenomen in de winst-en-verliesrekening (equity methode).

Joint ventures zijn overeenkomsten waarbij Vitens, tezamen met een of meerdere partijen, activiteiten uitvoert waarbij alle partijen gezamenlijk de zeggenschap uitoefenen. Investerings in geassocieerde deelnemingen waarop Vitens invloed van betekenis uitoefent en belangen in joint ventures worden gewaardeerd volgens de equity methode. De boekwaarde van de geassocieerde deelneming of de joint venture omvat de goodwill die bij de overname is betaald en het aandeel van Vitens in de wijzigingen in het eigen vermogen van de geassocieerde deelnemingen, respectievelijk joint venture na het moment van overname.

Overige financiële activa

De overige financiële activa betreffen verstrekte leningen en vorderingen en zijn gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs verminderd met eventuele bijzondere waardeverminderingen.

Derivaten

Bij de gewone bedrijfsuitoefening wordt gebruikgemaakt van derivaten (financiële instrumenten) om renterisico's te beperken. Het doel van dit beheer is de invloed van veranderingen in rentetarieven op de resultaten te beperken. Rentederivaten worden gebruikt om de leningenportefeuille te sturen op het gewenste risicoprofiel en worden niet gebruikt voor speculatieve of handelsdoeleinden. Deze rentederivaten worden gewaardeerd tegen reële waarde vanaf het moment dat het contract is afgesloten (*trade date*). De reële waarde is een resultante van de ontwikkelingen van de marktrente en de vastgestelde rente van het onderliggende derivaat. Veranderingen in de reële waarde van derivaten worden standaard verantwoord in de winst-en-verliesrekening. De afgesloten rentederivaten worden aangemerkt als hedge-instrumenten.

Vitens hanteert onderstaande waarderingshiërarchie:

- niveau 1: genoteerde (niet-aangepaste) koersen op actieve markten voor identieke activa of verplichtingen;
- niveau 2: overige methoden waarbij alle variabelen een significant effect op de verwerkte reële waarde hebben en direct of indirect waarneembaar zijn;
- niveau 3: methoden waarbij variabelen worden gehanteerd die een significant effect hebben op de verwerkte reële waarde, doch niet zijn gebaseerd op waarneembare marktgegevens.

De derivaten zijn in de waarderingshiërarchie gewaardeerd op de niveau-2-methode, waarbij variabelen met een significant effect op de verwerkte reële waarde direct of indirect waarneembaar zijn. Vitens hanteert een netto contante waardeberekening, rekening houdend met kredietrisico. Relevante variabelen die van toepassing zijn voor waardering derivaten betreffen (i) contante waarden van rentebetalingen en (ii) geprognoseerde rentecurves.

Door toepassing van rentederivaten wordt een vaste *cash outflow* gerealiseerd. Vitens betaalt vastrentend op het derivaat, terwijl de betaalde kortetermijnrente op roll-over-leningen wordt betaald uit de ontvangst van de korte rente op het derivaat. Een hedge wordt geacht effectief te zijn indien, vanaf het begin en gedurende de looptijd van de hedge-relatie, verwacht wordt dat veranderingen van de cashflows van het gehedgde item vrijwel volledig worden afgedekt door veranderingen in de cashflows van het hedge-instrument. Is dit het geval, dan worden de schommelingen in de reële waarde van de derivaten ten gunste/ten laste van de afdekkingsreserve (eigen vermogen) verantwoord (hedge accounting). Indien het derivaat zich niet langer kwalificeert als hedge-instrument worden de schommelingen in de reële waarde ten gunste/ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Bijzondere waardeverminderingen financiële vaste activa

Voor financiële instrumenten beoordeelt de vennootschap op iedere balansdatum of er objectieve aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen van een financieel actief of een groep van financiële activa. Bij objectieve aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen bepaalt de vennootschap de omvang van het verlies uit hoofde van de bijzondere waardeverminderingen, en verwerkt dit direct in de winst-en-verliesrekening.

Bij financiële activa die gewaardeerd zijn tegen geamortiseerde kostprijs wordt de omvang van de bijzondere waardevermindering bepaald als het verschil tussen de boekwaarde van het actief en de best mogelijke schatting van de toekomstige kasstromen, contant gemaakt tegen de effectieve rentevoet van het financiële actief zoals die is bepaald bij de eerste verwerking van het instrument. Het waardeverminderingverlies dat daarvoor opgenomen was, dient te worden teruggenomen indien de afname van de waardevermindering verband houdt met een objectieve gebeurtenis na afboeking. De terugname wordt beperkt tot maximaal het bedrag dat nodig is om het actief te waarderen op de geamortiseerde kostprijs op het moment van de terugname, als geen sprake geweest zou zijn van een bijzondere waardevermindering. Het teruggenomen verlies wordt verwerkt in de winst-en-verliesrekening.

Waarderingen tegen reële waarde

Vitens hanteert onderstaande waarderingshiërarchie voor het bepalen van de reële waarde:

- niveau 1: genoteerde (niet-aangepaste) koersen op actieve markten voor identieke activa of verplichtingen;
- niveau 2: overige methoden waarbij alle variabelen een significant effect hebben op de verwerkte reële waarde en direct of indirect waarneembaar zijn;
- niveau 3: methoden waarbij variabelen worden gehanteerd die een significant effect hebben op de verwerkte reële waarde, doch niet zijn gebaseerd op waarneembare marktgegevens.

In onderstaande tabel zijn de financiële activa en verplichtingen opgenomen die worden gewaardeerd tegen reële waarde. Zie voor de toelichting van die gewaardeerd wordt tegen reële waarde de toelichting bij de grondslag 'materiële vaste activa'. De toelichting bij derivaten die worden gewaardeerd tegen reële waarde staat bij de grondslag van 'Derivaten'.

Waarderingen tegen reële waarde per 31-12-2021	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
In miljoenen euro's				
Activa				
Dienstwoningen	-	-	4,4	4,4
Totaal activa	-	-	4,4	4,4
Passiva				
Derivaten	-	48,5	-	48,5
Totaal passiva	-	48,5	-	48,5

Waarderingen tegen reële waarde per 31-12-2020	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
In miljoenen euro's				
Activa				
Dienstwoningen	-	-	5,3	5,3
Totaal activa	-	-	5,3	5,3
Passiva				
Derivaten	-	82,3	-	82,3
Totaal passiva	-	82,3	-	82,3

Handels- en overige vorderingen

Handels- en overige vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs onder aftrek van een waardecorrectie in verband met mogelijke oninbaarheid. Saldering en presentatie van handels- en overige vorderingen op en ontvangen voorschotten van gebruikers vindt plaats op basis van afrekgroepen: een groeperingsmethodiek van klanten op basis van in de tijd gespreide meteropnames ter bepaling van het te factureren waterverbruik. Handels- en overige vorderingen worden niet langer opgenomen als de gelden zijn ontvangen of als oninbaarheid is vastgesteld.

Liquide middelen

De post liquide middelen bestaat uit banktegoeden en contanten en wordt gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, hetgeen overeenkomt met de nominale waarde. Schulden aan bankinstellingen worden verantwoord onder de rentedragende verplichtingen.

Egalisatierekening bijdragen van derden

De egalisatierekening bijdragen van derden wordt overeenkomstig IFRS 15 gewaardeerd tegen de van derden ontvangen bijdragen in aanleg van aansluitleidingen verminderd met amortisaties. De amortisatie van de egalisatierekening vindt plaats in 33^{1/3} jaar en is gelijkgesteld aan de afschrijvingstermijn van de investeringen in aansluitleidingen. De jaarlijkse amortisatie wordt verantwoord onder de overige omzet. Het kortlopend deel van de egalisatierekening bijdragen van derden wordt verantwoord onder de kortlopende verplichtingen.

Rentedragende verplichtingen

De rentedragende verplichtingen zijn bij opname gewaardeerd tegen reële waarde onder aftrek van transactiekosten. Vervolgens vindt waardering plaats tegen geamortiseerde kostprijs met behulp van de effectieve rentemethode. De binnen een jaar vervallende aflossingsverplichtingen van de langlopende verplichtingen worden gepresenteerd onder de kortlopende verplichtingen.

Voorzieningen personeelsbeloningen

De reorganisatievoorziening is gevormd ter dekking van de verplichtingen uit het sociaal plan. De kosten die voortvloeien uit het sociaal plan worden voornamelijk veroorzaakt door de kosten die gemoeid zijn met herplaatsing van boventallige medewerkers. De berekening is gebaseerd op het aantal boventalligen met daarbij totale loonkosten, een reële benadering van de (gemiddelde) leeftijd en de te verwachten begeleidingsperiode.

De jubileumvoorziening is gevormd ten behoeve van toekomstige jubileumuitkeringen en is actuariael berekend. Hierbij is rekening gehouden met de overlevingstafel 2015 voor mannen en vrouwen, toekomstig personeelsverloop en salarisstijgingen.

De voorzieningen personeelsbeloningen zijn contant gemaakt tegen een nominale rekenrente van 2,6% (2020: 3,0%).

Het kortlopend deel van de voorziening personeelsbeloningen wordt verantwoord onder de kortlopende verplichtingen.

Overige voorzieningen

Genoemde voorzieningen worden gevormd indien:

- per balansdatum een juridisch afdwingbare en/of feitelijke verplichting bestaat die voortvloeit uit gebeurtenissen vóór de balansdatum;
- het aannemelijk is dat een uitstroom van middelen zal plaatsvinden om de verplichting af te wikkelen;
- een betrouwbare schatting kan worden gemaakt van de verplichting;
- de voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting nodig zijn, tenzij het effect van de tijdswaarde van geld significant is. In dat geval wordt de voorziening gewaardeerd tegen contante waarde;
- het kortlopend deel van de overige voorzieningen wordt verantwoord onder de kortlopende verplichtingen.

Leaseverplichtingen

Bij de bepaling van de leaseverplichtingen en de gebruiksrechten op 1 januari 2021 is het WACC-percentage 2021 (2,75%) gehanteerd als disconteringsvoet voor het contant maken van de leaseverplichting met uitzondering van de leaseverplichtingen waarvan de rentepercentages bekend zijn.

De leaseverplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd door de boekwaarde te verhogen om de rente op de leaseverplichting weer te geven en te verminderen om de verrichte leasebetalingen weer te geven.

Collectieve regelingen

Vitens kent een Pensioen- en Flexibele Uittredingsregeling voor huidige en voormalige werknemers. De pensioenen zijn ondergebracht bij Stichting Pensioenfonds ABP en de Flexibele Uittreding bij Stichting Flexibel Uittreden Nutsbedrijven en is daarmee indirect ondergebracht bij het Pensioenfonds ABP. Het betreft collectieve regelingen waarbij meerdere werkgevers zijn aangesloten en het zijn in wezen toegezegd-pensioenregelingen, waarbij de pensioenuitkering gebaseerd is op de lengte van het dienstverband en het gemiddeld salaris van de werknemer gedurende dit dienstverband.

De pensioenregelingen kunnen worden aangemerkt als *multi-employer-funds*. IAS 19 verlangt dat bepaalde informatie inzake toegezegd-pensioenregelingen wordt toegelicht in de jaarrekening. Met name het saldo van de met de regeling samenhangende activa en passiva dient in de balans te worden opgenomen als een vordering of verplichting. Beide pensioenfonds hebben aangegeven dat zij niet in staat zijn om aan de deelnemende ondernemingen de informatie te verschaffen die noodzakelijk is inzake toegezegd-pensioenregelingen. Daarom worden beide regelingen behandeld als toegezegde-bijdragen-regelingen en worden de verschuldigde pensioenpremies over het boekjaar als pensioenlasten in het resultaat verantwoord. De verwachte pensioenlasten voor 2022 bedragen € 14,0 miljoen (2021: werkelijk € 13,1 miljoen).

De beleidsdekkingsgraad van het ABP bedraagt ultimo 31 december 2021 102,8% (31 december 2020: 87,6%). De pensioenen zijn per 1 januari niet verhoogd. De financiële situatie van ABP liet het, binnen de regels die gelden in het huidige pensioenstelsel, niet toe om de pensioenen te indexeren. De totale premie voor ouderdoms- en nabestaandenpensioen komt bij ABP per 1 januari 2022 uit op 25,9% (2021: 25,9%).

Kortlopende verplichtingen

De kortlopende verplichtingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Een kortlopende verplichting wordt opgenomen in de balans zodra Vitens contractpartij is en/of een concrete dienst of levering van goederen heeft plaatsgevonden.

Lease- en huurovereenkomsten

Door Vitens zijn lease- en huurovereenkomst aangegaan voor het wagenpark en de huur van diverse panden en bedrijfsgebouwen. De lease- en huurovereenkomsten zijn verwerkt volgens IFRS 16.

Drinkwateromzet

De drinkwateromzet bestaat uit de vastrechtvergoeding en de vergoeding voor levering van drinkwater. De verantwoording van de drinkwateropbrengsten wordt gebaseerd op de totaal aan derden geleverde hoeveelheid water. De omzetgegevens worden verkregen uit metingen bij klanten en, voor wat betreft het nog niet afgerekend deel, uit schattingen op basis van ervaringscijfers. Over de drinkwateromzet geheven omzetbelasting en belasting op leidingwater worden niet in de omzet begrepen. De drinkwateromzet wordt genomen op het moment dat de voordelen van eigendom zijn overgedragen op de koper.

Overige omzet

Onder de overige omzet worden opbrengsten verantwoord die niet direct gerelateerd zijn aan de kernactiviteiten. De overige omzet bestaat onder meer uit de volgende posten:

- Opbrengsten verhuizingen/nieuwe aansluitingen en incasso. Bij verhuizingen/nieuwe aansluitingen brengt Vitens een bedrag in rekening ter dekking van de administratieve werkzaamheden;
- Opbrengst brandkranen heeft betrekking op een eenmalige bijdrage en een jaarlijkse terugkerende vergoeding ten behoeve van het onderhoud;
- Opbrengst werk voor derden betreft diverse activiteiten die Vitens verricht voor derden;
- Opbrengst huur en pacht heeft betrekking op huuropbrengsten van kantoorgebouwen en dienstwoningen (aanwezig op gronden waarop productielocaties zijn gevestigd of winning plaatsvindt). Daarnaast opbrengsten voor het verpachten van gronden;
- Meeliftvergoedingen betreffen vergoedingen van met name gemeenten voor het meeliften op de factuur van Vitens voor verontreinigingsheffingen/ingezetenenomslag en rioolheffingen;
- Opbrengsten analyses en advisering hebben betrekking op verrichte analyses vanuit het laboratorium van Vitens voor derden;
- Opbrengsten dienstverlening aan derden betreffen verrichte front- en backofficewerkzaamheden voor een ander drinkwaterbedrijf en dienstverlening aan VEI B.V.;
- Amortisatie bijdragen van derden betreft klantbijdragen voor aanleg aansluitleidingen. De amortisatie van de egalisatierekening vindt plaats in 33^{1/3} jaar;
- Opbrengsten huurvergoeding standpijpen betreft de verhuur van standpijpen aan derden;
- Opbrengsten reststoffen heeft betrekking op de verkoop van reststoffen welke ontstaan als gevolg van het waterzuiveringsproces;
- De activiteiten uit overige opbrengsten worden als opbrengst verantwoord voor zover levering van goederen en diensten heeft plaatsgevonden en zover de prestaties zijn geleverd.

Kosten uitbesteed werk en inhuur personeel

Dit zijn kosten die Vitens maakt ten behoeve van haar exploitatie en betreffen uitbesteed werk en inhuur personeel van derden. Deze kosten worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Grondwaterbelastingen en -heffingen

Dit zijn kosten die Vitens maakt ten behoeve van haar exploitatie en betreffen belastingen die verbonden zijn aan het onttrekken van grondwater. Deze kosten worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Overige kosten

Dit zijn kosten die Vitens maakt ten behoeve van haar exploitatie en bestaan onder meer uit grond- en hulpstoffen, elektra, autokosten, automatiseringskosten, facilitaire kosten en overige kosten. Deze kosten worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Geactiveerde productie

De geactiveerde productie voor het eigen bedrijf betreft directe personeelskosten en indirecte overige kosten die zijn gemaakt ten dienste van de vervaardiging van (im)materiële vaste activa welke betrekking hebben op infrastructurele werken van de onderneming. Deze geactiveerde productie wordt in mindering gebracht op de personeelskosten, uitbestede werk, inhuur personeel en de overige kosten.

Financiële baten

De financiële baten bestaan uit interestbaten op financiële activa, zijnde leningen, berekend op basis van de effectieve-interestmethode en worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Daarnaast bestaan de financiële baten uit toerekening van rentekosten aan projecten in aanbouw in overeenstemming met IAS 23.

Financiële lasten

De interestlasten hebben betrekking op rentedragende verplichtingen, berekend op basis van de effectieve-interestmethode en worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. De rentedragende verplichtingen omvatten vastrentende leningen, achtergestelde leningen, roll-over-leningen, rentederivaten en rekening-courant. Daarnaast bevatten ze een vrijval van het verschil tussen de reële waarde en nominale waarde van de leningenportefeuille van overgenomen partijen, oprentingskosten voorzieningen en overige kosten van financiering zoals bereidstellingsprovisies, garanties en bankkosten.

Aandeel in resultaat in geassocieerde deelnemingen en joint ventures

Betreft het resultaat in geassocieerde deelnemingen en joint ventures.

Belastingen

Vanaf 1 januari 2016 zijn Nederlandse publiekrechtelijke rechtspersonen belastingplichtig. NV's zoals Vitens worden op basis van de wet geacht met hun hele vermogen een onderneming te drijven. Activiteiten welke Vitens verricht vanuit de Drinkwaterwet, zoals het leveren van drinkwater, zijn vrijgesteld voor de vennootschapsbelasting.

Veronderstellingen, schattingen en aannames in de jaarrekening

Het opstellen van een jaarrekening brengt met zich mee dat gebruik wordt gemaakt van aannames, veronderstellingen en schattingen die zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en op factoren die naar het oordeel van het management aanvaardbaar zijn, gegeven de specifieke omstandigheden. Deze aannames, veronderstellingen en schattingen zijn van invloed op de waardering en presentatie van de gerapporteerde activa en verplichtingen alsmede op het resultaat over het boekjaar. De werkelijke uitkomsten kunnen afwijken van de gehanteerde schattingen en veronderstellingen. Hieronder gaan we in op de genoemde posten.

Voorziening personeelsbeloningen

De genoemde voorzieningen zijn bepaald op basis van veronderstellingen omtrent toekomstige ontwikkelingen van bijvoorbeeld salarissen, sociale wetgeving, verloop personeel en statistisch onderbouwde aannames ten aanzien van overleving. Dit complex van aannames in samenhang met de gehanteerde disconteringsvoeten leidt tot geringe invloed op de waardering van de voorzieningen en de resultaten.

Overige voorzieningen

De overige voorzieningen hebben betrekking op mogelijke vergoeding voor droogteschades in onttrekkingsgebieden rondom een aantal productielocaties, voorziening mogelijke onjuiste tariefberekening voor vastrecht aan een deel van onze klanten en voor een aantal juridische geschillen en lopende huurverplichtingen. De voorzieningen zijn bepaald op basis van de best mogelijke inschattingen van het management waartegen de verplichtingen kunnen worden afgewikkeld.

Waardering van (im)materiële vaste activa

Bij de bepaling van de boekwaarde van (im)materiële vaste activa wordt gebruikgemaakt van schattingen van afschrijvingstermijnen die zijn afgeleid van verwachtingen omtrent de technische en economische levensduur van de onderliggende activa. Als gevolg van veranderingen in de toekomst op het gebied van technologische ontwikkelingen of in het gebruik van de activa kunnen veranderingen ontstaan in de levensduur van de activa en deze kunnen dan aanleiding geven tot bijzondere waardevermindering. Een stijging/daling van 10% op de afschrijvingen (afschrijvingspercentages) leidt tot hogere/lagere afschrijvingen van circa € 10 miljoen.

Indien omstandigheden hiertoe aanleiding geven, wordt vastgesteld of sprake is van bijzondere waardevermindering van (im)materiële vaste activa. Indien dergelijke aanwijzingen bestaan, wordt een schatting gemaakt van de realiseerbare waarde van deze activa. Voor de activa is de realiseerbare waarde gelijk aan de hoogste van de reële waarde minus verkoopkosten of de bedrijfswaarde. De bedrijfswaarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen. Een verhoging/verlaging van de (im)materiële vaste activa van 1% leidt tot een herwaardering/afwaardering van circa € 19,0 miljoen op de (im)materiële vaste activa.

Debiteuren

Vitens beoordeelt periodiek de volwaardigheid van vorderingen op basis van ervaringscijfers van het betaalgedrag uit het verleden. Eventuele waardeverminderingen worden in mindering gebracht op het debiteurensaldo. Vitens hanteert onderstaande voorzieningspercentages voor haar openstaande waterdebiteuren intern en extern (overgedragen aan een incassobureau):

Ouderdomscategorie	% debiteuren intern bij Vitens	% debiteuren bij incassobureau
- openstaande handelsdebiteuren 0-30 dagen	1%	30%
- openstaande handelsdebiteuren 31-60 dagen	1%	31%
- openstaande handelsdebiteuren 61-90 dagen	3%	31%
- openstaande handelsdebiteuren 91-180 dagen	9%	36%
- openstaande handelsdebiteuren 181-365 dagen	43%	49%
- openstaande handelsdebiteuren > 365 dagen	100%	65%

De voorziening niet-water-gelden wordt statisch bepaald. Per jaareinde beoordeelt Vitens individueel de oninbaarheid van het openstaand debiteurensaldo.

Reële waardebepaling financiële instrumenten

Afgeleide financiële instrumenten zijn in de balans tegen reële waarde verantwoord. Voor overige financiële instrumenten, waaronder verkregen en uitgegeven leningen, is de reële waarde opgenomen in de toelichting bij de jaarrekening.

Omzetverantwoording

De verantwoording van de drinkwateropbrengsten wordt gebaseerd op het totaal aan derden geleverde hoeveelheid water (belasting op leidingwater behoort niet tot de omzet). Vitens hanteert een systematiek van omzetbepaling waarbij het werkelijk gemeten verbruik wordt toegerekend aan maanden/jaren conform de volgende drie stappen:

1. De werkelijk gefactureerde hoeveelheden m^3/omzet . Per klant wordt het werkelijk aantal gefactureerde m^3/omzet toegerekend aan de kalenderjaren. In 2021 is 45,1% van de levering aan klanten gefactureerd.
2. De nog te factureren hoeveelheden m^3/omzet tot en met einde van het kalenderjaar (jaarprognose). Voor de periode in het boekjaar waarover de klanten nog geen afrekening hebben ontvangen, wordt een schatting gemaakt op basis van historische meterstanden in relatie tot de actuele drinkwaterafgifte. Een hogere/lagere inschatting van de nog af te rekenen omzet van 1% leidt tot een hogere/lagere netto-omzet van circa € 1,2 miljoen. Onder noot [29] staat een nadere toelichting op betreffende afloop balansposten omzet uit voorgaande jaren en het werkelijk vastgestelde 'Niet In Rekening Gebracht' (NIRG) in procenten.
3. Totaal verbandcontrole tussen klantgegevens SAP IS-U en drinkwaterafgiftecijfers. Ter controle worden de klantgegevens gelegd naast de waterbalansen (afgiftecijfers productielocaties). Mutaties worden geanalyseerd evenals de ontwikkeling van het NIRG.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode, waarbij voor de herleiding van de mutatie in geldmiddelen wordt uitgegaan van het resultaat na belastingen volgens de winst-en-verliesrekening. Het in het kasstroomoverzicht gehanteerde begrip geldmiddelen betreft de rentedragende verplichtingen zoals in de balans gehanteerd.

Toelichting op de geconsolideerde balans

[1] Immateriële vaste activa

In miljoenen euro's	Software, ontwikkelingskosten en licenties	Werken in uitvoering	Totaal
Stand per 1 januari 2020			
Aanschafwaarde	100,8	6,9	107,7
Cumulatieve afschrijvingen, bijzondere waardeverminderingen en reële-waardemutaties	-89,3	-	-89,3
Boekwaarde per 1 januari 2020	11,5	6,9	18,4
Mutaties 2020			
Investerings	-	14,0	14,0
Overheveling naar materiële vaste activa	-0,6	4,8	4,2
Ingebruikname werken in uitvoering	3,8	-3,8	-
Desinvesteringen	-	-1,6	-1,6
Afschrijvingen	-3,9	-	-3,9
Desinvestering cumulatieve aanschafwaarde	-42,7	-	-42,7
Desinvestering afschrijvingen, bijzondere waardeverminderingen en reële-waardemutaties	42,7	-	42,7
Totaal	-0,7	13,4	12,7
Stand per 31 december 2020			
Aanschafwaarde	61,2	20,3	81,5
Cumulatieve afschrijvingen, bijzondere waardeverminderingen en reële-waardemutaties	-50,4	-	-50,4
Boekwaarde per 31 december 2020	10,8	20,3	31,1
Mutaties 2021			
Investerings	-	11,0	11,0
Overheveling aanschafwaarde materiële vaste activa	-	4,1	4,1
Ingebruikname werken in uitvoering	20,1	-20,1	-
Desinvesteringen	-	-	-
Afschrijvingen	-5,7	-	-5,7
Overheveling cumulatieve aanschafwaarde	-2,5	-	-2,5
Overheveling afschrijvingen, bijzondere waardeverminderingen en reële-waardemutaties	2,5	-	2,5
Totaal	14,4	-5,0	9,4
Stand per 31 december 2021			
Aanschafwaarde	78,8	15,2	94,0
Cumulatieve afschrijvingen, bijzondere waardeverminderingen en reële-waardemutaties	-53,6	-	-53,6
Boekwaarde per 31 december 2021	25,3	15,2	40,5

De investeringen in immateriële vaste activa 2021 hebben betrekking op aangeschafte software, ontwikkelingskosten en licenties. In 2021 is € 4,1 miljoen overgeheveld van de werken in uitvoering van de materiële vaste activa naar de werken in uitvoering van de immateriële vaste activa gezien deze betrekking hebben op software, ontwikkelingskosten en licenties.

[2] Materiële vaste activa

In miljoenen euro's	Bedrijfsgebouwen en terreinen	Kantoorgebouwen	Dienstwoningen	Machines en installaties	Leidingen	Andere vaste middelen	Werken in uitvoering	Totaal
Stand per 1 januari 2020								
Aanschafwaarde	598,2	26,2	7,3	665,8	2.493,7	75,9	78,3	3.945,4
Cumulatieve afschrijvingen, bijzondere waardeverminderingen en reële-waardemutaties	-304,7	-8,7	-2,0	-531,6	-1.286,9	-70,0	-	-2.203,9
Boekwaarde per 1 januari 2020	293,5	17,5	5,3	134,2	1.206,8	5,9	78,3	1.741,5
Mutaties 2020								
Reële waarde mutaties	-	0,1	-	-	-	-	-	0,1
Investerings	1,6	-	-	0,2	81,1	-	60,7	143,6
Ingebruikname werken in uitvoering	20,5	-	-	40,0	16,4	1,9	-78,8	-
Overheveling aanschafwaarde (im)materiële vaste activa	-0,1	0,1	-	-	-	-	-4,8	-4,8
Desinvestering cumulatieve aanschafwaarde	-25,6	-	-	-53,8	-5,3	-52,2	-	-136,9
Desinvestering afschrijvingen, bijzondere waardeverminderingen en reële-waardemutaties	25,6	-	-	53,8	5,3	52,2	-	136,9
Desinvesteringen	-2,1	-	-	-0,2	-0,3	-	-	-2,6
Afschrijvingen	-11,8	-0,7	-	-23,0	-50,5	-3,2	-	-89,2
Totaal	8,1	-0,5	-	17,0	46,7	-1,3	-22,9	47,0
Stand per 31 december 2020								
Aanschafwaarde	596,8	26,4	7,3	652,0	2.585,5	25,6	55,4	3.948,9
Cumulatieve afschrijvingen, bijzondere waardeverminderingen en reële-waardemutaties	-295,2	-9,4	-2,0	-500,8	-1.332,0	-21,0	-	-2.160,4
Boekwaarde per 31 december 2020	301,6	17,0	5,3	151,2	1.253,5	4,6	55,4	1.788,5
Herwaardering kantoorgebouwen	-	2,1	-	-	-	-	-	2,1
Boekwaarde per 31 december 2020	301,6	19,1	5,3	151,2	1.253,5	4,6	55,4	1.790,6
Mutaties 2021								
Reële waarde mutaties	-	-	-0,3	-	-	-	-	-0,3
Investerings	0,5	-	-	-0,1	82,9	-	82,8	166,1
Ingebruikname werken in uitvoering	11,3	2,9	-	19,3	5,5	5,9	-44,9	-
Overheveling naar/van andere activaklasse	8,9	0,4	-	-19,2	8,7	1,2	-4,1	-4,1
Overheveling cumulatieve aanschafwaarde	-61,5	-0,4	-	65,2	-9,7	5,8	-	-0,6
Overheveling afschrijvingen, bijzondere waardeverminderingen en reële-waardemutaties	61,5	0,4	-	-65,2	9,7	-5,8	-	0,6
Desinvesteringen	-0,3	-	-0,6	-	-	-	-0,4	-1,3
Afschrijvingen	-13,7	-0,9	-	-19,8	-52,9	-2,5	-	-89,8
Totaal	6,7	2,4	-0,9	-19,8	44,2	4,6	33,4	70,6
Stand per 31 december 2021								
Aanschafwaarde	678,8	32,1	7,3	586,6	2.692,3	26,9	88,8	4.112,8
Cumulatieve afschrijvingen, bijzondere waardeverminderingen en reële-waardemutaties	-370,4	-10,7	-2,9	-455,3	-1.394,6	-17,8	-	-2.251,7
Boekwaarde per 31 december 2021	308,4	21,4	4,4	131,3	1.297,7	9,1	88,8	1.861,1

In miljoenen euro's	31-12-2021	31-12-2020
Bedrijfsgebouwen en terreinen	308,4	301,6
Kantoorgebouwen	21,4	17,0
Dienstwoningen	4,4	5,3
Machines en installaties	131,3	151,2
Leidingen	1.297,7	1.253,5
Andere vaste middelen	9,1	4,6
Werken in uitvoering	88,8	55,4
Subtotaal materiële vaste activa	1.861,1	1.788,5
Grond- en hulpstoffen (voorraden)	5,6	4,1
Totaal materiële vaste activa	1.866,7	1.792,6

De vergelijkende cijfers van 2020 zijn aangepast als gevolg van een stelwijziging van de waardering van kantoorgebouwen. De waardering is retrospectief aangepast per 31 december 2020 van waardering op reële waarde naar historische kostprijs. De balanswaarde van kantoorgebouwen is hierdoor met € 2,1 miljoen gestegen. Dit verschil is daarbij als mutatie in het eigen vermogen verwerkt in de overige reserves, zie noot 7.

Toerekening van de rentekosten (IAS 23) vindt plaats op basis van de gewogen gemiddelde rente over de rentedragende schulden (2021: 2,6%; 2020: 3,0%) voor projecten die zijn gestart na 1 januari 2009, waarin minimaal € 1 miljoen is geïnvesteerd en die een looptijd hebben langer dan 12 maanden. In 2021 is € 1,3 miljoen (2020: € 1,0 miljoen) aan rentekosten toegerekend aan projecten in aanbouw.

In 2021 heeft een reële-waardemutatie plaatsgevonden van € 0,3 miljoen en die heeft betrekking op herwaardering dienswoningen (2020: € 0,1 miljoen herwaardering kantoorgebouwen).

[3] Activa met gebruiksrecht

In miljoenen euro's	31-12-2021	31-12-2020
Gebouwen	5,5	2,7
Wagenpark	9,6	8,3
Datalijnen	7,2	5,0
Overige	1,2	1,3
Totaal activa met gebruiksrecht	23,5	17,3

Door Vitens zijn lease- en huurovereenkomst aangegaan voor het wagenpark en de huur van diverse panden en bedrijfsgebouwen. De lease- en huurovereenkomsten worden verwerkt volgens IFRS 16. De korte termijn lease- en huurovereenkomsten (< 1 jaar) / lage waarde lease- en huurovereenkomsten (< € 5.000,-) zijn onder de NUBBV huurverplichtingen opgenomen, zie noot [16].

In onderstaand tabel is het verloopoverzicht 2021 van de lease- en huurovereenkomsten voor zowel het gebruiksrecht als leaseverplichting opgenomen.

In miljoenen euro's	Gebruiksrecht	Leaseverplichting
Stand per 1 januari 2021	17,3	14,9
Nieuwe en/of gewijzigde leasecontracten	10,2	10,2
Bijkomende kosten	1,9	-
Afschrijvingen	-5,9	-
Aflossing leaseverplichting	-	-5,2
Interest	-	0,3
Stand per 31 december 2021	23,5	20,2

[4] Geassocieerde deelnemingen en joint ventures

Hieronder staat een overzicht van de groepsmaatschappijen, geassocieerde deelnemingen en joint ventures.

Per 31 december 2021	Plaats	Belang (in %)
Groepsmaatschappijen (geconsolideerd)		
Vitens Watermanagement B.V.	Zwolle	99,9
Vitens Industriewater B.V.	Leeuwarden	100
Geassocieerde deelnemingen (niet geconsolideerd)		
AquaMinerals B.V.	Rijswijk	22,8
KWH Water B.V.	Nieuwegein	26,4
SubMerge B.V.	Rotterdam	33,3
Joint ventures (niet geconsolideerd)		
VEI B.V.	Utrecht	50
Facturatie B.V.	Utrecht	50

Eind 2021 is SubMerge B.V. opgericht ten behoeve van het vermarkten en ontwikkelen van een "Autonome Inspectie Robot" ('AIR'), bedoeld voor het autonoom observeren van de toestand van het Nederlandse drinkwaterdistributienet en het verwerven en verkopen van de bij de ontwikkeling van de AIR verworven en (nog) te verwerven intellectuele eigendomsrechten.

	Geassocieerde deelnemingen		Joint ventures		Totaal	
In miljoenen euro's	2021	2020	2021	2020	2021	2020
Boekwaarde per 1 januari	3,0	2,9	2,7	2,7	5,7	5,6
Mutaties						
Aandeel in resultaat	0,2	0,1	-	-	0,2	0,1
Ontvangen van deelnemingen	-	-	-	-	-	-
Totaal mutaties	0,2	-	-	-	0,2	-
Boekwaarde per 31 december	3,2	3,0	2,7	2,7	5,9	5,7

Financiële gegevens geassocieerde deelnemingen en joint ventures

In miljoenen euro's	Activa	Verplichtingen	Omzet	Winst/Verlies	% Belang	Aandeel in netto-activa
2020						
VEI B.V.	11,6	9,9	196,0	0,1	50,0%	0,8
AquaMinerals B.V.	5,7	4,4	15,8	-	22,8%	0,3
KWH Water B.V.	29,5	16,0	22,8	-0,2	26,4%	2,6
Facturatie B.V. (2021)	20,5	16,9	0,8	-	50,0%	1,8

Van de bovengenoemde geassocieerde deelnemingen en joint ventures is geen jaarrekening 2021 beschikbaar vóór publicatie van het Vitens jaarverslag 2021. Het verwachte resultaat 2021 van de geassocieerde deelnemingen en joint ventures is wel meegenomen. De genoemde bedragen in bovenstaande tabel hebben betrekking op het geheel van de entiteiten.

[5] Overige financiële activa

In miljoenen euro's	31-12-2021	31-12-2020
Boekwaarde per 1 januari	0,2	0,1
Mutaties		
Ontvangen aflossingen op leningen	-	-
Overige mutaties	-	0,1
Totaal mutaties	-	0,1
Boekwaarde per 31 december	0,2	0,2

Ultimo boekjaar bedragen de overige financiële activa € 0,2 miljoen (2020: € 0,2 miljoen), deze hebben betrekking op verstrekte leningen.

[6] Handels- en overige vorderingen

In miljoenen euro's		31-12-2021		31-12-2020
Handelsdebiteuren	39,0		36,8	
Waardevermindering van debiteuren	-2,2		-2,3	
Meelifters	0,2		0,3	
Nettohandelsvorderingen		37,0		34,8
Belastingen en premies sociale verzekeringen		1,8		2,4
Overlopende activa		12,5		13,1
Totaal		51,3		50,3

Het saldo van de handelsdebiteuren betreft waterdebiteuren in de zakelijke en consumentenmarkt € 17,7 miljoen (2020: € 27,1 miljoen) en overige niet-waterdebiteuren € 21,3 miljoen (2020: € 10,2 miljoen). De reële waarde van de debiteuren is gelijk aan de boekwaarde.

Ultimo boekjaar bedragen de waardeverminderingen van debiteuren € 2,2 miljoen (2020: € 2,3 miljoen). De last in de winst-en-verliesrekening over 2021 is € 0,2 miljoen (2020: € 1,5 miljoen).

Hieronder een verloopoverzicht van de debiteurenvoorzieningen.

In miljoenen euro's	2021	2020
Stand per 1 januari	2,3	1,3
Mutaties		
Dotaties	0,2	1,5
Onttrekkingen	-0,3	-0,5
Totaal mutaties	-0,1	1,0
Stand per 31 december	2,2	2,3

Onderstaand overzicht toont de openstaande handelsdebiteuren naar ouderdom. Dit is inclusief de nog niet gekoppelde ontvangsten welke voor 2021 nihil zijn (2020: € 0,1 miljoen) en exclusief de vorderingen op meelifters voor een bedrag van € 0,2 miljoen (2020: € 0,3 miljoen), aangezien Vitens hierover geen debiteurenrisico loopt.

In het saldo van de handelsdebiteuren per 31 december 2021 zitten geen individuele vorderingen, welke niet reeds zijn voorzien, die bij oninbaarheid een materiële impact hebben op het resultaat van Vitens. In de voorziening is rekening gehouden met toekomstige economische ontwikkelingen welke impact kunnen hebben op de handels- en overige vorderingen. In de debiteuren zijn geen vorderingen opgenomen welke uit hoofde van het *expected credit loss model* niet als openstaande vordering geclassificeerd kunnen worden (IFRS 9).

Waterdebiteuren

In miljoenen euro's	0 - 90 dagen	91 - 180 dagen	181 - 365 dagen	> 365 dagen	Totaal
2021	14,7	0,7	0,8	1,5	17,7
2021 (incl. waardevermindering)	14,5	0,6	0,4	0,4	15,9
2020	24,7	0,7	0,7	1,0	27,1
2020 (incl. waardevermindering)	24,4	0,6	0,3	0,0	25,3

Niet-waterdebiteuren

In miljoenen euro's	0 - 90 dagen	91 - 180 dagen	181 - 365 dagen	> 365 dagen	Totaal
2021	20,2	0,3	0,2	0,6	21,3
2021 (incl. waardevermindering)	20,2	0,3	0,1	0,3	20,9
2020	9,0	0,2	0,5	0,5	10,2
2020 (incl. waardevermindering)	9,0	0,2	0,3	0,2	9,7

[7] Eigen vermogen

Maatschappelijk kapitaal	Gewone aandelen		
Aantal aandelen	Aantal uitgegeven aandelen	Aandelen in portefeuille bij Vitens	Totaal
Stand per 31 december 2020	5.777.247	-	5.777.247
Stand per 31 december 2021	5.777.247	-	5.777.247

Maatschappelijk kapitaal

Het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap bedraagt € 18.000.000, verdeeld in 18.000.000 gewone aandelen van nominaal € 1 per aandeel.

Geconsolideerd mutatieoverzicht eigen vermogen

Het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap bedraagt € 18.000.000, verdeeld in 18.000.000 gewone aandelen van nominaal € 1 per aandeel. Hiervan zijn ultimo 2021 5.777.247 aandelen geplaatst en volgestort.

De agioreserve betreft een reserve als gevolg van de oprichting van Vitens in 2001. Per geplaatst aandeel (4.475.439) bedroeg dit € 9 per aandeel (in totaal € 40,3 miljoen). In 2006 zijn als gevolg van de fusie 1.887.685 aandelen uitgegeven en per aandeel is € 52,80 toegevoegd aan de agioreserve (totaal van € 99,7 miljoen). In 2006 en 2007 is via een drietal tranches de aandelen van Nuon N.V. ingekocht (totaal aandelen 1.615.655). Hiervan zijn in 2006 619.223 aandelen en in 2007 175.000 aandelen ingetrokken. Per aandeel is € 9 in mindering gebracht op de agioreserve (totaal € 7,1 miljoen). In 2007 is een deel van de aandelen door Nuon N.V. verkocht aan gemeenten en provincies (totaal aandelen 274.935). In 2011 heeft Vitens 208.346 aandelen uitgegeven en per aandeel is € 69 toegevoegd aan de agioreserve (totaal van € 14,4 miljoen).

De afdekkingsreserve is bestemd voor ongerealiseerde aanpassingen in de reële waarde van financiële instrumenten als gevolg van toepassing van cashflow hedge accounting. In 2021 heeft een break plaatsgevonden. Van één derivaat met een breakclause per 1 november 2021 is het contract beëindigd. Het totaal betaalde bedrag voor de afkoop van het contract (zijnde negatieve marktwaarde) bedraagt € 12,0 miljoen. Het derivaat had een looptijd tot 30 juni 2043. Zolang het onderliggende renterisico niet is verdwenen, wordt het saldo verwerkt over de resterende looptijd tot 30 juni 2043. In 2021 is € 0,1 miljoen vanuit de afdekkingsreserve verantwoord onder de financiële lasten.

De overige reserves betreft een reserve als gevolg van gecumuleerde ingehouden winsten. Het effect van de stelselwijziging is in de overige reserves verwerkt (retrospectief).

Winstbestemming

De directie stelt de aandeelhouders voor het resultaat na belastingen als volgt te bestemmen (goedgekeurd door de Raad van Commissarissen op 15 maart 2022): geen uitkering van dividend en het resultaat ad € 19,4 miljoen toevoegen aan de overige reserves. Dit is conform het financieel beleid.

[8] Egalisatierekening bijdragen van derden

In miljoenen euro's	2021	2020
Stand per 1 januari	115,4	100,5
Ontvangen bijdragen in aanleg	17,9	18,6
Amortisatie ten gunste van winst-en-verliesrekening	-4,3	-3,7
Stand per 31 december	129,0	115,4
Kortlopend deel egalisatierekening	4,6	4,0
Langlopend deel egalisatierekening	124,4	111,4
Totaal	129,0	115,4

Vitens past IFRS 15 (*Revenue from Contracts with Customers*) toe voor de bijdragen die Vitens ontvangt van derden voor de aanleg van aansluitleidingen. De amortisatietermijn bedraagt 33^{1/3} jaar en is gelijkgesteld aan de afschrijvingstermijn van de investeringen in aansluitleidingen.

Het kortlopend deel van de egalisatierekening bijdragen van derden wordt verantwoord onder de kortlopende verplichtingen, zie noot [15].

[9] Achtergestelde geldleningen

In miljoenen euro's		2021		2020
Stand per 1 januari		-		12,6
Aflossingsverplichting boekjaar	12,6		12,6	
		12,6		25,2
Mutaties				
Aflossingen	-12,6		-12,6	
		-		12,6
Aflossingsverplichting volgend boekjaar	-		-12,6	
Stand per 31 december		-		-

Aflossing van de achtergestelde geldleningen vindt plaats in vijftien jaarlijkse termijnen met een mogelijkheid tot opschorting indien in het boekjaar de solvabiliteit lager is dan 25%. Rente wordt vergoed over het niet-afgeloste deel van de hoofdsom. Dit percentage komt overeen met het gemiddelde rentepercentage over 10-jaars Nederlandse staatsleningen over de vijf voorafgaande kalenderjaren, vermeerderd met honderd basispunten (1%) en bedroeg over 2021 1,14% (2020: 1,40%). De geldleningen zijn achtergesteld ten opzichte van de andere schuldverplichtingen. De reële waarden van de achtergestelde geldleningen staan onder noot [30].

[10] Langlopende geldleningen

In miljoenen euro's		2021		2020
Stand per 1 januari		895,4		881,7
Aflossingsverplichting boekjaar	56,3		38,1	
		951,7		919,8
Mutaties				
Nieuwe leningen	100,0		70,0	
Aflossingen	-56,3		-38,1	
		995,4		951,7
Aflossingsverplichting volgend boekjaar	-56,3		-56,3	
Stand per 31 december		939,1		895,4

De langlopende verplichtingen hebben betrekking op onderhandse- en roll-over-leningen. De reële waarden van de langlopende verplichtingen staan onder noot [30].

In 2021 is voor € 100,0 miljoen aan nieuwe leningen aangetrokken (2020: € 70,0 miljoen).

Type langlopende geldleningen	Langlopend deel		Kortlopend deel	
In miljoenen euro's	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2020
Roll-over-leningen	329,5	356,8	27,3	2,3
Onderhandse leningen	609,6	538,6	29,0	54,0
Totaal	939,1	895,4	56,3	56,3

De rente over de roll-over-leningen wordt telkens tussen 1-maands en 12-maands Euribor gefixeerd en schommelt afhankelijk van de ontwikkelingen op de kapitaalmarkt.

Overige informatie over langlopende- en achtergestelde geldleningen

In miljoenen euro's	2021	2020
Gemiddelde rentevoet in %	2,60%	3,00%
Totaal per 31 december	995,4	964,3
Aflossingen < 1 jaar	56,3	68,9
Aflossingen > 1 jaar en < 5 jaar	311,5	267,8
Aflossingen > 5 jaar	627,6	627,6

Aangaande de bovengenoemde leningenportefeuille zijn geen zekerheden afgegeven (pandrecht, hypotheekrecht, zekerheidseigendom en dergelijke).

[11] Derivaten

Per 31 december 2021 hield Vitens de onderstaande tegen reële waarde opgenomen financiële instrumenten.

In miljoenen euro's	2021	2020
Financiële instrumenten per 1 januari	82,3	82,2
Waardemutatie derivaten door gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	-33,8	0,1
Financiële instrumenten per 31 december	48,5	82,3
Korte termijn financiële instrumenten (< 1 jaar)	-	34,6
Lange termijn financiële instrumenten (>1 jaar)	48,5	47,7

De marktwaarde van de derivaten wordt gevormd door ongerealiseerde aanpassingen in de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de rentecurves. Concreet betekent dit dat de te betalen rente op de derivaten hoger is dan de huidige marktrente waardoor een negatieve waarde in 2021 van € 48,5 miljoen (2020: € 82,3 miljoen negatief) ontstaat. De reden voor het afsluiten van deze derivaten is het tegengaan van renterisico's door grote mutaties in de marktrente. De betreffende negatieve waarde zal niet direct door Vitens worden verantwoord in de winst-en-verliesrekening omdat de hedge als effectief wordt gekwalificeerd. IBOR reforming van rente benchmarks door alternatieve benchmarktarieven hebben geen impact op de hedgerelaties van Vitens en overige financiële instrumenten, aangezien er nog geen aanpassing is geweest in de Euribor-tarieven.

Ultimo 2021 heeft Vitens zes rentederivaten met een hoofdsom van € 245,0 miljoen (2020: zeven rentederivaten € 270,0 miljoen) waarbij de variabele rente op de roll-over-leningen wordt gefixeerd gedurende één tot twintig jaar. De reële waarde van deze rentederivaten bedraagt ultimo 2021 negatief € 48,5 miljoen (2020: negatief € 82,3 miljoen). Van de hiervoor genoemde derivaten heeft Vitens één rentederivaat (2021: € 14,1 miljoen; 2020: twee derivaten € 34,6 miljoen) met een resterende looptijd van twintig jaar (met een hoofdsom van € 25 miljoen), met een breakclause (voor beide partijen) na iedere tien jaar (in 2031). Voor het derivaat is het kredietrisico (CVA/DVA), dat wordt meegenomen in de waardering, bepaald tot aan de breakclause en niet over de gehele looptijd. Van één derivaat met een breakclause per 1 november 2021 is het contract beëindigd. Het totaal betaalde bedrag voor de afkoop van het contract (zijnde negatieve marktwaarde) bedraagt € 12,0 miljoen.

[12] Voorzieningen personeelsbeloningen

Verloopoverzicht inzake personeelsbeloningen	Reorganisatie- voorziening	Jubileum- voorziening	Totaal
In miljoenen euro's			
Stand per 1 januari 2020	1,4	1,2	2,6
Dotatie	-	0,1	0,1
Rentedotatie	-	0,1	0,1
Vrijval	-	-	-
Onttrekkingen	-0,5	-0,3	-0,8
Stand per 31 december 2020	0,9	1,1	2,0
Dotatie	-	-	-
Rentedotatie	-	0,1	0,1
Vrijval	-0,2	-	-0,2
Onttrekkingen	-0,3	-0,3	-0,6
Stand per 31 december 2021	0,4	0,9	1,3
Kortetermijnverplichtingen personeelsbeloningen	0,2	0,1	0,3
Langetermijnverplichtingen personeelsbeloningen	0,2	0,8	1,0

Langlopend deel voorzieningen personeelsbeloningen		
In miljoenen euro's	31-12-2021	31-12-2020
Reorganisatievoorzieningen	0,2	0,5
Jubileumvoorziening	0,8	0,8
Totaal langlopend deel voorzieningen personeelsbeloningen	1,0	1,3

Van het langlopende deel van de voorzieningen personeelsbeloningen heeft € 0,7 miljoen (2020: € 1,0 miljoen) betrekking op verwachte uitgaven tussen één en vijf jaar en heeft € 0,3 miljoen (2020: € 0,3 miljoen) betrekking op verwachte uitgaven na vijf jaar. Het kortlopend deel van de voorzieningen personeelsbeloningen wordt verantwoord onder de kortlopende verplichtingen, zie noot [15].

Kortlopend deel personeelsbeloningen		
In miljoenen euro's	31-12-2021	31-12-2020
Reorganisatievoorzieningen	0,2	0,4
Jubileumvoorziening	0,1	0,3
Niet opgenomen verlof	13,7	12,4
Af te dragen pensioenpremie	1,5	1,3
Overige kortetermijnpersoneelsbeloningen	19,7	19,5
Totaal kortlopend deel personeelsbeloningen	35,2	33,9

Reorganisatievoorzieningen

De reorganisatievoorzieningen gelden ter dekking van de verplichtingen uit de nog geldende sociale plannen. De berekening is gebaseerd op het aantal boventallige medewerkers met daarbij totale loonkosten per werknemer, een reële benadering van het aantal dienstjaren en de (gemiddelde) leeftijd.

De uitkeringstromen zijn contant gemaakt tegen een rekenrente van 2,6% (2020: 3,0%). Er is geen rekening gehouden met sterfte. Ultimo 2021 resteert een bedrag van € 0,2 miljoen (2020: € 0,9 miljoen).

Jubileumvoorziening

Hieronder zijn de belangrijkste uitgangspunten weergegeven die bij de bepaling van de jubileumvoorziening zijn gebruikt.

Veronderstellingen	2021	2020
Overlevingstabel/ sterftetabel	overlevingstafel 2015	overlevingstafel 2012
Disconteringsvoet	2,60%	3,00%
Verwachte salarisstijgingen	2,00%	2,00%

[13] Overige voorzieningen

In miljoenen euro's	2021	2020
Stand per 1 januari	3,9	8,5
Mutaties		
Dotatie	0,8	0,9
Rentedotatie	-	-
Vrijval	-0,2	-1,5
Onttrekkingen	-2,1	-4,2
Reclassificatie	-	0,2
Totaal mutaties	-1,5	-4,6
Stand per 31 december	2,4	3,9
Kortlopend deel overige voorzieningen	1,9	2,9
Langlopend deel overige voorzieningen	0,5	1,0
Totaal	2,4	3,9

De overige voorzieningen hebben betrekking op mogelijke vergoeding voor droogteschades in onttrekkingsgebieden rondom een aantal productielocaties, niet afgedragen bedragen aan derden over de periode 2015-2019, reservering voor langdurig zieken en voor een aantal juridische geschillen die voortvloeien uit de bedrijfsvoering.

Voor zover noodzakelijk geacht zijn voorzieningen getroffen zoals vermeld in bovenstaand verloopoverzicht.

[14] Leaseverplichtingen

In miljoenen euro's	31-12-2021	31-12-2020
Gebouwen	5,8	2,8
Wagenpark	9,6	8,4
Datalijnen	3,6	2,4
Overige	1,2	1,3
Totaal leaseverplichtingen	20,2	14,9
Kortlopend deel leaseverplichtingen	5,1	4,6
Langlopend deel leaseverplichtingen	15,1	10,3
Totaal	20,2	14,9

Door Vitens zijn lease- en huurovereenkomst aangegaan voor het wagenpark en de huur van diverse panden en bedrijfsgebouwen. De lease- en huurovereenkomsten zijn verwerkt volgens IFRS 16.

In onderstaand tabel is het verloopoverzicht van de lease- en huuroverkomsten voor zowel het gebruiksrecht als leaseverplichting opgenomen.

In miljoenen euro's	Gebruiksrecht	Leaseverplichting
Stand per 1 januari 2021	17,3	14,9
Nieuwe en/of gewijzigde leasecontracten	10,2	10,2
Bijkomende kosten	1,9	-
Afschrijvingen	-5,9	-
Aflossing leaseverplichting	-	-5,2
Interest	-	0,3
Stand per 31 december 2021	23,5	20,2

[15] Kortlopende verplichtingen

In miljoenen euro's	31-12-2021	31-12-2020
Handelsschulden en overige te betalen posten	85,5	67,5
Kortlopend deel derivaten	-	34,6
Aflossingsverplichtingen over langlopende verplichtingen	56,3	68,9
Aflossingsverplichtingen over leaseverplichtingen	5,1	4,6
Belastingverplichtingen	15,2	16,0
Rentedragende verplichtingen	41,3	32,0
Kortetermijnpersoneelsbeloningen	35,2	33,9
Nog te ontvangen facturen	11,2	9,1
Overlopende passiva	9,4	6,4
Totaal	259,2	273,0

De reële waarde van de handelsschulden en overige te betalen posten, belastingverplichtingen, kortetermijnpersoneelsbeloningen, nog te ontvangen facturen en overlopende passiva zijn niet-rentedragende verplichtingen is gezien de korte doorlooptijd overeenkomstig de nominale waarde. Handelsschulden en belastingverplichtingen worden in principe binnen een termijn van 30 dagen betaalbaar gesteld. De belastingverplichtingen bestaan uit: af te dragen grond- en leidingwaterbelasting € 11,7 miljoen (2020: € 12,4 miljoen) en af te dragen loonbelasting en premies sociale verzekeringen € 3,5 miljoen (2020: € 3,6 miljoen).

De kortlopende rentedragende verplichtingen, ultimo 2021 € 97,6 miljoen (2020: € 135,5 miljoen), bestaan naast de aflossingsverplichtingen van de langlopende verplichtingen € 56,3 miljoen (2020: € 68,9 miljoen) en kortlopend deel derivaten nihil (2020: € 34,6 miljoen) uit rentedragende verplichtingen bij bankinstellingen € 41,3 miljoen (2020: € 32,0 miljoen). De rentedragende verplichtingen hebben betrekking op rekening-courantkrediet. Over dit bedrag wordt een variabele rente betaald. Deze is gebaseerd op 1-maands Euribor inclusief een overeengekomen opslagpercentage.

De post kortetermijnpersoneelsbeloningen bedraagt aan het eind van 2021 € 35,2 miljoen (2020: € 33,9 miljoen) en betreft alle verplichtingen aan het personeel zoals kortlopend deel van de reorganisatievoorzieningen en de jubileumvoorziening, af te dragen pensioenpremie, reservering te betalen WW en te betalen vakantiedagen/-geld.

[16] Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Leaseverplichtingen

Verplichtingen uit hoofde van operational leases		
In miljoenen euro's	31-12-2021	31-12-2020
Binnen een jaar	2,8	2,4
Tussen 1 en 5 jaar	6,0	4,0
Meer dan 5 jaar	-	-

Genoemde verplichtingen zijn uit hoofde van non-lease componenten (service en onderhoud) van bedrijfsauto's. De verplichtingen voor gebruiksrecht van bedrijfsauto's zijn conform IFRS 16 opgenomen in de jaarrekening van Vitens.

Huurverplichtingen

Verplichtingen uit hoofde van huur		
In miljoenen euro's	31-12-2021	31-12-2020
Binnen een jaar	0,8	0,9
Tussen 1 en 5 jaar	3,0	3,7
Meer dan 5 jaar	0,4	0,6

Genoemde verplichtingen zijn uit hoofde van huurcontracten van kantoorgebouwen, inventaris, parkeerplaatsen en steunpunten. Voor de huurcontracten waar IFRS 16 van toepassing op is, zijn slechts in de huurverplichting de servicekosten opgenomen.

Energieverplichtingen

Verplichtingen uit hoofde van energiecontracten		
In miljoenen euro's	31-12-2021	31-12-2020
Binnen een jaar	10,5	7,8
Tussen 1 en 5 jaar	6,4	12,8
Meer dan 5 jaar	-	-

Genoemde verplichtingen zijn uit hoofde van energiecontracten voor de productiebedrijven.

Inkoop waterverplichtingen

Verplichtingen uit hoofde van inkoop water		
In miljoenen euro's	31-12-2021	31-12-2020
Binnen een jaar	3,0	2,7
Tussen 1 en 5 jaar	17,7	13,4
Meer dan 5 jaar	74,2	55,4

Genoemde verplichtingen zijn uit hoofde van inkoop van water voor een periode tot 40 jaar.

Verplichtingen uit hoofde van Drinkwaterwet (WACC)

In de Drinkwaterwet zijn belangrijke financiële kaders opgenomen voor tariefbeheersing en solvabiliteit. Zo is een maximum gesteld aan de vermogenskosten die door de drinkwaterbedrijven in rekening mogen worden gebracht (WACC). Vitens heeft in 2021 een voorlopige WACC gerealiseerd die lager is dan de toegestane WACC (2020: overschrijding). De definitieve WACC wordt vastgesteld middels het Bedrijfsverslag dat voor 1 oktober 2022 aan het ministerie van Infrastructuur & Waterstaat wordt gerapporteerd. Per 31 december 2021 heeft Vitens een verplichting van € 3,8 miljoen (2020: € 3,8 miljoen).

Verplichtingen uit hoofde van Drinkwaterwet		
In miljoenen euro's	31-12-2021	31-12-2020
2019	-	-
2020	3,8	3,8
2021	-	-
Totaal	3,8	3,8

Voorwaardelijke verplichtingen

Vitens vormt samen met Vitens Watermanagement B.V. een fiscale eenheid voor de heffing van omzetbelasting; iedere vennootschap is volgens de standaardvoorwaarden hoofdelijk aansprakelijk voor te betalen belasting van alle bij de fiscale eenheid betrokken vennootschappen.

Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening

[17] Drinkwateromzet

In miljoenen euro's	2021	2020
Levering van drinkwater	223,8	221,8
Vastrechtvergoeding	132,9	131,9
Totaal	356,7	353,7

Bovenstaande drinkwateromzet is gerealiseerd vanuit één segment, het gehele voorzieningsgebied van Vitens. De jaarnota voor een gemiddelde klant (kleinverbruik) is in 2021 gestegen naar € 112 (exclusief belastingen) ten opzichte van 2020 (€ 110 exclusief belastingen).

[18] Overige omzet

In miljoenen euro's	2021	2020
Opbrengsten verhuizing en incasso	1,4	1,6
Opbrengsten brandkranen en sprinklers	7,5	7,3
Opbrengsten werk voor derden	0,8	0,9
Opbrengsten huur en pacht	0,8	0,8
Meeliftvergoedingen	0,2	0,2
Opbrengsten analyses en advisering	3,8	3,7
Opbrengsten dienstverlening aan derden	9,1	8,0
Amortisatie egalisatierekening	4,3	3,7
Opbrengsten aansluitingen	6,4	6,2
Opbrengsten huurvergoeding standpijpen	0,7	0,7
Opbrengsten reststoffen	1,4	1,2
Overige opbrengsten	3,0	2,4
Totaal	39,4	36,7

Onder de overige omzet worden opbrengsten verantwoord die niet direct gerelateerd zijn aan de kernactiviteiten. De overige omzet bestaat onder meer uit de volgende posten:

- Opbrengsten verhuizingen en incasso. Bij verhuizingen brengt Vitens een bedrag in rekening ter dekking van de administratieve werkzaamheden;
- Opbrengst brandkranen heeft betrekking op een eenmalige bijdrage en een jaarlijkse terugkerende vergoeding ten behoeve van het onderhoud;
- Opbrengst werk voor derden betreft diverse activiteiten die Vitens verricht voor derden;
- Opbrengst huur en pacht heeft betrekking op huuropbrengsten van kantoorgebouwen en dienstwoningen (aanwezig op gronden waarop productielocaties zijn gevestigd of winning plaatsvindt). Daarnaast opbrengsten voor het verpachten van gronden;

- Meeliftvergoedingen betreffen vergoedingen van met name gemeenten voor het meeliften op de factuur van Vitens voor verontreinigingsheffingen/ingezetenenomslag en rioolheffingen;
- Opbrengsten analyses en advisering hebben betrekking op verrichte analyses vanuit het laboratorium van Vitens voor derden;
- Opbrengsten dienstverlening aan derden betreft verrichte front- en backofficewerkzaamheden voor een ander drinkwaterbedrijf en dienstverlening aan VEI B.V.;
- Amortisatie bijdragen van derden betreft klantbijdragen voor aanleg aansluitleidingen. De amortisatie van de egalisatierekening vindt plaats in 33^{1/3} jaar;
- Opbrengsten huurvergoeding standpijpen betreft de verhuur van standpijpen aan derden;
- Opbrengsten reststoffen heeft betrekking op de verkoop van reststoffen welke ontstaan als gevolg van het waterzuiveringsproces;
- De activiteiten uit overige opbrengsten worden als opbrengst verantwoord voor zover levering van goederen en diensten heeft plaatsgevonden en zover de prestaties zijn geleverd.

Bedrijfskosten

[19] Kosten uitbesteed werk en inhuur personeel

In miljoenen euro's	2021	2020
Uitbesteed werk	29,8	27,0
Ingehuurd personeel van derden	42,3	26,0
Af: geactiveerde productie eigen bedrijf indirecte kosten	-15,3	-4,7
Totaal	56,8	48,3

Onder de geactiveerde productie voor het eigen bedrijf worden de eigen bedrijfskosten opgenomen ten dienste van de vervaardiging van (im)materiële vaste activa welke betrekking hebben op infrastructurele werken (productiebedrijven en leidingwerk) van de onderneming. In 2021 is het schrijven van uren door externen in onze administratieve in processen verder doorgevoerd, wat heeft geleid tot enerzijds een stijging van de kosten van ingehuurd personeel van derden en anderzijds een stijging van de correctie voor geactiveerde productie. Over 2021 bedraagt dit € 15,3 miljoen (2020: € 4,7 miljoen).

[20] Overige kosten

In miljoenen euro's	2021	2020
Grond- en hulpstoffen	12,6	13,2
Overige personeelskosten	5,4	4,1
Water inkopen	3,3	3,2
Elektra	13,9	14,1
Autokosten	4,0	4,2
Automatiseringskosten	19,0	17,9
Telecomkosten	1,3	1,8
Facilitaire kosten	21,5	21,1
Belastingen, uitkeringen en verzekeringen	7,4	6,9
Amoveringskosten	2,0	3,1
Overige kosten	8,3	9,2
Af: geactiveerde productie eigen bedrijf indirecte kosten	-5,0	-4,4
Totaal	93,7	94,4

De overige personeelskosten hebben voor een belangrijk deel betrekking op reis- en verblijfkosten en opleidingskosten.

De autokosten betreffen servicekosten voor het wagenpark, brandstof en overige autokosten. De servicekosten over 2021 bedragen € 2,0 miljoen (2020: € 2,5 miljoen).

De facilitaire kosten hebben voor een belangrijk deel betrekking op huurkosten kantoorgebouwen en onderhoud van installaties, kantoorgebouwen en terreinen. De kosten voor onderhoud aan installaties, gebouwen en terreinen over 2021 bedragen € 17,3 miljoen (2020: € 17,0 miljoen). De huurkosten van kantoorgebouwen en machines over 2021 bedragen € 1,1 miljoen (2020: € 0,9 miljoen).

Onder de geactiveerde productie voor het eigen bedrijf worden de eigen bedrijfskosten opgenomen ten dienste van de vervaardiging van (im)materiële vaste activa die betrekking hebben op infrastructurele werken (productiebedrijven en leidingwerk) van de onderneming. Dit betreft naast personeelskosten en inleen, diverse overige kosten welke over 2021 € 5,0 miljoen bedragen (2020: € 4,4 miljoen).

[21] Personeelskosten

In miljoenen euro's	2021	2020
Salarissen	87,3	81,8
Sociale lasten	10,7	8,4
Afgedragen premies aan collectieve regelingen die als toegezegde-bijdragenregeling worden behandeld	13,1	11,7
Af: geactiveerde productie eigen bedrijf personeelskosten	-15,3	-13,1
	95,8	88,8
Reorganisatievoorzieningen	-0,3	-0,1
Jubileumvoorziening	-	0,1
Totaal	95,5	88,8

Onder de geactiveerde productie voor het eigen bedrijf worden de eigen bedrijfskosten opgenomen ten dienste van de vervaardiging van (im)materiële vaste activa welke betrekking hebben op infrastructurele werken (productiebedrijven en leidingwerk) van de onderneming. Dit betreft voornamelijk directe personeelskosten en bedraagt over 2021 € 15,3 miljoen (2020: € 13,1 miljoen). De personeelskosten voor reorganisaties en jubilea volgen hieronder.

In miljoenen euro's	Reorganisatievoorziening	Jubileumvoorziening	Totaal 2021	Totaal 2020
Dotatie voorzieningen	-	-	-	0,1
Vrijval voorzieningen	-0,3	-	-0,3	-0,1
Totaal	-0,3	-	-0,3	-

Aantal werknemers	2021	2020
Aantal medewerkers in vaste dienst per 31 december	1.527	1.443
Aantal FTE in vaste dienst per 31 december	1.437	1.358

[22] Afschrijvingen, reële-waardemutaties en bijzondere waardeverminderingen van (im)materiële vaste activa

In miljoenen euro's	2021	2020
Afschrijvingen materiële vaste activa	89,8	89,2
Afschrijvingen immateriële vaste activa	5,7	3,9
Afschrijvingskosten vanuit Facturatie B.V.	0,5	0,5
Boekresultaat verkoop activa	-2,1	-0,3
Desinvesteringen	0,3	2,8
Afschrijvingen IFRS 16	5,9	5,2
Bijzondere waardeverminderingen	-	-
Reële waarde mutaties	0,3	0,1
Totaal	100,3	101,4

[23] Financiële baten en lasten

In miljoenen euro's	2021	2020
Rentekosten bullet en lineaire geldleningen	14,2	16,9
Rentekosten derivaten	12,5	12,3
Rentekosten roll-over geldleningen	-0,8	-0,6
Rentekosten achtergestelde geldleningen	0,1	0,3
Rentekosten rekening-courant	-	-
Rentedotatie voorzieningen	0,1	0,1
Rentekosten lease	0,3	0,3
Rentekosten doorbelast aan investeringsprojecten (IAS 23)	-1,2	-1,0
Overige kosten leningen	0,2	-
Totaal	25,4	28,3

[24] Aandeel in resultaat in geassocieerde deelnemingen en joint ventures

In miljoenen euro's	2021	2020
Resultaat geassocieerde deelnemingen en joint ventures	0,2	0,1

[25] Belastingen

Vitens is belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Activiteiten welke Vitens verricht vanuit de Drinkwaterwet, zoals het leveren van drinkwater, zijn vrijgesteld voor de vennootschapsbelasting.

De belasting over het resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening bedraagt nihil (2020: nihil). De aansluiting met het effectieve belastingtarief is als volgt:

In miljoenen euro's	2021	2020
Resultaat voor belastingen	19,4	23,9
Onbelaste activiteiten	20,8	23,2
Belastbaar resultaat	-1,6	-0,3
Vennootschapsbelasting	-	-

De vennootschapsbelasting is berekend op basis van het geldende belastingtarief in Nederland (2021: 25,8%; 2020: 25%). De effectieve belastingdruk over het resultaat voor de vennootschapsbelasting bedraagt 0%.

Dividendbelasting

Over betaalde dividenduittkering wordt door Vitens dividendbelasting ingehouden en afgedragen.

Toelichting op het geconsolideerde kasstroomoverzicht

[26] Kasstroom uit operationele-, investerings- en financieringsactiviteiten

De kasstroom uit operationele activiteiten bedroeg € 143,8 miljoen (2020: € 120,4 miljoen) en is niet toereikend om de investeringsactiviteiten van € 167,0 miljoen (2020: € 157,8 miljoen) te financieren. De kasstroom uit operationele bedrijfsactiviteiten is € 22,1 miljoen hoger dan in 2020 wat voornamelijk wordt veroorzaakt door afname van het netto werkkapitaal. De kasstroom uit investeringsactiviteiten stijgt met € 9,2 miljoen door een stijging van het investeringsvolume.

Over boekjaar 2021 is sprake van een netto kasstroom van € 9,3 miljoen negatief waardoor de rentedragende verplichtingen toenemen met hetzelfde bedrag.

Overige toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

[27] Dividend

In 2021 heeft de aandeelhoudersvergadering ingestemd met de voorgestelde winstbestemming over het resultaat 2020. Als gevolg hiervan is het resultaat toegevoegd aan de overige reserves en is geen dividend uitgekeerd.

in miljoenen euro's	2021	2020
Dividend boekjaar 2019	-	-
Dividend boekjaar 2020	-	-
Aantal gerechtigde gewone aandelen	5.777.247	5.777.247
Dividend per aandeel (in euro's)	-	-

De directie stelt de aandeelhouders voor om geen dividend over het resultaat 2021 op gewone aandelen uit te betalen in 2022 (goedgekeurd door de Raad van Commissarissen op 15 maart 2022).

[28] Verbonden partijen

De aandelen van Vitens worden gehouden door aandeelhouders uit de publieke sector (provincies en gemeenten). Vitens heeft belangen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures, waarin ze ofwel invloed van betekenis heeft, maar geen beslissende zeggenschap, ofwel gezamenlijke zeggenschap uitoefent in bedrijfsvoering en financieel beleid. Transacties met deze partijen worden uitgevoerd op *arm's length* basis.

VEI B.V.

In 2021 is door de aandeelhouders Vitens (50%) en Evides N.V. (50%) gezamenlijk een bedrag van € 4,0 miljoen (2020: € 4,0 miljoen) gestort als bijdrage in de ontwikkelingsactiviteiten van VEI B.V. Daarnaast is door Vitens in 2021 een bedrag van € 0,7 miljoen (2020: € 0,8 miljoen) gefactureerd. Dit betreft uren van Vitens medewerkers die hebben deelgenomen aan projecten van VEI B.V. en kosten als gevolg van afgesloten *service level agreements*.

Facturatie B.V.

Jaarlijks worden door Facturatie B.V. de afschrijvingskosten doorbelast aan de aandeelhouders Vitens (50%) en Evides N.V. (50%). De afschrijvingskosten voor Vitens bedragen in 2021 € 0,5 miljoen (2020: € 0,5 miljoen). Ultimo 2021 staat bij Vitens nog een bedrag van € 0,1 miljoen (2020: € 0,1 miljoen) op de balans voor door te belasten afschrijvingskosten.

Hieronder een overzicht van de andere verbonden partijen.

Verbonden partij	Vestigingsplaats	Belang (in %)
AquaMinerals B.V.	Rijswijk	22,8
KWH Water B.V.	Nieuwegein	26,4
SubMerge B.V.	Rotterdam	33,3

Ultimo boekjaar bedragen de vorderingen en schulden van verbonden partijen:

In miljoenen euro's	2021	2020
Vorderingen op verbonden partijen	13,3	5,7
Schulden aan verbonden partijen	0,3	1,1

[29] Waterbalans

In miljoenen m ³	2021	2020
Totaal te bewerken water	378,1	391,3
Productieverliezen	-9,1	-8,9
Totaal geproduceerd reinwater	369,0	382,4
Inkoop reinwater	5,2	5,6
Productie en inkoop	374,2	388,0
Verkoop reinwater buiten voorzieningsgebied	-	-
Afgeleverd in voorzieningsgebied	374,2	388,0
Distributieverliezen en meetverschillen	-22,9	-25,6
Levering aan klanten	351,3	362,4
'Niet In Rekening Gebracht' (NIRG) in %	6,1%	6,6%

De drinkwateromzet van Vitens aan het eind van het boekjaar is in belangrijke mate onderhevig aan schattingen van het waterverbruik. De drinkwaterafgifte van alle productielocaties wordt maandelijks geregistreerd en is aan het eind van het boekjaar bekend. Voor de periode in het boekjaar waarover de klanten nog geen afrekening van hun waterverbruik hebben ontvangen, wordt maandelijks een schatting gemaakt op basis van historische meterstanden in relatie tot de actuele drinkwaterafgifte. Dit gebeurt in de omzetsimulatie waarbij de klantgegevens in SAP IS-U gebruikt worden. Aan het eind van het boekjaar is 55-60% van het waterverbruik onderhevig aan schattingen. Het NIRG is een belangrijke component van het omzetprognosemodel. Het NIRG is het verschil tussen de drinkwaterafgifte en het waterverbruik dat is afgerekend met onze klanten. Het werkelijke NIRG is daardoor pas aan het einde van het eerstvolgende boekjaar bekend, wanneer meer dan 99,5% van het waterverbruik afgerekend is.

Het werkelijke NIRG aan het eind van het eerstvolgend boekjaar wijkt altijd enigszins af van het NIRG aan het eind van het boekjaar. Dat is een onvermijdelijk effect van de schattingen van 55-60% van het waterverbruik. De afwijking is relatief beperkt. De gemiddelde afwijking over de afgelopen boekjaren is +0,25%. De bijstelling van het NIRG naar boven resulteert in een bijstelling van de omzet naar beneden. Het werkelijke NIRG over 2020 (na facturering van 100% van levering aan klanten) is hoger uitgekomen dan gerapporteerd in de jaarrekening 2020 (6,6% vs. 6,4%). Het totaal ingeschatte waterverbruik en vastrecht per ultimo 2020 dat in 2021 zou worden gefactureerd, is dus 0,2% te hoog geweest ten opzichte van de werkelijke facturatie. Het NIRG over 2021 (45% van de levering aan klanten is gefactureerd) is berekend op 6,1%.

Resultaat op afloop balanspost verbruik en effect NIRG	2021	2020	2019	2018	2017
Resultaat op afloop balanspost omzet verbruik voorgaand jaar (in miljoenen euro's)	-0,2	-0,3	-0,5	-1,1	-0,6
Verwacht/ werkelijk NIRG in jaarrekening (na > 99,5% facturatie)	6,1%	6,6%	6,2%	6,5%	6,6%
Gerapporteerd NIRG in jaarrekening (na circa > 45% facturatie)	5,9%	6,4%	5,9%	6,3%	6,1%

[30] Financieel risicomanagement

Beheersing van kapitaal

Het financieel beleid, goedgekeurd op de Aandeelhoudersvergadering van juni 2019, doet recht aan wet- en regelgeving (compliance), aan het belang van de klant en aandeelhouders en dient uitdagend, doch realistisch te zijn voor Vitens. Het belang van continuïteit staat in het financieel beleid bovenaan. De continuïteitsdoelstelling is als volgt geformuleerd: De solvabiliteit is vastgesteld op een eigen vermogen minimaal gelijk aan 35% van het balanstotaal. Deze primaire doelstelling staat centraal bij de beheersing van de financiële risico's. Ultimo 2021 bedraagt de solvabiliteit 30,2% (2020: 29,4%).

Vitens heeft in haar treasurystatuut opgenomen dat het renterisico niet groter mag zijn dan 25% van de totale vreemdvermogenpositie. Het renterisico is de som van de renteherzieningen (inclusief rente-instrumenten) en hetgeen nodig is aan nieuwe financiering (schuldvernieuwing) in enig jaar.

Vitens heeft met diverse kredietgevers kredietarrangementen afgesloten. In deze arrangementen worden door de kredietgevers voorwaarden (financiële ratio's) gesteld waaraan Vitens moet voldoen.

In oktober 2021 is de WACC voor de jaren 2022 t/m 2024 vastgesteld op 2,95%. Voor deze jaren blijft het maximum aan toegestane solvabiliteit op 70%. Voor de jaren 2020 en 2021 was de WACC vastgesteld op 2,75%.

Vitens heeft in 2021 voldaan aan de financiële ratio's van haar kredietgevers.

Vitens heeft in 2021 een voorlopige WACC behaald van 2,41%. De definitieve WACC wordt vastgesteld middels het Bedrijfsverslag dat voor 1 oktober 2022 aan het ministerie van Infrastructuur & Waterstaat wordt gerapporteerd. De behaalde WACC is lager dan de gestelde norm van 2,75%.

Financiële ratio's	Streefwaarden ¹	2021	2020	2019	2018	2017
Solvabiliteit (eigen vermogen/totaal vermogen)	> 35%	30,2	29,4	29,2	30,2	30,9
Solvabiliteit (garantievermogen/totaal vermogen)	> 35%	30,2	30,0	30,6	32,3	33,8
Leverage ratio	> 7%	12,2	11,9	13,9	13,1	16,6
Interest Coverage ratio (Ebit/(rentelasten en -baten + uitbetaald dividend huidig boekjaar))	> 1,0	1,76	1,84	1,17	0,87	1,53
Debt ratio (Rentendragende verplichtingen (exclusief de achtergestelde leningen)/Ebitda)	< 7,5	7,1	6,4	6,8	6,6	5,1
Weighted Average Cost of Capital (WACC) ²	< 2,75%	2,41%	2,93%	3,3%	3,3%	5,0%

1. De streefwaarden betreffen de door de kredietgevers gestelde voorwaarden voor de diverse kredietarrangementen.
2. De WACC wordt één keer per twee jaar vastgesteld, en is voor de jaren 2020 en 2021 vastgesteld op 2,75% (voor de jaren 2018 en 2019: 3,4%).

Berekeningswijze financiële ratio's en gebruikte afkortingen

- **Solvabiliteit (eigen vermogen):** eigen vermogen x 100% gedeeld door het balanstotaal;
- **Solvabiliteit (garantievermogen):** (eigen vermogen + achtergestelde leningen) x 100% gedeeld door het balanstotaal;
- **Leverage:** netto operationele kasstroom gedeeld door rentedragende schulden (inclusief de achtergestelde leningen);
- **Ebit:** bedrijfsresultaat plus resultaat joint ventures en geassocieerde deelnemingen;
- **Ebitda:** ebit plus afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen;
- **WACC:** bedrijfsresultaat drinkwateractiviteiten plus eventuele tariefcompensatie gedeeld door het gemiddelde balanstotaal drinkwateractiviteiten.

Financiële risico's worden binnen Vitens beheerst door de treasurycommissie die onder toezicht staat van de directie. Belangrijke doelstellingen uit het treasurybeleid zijn het waarborgen van een blijvende toegang tot de kapitaalmarkt, het beheersen van financiële risico's, het realiseren van zo laag mogelijke kosten en het zekerstellen van voldoende liquiditeit.

Vitens is onderhevig aan de volgende financiële risico's: marktrisico (inclusief prijsrisico, valutarisico en interestrisico), kredietrisico en liquiditeitsrisico.

Marktrisico

(i) Prijsrisico

Onder prijsrisico wordt verstaan: het risico van waardemutaties als gevolg van veranderingen in marktprijzen.

Reële waarde van financiële activa en verplichtingen	Boekwaarde		Reële waarde	
In miljoenen euro's	2021	2020	2021	2020
Activa				
Handels- en overige vorderingen	51,3	50,3	51,3	50,3
Langlopende financiële activa	0,2	0,2	-	-
Verplichtingen				
Achtergestelde geldleningen	-	12,6	-	12,7
Langlopende geldleningen	995,4	951,7	1.090,3	1.097,4
Handelsschulden en overige te betalen posten	85,5	67,5	85,5	67,5
Nog te ontvangen facturen	11,2	9,1	11,2	9,1
Rentedragende verplichtingen	41,3	32,0	41,3	32,0
Kortlopende overige financiële verplichtingen	59,8	56,3	59,8	56,3

In bovenstaande tabel staan de reële waarden van de financiële activa en verplichtingen. De reële waarde waarderingen van de leningen betreffen level-2-waarderingen. De derivaten zijn hierin niet vermeld aangezien deze tegen reële waarde op de balans worden verantwoord.

De reële waarden van de financiële activa en verplichtingen zijn als volgt bepaald:

1. Handels- en overige vorderingen en vooruitgefactureerde bedragen: gezien de korte doorlooptijd van deze vorderingen is de reële waarde overeenkomstig de boekwaarde;

2. Langlopende financiële activa: deze post betreft een verstrekte lening ten behoeve van financiering van het wagenpark en hypothecaire leningen aan (oud-) werknemers. De reële waarden hiervan zijn bepaald door het contant maken van de toekomstige kasstromen;
3. Achtergestelde en langlopende geldleningen: de reële waarden hiervan zijn bepaald door het contant maken van de toekomstige kasstromen tegen de voor Vitens van toepassing zijnde yield rentecurve per 31 december;
4. Handelsschulden en overige te betalen posten, nog te ontvangen facturen, rentedragende verplichtingen en kortlopende overige financiële verplichtingen: de reële waarde van de genoemde posten is gezien de korte doorlooptijd overeenkomstig de boekwaarde;
5. Rentedragende verplichtingen: de reële waarde van de rentedragende verplichtingen is overeenkomstig de boekwaarde.

(ii) Valutarisico

Dit betreft het risico dat de waarde van een financieel instrument verandert als gevolg van fluctuaties van valutakoersen. VEI B.V. is een joint venture van Vitens en Evides N.V. en voert projecten uit in ontwikkelingslanden met als doel verbetering van de watervoorziening. VEI B.V. hanteert de euro als functionele valuta. Eventuele koersverschillen worden per transactie berekend en ten gunste/ ten laste gebracht van de winst-en-verliesrekening. Vitens loopt zelf geen valutarisico over haar activiteiten omdat alle bedrijfsactiviteiten plaatsvinden binnen Nederland.

(iii) Interestrisico

In het kader van de normale bedrijfsuitoefening maakt Vitens gebruik van derivaten (*interest rate swaps*) om renterisico's te beperken. Het doel van dit beheer is de invloed van veranderingen in rentetarieven op de resultaten te beperken. Derivaten worden gebruikt om de leningenportefeuille te sturen op het gewenste risicoprofiel. Deze instrumenten worden niet gebruikt voor speculatieve of handelsdoeleinden. Vitens heeft in het treasurystatuut opgenomen dat maximaal over 25% van het totaal vreemd vermogen (exclusief achtergestelde geldleningen) renterisico mag worden gelopen. Ultimo 2021 kwam het aldus berekende renterisico uit op 21,7% (2020: 21,1%). Het renterisico is voor een klein deel van de leningenportefeuille onderhevig aan renteschommelingen en de invloed op de rentelasten is beperkt.

Een eventuele stijging/daling van de kortetermijnrente (driemaands Euribor) van honderd basispunten (1%) betekent voor Vitens een stijging/daling van de rentekosten van € 1,5 miljoen op jaarbasis (2020: € 1,2 miljoen). De stijging/daling heeft betrekking op de roll-over-leningen die niet zijn afgedekt door middel van derivaten en het saldo over de rekening-courant.

Een eventuele daling van de rentecurve ten opzichte van 31 december 2021 van honderd basispunten (1%) heeft een negatief effect van € 15,0 miljoen op de waarde van de derivaten. Een eventuele stijging van de rentecurve ten opzichte van 31 december 2021 van honderd basispunten (1%) heeft een positief effect van € 13,3 miljoen op de waarde van de derivaten. Een negatief of positief effect op de waarde van de derivaten resulteert in mutaties in het eigen vermogen.

De rentederivaten zijn gerelateerd aan roll-over-leningen die op termijn aflopen. Voor een hoofdsom van € 220,0 miljoen is de looptijd (tot 2027) van de rentederivaten gelijk aan de looptijd van de roll-over-leningen. Voor een hoofdsom van € 25 miljoen is de looptijd (tot 2042) niet gelijk aan de roll-over-lening. Gezien de aard van de bedrijfsactiviteiten acht Vitens het zeer waarschijnlijk dat ook voor de periode na het aflopen van de huidige roll-over-leningen een financieringsbehoefte zal bestaan en ingevuld zal worden die minimaal gelijk is aan de hoofdsom en looptijd van de gerelateerde rentederivaten.

Onderstaande tabel toont de vervaldatum of, indien eerder, de contractuele renteherzieningsdatum van de leningenportefeuille op 31 december 2021. Dit geeft inzicht in de mate waarin Vitens wordt blootgesteld aan wijzigingen in de hoogte van rentepercentages voor financiële verplichtingen.

Interest risico	Effectief rentepercentage	< 6 maanden	> 6 < 12 maanden	1 - 5 jaar	> 5 jaar	Totaal
In miljoenen euro's						
Per 31 december 2020						
Achtergestelde geldleningen	1,42%	-	12,6	-	-	12,6
Bullet en lineaire geldleningen	2,89%	25,3	28,8	31,0	507,6	592,7
Roll-over-geldleningen (gekoppeld met <i>interest rate swaps</i> , waardoor vastrentende leningen ontstaan)	4,31%	-	-	200,0	70,0	270,0
Roll-over-geldleningen	-0,03%	-	2,3	36,8	50,0	89,1
Banken (rekening-courant)	eenmaands Euribor	32,0	-	-	-	32,0
Leaseverplichtingen	0,0-3,0%	2,3	2,3	9,2	1,1	14,9
Totaal aan financiële verplichtingen		59,6	46,0	277,0	628,7	1.011,3
Per 31 december 2021						
Achtergestelde geldleningen	1,15%	-	-	-	-	-
Bullet en lineaire geldleningen	2,41%	0,3	28,7	27,0	582,6	638,6
Roll-over-geldleningen (gekoppeld met <i>interest rate swaps</i> , waardoor vastrentende leningen ontstaan)	4,31%	-	25,0	200,0	20,0	245,0
Roll-over-geldleningen	-0,19%	-	2,3	109,5	-	111,8
Banken (rekening-courant)	eenmaands Euribor	41,3	-	-	-	41,3
Leaseverplichtingen	0,0-3,0%	2,7	2,4	12,2	0,9	18,2
Totaal aan financiële verplichtingen		44,3	58,4	348,7	603,5	1.054,9

Kredietrisico

Vitens is onderhevig aan risico's in het geval dat klanten niet kunnen voldoen aan hun verplichtingen. Ultimo 2021 bedraagt het debiteurensaldo waarover dit risico wordt gelopen € 39,0 miljoen (2020: € 36,8 miljoen), zie noot [6]. Daarnaast wordt risico gelopen over het saldo aan financiële vaste activa € 0,2 miljoen (2020: € 0,2 miljoen) en liquide middelen (2021: nihil; 2020: nihil).

De overige kortlopende vorderingen € 14,3 miljoen (2020: € 15,8 miljoen) bestaan uit vorderingen op meelifters € 0,2 miljoen (2020: € 0,3 miljoen), belastingen en premies sociale verzekeringen € 1,8 miljoen (2020: € 2,4 miljoen), vooruitbetaalde kosten € 5,4 miljoen (2020: € 6,0 miljoen) en nog te ontvangen opbrengsten € 7,1 miljoen (2020: € 7,1 miljoen). Op de vorderingen van meelifters en van de belastingen en sociale premies loopt Vitens geen kredietrisico. Vitens heeft geen significante concentraties van kredietrisico.

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico bestaat uit het risico dat Vitens niet of niet tijdig aan financiële middelen kan komen om te voldoen aan haar verplichtingen. Om dit risico te minimaliseren, beoordeelt Vitens regelmatig de verwachte en potentiële kasstromen over een tijdshorizon van meerdere jaren. Tevens wordt jaarlijks een gedetailleerde liquiditeitsprognose opgesteld om eventuele schommelingen in de liquiditeitsbehoefte tijdig te kunnen onderkennen en eventueel gepaste actie te ondernemen.

Per 31 december 2021 beschikt Vitens over een rekening-courantfaciliteit tot een bedrag van € 65 miljoen, een kasgeldfaciliteit tot een bedrag van € 55 miljoen (betreft twee ongecommitteerde faciliteiten) en een langlopende kredietfaciliteit van € 150 miljoen waarvan nog voor € 125 miljoen aan leningen kan worden opgenomen.

De contractueel overeengekomen (niet gediscoteerde) betalingen op financiële verplichtingen worden weergegeven in de onderstaande tabel.

Liquiditeitsrisico	< 1 jaar	> 1 < 5 jaar	> 5 jaar
In miljoenen euro's			
Langlopende financiële verplichtingen berekenen incl. rente			
Achtergestelde geldleningen	-	-	-
Bullet en lineaire geldleningen	29,0	26,9	582,7
Roll-over-leningen	27,3	284,5	45,0
Derivaten	-	29,7	18,8
Leaseverplichtingen	5,1	12,2	0,9
Langlopende overige financiële verplichtingen	20,1	50,8	148,8
Totaal langlopende financiële verplichtingen	81,5	404,1	796,2
Kortlopende financiële verplichtingen			
Handelsschulden en overige te betalen posten	85,5	-	-
Nog te ontvangen facturen	11,2	-	-
Rentedragende verplichtingen	41,3	-	-
Kortlopende overige financiële verplichtingen	59,8	-	-
Totaal kortlopende financiële verplichtingen	197,8	-	-
Totaal langlopende en kortlopende financiële verplichtingen	279,3	404,1	796,2

[31] Saldering van financiële activa en financiële verplichtingen

Ultimo 2020 en 2021 heeft Vitens geen financiële activa en financiële verplichtingen gesaldeerd in de balans opgenomen. Eveneens is geen sprake van voorwaardelijke rechten tot saldering die zouden kunnen leiden tot gesaldeerde afwikkeling van financiële activa en financiële verplichtingen.

[32] Gebeurtenissen na balansdatum

Na balansdatum hebben zich geen noemenswaardige gebeurtenissen voorgedaan welke invloed hebben op de jaarrekening 2021.

Enkelvoudige jaarrekening

Enkelvoudige balans per 31 december

Activa

	In miljoenen euro's		31-12-2021		31-12-2020
	Vaste activa				
	Immateriële vaste activa	40,5		31,1	
	Materiële vaste activa	1.866,7		1.794,7	
	Activa met gebruiksrecht	23,5		17,3	
[33]	Investerings in dochterondernemingen	-		-	
[33]	Investerings in geassocieerde deelnemingen en joint ventures	5,9		5,7	
	Overige financiële vaste activa	0,2		0,2	
			1.936,8		1.849,0
	Vlottende activa				
[34]	Handels- en overige vorderingen		51,3		50,3
	Totaal activa		1.988,1		1.899,3

Passiva

	In miljoenen euro's		31-12-2021		31-12-2020
[35]	Eigen vermogen				
	Aandelenkapitaal	5,8		5,8	
	Agioreserve	147,2		147,2	
	Herwaarderingsreserve derivaten	-60,4		-82,3	
	Herwaarderingsreserve IFRS-transitie	15,1		17,7	
	Overige reserves	473,2		446,9	
	Resultaat boekjaar	19,4		23,9	
			600,3		559,2
	Verplichtingen				
	Voorzieningen				
[36]	Voorzieningen personeelsbeloningen	1,0		1,3	
[37]	Overige voorzieningen	0,5		1,0	
			1,5		2,3
	Langlopende verplichtingen				
	Egalisatierekening bijdragen van derden	124,4		111,4	
	Rentedragende verplichtingen	939,1		895,4	
	Leaseverplichtingen	15,1		10,3	
	Derivaten	48,5		47,7	
			1.127,1		1.064,8
[38]	Kortlopende verplichtingen		259,2		273,0
	Totaal Passiva		1.988,1		1.899,3

Enkelvoudige winst-en-verliesrekening

In miljoenen euro's		2021		2020
Eigen resultaat (excl. deelnemingen) na belastingen	19,2		23,8	
Resultaat deelnemingen na belastingen	0,2		0,1	
Netto resultaat		19,4		23,9

Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening

Waarderingsgrondslagen voor de enkelvoudige jaarrekening

De enkelvoudige jaarrekening van Vitens is opgesteld volgens de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW met uitzondering van de grondslagen van waardering en resultaatbepaling zoals onderstaand toegelicht.

De gebruikte waarderingsgrondslagen zijn grotendeels dezelfde als die gebruikt worden voor de geconsolideerde jaarrekening volgens de bepalingen van artikel 362 lid 8 Titel 9 Boek 2 BW, waarbij investeringen in dochtermaatschappijen worden verantwoord tegen de nettovermogenswaarde van de activa volgens de equity-methode. De enkelvoudige winst-en-verliesrekening van Vitens is op grond van artikel 402 Titel 9 Boek 2 BW op vereenvoudigde wijze opgesteld. Vitens hanteert als grondslagen voor waardering en resultaatbepaling de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals aanvaard binnen de Europese Unie. Voor de grondslagen wordt verwezen naar de 'Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling van de geconsolideerde jaarrekening'.

De balansposten kantoorgebouwen, dienstwoningen en derivaten worden gewaardeerd tegen reële waarde. Als gevolg van de toepassing van Titel 9 Boek 2 BW wordt voor het effect van reële-waardemutaties op het vermogen een herwaarderingsreserve gevormd. Voor de overige toelichtingen wordt verwezen naar de [geconsolideerde jaarrekening](#).

[33] Investerings in deelnemingen

In miljoenen euro's	Investerings in dochtermaatschappijen	Investerings in geassocieerde deelnemingen en joint ventures	Totaal
Boekwaarde per 1 januari 2020	1,1	5,6	6,7
Mutaties 2020			
Aandeel in resultaat	-	0,1	0,1
Resultaat boekjaar	-1,1	-	-1,1
Totaal mutaties	-1,1	0,1	-1,0
Boekwaarde per 31 december 2020	-	5,7	5,7
Mutaties 2021			
Aandeel in resultaat	-	0,2	0,2
Overige mutaties	-	-	-
Totaal mutaties	-	0,2	0,2
Boekwaarde per 31 december 2021	-	5,9	5,9

Deelnemingen in dochtermaatschappijen worden gewaardeerd tegen nettovermogenswaarde, die is bepaald op basis van IFRS-grondslagen zoals toegepast in de geconsolideerde jaarrekening.

[34] Handels- en overige vorderingen

In miljoenen euro's		31-12-2021		31-12-2020
Handelsdebiteuren	39,0		36,8	
Waardevermindering van debiteuren	-2,2		-2,3	
Meelifters	0,2		0,3	
Nettohandelsvorderingen		37,0		34,8
Belastingen en premies sociale verzekeringen		1,8		2,4
Vorderingen op groepsmaatschappijen		-		-
Overlopende activa		12,5		13,1
Totaal		51,3		50,3

[35] Eigen vermogen

In miljoenen euro's	2021	2020
Stand per 1 januari	559,2	533,2
Mutaties		
Resultaat boekjaar	19,4	23,9
Mutatie herwaarderingsreserve derivaten	21,9	-0,1
Mutatie herwaarderingsreserve IFRS-transitie	-2,5	-2,5
Mutatie algemene reserve	2,4	4,6
Dividenduitkering gewone aandelen	-	-
Totaal mutaties	41,2	26,0
Stand per 31 december	600,3	559,2

De herwaarderingsreserve derivaten betreft de negatieve marktwaarde derivaten van € 48,5 miljoen (2020: € 82,3 miljoen), zie noot [11].

De herwaarderingsreserve IFRS-transitie is gevormd voor de waardevermeerdering in 2006 op transport- en hoofdleidingen en ruwwater- en terreinleidingen op productielocaties. Voor de transport- en hoofdleidingen is uitgegaan van een gewogen gemiddelde ouderdom (of investeringsjaar) van 1977 waardoor deze herwaardering in de komende acht jaar zal aflopen naar nihil. Voor de ruwwater- en terreinleidingen op productielocaties is uitgegaan van een gewogen gemiddelde ouderdom (of investeringsjaar) van 1996 waardoor deze herwaardering in de komende 15 jaar zal aflopen naar nihil.

Voor een overige toelichting op het eigen vermogen wordt verwezen naar de geconsolideerde jaarrekening, zie noot [7].

[36] Voorzieningen personeelsbeloningen

Voor het mutatieoverzicht van de voorzieningen personeelsbeloningen wordt verwezen naar de geconsolideerde jaarrekening, zie noot [12].

[37] Overige voorzieningen

Voor het mutatieoverzicht van de overige voorzieningen wordt verwezen naar de geconsolideerde jaarrekening, zie noot [13].

[38] Kortlopende verplichtingen

In miljoenen euro's	31-12-2021	31-12-2020
Handelsschulden en overige te betalen posten	85,5	67,5
Kortlopend deel derivaten	-	34,6
Aflossingsverplichtingen over langlopende verplichtingen	56,3	68,9
Aflossingsverplichtingen over leaseverplichtingen	5,1	4,6
Belastingverplichtingen	15,2	16,0
Rentedragende verplichtingen	41,3	32,0
Kortetermijnpersoneelsbeloningen	35,2	33,9
Nog te ontvangen facturen	11,2	9,1
Overlopende passiva	9,3	6,4
Totaal	259,2	273,0

[39] Bezoldiging directie en commissarissen

Op grond van artikel 1.3, eerste lid, onderdeel d Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT van 15 november 2012) is Vitens gehouden bij de samenstelling van onderstaande verantwoording rekening te houden met de verplichtingen zoals gesteld in de wet.

Bezoldiging directie

De managementverantwoordelijkheid van Vitens ligt bij de directie. De Raad van Commissarissen draagt verantwoordelijkheid voor de bezoldigingsstructuur van de directie. De bezoldiging bestaat uit een basissalaris, pensioen, sociale lasten en overige onkostenvergoedingen (representatievergoeding en werkgeverspremies zoals ZVW en WIA) en voldoet aan de vereisten van de Wet normering topinkomens (WNT en WNT2). De opsplitsing wordt hieronder vermeld.

Naam	Beloning (WNT)	Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen (WNT)	Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn (WNT)	Totale bezoldiging 2021 WNT	Totale bezoldiging norm 2021 WNT	Overige bezoldigingscomponenten (geen onderdeel WNT)	Totale bezoldiging 2021	Beloning (WNT) 2020	Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn (WNT) 2020	Totale bezoldiging 2020 WNT	Totale bezoldiging 2020
drs. J.J. Hannema (Voorzitter) ¹	184.855	-	24.145	209.000	209.000	9.049	218.049	178.608	22.392	201.000	209.564
drs. M. Bonhof (lid directie) ²	184.847	-	24.153	209.000	209.000	9.049	218.049	178.601	22.399	201.000	209.564
Totaal	369.702	-	48.298	418.000	418.000	18.098	436.098	357.209	44.791	402.000	419.128

1. Voorzitter directie: In 2021 fulltime dienstverband 365 dagen (2020: 366 dagen; fulltime dienstverband).

2. Lid directie: In 2021 fulltime dienstverband 365 dagen (2020: 366 dagen; fulltime dienstverband).

Bezoldigingsbeleid directie

De Algemene Vergadering van Aandeelhouders heeft ter vergadering van 30 april 2015 ingestemd met het vernieuwde 'bezoldigingsbeleid directie'. Dit bezoldigingsbeleid is in lijn met de bepalingen uit de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (de WNT). Per 1 januari 2015 is sprake van aanpassing van de WNT in verband met de verlaging van het wettelijke bezoldigingsmaximum van 130% naar 100% van de bezoldiging van een minister (Wet verlaging bezoldigingsmaximum, WNT2). De bezoldiging van de huidige directie past binnen de geldende regeling WNT2. Aan de directieleden zijn geen leningen, voorschotten en garanties verstrekt.

Bezoldiging commissarissen

De bezoldiging van de leden van de Raad van Commissarissen bestaat uit vacatiegeld. Onderstaand de bezoldiging topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen - zonder dienstbetrekking (in euro's):

Naam	Totale bezoldiging 2021 WNT	Totale bezoldiging norm 2021 WNT	Totale bezoldiging 2021	Totale bezoldiging 2020	In functie 2021 (in dagen)
mr. B. Staal ¹	12.454	12.454	12.454	30.150	1/1 - 25/5 (145)
drs. H.C.P. Noten ²	27.060	27.199	27.199	1.675	1/1 - 31/12 (365)
ir. C.J. Rameau MBA ³	20.900	20.900	20.900	20.100	1/1 - 31/12 (365)
drs H. Setz MBA ³	20.900	20.900	20.900	20.100	1/1 - 31/12 (365)
prof. dr. ir. G. van Dijk ³	20.900	20.900	20.900	20.100	1/1 - 31/12 (365)
drs. M.R. van Lieshout ³	20.900	20.900	20.900	20.100	1/1 - 31/12 (365)
Totaal	123.114	123.253	123.253	112.225	

1. Voorzitter RvC tot en met 25 mei 2021.

2. Lid RvC tot 25 mei 2021 en voorzitter RvC vanaf 26 mei 2021.

3. Lid RvC

In bovenstaande tabel is in de totale bezoldiging norm 2021 WNT rekening gehouden met de dagen in functie als Voorzitter en/of als Lid RvC.

Het bezoldigingsbeleid Raad van Commissarissen is aangepast aan de per 1 januari 2013 in werking getreden Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) en de per 1 januari 2015 in werking getreden WNT2. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders heeft ter vergadering van 30 april 2015 ingestemd met het vernieuwde bezoldigingsbeleid RvC.

[40] Accountantskosten

Overeenkomstig artikel 2:382a BW wordt in deze noot een toelichting gegeven op de accountantskosten die betrekking hebben op de ontvangen diensten van de accountantsorganisatie in 2021. Deze bestaan uit de controle van de jaarrekening € 291 duizend (2020: € 295 duizend) en voor andere controlewerkzaamheden € 8 duizend (2020: € 8 duizend).

Zwolle, 15 maart 2022

Raad van Commissarissen

drs. H.C.P. Noten (voorzitter)

ir. K.J. Rameau MBA (vicevoorzitter)

drs. M.R. van Lieshout (commissaris)

drs. H. Setz MBA (commissaris)

prof. dr ir G.M. van Dijk (commissaris)

Directie

drs. J.J. Hannema

drs. M. Bonhof

Overige gegevens

Winstbestemming

De statutaire bepalingen ten aanzien van de winstbestemming luiden als volgt:

34.1

Het dividendbeleid wordt vastgesteld, en kan worden gewijzigd, bij besluit van de directie dat is goedgekeurd door de Raad van Commissarissen en de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Met inachtneming van het aldus goedgekeurde dividendbeleid wordt jaarlijks door de directie, onder goedkeuring van de Raad van Commissarissen, vastgesteld welk deel van de winst wordt gereserveerd en welk deel wordt uitgekeerd.

34.2

Uitkering van winst geschiedt na de vaststelling van de jaarrekening waaruit blijkt dat zij geoorloofd is.

34.3

De algemene vergadering kan op voorstel van de directie dat is goedgekeurd door de Raad van Commissarissen besluiten tot uitkering van interim-dividend en tot uitkeringen ten laste van een reserve van de vennootschap.

34.4

Uitkeringen op aandelen kunnen slechts plaats hebben tot ten hoogste het bedrag van het uitkeerbare eigen vermogen en, indien het een tussentijdse uitkering betreft, aan deze vereiste is voldaan blijktens een tussentijdse vermogensopstelling als bedoeld in artikel 2:105 lid 4 van het BW. De vennootschap legt de vermogensopstelling ten kantore van het Handelsregister neer binnen acht dagen na de dag waarop het besluit tot uitkering wordt bekendgemaakt.

34.5

De vordering van een aandeelhouder tot een uitkering op aandelen verjaart door een tijdsverloop van vijf jaren. De directie stelt de aandeelhouders, voor het resultaat na belastingen als volgt te bestemmen (goedgekeurd door de Raad van Commissarissen op 15 maart): geen uitkering van dividend op gewone aandelen en het resultaat ad € 19,4 miljoen toevoegen aan de overige reserves. Dit is conform het dividendbeleid.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Verklaring over de jaarrekening 2021

Aan: de algemene vergadering en de Raad van Commissarissen van Vitens N.V.

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Vitens N.V. ('de vennootschap') een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de vennootschap en de groep (de vennootschap samen met haar dochtermaatschappijen) op 31 december 2021 en van het resultaat en de kasstromen over 2021 in overeenstemming met International Financial Reporting Standards zoals aanvaard binnen de Europese Unie ('EU-IFRS') en met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek ('BW') en de bepalingen bij en krachtens de Wet normering topinkomens ('WNT').

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2021 van Vitens N.V. te Zwolle gecontroleerd. De jaarrekening omvat de geconsolideerde jaarrekening van de groep en de enkelvoudige jaarrekening.

De jaarrekening bestaat uit:

- de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2021;
- de volgende overzichten over 2021: de geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening, het geconsolideerd overzicht totaalresultaat, het geconsolideerde mutatieoverzicht eigen vermogen en het geconsolideerde kasstroomoverzicht; en
- de toelichting met de belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is EU-IFRS en de relevante bepalingen uit Titel 9 Boek 2 BW en de bepalingen bij en krachtens de WNT.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en de Regeling Controleprotocol WNT 2021 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Vitens N.V. zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Onze controleaanpak

Samenvatting en context

Vitens N.V. is een drinkwaterbedrijf waarvan de belangrijkste activiteiten bestaan uit het oppompen van grondwater, het zuiveringsproces hiervan en de distributie van drinkwater. De groep bestaat uit verschillende groepsonderdelen en daarom hebben wij de reikwijdte en aanpak van de groepscontrole overwogen zoals uiteengezet in de paragraaf 'De reikwijdte van onze groepscontrole'. We hebben in het bijzonder aandacht besteed aan de gebieden die gerelateerd zijn aan de specifieke bedrijfsactiviteiten van de groep.

Als onderdeel van het ontwerpen van onze controleaanpak hebben wij de materialiteit bepaald en het risico van materiële afwijkingen in de jaarrekening geïdentificeerd en ingeschat. Wij besteden bijzondere aandacht aan die gebieden waar de directie belangrijke schattingen heeft gemaakt, bijvoorbeeld bij significante schattingen waarbij veronderstellingen over toekomstige gebeurtenissen worden gemaakt die inherent onzeker zijn zoals de veronderstellingen bij de waardering van de materiële vaste activa, derivaten, debiteuren, voorzieningen en verantwoording van de netto-omzet als gevolg van over het jaar gespreide meteropnames en afrekeningen.

Vitens N.V. is in belangrijke mate afhankelijk van de IT-infrastructuur voor de continuïteit van bedrijfsactiviteiten. Wij hebben de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking getoetst, voor zover van belang voor onze controlewerkzaamheden ten behoeve van de jaarrekening 2021. Hierbij hebben we interne IT-specialisten betrokken, waarbij we onder meer gebruik hebben gemaakt van data-analyses ten aanzien van transacties.

In de paragraaf 'Veronderstellingen, schattingen en aannames in de jaarrekening' startend op pagina 144 van de jaarrekening heeft Vitens N.V. de schattingsposten en belangrijkste bronnen van schattingonzekerheid uiteengezet. Vanwege de significante schattingonzekerheid verbonden aan de opbrengstenverantwoording van de drinkwateropbrengsten hebben wij deze aangemerkt als kernpunt zoals uiteengezet in de sectie 'De kernpunten van onze controle'.

Naast eerdergenoemd kernpunt in onze controle hebben wij tevens aandacht besteed aan het bedrijfsresultaat in verhouding van de in de Drinkwaterwet opgenomen maximale WACC van 2,75% (maximale vermogenskostenvoet voor drinkwaterbedrijven) in het boekjaar 2021. In geval van overschrijding van de maximale WACC dient Vitens op grond van de Drinkwaterwet ervoor zorg te dragen dat de overschrijding richting consumenten wordt gecompenseerd in de tariefstelling van het kalenderjaar volgend op de vaststelling van de definitieve WACC. Op basis van de voorlopige berekening bedraagt de WACC voor 2021 2,4%. De hoogte van de definitieve WACC en de toekomstige voorwaardelijke verplichting zal worden vastgesteld aan de hand van het Bedrijfsverslag 2021 dat voor 1 oktober 2022 aan het ministerie van I&M dient te worden gerapporteerd. De toelichting met betrekking tot de WACC is opgenomen in de noten 16 en 30 in de jaarrekening.

Bij onze controle besteden wij aandacht aan het risico van het doorbreken van de interne beheersingsmaatregelen door de directie waaronder het evalueren van risico's op materiële afwijkingen als gevolg van fraude op basis van een analyse van mogelijke belangen van de directie.

Wij hebben ervoor gezorgd dat het controleteam over voldoende specialistische kennis en expertise beschikt die nodig is voor de controle van een drinkwaterbedrijf. Wij hebben tevens specialisten op het gebied van IT en financiële instrumenten in ons team opgenomen. Alle werkzaamheden bij de groepsonderdelen zijn door hetzelfde controleteam uitgevoerd.

De hoofdlijnen van onze controleaanpak waren als volgt:

Materialiteit

- Materialiteit: € 5,1 miljoen, gebaseerd op 1,5% van de totale kosten.

Reikwijdte van de controle

- We hebben de controlewerkzaamheden virtueel uitgevoerd, waarbij de controle vanuit een geconsolideerd perspectief is ingericht.

Kernpunten

- Opbrengstverantwoording drinkwateropbrengsten

Materialiteit

De reikwijdte van onze controle wordt beïnvloed door het toepassen van materialiteit. Het begrip 'materieel' wordt toegelicht in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij bepalen, op basis van ons professionele oordeel, kwantitatieve grenzen voor materialiteit waaronder de materialiteit voor de jaarrekening als geheel, zoals uiteengezet in onderstaande tabel. Deze grenzen, evenals de kwalitatieve overwegingen daarbij, helpen ons om de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden voor de individuele posten en toelichtingen in de jaarrekening te bepalen en om het effect van onderkende afwijkingen, zowel individueel als gezamenlijk, op de jaarrekening als geheel en op ons oordeel, te evalueren.

Materialiteit voor de groep	€ 5,1 miljoen (2020: € 5,1 miljoen).
Hoe is de materialiteit bepaald	Wij bepalen de materialiteit op basis van ons professionele oordeel. Als basis voor deze oordeelsvorming gebruikten we 1,5% van de totale kosten.
De overwegingen voor de gekozen benchmark	We hebben deze, algemene geaccepteerde, benchmark toegepast op basis van onze analyse van de gemeenschappelijke informatiebehoeften van de gebruikers van de jaarrekening. Op basis daarvan zijn wij van mening dat de totale kosten een belangrijk kengetal is voor de financiële prestaties van de vennootschap.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de raad van commissarissen overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 255.000 (2020: € 254.000) aan hen rapporteren evenals kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

De reikwijdte van onze groepscontrole

Vitens N.V. staat aan het hoofd van een groep van entiteiten. De financiële informatie van deze groep is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Vitens N.V.

Van belang hierbij is dat de activiteiten van de groep volledig in Nederland plaatsvinden en dat binnen de groep de bedrijfsprocessen en interne beheersingsmaatregelen centraal zijn ingeregeld en worden gehanteerd.

Onze controle is uitgevoerd door één centraal team en is ingericht vanuit een geconsolideerd perspectief, waarbij de groep administratief door ons als één geheel is gezien. Dat betekent dat wij voor alle voor de geconsolideerde jaarrekening van materieel belang zijnde transactiestromen en financiële posities in de reikwijdte van onze controle hebben betrokken. De consolidatie van de groep en de toelichtingen in de jaarrekening zijn door ons gecontroleerd.

Door middel van bovengenoemde werkzaamheden hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie verkregen met betrekking tot de financiële informatie van de groep om een oordeel te geven over de geconsolideerde jaarrekening.

Onze focus op het risico op fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving

Onze doelstellingen

De doelstellingen van onze audit zijn:

Met betrekking tot fraude:

- het identificeren en inschatten van risico's op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude;
- het verkrijgen van voldoende en geschikte controle-informatie over de ingeschatte risico's op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude door middel van het opzetten en implementeren van geschikte manieren om op die risico's in te spelen; en
- het op passende wijze inspelen op fraude of vermoede fraude die tijdens de controle is geïdentificeerd.

Met betrekking tot naleving van wet- en regelgeving:

- het identificeren en inschatten van risico's op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van niet-naleving van wet- en regelgeving; en
- het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid dat de financiële overzichten als geheel vrij zijn van afwijkingen van materieel belang die het gevolg zijn van fraude of van fouten, rekening houdend met het van toepassing zijnde wet- en regelgevingskader.

De primaire verantwoordelijkheid voor de preventie en detectie van fraude of niet-naleving van wet- en regelgeving ligt bij de directie onder het toezicht van de Raad van Commissarissen. Wij verwijzen naar pagina 58 in het jaarverslag, waar de directie haar bevindingen inzake de frauderisicoanalyse heeft opgenomen.

Onze risicoanalyse

Als onderdeel van ons proces van het identificeren van frauderisico's evalueren wij frauderisicofactoren met betrekking tot fraudeleuze financiële verslaggeving, het oneigenlijk toe-eigenen van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben de frauderisicofactoren geëvalueerd om te overwegen of deze factoren een indicatie vormen voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang die het gevolg zijn van fraude.

Daarnaast hebben wij controlewerkzaamheden uitgevoerd om een algemeen inzicht te verwerven in het wet- en regelgevingskader dat van toepassing is op de vennootschap waarbij wij bepalingen hebben geïdentificeerd van wet- en regelgeving die gewoonlijk wordt geacht van directe invloed te zijn op de vaststelling van bedragen en in de financiële overzichten opgenomen toelichtingen die van materieel belang zijn.

Bij als onze controles besteden wij aandacht aan het risico van het doorberekenen van de interne beheersingsmaatregelen door het management waaronder het evalueren van risico's op mogelijke afwijkingen als gevolg van fraude op basis van een analyse van mogelijke belangen van het management.

Onze controlewerkzaamheden op de geïdentificeerde risico's

Wij hebben de volgende controlewerkzaamheden uitgevoerd om in te spelen op de geïdentificeerde risico's

- Wij hebben de opzet, implementatie en, indien van toepassing, effectieve werking van de interne beheersingsmaatregelen die het frauderisico mitigeren getest.
- Wij hebben data-analyse uitgevoerd op hoger risico journaalposten en hebben de belangrijkste oordeelsvormingen en veronderstellingen geëvalueerd voor een mogelijk tendentie door Vitens N.V., inclusief retrospectieve beoordelingen met betrekking tot significante schattingen van voorgaand boekjaar. Waar wij voorbeelden van onverwachte journaalpostboekingen of overige risico's hebben geïdentificeerd, hebben wij additionele controlewerkzaamheden uitgevoerd om ieder risico te adresseren. De werkzaamheden bevatten ook het testen van transacties door middel van bronbescheiden.
- Evalueren van aangelegenheden die zijn gerapporteerd door middel van de (groeps-)klokkenluider- en klachtenprocedure, inclusief de manier waarop de directie heeft ingespeeld op zulke aangelegenheden.
- Wij hebben elementen van onvoorspelbaarheid in onze controlewerkzaamheden ingebouwd.
- Wij hebben de uitkomsten van overige controlewerkzaamheden overwogen en geëvalueerd of geconstateerde afwijkingen een aanwijzing vormen voor fraude. Indien een dergelijke aanwijzing bestond, hebben wij de frauderisicoanalyse opnieuw geëvalueerd en de impact op onze geplande controlewerkzaamheden bepaald.
- We hebben controle-informatie verkregen omtrent het naleven van bepalingen van die wet- en regelgeving die gewoonlijk wordt geacht van directe invloed te zijn op de vaststelling van bedragen en in de financiële overzichten opgenomen toelichtingen die van materieel belang zijn. Voor wat betreft overige wet- en regelgeving die geen directe invloed heeft op de vaststelling van bedragen en toelichtingen in de financiële overzichten hebben wij de directie en de Raad van Commissarissen gevraagd of de entiteit dergelijke wet- en regelgeving naleeft.

Geïdentificeerde (indicaties van) fraude

Gedurende onze controle hebben wij geen (indicaties van) fraude geïdentificeerd.

Geïdentificeerde (indicaties van) niet-naleving van wet- en regelgeving

Gedurende onze controle hebben wij geen (indicaties van) niet-naleving van wet- en regelgeving geïdentificeerd.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens de controle van de jaarrekening. Wij hebben de raad van commissarissen op de hoogte gebracht van de kernpunten. De kernpunten vormen geen volledige weergave van alle risico's en punten die wij tijdens onze controle hebben geïdentificeerd en hebben besproken. Wij hebben in deze paragraaf de kernpunten beschreven met daarbij een samenvatting van de op deze punten door ons uitgevoerde werkzaamheden.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen en observaties ten aanzien van individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten of over specifieke elementen van de jaarrekening.

Opbrengstverantwoording**drinkwateropbrengsten**

De toelichtingen met betrekking tot de opbrengstverantwoording zijn opgenomen in de paragraaf 'Veronderstellingen, schattingen en aannames in de jaarrekening' op pagina 144, noot 17 en 29 in de jaarrekening.

Wij hebben controlewerkzaamheden uitgevoerd op de verantwoorde drinkwateropbrengsten, met specifiek aandacht voor de totale reinwaterafgifte, de juistheid en volledigheid van de actieve aansluitingen, de juistheid van de gehanteerde tarieven, het NIRG (Niet In Rekening Gebracht in %), de kwaliteit van de omzetschatting en het facturatieproces.

De netto-omzet uit hoofde van de levering van drinkwater bedraagt per 31 december 2021 €356,7 miljoen en vormt daarmee een significante post in de geconsolideerde winst- en verliesrekening (90% van de totale bedrijfsopbrengsten).

De opbrengstenverantwoording van de drinkwateropbrengsten is gebaseerd op de totaal aan derden geleverde hoeveelheid drinkwater (in m³). Als gevolg van het grote aantal klanten (5,8 miljoen) vinden meteropnames (met name voor consumenten en kleine zakelijke klanten) gespreid over het jaar plaats en vindt daardoor de (afreken)facturatie ook gespreid over het jaar plaats.

Voor alle actieve aansluitingen wordt het werkelijk aantal gefactureerde m³ water toegerekend aan de kalenderjaren. In 2021 is 45,1% van de levering aan de klanten gefactureerd aan de hand van een eindafrekening. Voor de periode in het boekjaar waarover de klanten nog geen afrekening hebben ontvangen, wordt op basis van historische meterstanden in relatie tot de actuele reinwaterafgifte een schatting gemaakt (omzetsimulatie) voor de periode tussen de laatste eindafrekening en balansdatum. Dit betekent dat per 31 december 2021 54,9% van de levering aan klanten is gebaseerd op een simulatie van de omzet.

Gegeven deze schatting en de inherente mate van schattingsonzekerheid die daaraan is verbonden gecombineerd met de significantie van het bedrag van de geschatte drinkwateropbrengsten ten opzichte van de totale drinkwateropbrengsten over 2021, beschouwen wij dit als een kernpunt in onze controle.

Wij hebben de interne beheersmaatregelen van Vitens omtrent de omzetsimulatie en facturatie in opzet, bestaan en, daar waar mogelijk, de effectieve werking getoetst. Wij hebben IT-specialisten ingeschakeld ter validatie van de geautomatiseerde controles in het IT-systeem dat voor de facturatie wordt gebruikt.

De volledigheid van de reinwaterafgifte (aantal m³ water op basis waarvan omzetsimulatie is uitgevoerd) hebben wij gecontroleerd aan de hand van de primaire registraties van de afdeling 'Centrale Water Verdeling' per productielocatie in het verzorgingsgebied van Vitens. Hierbij hebben wij de betrouwbare toestandkoming van de reinwaterafgifte beoordeeld aan de hand van controlerapporten van flowmeters en aansluiting naar bronregistratie, waarbij het aantal flowmeters opgenomen in de toestandkoming van de totale reinwaterafgifte en het aantal werkelijke flowmeters op uitgaande leidingen per productielocatie is aangesloten.

Wij hebben controlewerkzaamheden uitgevoerd op de juistheid en volledigheid van het aantal actieve aansluitingen in de klantadministratie en hebben vastgesteld dat alle actieve aansluitingen in de omzetsimulatie zijn betrokken door middel van een aansluiting tussen klantadministratie en de klantgegevens zoals meegenomen in de omzetschatting.

De juistheid van de tarieven hebben wij gecontroleerd door deze aan te sluiten met de door de aandeelhouders goedgekeurde tarieven. Daarnaast hebben wij een analyse uitgevoerd, waarbij we een verbandscontrole hebben opgesteld tussen het totaal aantal aansluitingen, het vastrecht en waterverbruik per aansluiting, het gehanteerde tarief en de verantwoorde omzet.

Het NIRG zoals toegelicht in noot 29, Waterbalans, hebben wij gebenchmarkt ten opzichte van het NIRG in voorgaande jaren en die binnen de drinkwatersector in Nederland. Daarnaast hebben wij de impactanalyse van Vitens ten aanzien van de fluctuatie in het NIRG beoordeeld.

Tot slot hebben wij de toelichtingen gecontroleerd.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2021 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, onderdelen n en o, Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, en of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- 'Voorwoord', pagina 5 tot en met 7;
- 'Wie we zijn en wat we doen', pagina 9 tot en met 18;
- 'Hoe we waarde creëren', pagina 19 tot en met 47;
- 'Borgen van onze continuïteit', pagina 48 tot en met 51;
- 'Governance', pagina 53 tot en met 55;
- 'Verklaringen en verslagen', pagina 66 tot en met 80;
- 'Overige informatie', pagina 81 tot en met 121; en
- 'Financiële resultaten', pagina 123 tot en met 194.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van commissarissen voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met EU-IFRS en met Titel 9 Boek 2 BW en de bepalingen bij en krachtens de WNT; en voor
- een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de vennootschap in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze doelstellingen zijn een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of van fouten en een controleverklaring uit te brengen waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Zwolle, 15 maart 2022

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

drs. F.S. van der Ploeg RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2021 van Vitens N.V.

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, de Regeling Controleprotocol WNT 2021, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Ook op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen bepaald om te waarborgen dat we voldoende controlewerkzaamheden verrichten om in staat te zijn een oordeel te geven over de jaarrekening als geheel. Bepalend hierbij zijn de geografische structuur van de groep, de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten, de bedrijfsprocessen en interne beheersingsmaatregelen en de bedrijfstak waarin de vennootschap opereert. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening vanuit alle zaken die wij met de raad van commissarissen hebben besproken. Wij beschrijven deze zaken in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang is van het maatschappelijk verkeer.

Overzicht uitstaande aandelen

Nr.	Aandeelhouder	Gewone aandelen	Percentage
1	Provincie Overijssel	774.096	13,399%
2	Provincie Friesland	755.043	13,069%
3	Provincie Gelderland	387.231	6,703%
4	Gemeente Almere	366.175	6,338%
5	Provincie Utrecht	285.896	4,949%
6	Gemeente Utrecht	285.896	4,949%
7	Gemeente Amersfoort	131.691	2,279%
8	Gemeente Dronten	98.457	1,704%
9	Gemeente Lelystad	98.457	1,704%
10	Gemeente Zeewolde	98.457	1,704%
11	Gemeente Hilversum	89.569	1,550%
12	Gemeente Hof van Twente	66.713	1,155%
13	Gemeente Hardenberg	63.007	1,091%
14	Gemeente Nieuwegein	61.246	1,060%
15	Gemeente Steenwijkerland	60.227	1,042%
16	Gemeente Zeist	60.035	1,039%
17	Gemeente Doetinchem	58.752	1,017%
18	Gemeente Stichtse Vecht	58.097	1,006%
19	Gemeente Veenendaal	56.404	0,976%
20	Gemeente Kampen	50.961	0,882%
21	Gemeente Zutphen	50.739	0,878%
22	Gemeente Zwolle	46.329	0,802%
23	Gemeente Woerden	45.042	0,780%
24	Gemeente Soest	44.542	0,771%
25	Gemeente Tiel	42.728	0,740%
26	Gemeente De Bilt	41.879	0,725%
27	Gemeente Raalte	41.696	0,722%
28	Gemeente Rijssen-Holten	41.696	0,722%
29	Gemeente De Ronde Venen	40.426	0,700%
30	Gemeente Wijchen	40.058	0,693%
31	Gemeente Oude IJsselstreek	40.057	0,693%
32	Gemeente Houten	38.490	0,666%
33	Gemeente Zwartewaterland	38.453	0,666%
34	Gemeente Meppel	37.526	0,650%
35	Gemeente Lingewaard	37.387	0,647%
36	Gemeente Utrechtse Heuvelrug	36.554	0,633%
37	Gemeente Dalfsen	34.746	0,601%
38	Gemeente Epe	34.717	0,601%
39	Gemeente Nijkerk	34.717	0,601%
40	Gemeente Overbetuwe	34.717	0,601%
41	Gemeente West Betuwe	34.717	0,601%
42	Gemeente Zevenaar	34.717	0,601%
43	Gemeente Montferland	34.716	0,601%
44	Gemeente Noordoostpolder	32.430	0,561%
45	Gemeente Winterswijk	32.046	0,555%
46	Gemeente Lochem	32.045	0,555%
47	Gemeente IJsselstein	31.228	0,541%
48	Gemeente Culemborg	26.705	0,462%
49	Gemeente Duiven	26.705	0,462%
50	Gemeente Westerveld	25.944	0,449%

Nr.	Aandeelhouder	Gewone aandelen	Percentage
51	Gemeente Leusden	25.902	0,448%
52	Gemeente Borne	25.480	0,441%
53	Gemeente Baarn	24.207	0,419%
54	Gemeente Beuningen	24.035	0,416%
55	Gemeente Buren	24.035	0,416%
56	Gemeente Ermelo	24.035	0,416%
57	Gemeente Nunspeet	24.035	0,416%
58	Gemeente Zaltbommel	24.035	0,416%
59	Gemeente Berkelland	24.034	0,416%
60	Gemeente Ommen	23.164	0,401%
61	Gemeente Wierden	23.164	0,401%
62	Gemeente Brummen	21.364	0,370%
63	Gemeente Maasdriel	21.364	0,370%
64	Gemeente Voorst	21.364	0,370%
65	Gemeente Bronckhorst	21.362	0,370%
66	Gemeente Wijk bij Duurstede	20.818	0,360%
67	Gemeente Aalten	18.693	0,324%
68	Gemeente Elburg	18.693	0,324%
69	Gemeente Oost Gelre	18.693	0,324%
70	Gemeente Oldebroek	18.693	0,324%
71	Gemeente Putten	18.693	0,324%
72	Gemeente West Maas en Waal	18.693	0,324%
73	Gemeente Staphorst	18.531	0,321%
74	Gemeente Rhenen	16.461	0,285%
75	Gemeente Bunschoten	16.219	0,281%
76	Gemeente Urk	16.215	0,281%
77	Gemeente Druten	16.023	0,277%
78	Gemeente Heerde	16.023	0,277%
79	Gemeente Heumen	16.023	0,277%
80	Gemeente Neder- Betuwe	16.023	0,277%
81	Gemeente Westervoort	16.023	0,277%
82	Gemeente Berg en Dal	13.352	0,231%
83	Gemeente Bunnik	13.314	0,230%
84	Gemeente Montfoort	11.861	0,205%
85	Gemeente Lopik	11.619	0,201%
86	Gemeente Doesburg	10.682	0,185%
87	Gemeente Hattem	10.682	0,185%
88	Gemeente Woudenberg	9.683	0,168%
89	Gemeente Oudewater	9.199	0,159%
90	Gemeente Wijdmeren	8.956	0,155%
91	Gemeente Eemnes	7.988	0,138%
92	Gemeente Scherpenzeel	7.746	0,134%
93	Gemeente Renswoude	4.389	0,076%
94	Provincie Flevoland	4.316	0,075%
95	Gemeente Súdwest Fryslân	1.000	0,017%
96	Gemeente Tytsjerksteradiel	200	0,003%
97	Gemeente Apeldoorn	1	0,000%
	Totaal	5.777.247	100,00%